

Notulen - concept -

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	8 juli 2024
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	dhr. J.P. Hollebeek
Griffier	:	dhr. M.J.E.M. van Dam
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

5 mw. M. van Aesch (PvdD), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), dhr. M. Becker (BBB),
dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. G.W. de Boer
(PvdA), mw. A. den Boer (BBB), dhr. J. Boer (VVD), mw. Bouhlef-Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL),
dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid W.J. Freeman (GL), Statenlid A. Gielen (GL), dhr.
10 J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. M.A. Hanou
(PvdD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), mw. M.P. van der Helm-Chandansingh (50PLUS), dhr. J.P. Hollebeek
(PvdD), mw. K.M.A. Jansen (D66), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. A. Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein
(ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid P.P. Korzelius (GL), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA),
dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. D. de Moel (PVV), dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. R. Nijkamp (BBB), mw.
15 L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hady (PvdA), mw. M.C.G. Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal
(VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw. I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P.
Stulemeijer (50PLUS), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal (VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw.
K. Uiterwijk (JA21), dhr. V.H. Valk (BBB), dhr. G.J. Vendrig (BBB), dhr. C.H. Vonk (PvdA), Statenlid N.M.
van der Waart (GL), dhr. T. Wagelaar (PvdA), Statenlid M. de Weerd (Volt), Statenlid T.K. van Wijnen
(GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD).

Afwezig: Statenlid P.J. Laport (GL)

Agenda

1.	Opening en mededelingen.	Paginanummer: (3)
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(3)
2.a	Initiatiefvoorstel JA21: opheffen geheimhouding passage in document project Zon-op-water Wieringerhoek (VD-43).	(7)
2.b	Verzoek tot interpellatie inzake Project Wieringerhoek (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(7)
3.	Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(7)
4.	Lijst geheimhouding PS.	(7)
5.	Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 13 mei 2024.	(7)
6.	Vaststelling Strategische Statenagenda.	(7)
7.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(7)
8.	Vaststelling voortganglijst van moties.	(7)
9.	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(8)
9.a	Vergaderschema PS en commissies 2025.	(8)
9.b	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; Zienswijze PS op begrotingswijziging 2024, ontwerpbegroting 2025 en jaarstukken 2023 (VD-38).	(8)
9.c	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; Zienswijze PS op conceptbegroting 2025 en jaarstukken 2023 (VD-39).	(8)
9.d	Omgevingsdienst IJmond; Zienswijze PS op begrotingswijziging 2024, ontwerpbegroting 2025 en jaarstukken 2023 (VD-41).	(8)
9.e	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek; Zienswijze PS op 3 ^e begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025 (VD-42).	(8)
10.	Jaarstukken 2023 Provincie Noord-Holland (VD-34).	(8)
11.	Kaderbrief 2025 (VD-35).	(17)
12.	Nota reserves 2024 (VD-37).	(82)
13.	Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid (VD-32).	(87)

Pagina 2

14.	Vaststelling wijziging Delegatiebesluit Omgevingsverordening NH2022 voor geitenhouderijen (VD-31).	(108)
15.	Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(117)
16.	Gebundelde stemming van alle motie(s).	(118)
17.	Schorsing tot 15 juli 2024.	(127)

Opening om 10.34 uur.

5 **1. Opening en mededelingen.**

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik open de vergadering. Zoals ik u net al zei, ik wil u verzoeken om de mobiele telefoons op stil te zetten. Welkom aan u natuurlijk, als Statenleden, leden van Gedeputeerde Staten, onze ambtelijke ondersteuning, natuurlijk de belangstellenden en de pers op de publieke tribune en de mensen die ons wellicht online volgen.

Ik kan u mededelen dat er berichten van verhindering zijn, eigenlijk van twee leden. Dat is Statenlid Laport van GroenLinks. Hij zal later komen. Ook mevrouw Koning van het CDA zal later aanschuiven.

15 **2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.**

De **VOORZITTER**: Gaan we als eerste bij de regeling van onze werkzaamheden de primus vaststellen. Dat is het Statenlid waar we gaan beginnen op het moment dat er sprake zal zijn van een hoofdelijke stemming. Dat is lid nummer dertien. Mevrouw Jansen van D66. [...] Ja, ik heb een geluksgetal dertien, denk ik.

Dan heeft het Presidium van 10 juni ingestemd met het invoeren van een extra stemronde voorafgaand aan het diner, als dat nodig is. We gaan kijken of het lukt vandaag om tot aan het diner te vergaderen. Zoals u weet, hebben we volgende week maandag de uitloopvergadering van deze Statenvergadering.

De fractie van JA21 heeft een initiatiefvoorstel ingediend voor het opheffen van geheimhouding met betrekking tot een passage in een document van het project Zon-op-water Wieringerhoek. Dit is opgenomen als agendapunt 2.a, maar vanochtend heeft het Presidium besloten om het op 15 juli te gaan behandelen en dat in samenhang met het interpellatieverzoek wat ook is ingediend. En de fractie JA21 heeft het interpellatieverzoek ingediend conform ons Reglement van Orde, over die ontstane situatie en de communicatie rondom het project Wieringerhoek en de rol van gedeputeerde Kocken. Dat is opgenomen als agendapunt 2.b. Het Presidium heeft vanochtend afgesproken om zonder stemming dit interpellatiedebat te houden op 15 juli. Dat zal dan zijn als agendapunt 21.a. Verlangt iemand hier het woord over? Zo niet, dan wordt het interpellatiedebat gehouden conform het voorstel van het Presidium op 15 juli en dan, nogmaals, als agendapunt 21.a.

Er is geen actualiteiten aangekondigd. Er zijn wel mondelinge vragen ingediend, drie sets, door de fractie van het CDA over het verwijderen van het Jacobskruiskruid, door de fracties van JA21 en de BBB over de gewasschade door de houtduif. En er zijn ook vragen, mondelinge vragen, door de fractie van de SP. Die zijn tijdig bij de griffie binnengekomen, maar die waren per abuis niet bij de stukken gepubliceerd. Dat is vanochtend alsnog gedaan. Maar ze waren zeker tijdig ontvangen. En het gaat om de mondelinge vragen over ICL. Die zullen tijdens het vragenuur op 15 juli aan de orde komen.

Dan de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Er is er een tweetal ingediend. De fractie van de Partij voor de Dieren, JA21, ChristenUnie, SP en D66, met als titel Positieve houding naar de motie Teunissen. En ik stel nu de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren in de gelegenheid om deze motie toe te lichten.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. En dan wil ik er ook meteen even bij stellen dat ondertussen de fracties van 50PLUS en Volt deze motie ook mede indienen.

55 Dank u wel. Ja, vandaag precies vijf jaar geleden stond ik ook hier een motie Vreemd in te dienen. Dat is niet iets wat ik vaak doe. Ik sta hier heel graag, dat weet u allemaal. Maar moties Vreemd zijn niet zo mijn ding. Toen was er voormalig gedeputeerde Tekin die mijn motie omarmde en zei: gaan we doen. En dat was ook mede omdat hij unaniem was aangenomen. Dus ik hoop dat ik dat nog een keer voor elkaar krijg. Ik denk het eigenlijk niet. Maar goed, wie weet. Misschien de gunfactor. Maar goed, u weet dus ook dat het vijf jaar geleden was. Dus u kunt ook raden hoe oud ik vandaag geworden ben.

65 Goed. De motie Teunissen is aangenomen in de Tweede Kamer. Die motie die vraagt om onafhankelijke metingen bij Tata Steel. En nogmaals, ik ben niet zo van de moties Vreemd, maar dit is toch iets waar wij het signaal richting de Tweede Kamer willen geven vanuit Provinciale Staten, dat wij in ieder geval die motie omarmen en daar positief tegenover staan. Waarmee ik niet wil zeggen dat wij gedeputeerde Olthof op pad willen sturen met een opdracht om dit ter hand te nemen en hier geld en capaciteit meteen aan te besteden, maar meer vanuit ons als PS

70 om hem mee te kunnen geven onder zijn arm in de gesprekken met de minister en
staatssecretaris van: wij als PS omarmen in ieder geval het idee, wij hebben een positieve houding
tegenover het idee dat er onafhankelijk gemeten moet worden en dat hij daarmee het Rijk kan
vragen om dit ook op te pakken. Dus daar hebben wij een motie voor. En zoals gezegd, samen
met JA21, ChristenUnie, SP, D66, vijftig Plus en Volt. Het dictum van die motie luidt, en dan gaat
75 het dus over PS: spreken uit een positieve houding te hebben over de motie Teunissen c.s. over
zo snel mogelijk zorgen voor onafhankelijk, continu en fijnmazig meten van gevaarlijke stoffen
bij Tata Steel en het belangrijk te vinden dat het Rijk daar werk van maakt, en gaat over tot de
orde van de dag. Ik dank u wel allemaal.

80 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 47-8 juli 2024**
Positieve houding naar motie Teunissen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.
Constaterende dat:

- 85 • *De Tweede Kamer de motie Teunissen c.s.1 met 112 stemmen heeft aangenomen (voor
stemden: PVV, GL-PvdA, NSC, D66, BBB, SP, CU, PvdD, Volt, JA21);*
- *Deze motie de regering verzoekt om zo snel mogelijk te zorgen voor onafhankelijk,
continu en fijnmazig meten van gevaarlijke stoffen bij Tata Steel, inclusief het voor
handhaving benodigde cameratoezicht en deze data zo veel mogelijk openbaar
beschikbaar te maken.*

90 *Overwegende dat:*

- *Deze aangenomen motie in lijn is met waar omwonenden van Tata Steel al jarenlang om
vragen en een kans biedt om onafhankelijke metingen bij Tata Steel te realiseren;*
- *De motie Teunissen in lijn is met de oproepen van PS in de afgelopen jaren.*

Spreken uit:

- 95 • *Een positieve houding te hebben over de motie Teunissen c.s. over zo snel mogelijk zorgen
voor onafhankelijk, continu en fijnmazig meten van gevaarlijke stoffen bij Tata Steel;*
- *Het belangrijk te vinden dat het Rijk daar werk van maakt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

100 *Ondertekening: Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Kelly Uiterwijk (JA21), Michel Klein
(ChristenUnie), Remine Alberts (SP), Krista Jansen (D66), Anneke van der Helm-Chandansingh
(50PLUS), Julie Schneemann (Volt).*

105 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie is ingediend en maakt onderdeel uit van onze
beraadslagingen. Ik kijk niet meer naar de ondertekening, zoals u weet. Dat is afgesproken in het
Presidium. Eenvoud. U kunt hem enkelvoudig indienen en uiteraard publiceren via iBabs.

Ik kijk even of er nog meer partijen zijn voor een motie Vreemd. Mevrouw De Sain van de BBB, is
er een motie Vreemd? Mag ik u uitnodigen? Dat gaat over jacobskruiskruid. Dat is mevrouw
110 Sijbenga.

Mevrouw **SIJBENGA** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, een motie Vreemd Jacobskruiskruid
onkruidbestrijding. Jacobskruiskruid is een giftig onkruid dat in de zomerperiode vaak voorkomt
in weiden, akkers en bermen. De plant is voornamelijk giftig voor runderen en paarden en kan bij
115 langdurige opname de lever beschadigen. Voor melkvee is extra waakzaamheid geboden, omdat
de toxische stoffen ook via de melk worden uitgescheiden, wat ook gevaarlijk is voor de mens.
Onlangs hebben we ook een bericht gekregen van een agrarische ondernemer in de Noordkop.
Die heeft drie paarden verloren. Sorry, vier paarden verloren en drie paarden moesten aan de
Prednison. En het is allemaal maar net goed afgelopen met die drie paarden.

120 Jacobskruiskruid verplaatst zich ook razendsnel en kan ook heel snel vermeederen en kan wel
vijftig tot tweehonderdduizend zaden per plant. En dan gaat de plant woekeren en het zal ook
niet vanzelf verdwijnen. Het feit is ook dat Jacobskruiskruid – wat een woord – voorkomt in
diverse bermen van provinciale wegen en snelheid is geboden bij de bestrijding om
125 vermeederen te voorkomen. Wij zijn dan ook van mening dat gecoördineerde aanpak en
samenwerking tussen provincie, terreinbeheerders, natuurorganisaties en relevante
belanghebbenden essentieel zijn voor een succesvolle bestrijding.

130 Dan lees ik nu even het dictum voor. Wij verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om een
plan van aanpak op te stellen voor de bestrijding van Jakobskruid. Daar waar nog geen
beleid voor is om te onderzoeken welke andere plantensoorten dusdanig schade kunnen
veroorzaken dat deze beheerd moeten worden. Te denken valt aan akkerdistel, speerdistel,
bermkruiskruid. En dit meenemen in bovenstaand plan. De terreinbeheerders en agrariërs te
135 betrekken bij het opstellen van het plan en bij PS terug te komen in Q4-Q1 met een uitgewerkt
plan, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 48-8 juli 2024
Jakobskruid bestrijding

140 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.*

Consterende dat:

- *Jakobskruid dodelijk is voor mens en dier in gedroogde vorm.*
- *Jakobskruid lastig is voor hooilandbeheer, dat ten dienste staat van de natuur, bij het verkrijgen van kruidenrijke- en faunarijke graslanden.*
- 145 • *Aanwezigheid van dit kruid maakt dat het kuilgras of hooi ongeschikt is als voer;*
- *Er een risico is dat Jakobskruid zich uitbreidt naar aanliggende gronden die worden gebruikt voor beweiding of hooibouw;*
- *Naast het Jakobskruid er meerdere plantensoorten zijn die schadelijk zijn voor de inheemse flora en fauna.*
- 150 • *Feit dat Jakobskruid voorkomt in diverse bermen van provinciale wegen en dat snelheid geboden is bij de bestrijding om vermeerdering te voorkomen.*

Overwegende dat:

- *Jakobskruid zich razendsnel vermeerdt en 50 tot 200.000 zaden per plant heeft en dat de plant gaat woekeren en niet vanzelf zal verdwijnen.*
- 155 • *Het om vergiftigingen te voorkomen zaak is, om Jakobskruid gericht te bestrijden, direct wanneer de plant zich aandient;*
- *Dit uiteindelijk zal resulteren in vermindering van de onkruiddruk en hiermee het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.*

Van mening zijnde dat:

- 160 • *Gecoördineerde aanpak en samenwerking tussen provincie, terreinbeheerders, natuurorganisaties en relevante belanghebbenden essentieel zijn voor een succesvolle bestrijding;*
- *Een gedegen plan van aanpak van onderop komt, door kennis en ervaringen te benutten en draagvlak te creëren voor de bestrijding van Jakobskruid.*

165 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Een plan van aanpak op te stellen voor de bestrijding van Jakobskruid;*
- *Daar waar nog geen beleid voor is, te onderzoeken welke andere plantensoorten dusdanige schade veroorzaken dat deze beheerd moeten worden (te denken valt aan akkerdistel, speerdistel, bermkruiskruid) en dit mee te nemen in bovenstaand plan;*
- 170 • *De terreinbeheerders en agrariërs te betrekken bij het opstellen van dit plan;*
- *Bij PS terug te komen in Q4 Q1 met een uitgewerkt plan.*

En gaan over tot de orde van de dag.

175 *Ondertekening: Dorien Sijbenga (BBB), Willemien Koning-Hoeve (CDA), Gerda Bakker (VVD) en Ivo Mantel (JA21).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

180 Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd willen indienen?

Zo niet, wenst iemand nog over deze agenda het woord? Statenlid De Weerdt van Volt.

185 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Over agendapunt 12, de Nota reserves. Dat gaat over een andere manier om om te gaan of begroten van publiek geld. Mijn fractie heeft onvoldoende informatie om hier een goed besluit over te kunnen nemen en daarom stel ik ook aan de vergadering voor om dit besluit over de zomer heen te tillen en een onafhankelijke second

opinion aan te vragen om ons beter te laten informeren. Wij vinden het heel belangrijk dat we een goed besluit kunnen nemen over voorliggende agendapunten. Daarom mijn oproep aan iedereen die dit ook zo voelt, om in te stemmen met mijn voorstel.

190

De **VOORZITTER**: De heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, punt van de orde. Misschien denkt Statenlid De Weerdts 'driemaal is scheepsrecht', maar hier is over gestemd in de commissie, hier is zonet nog over gestemd in het Presidium. Ja, ik vind het een bijzondere gang van zaken. Maar voor de derde maal: VVD is voor het op de agenda houden van deze Nota reserve.

195

De **VOORZITTER**: Ik zag nog een hand van mevrouw Van der Helm.

200

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ik ga me aansluiten bij wat de VVD zegt. We zijn ook bij motie Vreemd. Dus ik begrijp dit niet zo goed.

De **VOORZITTER**: Het klopt inderdaad dat er in het Presidium een gewogen stemming is geweest. Daar is het uiteindelijk op de agenda gebleven. Ik kijk toch even naar Statenlid De Weerdts. U wilt hier een stemming over?

205

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik wil het graag in stemming brengen.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik de stemming openen. Als u vóór het voorstel van Statenlid De Weerdts stemt, dus als u vóór stemt, dan gaat het agendapunt van- Dames en heren. Dames en heren. Beste Statenleden, even goed luisteren. Als u vóór het voorstel stemt, dan gaat die van de agenda af. Als u tegen het voorstel stemt, dan blijft die op de agenda staan. Dus nogmaals, als u vóór het voorstel van Statenlid De Weerdts van Volt stemt, gaat hij van de agenda af. Als u tegenstemt, dan blijft het op de agenda staan. Statenlid De Weerdts.

210

215

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voor de scherpste. Mijn voorstel was om het over de zomer heen te tillen.

De **VOORZITTER**: Nee, ik ga nu niet de discussie overdoen die we net in het Presidium hebben gehad en in de commissie. Nogmaals, als u vóór het voorstel stemt, gaat die van de agenda af. Als u tegenstemt, blijft die op de agenda staan. Ik vraag aan de griffier om de stemming te openen.

220

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Mag ik een stemverklaring geven?

225

De **VOORZITTER**: U heeft gelijk. U mag een stemverklaring geven. Het is goed dat u me even scherp houdt. [...] Laat hem maar open staan. Uw stemverklaring?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, ik heb een stemverklaring. Ik vind het altijd heel erg goed dat wij als PS zo goed mogelijk geïnformeerd zijn. Ik ben het er ook niet mee eens dat het 'drie keer is scheepsrecht' is, want het voorstel in de commissie was wel totaal anders. Maar het is wel zo dat dit vanmorgen al in het Presidium is besproken. Daar is tegengestemd. En hoezeer ik het Statenlid De Weerdts ook gun, denk ik dat we ons daar wel aan moeten houden, want anders kunnen we dit rondje elke keer blijven opvoeren. Dus met pijn in het hart zullen wij toch tegenstemmen.

230

235

De **VOORZITTER**: Anderen nog? De stemming is geopend. [...] Als het goed is, kunnen er 53 stemmen worden uitgebracht. We hebben er 52. Wie mist daar? [...] De heer Laport. Ja, hij zou afwezig zijn. Twee. Wie is dan nummer drie? We hebben er 53. Ah. 53. De stemming is gesloten. 40 stemmen tegen, dertien vóór. Is het voorstel verworpen. Voor hebben gestemd: D66, JA21, Volt, CDA en de SP en de ChristenUnie. Het voorstel is verworpen. Het agendapunt blijft op de agenda staan.

240

Iemand anders nog het woord over deze agenda? Zo niet, dan is de agenda verder conform het voorstel van het Presidium vastgesteld.

245

- 2.a **Initiatiefvoorstel JA21: opheffen geheimhouding passage in document project Zon-
op-water Wieringerhoek (VD-43).**
- 250 2.b **Verzoek tot interpellatie inzake Project Wieringerhoek (onder voorbehoud van
instemming Provinciale Staten).**

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt 2.a, het initiatiefvoorstel van JA21 wordt dus op 15 juli behandeld. 2.b, het verzoek tot interpellatie gaat ook naar 15 juli.

255 *De agendapunten 2.a en 2.b zijn aangehouden en worden geagendeerd voor de Provinciale Statenvergadering op 15 juli 2024.*

3. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

260 De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt 3, de actualiteit. Er is geen actualiteit ingediend.
Voorafgaand aan de vergadering zijn geen actualiteiten ingediend.

4. Lijst geheimhouding PS.

265 De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 4, de Lijst geheimhouding Provinciale Staten. Er zijn tot op heden van de griffie geen opmerkingen ontvangen. Wenst iemand daar nog het woord over? Zo niet, dan stel ik voor dat ter kennisgeving aan te nemen.

270 *De lijst geheimhouding PS is ter kennisgeving aangenomen.*

5. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 10 juni 2024.

275 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 5, vaststelling van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 10 juni. Er zijn ook geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand daar het woord over? Zo niet, dan kunnen ze ongewijzigd worden vastgesteld.

De notulen en de besluitenlijst van de Provinciale Statenvergadering van 10 juni 2024 zijn ongewijzigd vastgesteld.

280

6. Vaststelling Strategische Statenagenda.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 6, de Strategische Statenagenda? Wenst iemand daar het woord over? Zo niet, dan is die ook vastgesteld.

285

De Strategische Statenagenda is ongewijzigd vastgesteld.

7. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

290 De **VOORZITTER**: Gaan we naar 7. Dat is de Lijst van ingekomen stukken, het vaststellen daarvan. We hebben tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord daarover? Zo niet, dan is conform afdoening van het Presidium deze afgedaan.

De lijst ingekomen stukken is conform het voorstel van het Presidium vastgesteld.

295

8. Vaststelling voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar 8, Voortgangslijst van de moties. Er zijn ook geen opmerkingen over deze lijst ontvangen. Verlangt iemand het woord over deze lijst? Dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

300

De voortgangslijst van moties is ongewijzigd vastgesteld.

- 305 9. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.
9.a Vergaderschema PS en commissies 2025.
9.b Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; Zienswijze PS op begrotingswijziging 2024, ontwerpbegroting 2025 en jaarstukken 2023 (VD-38).
9.c Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; Zienswijze PS op conceptbegroting 2025 en jaarstukken 2023 (VD-39).
310 9.d Omgevingsdienst IJmond; Zienswijze PS op begrotingswijziging 2024, ontwerpbegroting 2025 en jaarstukken 2023 (VD-41).
9.e Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek; Zienswijze PS op 3^e begrotingswijziging 2024 en conceptbegroting 2025 (VD-42).
- 315 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de hamerstukken, agendapunt 9. Het Presidium adviseert om in te stemmen met de volgende door mij op te noemen voordrachten als hamerstuk te behandelen. Dat is 9.a, voordracht 33, het vergaderschema van Provinciale Staten en de commissies voor 2025. Agendapunt 9.b, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Zienswijze Provinciale Staten op de begrotingswijziging 2024, de ontwerpbegroting 2025 en de jaarstukken van 2023. Voordracht 33. Agendapunt 9.c. Dat is de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Zienswijze van Provinciale Staten op de conceptbegroting 2025 en de jaarstukken 2023. Voordracht 39. Agendapunt 9.d, dat is de Omgevingsdienst IJmond. Ook de zienswijze van Provinciale Staten op de begrotingswijziging 2024, de ontwerpbegroting 2025 en de jaarstukken 2023. Voordracht 41. En dan gaan we naar 9.e, dat is de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek. Een zienswijze ook van Provinciale Staten op de derde begrotingswijziging 2024 en de conceptbegroting 2025. Voordracht 42. Verlangt iemand hoofdelijke stemming of een stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan zijn de besluiten behorende bij de punten 9.a tot en met 9.e aangenomen.
- 320
- 325
- 330 **10. Jaarstukken 2023 Provincie Noord-Holland (VD-34).**
- De **VOORZITTER**: En dan zijn we aangekomen bij agendapunt 10, de Jaarstukken 2023, voordracht 34. In deze jaarstukken legt Gedeputeerde Staten verantwoording af over het gevoerde beleid over het jaar 2023 en de provinciale baten en lasten in 2023, hoe die zich ontwikkeld hebben. De accountant heeft de accountantsverklaring afgegeven en die is ook bij de stukken gevoegd.
- 335
- De volgende sprekers hebben zich bij mij gemeld. Dat is mevrouw Bezaan van de PVV, mevrouw Uiterwijk van JA21, mevrouw Schneemann van Volt, de heer Roosendaal van de VVD, de heer Valk van de BBB, Statenlid Korzelius van GroenLinks, mevrouw Ten Ham van de PvdA, de heer Dessing van Forum voor Democratie, de heer Heijnen van het CDA, mevrouw Chandansingh van 50PLUS en de heer Klein. Mevrouw Van der Helm, ik ben zelf ook eventjes- Ze schrijven het hier voor mij op. Iemand vergeten? Nee, zo niet, dan geef ik in de eerste termijn het woord aan mevrouw Bezaan van de PVV.
- 340
- 345 *Eerste termijn Provinciale Staten*
Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Meneer de voorzitter, allereerst willen wij onze dank uitspreken aan het college, de ambtelijke organisatie en natuurlijk de accountant voor het gedegen werk dat is verricht bij het samenstellen van de jaarstukken 2023.
- 350
- Voorzitter, het moge geen verrassing zijn dat de PVV andere politieke keuzes had gemaakt. Wij hebben onze bedenkingen gehad bij een aantal beleidsbeslissingen en hebben dit ook meermaals kenbaar gemaakt. Echter, wij erkennen het belang van een sluitende jaarrekening en de noodzaak om transparantie en verantwoording af te leggen over de financiële gang van zaken binnen onze provincie. Ondanks onze politieke verschillen en kritische kanttekeningen zien wij in de uiteindelijk gepresenteerde jaarstukken een zorgvuldig en integer proces van financiële verantwoording.
- 355
- Voorzitter, ik zal hier niet herhalen wat wij in de commissie allemaal over de jaarstukken hebben besproken. Dat lijkt me overbodig. Desalniettemin wil ik de gedeputeerde danken voor de schriftelijke beantwoording van onze gestelde vragen inzake GO! Noord-Holland. Wij zien de resultaten van de evaluatie van groei en voortgang van de deelnemende bedrijven vol verwachting tegemoet.
- 360

365 Voorzitter, de PVV zal akkoord gaan met de jaarstukken, met dien verstande dat wij ervan
uitgaan dat er in de toekomst de nodige aandacht blijft worden besteed aan de breed levende
zorg omtrent de onderbesteding en dat de 25%-norm op de Algemene Reserves wordt
gehandhaafd.

370 Voorzitter, ik dank u voor uw tijd.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Uiterwijk van JA21.

375 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil graag beginnen met een bedankje
aan de ambtenaren die aan onze jaarstukken gewerkt hebben. De jaarstukken geven veel
informatie en zijn financieel transparant, waardoor wij onze controlerende taak goed kunnen
uitvoeren. Het enige wat nog beter in beeld gebracht kan worden wat ons betreft, is wat er niet is
bereikt. Dat is soms nog een puzzel en met een onderbesteding is het wel prettig om te zien
waar de doelen niet gehaald worden.

380 Financieel gezien geven deze jaarstukken wat ons betreft een vrij verontrustend beeld. Er is een
onderbesteding op de begroting van tien procent. Dit was vorig jaar nog vijf procent en is dus
verdubbeld. Dat houdt in dat veel zaken niet uitgevoerd zijn. Wij kunnen ons voorstellen dat met
name de coalitiepartijen dat wat minder leuk vinden. Je kan je ook afvragen of eigenlijk alles wel
385 nodig is. Ik bedoel, als je tien procent onderbesteding hebt en niemand het eigenlijk echt merkt,
misschien moeten we dan gewoon een beetje snijden in onze begroting.

390 Ondanks deze onderbesteding van tien procent zien we dat we nog altijd meer hebben
uitgegeven dan dat er binnenkomt. Het saldo voor onttrekking aan onze reserves is 25 miljoen
euro negatief. In totaal wordt er dan 69 miljoen uit de reserves onttrokken, waardoor het
resultaat uiteindelijk 44 miljoen positief wordt. Dit positieve saldo moet echter niet te veel
bejubeld worden, want dit komt enkel en alleen doordat we structureel onze spaarpotten aan het
plunderen zijn. Moet u zich voorstellen hoe onze spaarpotten eruit hadden gezien als we geen
tien procent onderbesteding hadden gehad het afgelopen jaar. Als Provinciale Staten hebben wij
395 afgesproken dat onze Algemene Reserve 25 procent van de structurele algemene
dekkingsmiddelen moet bedragen. Dat komt uit op een bedrag van 111 miljoen euro. De stand
van de Algemene Reserve is eind 2023 nog maar 119 miljoen, waardoor er een serieus risico
ontstaat dat wij volgend jaar niet meer voldoen aan deze 25 procentnorm voor de Algemene
Reserve. Dit getuigt wat JA21 betreft niet van solide financieel beleid. Wij gaan ervan uit dat er
400 meer partijen zijn in deze Staten die staan voor een prudent financieel beleid en die vinden dat er
een omslag nodig is. De afgelopen jaren is er stelselmatig meer geld uit onze reserve gegaan dan
erin, en dat is niet houdbaar. Daarom is JA21 er ook sterk voorstander van om, naast de veelal
boekhoudkundige bezuinigingen die zijn aangekondigd door het college, over te gaan tot een
kerntakendiscussie. En wij verwachten ook van deze Staten dat wij eigenlijk gezamenlijk
405 uitspreken dat wij van de gedeputeerden verwachten dat we niet onder die 25 procentnorm gaan.
Met andere woorden, we gaan niet de norm aanpassen aan de situatie, maar we gaan de situatie
aanpassen aan de norm. Om dat te kunnen doen en de onderbesteding aan te pakken, stellen wij
voor om bij het opstellen van de begroting van 2026, wat tevens het ravijnjaar is, gebruik te
maken van de methode van zero-based budgeting. Bij zero-based budgeting wordt de begroting
410 opnieuw opgebouwd en wordt er niet langer uitgegaan van bestaande budgetten. Het is een
beproefde methode om de onderbesteding en de lucht uit een begroting te halen en geeft tevens
handvatten aan PS om bij te sturen in de financieel zware jaren die met het ravijnjaar op ons
afkomen. Daarvoor dienen wij bij de Kaderbrief dan ook een motie in om tot een expertmeeting
daarover te komen.

415 Voorzitter, zoals u al van ons begreep, hoeft onderbesteding op onze begroting niet altijd een
probleem te zijn. Wat ons betreft doet de provincie immers veel zaken die niet tot de kerntaken
behoren en dan ook niet nodig zijn. We hebben zorgvuldig alles geanalyseerd. Het betreurt ons
dat er een vertraging in het Masterplan Wonen zit, er een onderbesteding zit op mobiliteit en er
420 fors minder is besteed aan het beheer van infrastructuur en vaarwegen. Als je dan vervolgens
bekijkt wat er wel gelukt is, dan benoem ik even het project Van Stinzenplanten tot Börgblomkes,
waarbij we achttien particuliere Stinzenflora biotopen in kaart hebben gebracht, de campagne Zet
de Groene Wereld Aan, de gezamenlijke aanpak van zero emissie zones in gemeenten en het

mede organiseren van de Landschapstriënnale 2023 waar de klimaatrisico's voor erfgoed in beeld zijn gebracht. Ja voorzitter, dat alles geanalyseerd hebbende, denken wij dat de onderbesteding toch wat beter op andere plekken terecht had kunnen komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Schneemann van Volt.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, dank, voorzitter. De uitdagingen waar we als provincie voor staan – de wooncrisis, de klimaatcrisis, de natuurriscrisis, et cetera – vragen om actie. Volt is dan ook teleurgesteld dat we continu onderbesteding op deze begroting hebben. Een mooi voorbeeld hiervan is het geld voor het NNN. Want hoewel er steeds wordt gepraat over dat de doelstellingen niet gehaald gaan worden omdat er geen geld is, voelt het ook wrang dat het geld dat er wel is vorig jaar niet is opgemaakt. En we begrijpen dat er altijd iets kan vertragen in een planning, maar het is toch heel erg dubbel en we hopen dan ook dat we in de toekomst beter onderbouwde plannen gaan hebben, zodat we ook echt actie kunnen gaan ondernemen om deze problemen van nu en in de toekomst op te lossen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Roosendaal van de VVD.

De heer **ROOSENDAAAL** (VVD): Voorzitter, de VVD heeft kennisgenomen van de jaarstukken 2023 en bedankt iedereen die aan dit proces heeft meegewerkt. Het is de verantwoordelijkheid van de Staten om toezicht uit te oefenen op het proces van financiële verslaggeving, zo wordt ons wel twee keer na elkaar op bladzijde vijf van de controleverklaring van de accountant duidelijk gemaakt. Het financiële verslaggevingsproces komt voor het jaar 2023 vandaag tot een einde. Rest ons nog de vraag aan het college of er sinds de controleverklaring door de accountant op 14 juni nog aanvullende zaken of risico's aan het licht zijn gekomen met betrekking tot de getrouwheid van de stukken waarover zij ons moeten informeren. Als dat niet zo is, dan kunnen we instemmen met de voorliggende jaarstukken en de voordracht resultaatsbestemming en de overige voorstellen overeenkomstig het ontwerpbesluit.

We hebben kennisgenomen van de aangeleverde stukken door het college, het verslag van bevindingen en de controleverklaring door de accountant en de adviezen van de Statencommissies. De provincie staat er financieel gezond voor en kan tegen een stootje. Wij verwachten van onze gedeputeerde dat dat zo zal blijven en dat de planning en uitvoering van beleid zal worden aangescherpt, zodat het patroon van onderbesteding gekeerd zal worden en er nog beter kan worden gestuurd in de keuzes die we met elkaar moeten maken om het evenwicht tussen beleidsuitvoering en gezonde provinciale financiën te bewaken. Want het zou toch zonde zijn, voorzitter, als we geld gaan lenen volgend jaar, terwijl er vanwege onderbesteding geld op de plank blijft liggen waarover we geen rente krijgen.

Als laatste nog twee punten van aandacht vanuit onze kant. Schrap het woord 'revolverend' uit het beleid. Want hoge risico's die niet door de markt worden gedragen, leiden altijd tot uitstroom van middelen. Zelfs met goed risicobeheer komt niet alle geld met rente terug en door inflatie zal de koopkracht, en dus de effectiviteit, afnemen. Laten we blijven nadenken over welke rol wij willen vervullen als provinciale overheid bij het aanjagen van marktontwikkelingen door actieve risicodragende interventies. Immers, de ruimte in de opcenten zijn geen verzekeringspremie voor tegenvallende investeringen. We hebben een opdracht om ervoor te zorgen dat investeringsrisico's en actieve transitiedadendrang niet ten koste gaan van onze kerntaken, zoals bijdragen aan afdoende en goed onderhouden infrastructuur op het gebied van waterstof en elektriciteit, wegen, vaarwegen en fietspaden, en beter functionerende omgevingsdiensten die de gezondheid van onze burgers moeten helpen beschermen. Dat zijn brede welvaartsonderwerpen waar wij als provincie wel een directe rol in hebben te vervullen.

En ten tweede, onder verwijzing naar het geredigeerde verslag van bevindingen door de accountant. In het kader van de jaarrekeningcontrole verwacht de VVD dat de IT-controles op korte termijn worden versterkt om het risico op fraude te verkleinen en de controlekosten van de accountant te verminderen. Dat er al sinds 2019 door de accountant wordt geconcludeerd dat de IT-omgeving onvoldoende betrouwbaar is voor jaarrekeningdoeleinden, kan eigenlijk niet. Op het gebied van IT-beveiliging in brede zin zou het streven moeten zijn om zo snel mogelijk te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid uit 2020. Als robuuste en betrouwbare overheid, als voorbeeld voor onze inwoners en bedrijven, moeten we de IT-veiligheid grondig en

485 met spoed oppakken. We zien met de oorlog in Oekraïne en de waarschuwingen van
overheidsdiensten over ondermijning door buitenlandse mogendheden en criminele organisaties
dat IT en informatiebeveiliging superbelangrijk zijn. Zolang we de Baseline Informatiebeveiliging
Overheid niet voldoende hebben geïmplementeerd, moeten we dat adequaat toelichten en er
hard aan werken om onze IT-veiligheid als provincie op het gewenste niveau te krijgen. We hopen
dat het college dat met ons eens is en hier een prioriteit van maakt. Dank u wel.

490 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Valk van de BBB.

De heer **VALK** (BBB): Dank u, voorzitter. Ook BBB bedankt uiteraard ook de ambtenaren en GS
495 voor het opstellen van de stukken. Het is helder, duidelijk en zestig pagina's minder dan vorig
jaar. Daar zijn we altijd weer blij mee.

De BBB maakt zich wel zorgen over de negen procent onderbesteding. Het blijkt ook elk jaar iets
meer te worden. Dat is in de commissie Bestuur uitgebreid besproken en BBB heeft er dan ook
vertrouwen in dat GS dit volgend jaar goed blijft monitoren en ons op tijd zal informeren.

500 Het verslag van de bevindingen van de accountant is duidelijk. Er is een goede samenwerking
met de organisatie. Natuurlijk zijn er hier en daar ook kritische klanken, maar overall een beeld
wat positief is. BBB gaat dan ook akkoord met het jaarverslag 2023.

505 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan Statenlid Korzelius van GroenLinks.

Statenlid **KORZELIUS** (GL): Dank u wel, voorzitter. Zowel in de Rekeningcommissie als de
commissie Bestuur is al uitgebreid gesproken over de jaarstukken 2023. Ik ga onze inbreng in
die commissies dan ook niet herhalen, maar ik vind het wel dat de jaarstukken alle aandacht
510 verdienen, juist ook in de Statenvergadering. Ik wil het college complimenteren, en uiteraard ook
de organisatie, voor deze jaarstukken. Ze geven een goed beeld van alle geleverde, maar ook
niet-geleverde prestaties en de financiële positie van onze provincie. Waardering ook, want dat is
wel nieuw in deze jaarrekening, waarop voor de eerste maal de rechtmatigheidsverantwoording is
opgepakt.

515 In het Rapport van Bevindingen van de accountant worden toch een paar harde noten gekraakt.
Dat is net ook aan de orde geweest. De onderbesteding, dat lijkt een punt te zijn wat steeds weer
terugkomt en soms ook in hevige mate. En de aanbesteding, dat blijft ook nog een zaak die
steeds weer opmerkingen van de accountant oproept. Het is voor de eerste keer het proces van
520 de jaarrekening, wat nou niet bepaald soepel is verlopen. De gedeputeerde heeft aangegeven
zich op deze punten te zullen inspinnen om daar verbetering in te brengen. Ik heb daar
vertrouwen in.

Voorzitter, de Jaarrekening 2023 lijkt een positief beeld te geven met een voordelig
525 rekeningresultaat van ruim 44 miljoen. Dat is 13,4 miljoen meer dan bij de laatste
begrotingswijziging is voorzien. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen, en dat is ook al door
mevrouw Uiterwijk gezegd, dat we eigenlijk 69,5 miljoen meer onttrokken hebben aan de
reserves dan toegevoegd, zodat er feitelijk een negatief resultaat is van 25,4 miljoen. Voorzitter,
530 in de Rekeningcommissie heb ik nadrukkelijk gevraagd hoe de accountant nu de financiële
positie van de provincie beschouwt. Hij is van mening dat de provincie solide is, voldoende
reserves heeft om tegenvallers op te kunnen vangen. En ik heb hem ook gevraagd, want stel nu
dat de Algemene Reserve beneden die 25 procent komt, zoals in de Financiële Verordening is
opgenomen, dan nog, zegt de accountant, is er sprake van een financieel solide positie van onze
provincie. En we vinden dat een belangrijke conclusie. Dat is mede gebaseerd ook op paragraaf
535 4.1 uit de jaarstukken waar het gaat over het weerstandsvermogen en de risicobeheersing.

Voorzitter, de financiële positie van de provincie maakt het onzes inziens mogelijk om ook bij
een strenge winter de voorzieningen op peil te houden en het coalitieakkoord uit te voeren. En
dat, voorzitter, wekt vertrouwen voor de toekomst. Dank u wel.

540 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Geef ik nu het woord aan mevrouw Ten Ham van de PvdA. Uw
maidenspeech.

545 Mevrouw **TEN HAM** (PvdA): Dank. Ja. 1 december 1989, de Berlijnse Muur was net gevallen, maar
 een ruime tienduizend kilometer hiervandaan was er voor een nieuw hoopvol tijdperk nog geen
 sprake. Twee jaar daarvoor was in Zimbabwe dictator Mugabe aan de macht gekomen. Een
 tweeling werd geboren in Harare, de hoofdstad van Zimbabwe. Dochters van twee heel
 idealistische ouders uit Utrecht, die in het onderwijs en in het ziekenhuis werkten. De tweeling
 werd geboren met een Shona-naam: Tariro en Tendai. Tariro betekent hoopvol, verwachtingsvol.
 550 Want het idealistische stel wilde al lang ouder worden en die lang gekoesterde wens kwam in
 vervulling. De jongste van de tweeling- Twee minuten verschil, maar dat is bij een tweeling wel
 een detail wat belangrijk is om vernoemd te worden. De jongste van de twee krijgt de naam
 Tendai, wat je kunt vertalen als 'dank je wel' of 'dankbaar voor hetgeen mij gegeven is door
 God'. Tendai, dat was ik. De tweeling groeide op in een land met een complexe geschiedenis.
 555 Voortdurend geconfronteerd met onrecht. Dat staat symbool voor Zimbabwe. Komende uit dat
 warme en liefdevolle gezin zal ik mijzelf altijd de vraag moeten blijven stellen waarom wij daar
 waren. In alle eerlijkheid moet ik concluderen dat we daar niet hadden moeten zijn. Toch volgden
 vijf heel gelukkige jaren, samen met een buurjongen met de mooiste denkbare naam: Innocent.
 Samen opgroeien maakt dat je veel met elkaar speelt, deelt en van elkaar leert. Het maakte ook
 560 dat wij na vijf jaar leerden hoe willekeur, onrechtvaardigheid en privilege eruitziet. Toen het
 onveilig werd in Zimbabwe, in een land diep getekend door de geschiedenis, konden wij, doordat
 we een Nederlands paspoort hadden, in het vliegtuig stappen. We vertrokken naar Nederland. We
 verhuisden naar het idyllische Harmelen, een klein dorpje in de buurt van Utrecht, waar mijn
 moeder na een aantal jaar een zorgboerderij startte en mijn vader verder ging werken in de
 565 gezondheidszorg. Jaren later gingen we enkele weken terug naar Zimbabwe. We zagen Peggy, die
 vele jaren voor ons had gezorgd, van wie ik ontzettend veel ben gaan houden. En niet veel later
 bleek zij te zijn overleden aan de gevolgen van tbc. En Innocent, die zagen wij toen ook nog. En
 met Innocent gaat het goed. Hij studeert inmiddels in Zuid-Afrika.

570 Pas toen zag ik bewust hoe vernietigend de gevolgen zijn van een land wanneer het democratisch
 proces niet eerlijk en transparant verloopt. Verkiezingen waarbij er over de schouder wordt
 meegekeken en er meer voorkeursstemmen zijn voor een kandidaat dan stemgerechtigden. Toen
 wij vorig jaar mochten stemmen voor de Eerste Kamer in een prachtig afgelakt antiek stemhokje,
 emotioneerde mij dat. Ik heb hier vaak aan teruggedacht. Wat we hier mogen doen is niet
 575 vanzelfsprekend, uiterst kwetsbaar en een immens grote verantwoordelijkheid die we met elkaar
 moeten beschermen.

Ook terug in Nederland, waar ik ging studeren, werd mij het belang duidelijk van een
 rechtvaardige, veilige samenleving. In die periode, die ik ten volle heb benut met een breed scala
 580 aan bijbaantjes en in alle opzichten van die periode heb genoten. Achter de bar, een korte
 journalistieke verkenning met wisselend succes, ik werkte in de kinderopvang en het mooie
 beroep van beveiliging, waar ik nog altijd heel erg trots op ben. Maar er was ook een worsteling.
 Bij U.V.S.V. in Utrecht sloot ik vriendschappen voor het leven. U.V.S.V. is het meisjeskorps in
 Utrecht, ter verduidelijking. Maar ook heel veel jaren een sluier van schaamte en angst om me
 585 heen. Ik was bang. Een heel bang meisje dat niet durft te vertellen dat ze heel erg verliefd was
 geworden op het leukste en het mooiste meisje van de stad. Ik had daarvoor een weinig
 constructieve oplossing bedacht. Ik ging namelijk naar elk gala met een andere jongen. Heel
 sympathieke jongens. En hoopte dat dat steeds complexer wordende dubbellevens zichzelf zou
 oplossen. Helaas niet het geval. Met veel geduld en liefde van ontzettend veel lieve mensen om
 590 mij heen had ik het geluk dat ik de ruimte kreeg om mijzelf te leren kennen en ontdekken. Ik
 durfde eindelijk met trots hand in hand ontzettend verliefd de stad te betreden. Vanaf toen
 ontdekte ik helaas dat we ook in Nederland nog niet in alle veiligheid samenleven. Het is die keer
 dat we in de snackbar aten en er eten over ons uitgesmeerd werd. Het aanbellen van een
 buurman met de mededeling dat mensen zoals wij niet in de straat thuishoren. De twijfel om
 595 haar hand vast te houden in de tram. De vulgaire attributen die een collega op mijn bureau
 achterliet. Je komt niet één keer uit de kast, maar bijna wekelijks. En altijd is er de angst die je
 ongewild met je meedraagt. En daar is de Regenbooggemeenschap waar ik onderdeel van mag
 worden, zich elke dag van bewust. Wat ik toen nog niet realiseerde, is dat ik door kennis te
 maken met deze gemeenschap, soms met een gedeelde agenda, maar ook rijk en kleurrijk, in
 600 verscheidenheid en met onvoorstelbaar veel dappere activisten, die daar niet zelden de hoogste
 prijs voor hebben moeten betalen, van ver zijn gekomen. Vele stemmen die ongehoord zijn
 gebleven, nu nog steeds niet de stem en ruimte hebben die ze verdienen. Het is mijn diepste
 motivatie om hiervoor te strijden. Gelijkwaardige toegang tot de meest basale voorzieningen als

gezondheidszorg, een veilige kleedkamer, ook in Noord-Holland, een oudedagsvoorziening waar je niet terug de kast in hoeft, veilig en zichtbaar jezelf kunnen zijn. Het is niet vanzelfsprekend, zo leren we nu ook weer. Een uiterst kwetsbare wens.

Tijdens mijn studententijd kreeg ik een college van de Nationale Ombudsman. Heel erg dankbaar voor dit college. Ik kreeg een college van de Nationale Ombudsman over lokale democratie. Ik was meteen enthousiast. Ik had vrij weinig enthousiasme op kunnen brengen voor de collegebanken, maar dit college heeft alles veranderd. Ik besloot met een groep vrienden een lokale partij op te richten in Amsterdam-West. Een fantastisch avontuur waarbij we onze buurt, de bijzondere bewoners en haar problemen beter leerden kennen. Zoals nu ook nog weleens het geval is, hanteerde ik destijds toen ook een heel flexibele stijl in het hanteren van mijn mailbox. En ik had een mailtje over het aanpassen van de naam van onze nieuwe partij over het hoofd gezien. Zo kwam het dat we de verkiezingen ingingen met een partij onder de naam Lijst 31. Het was namelijk de volgorde van de lijst die we hadden gekregen. Geen ideale startpositie, maar we gingen er samen met het grootst mogelijke enthousiasme tegenaan. We haalden helaas net niet genoeg stemmen en we mochten niet deelnemen aan de stadsdeelcommissie, maar er kwam iets moois voor in de plaats. In de regenachtige dagen op markten, tijdens debatten, bij het flyeren, maakte ik kennis met de PvdA. In vaak wat smoezelig verkleurde rode regenjasjes waren ze overal. Betrokken en ook vol enthousiasme en interesse. Ze waren geïnteresseerd in ons project, geïnteresseerd in ons en waarom we daar waren. En ze gaven aan dat, mocht het niet lukken – toen nog heel hoopvol, maar goed – waren we meer dan welkom. Zo gebeurde het dat ik niet veel later besloot het partijprogramma te bestuderen. Ik leerde sociaaldemocratie kennen en ik sloot me aan bij de PvdA. Het gaat pas goed met ons als het met iedereen goed gaat. Ongelijk investeren in gelijke kansen, een leefbaar loon. Zeker als beveiliging heb ik ervaren hoe belangrijk dat is. Bij elke cao-onderhandeling ging mijn leven er een beetje op vooruit. Zorgen dat iedereen mee kan groeien naar een groene toekomst en de ziel van onze stad en provincie blijven beschermen. Het zijn maar enkele elementen waarom ik zo van de sociaaldemocratie ben gaan houden; en al die roodgroene vrienden, die inmiddels als een familie zijn gaan voelen. Kort erna kreeg ik via Project 20 – Gert-Jan was toen begeleider; we leerden elkaar al vroeg kennen – de kans om een eigen droom te verwezenlijken en die droom was om Nederland mooier te maken. Zo begonnen we. Ik ging ook op pad. Ik mocht meedoen. Ik was net lid van de partij. Ik leerde eindeloos veel inspirerende mensen kennen. Ik mocht een jaar lang door het land trekken om slachtoffers van anti-LHBTIQA+-geweld en discriminatie te interviewen. Naïef als ik was, dacht ik dat het een leerzaam, handzaam rapport zou worden. Het zou eindigen met wat aanbevelingen. Ik zou het overhandigen en de wereld zou veiliger zijn. Probleem opgelost. Dat bleek een veel complexere route. Een route die je samen aflegt. Die ik ook hier in de Staten afleg. Met fantastische, strijdlustige collega's. Ik kijk ze even aan: heel veel dank daarvoor. En belangenorganisaties. Zeker hen. Dappere activisten. Politici. Ook van andere partijen. Want ik geloof erin dat de regenboogvlag ons in staat stelt soms partijkleuren te doen overstijgen en we er samen voor zorgen dat iedereen mag liefhebben, houden van en veilig en zichtbaar zijn in deze provincie. Zijn wie je bent. Ik geloof wel dat we harder moeten werken, nog meer samenwerken om te zorgen dat kinderen, op zoek naar hun identiteit, weten dat er van ze gehouden wordt, dat ze veilig zijn en mogen zijn wie ze zijn, alles willen zien van hen en naast elkaar blijven staan. Dat zijn, haar, diens toekomst veilig en hoopvol is, opgroeien met trots en alle kansen om het leven hoopvol en gelijkwaardig vorm te geven. We moeten nog harder werken om onze democratie nog beter te beschermen. Het eerlijke verhaal blijven vertellen. Ik heb de afgelopen jaren ook jullie beter mogen leren kennen. Dat is het voordeel als je heel lang wacht met je maidenspeech, dan heb je dat geluk. En ik ben dankbaar dat ik jullie beter heb mogen leren kennen. Jullie dromen, jullie zorgen. Partners, kinderen die leren fietsen. En de route hoe jullie op deze plek zijn gekomen. Ik ben er dus ongelooflijk dankbaar voor. Het heeft me ontzettend veel geleerd en ik hoop dat we samen verder gaan op weg naar onze dromen. En ik zou graag willen afsluiten met de woorden van de opa van Natascha van Weezel. Zij sprak die uit bij de Willem Arondéuslezing. Zij zei het volgende: "Zie ieder mens als een individu en niet als onderdeel van een groep". En de woorden van haar vader, Max van Weezel: "Houd je hart zacht. Haat beantwoord je niet met haat. Een zacht hart is veel sterker." Laten we elkaar blijven zien als individu, allen die wij mogen vertegenwoordigen, en elkaar tegemoet treden met een zacht hart.

Dan komt nu de meest merkwaardige overgang die je je kan voorstellen. We gaan namelijk van een land met ongekeerde inflatie en totale afwezigheid van transparantie naar onderbesteding. En ik vervolg daar in het betoog van Jan Stam en ook Jorrit Carton al in 2022, namelijk de zorgen

over de onderbesteding. Een trend die, ondanks alle zorgen die al vele jaren zijn geuit, helaas alleen maar is toegenomen en niet afgenomen. Naast de financiële terugkoppeling wil ik nogmaals de wens benadrukken voor een inhoudelijke jaarlijkse terugkoppeling, zodat we meer inzicht krijgen en waarin we onszelf de vraag kunnen stellen hoe we dit kunnen voorkomen, waarom resultaten wel en niet behaald zijn en we bijtijds bij kunnen sturen. Dank u.

[Tafelgeroffel]

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ik geef even mee aan de griffie dat de tijd van de maidenspeech niet afgaat van de spreektijd, want de klok bleef lopen. En dat geldt nog voor de andere maidenspeech die wij vandaag ook krijgen.

Ik geef het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. We bespreken vandaag de jaarstukken en er is hard aan gewerkt. Er is een cosmetisch positief resultaat te lezen in deze jaarstukken. Maar ik wil toch even deze cosmetische, ja, niet-realiteit doorprikken en kijken wat er nu eigenlijk staat. Want als je kijkt naar de tabel op pagina zes van de jaarrekening, dan komt daar toch een totaal ander beeld uit. Want eigenlijk, door de onderbesteding die we hebben gehad, die inderdaad fors groter is dan de vorige jaren, die onderbesteding van 64 miljoen, als we die onderbesteding niet gehad zouden hebben, dan zouden we een tekort hebben gehad van meer dan honderd miljoen euro. En om de huidige tekorten te kunnen dekken, hebben we zeventig miljoen uit die Algemene Reserve moeten halen om uiteindelijk dat positieve resultaat te bereiken. Ja, zo kan ik het ook. Dat is natuurlijk niet helemaal de bedoeling. Dat is een verdoezeling van een beeld wat ons eigenlijk enorm veel zorgen baart. Als je terugkijkt naar de vorige jaren, dan is dat een trend wat eigenlijk de hele tijd doorspeelt. We hebben eigenlijk vanaf 2020 al een totaal tekort wat ergens tussen de vijftig en dit jaar dus zelfs naar honderd miljoen euro gaat. En als je dan even terugkijkt naar waar we nu staan, want we hebben natuurlijk enorm veel potjes waar heel veel geld in zit wat allemaal gealloceerd of geoormerkt is, dan hebben we als deze provincie ruim één miljard op de bank staan om allerlei dingen te doen die we zouden moeten doen. Maar op deze manier interen op de reserve, dan gaat het wel enorm snel. En die aandelen Nuon die we in 2009 hebben verkocht en die toen 940 miljoen opbrachten, dat was een hele mooie uitgangspositie, maar het is een erfenis waar we zuinig op moeten zijn. Ik zal straks bij de kaderbrief verder zeggen hoe wij kijken naar de financiële toekomst van deze provincie, maar u zult begrijpen dat dat ons enorm zorgen baart en dat we eigenlijk naar een prudente begroting zouden moeten waar die inkomsten en die uitgaven gewoon meer met elkaar in lijn zijn. En ik denk, om dat te bekrachtigen, hebben wij een motie die we willen indienen. En die motie, die heet heel toepasselijk Provinciale uitgaven, structureel in lijn met de inkomsten. Laten we even kijken hoe het in deze provincie, in deze Staten, gesteld is en dat even peilen. En het dictum van deze motie luidt: verzoekt Gedeputeerde Staten om de uitgaven structureel in lijn te brengen met de inkomsten, niet langer structureel beroep te doen op de reserves en in dat verband kritisch te kijken naar het huidige ambitieniveau van de provincie, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 49-8 juli 2024

Provinciale uitgaven structureel in lijn met inkomsten!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- In ieder geval de afgelopen vier jaar de uitgaven van de Provincie niet in lijn waren met de inkomsten;*
- Daarbij bovendien sprake was van onderbesteding bij het realiseren van gestelde ambities;*
- Desondanks steeds een beroep diende te worden gedaan op de bestaande reserves.*

Overwegende dat:

- De beschikbare reserves eindig zijn;*
- Een beroep op de reserves niet op de huidige voet kan doorgaan wil van prudent financieel beleid sprake zijn.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Uitgaven structureel in lijn te brengen met de inkomsten;*

- Niet langer structureel en beroep te doen op de reserves;
- In dat verband kritisch te kijken naar het huidige ambitieniveau van de provincie.

725 En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Johan Dessing (Forum voor Democratie).

730 De **VOORZITTER**: Deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Dus in dat opzicht sluiten onze fractie aan bij het betoog van JA21 die het had over zero budgeting en over het ambitieniveau. Daar ga ik straks nog iets over zeggen bij de kadernota, maar dat komt straks. Ik dank u wel.

735 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Heijnen van het CDA.

740 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, dank aan eenieder die heeft bijgedragen aan het opstellen van deze jaarstukken. De accountant was aanvankelijk zeer kritisch op de eerste versie van die stukken. Er waren dit jaar dan ook veel correcties nodig. Dat baart zorgen, zeker nu GS vanaf dit jaar verantwoordelijk is voor die rechtmatigheidsverantwoording. De accountant maakte ook flink wat opmerkingen over de interne ICT-omgeving en bijbehorende procedures. Ik vraag ook hier – ik heb dat op andere plekken ook al gedaan – aan GS dat spoedig op orde te brengen en hoor graag wat de plannen van de gedeputeerde zijn.

745 En een ander terugkerend probleem – het is er al veel over gegaan – is die onderbesteding. Daar hebben we in de commissie ook al uitgebreid over gesproken. Het is afzonderlijk allemaal wel uit te leggen. Maar ja, zoals al vele jaren herhalen we ook maar hier de oproep dat GS hier echt werk van moet maken. GS is structureel te ambitieus ten opzichte van wat ze kan leveren en volgens ons heeft de provincie ook een te beperkte uitvoeringskracht voor de taken waarvoor wij gesteld

750 staan. En dat leidt dan tot gemiste kansen en daardoor onderbesteding.

Voorzitter, dat gezegd hebbende, zijn wij akkoord met de jaarstukken. Dank u wel.

755 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Natuurlijk ook de complimenten van 50PLUS aan de gedeputeerde en ambtenaren, en natuurlijk de accountant die dit proces heel goed begeleid heeft.

760 Eerst over het proces. De jaarstukken zijn met moeite voor de bespreking in de Rekeningcommissie en commissievergaderingen naar ons toegekomen. Er is een actualisatie daarop gekomen. We willen dus ook graag van de gedeputeerde weten wat ze gaat doen met het commentaar van de accountant dat een aantal zaken op orde moet zijn. Het is door collega's al benoemd. Ik ga het niet nog eens benoemen.

765 Verder klinkt het mooi – dat is ook al gezegd door de collega's – dat er een voordelig saldo is op de jaarrekening. Tien procent. Maar ja, dat is veelal werk wat niet door is gegaan. En onderbesteding, daar word ik niet zo blij van, want we zitten hier natuurlijk in de provincie om het verschil te maken. Daar hebben we goed over nagedacht. Het college heeft een begroting voorgelegd. Dat hebben we met zijn z'n allen goedgekeurd. En dan zie je dat er in de programma's Ruimte en Water, Bereikbaarheid, Economie, Cultuur, Welzijn en ook op de bedrijfsvoering zaken zijn blijven liggen. Daar hebben we zelf geld gereserveerd uit de bestemmingsreserve. En ja, deze doelen zijn niet gehaald. Het jlinkt fijn dat we geld overhouden, vooral omdat het uit de reserve komt. Maar, ja, ik heb het ook al benoemd, het is een beetje een kruideniersmentaliteit van het college: PS een worst voorhouden en die gewoon een jaar later intrekken. Met name op het beleidsterrein bereikbaarheid maken we ons zorgen. Dus we zullen bij de kaderbrief daar wat meer op sturen aan de hand van een motie. Het heeft geen zaak meer om terug te kijken. Dat is door collega's ook al gezegd. Wij gaan er niet moeilijk over doen, maar we vragen van dit college wel wat voortvarendheid. Want, goed, dat het een verkiezingsjaar was

775 vorig jaar, dat drie van de nieuwe gedeputeerden terug zijn gekomen, misschien op een andere portefeuille, wil ik ook wel billijken, maar we willen wel wat voortvarendheid hebben. Samen met

780

Volt en andere partijen maken we ons zorgen op het verhaal van de NNN. Daarom hebben we daar ook een motie mede ingediend. En ja, ik zeg het nogmaals, er was één lichtpuntje in de jaarstukken en dat was de presentatie van de kredietstaat. Ondanks alle kritische noten zullen wij voor de jaarstukken stemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Wij willen het college en alle mensen die aan deze jaarstukken gewerkt hebben hartelijk danken voor het heldere verslag. Er is veel werk verzet en de accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven. En daarmee kan de ChristenUnie uiteraard akkoord gaan met de jaarstukken.

Maar onze grootste zorg, en dat hebben we ook al eerder geuit in de commissie, betreft de onderbesteding. De trend naar beneden die we in de afgelopen jaren hebben gezien, is helaas gestopt. We roepen GS op om beter grip te ontwikkelen. De ChristenUnie maakt zich wat dat betreft wel zorgen over de nieuwe systematiek, de financiële systematiek die GS nu voorstelt in de kaderbrief, waarbij de reserves voor een groot deel vervangen gaan worden door structurele uitgaven in de begroting. Wij denken dat dit zal leiden, wij zijn bang dat dit zal leiden tot extra onrust in de begroting, omdat er ieder jaar weer bijramingen en kasschuiven nodig zullen zijn. Maar wij laten ons natuurlijk graag door de gedeputeerde overtuigen van het tegendeel. We zien dus uit naar een lager percentage onderbesteding in de komende jaarrekening. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat waren de aangemelde sprekers vanuit de Staten. Dan kijk ik naar de gedeputeerde, mevrouw Rommel. Het woord is aan u in reactie in eerste termijn namens het college.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Nou, het is altijd wel weer een bijzondere dag als we het over de financiën hebben.

Ik heb één vraag gehoord van de VVD of er tot dit moment geen materiële zaken bekend zijn waardoor de jaarrekening niet door u vastgesteld zou kunnen worden. Nou, tot op heden zijn er dus geen andere zaken die materieel gevolgen hebben voor de jaarrekening. Dus wat dat aangaat kan ik u dan daarmee geruststellen.

Naar 50PLUS, u vraagt wat we met de opmerkingen van de accountant gaan doen. We hebben een heel overzicht met wat we ermee gaan doen en we zullen daar natuurlijk ook hard aan werken om dat ze zo spoedig mogelijk, de opmerkingen die de accountant gemaakt heeft, ook te verbeteren. Nu zullen er een aantal zaken zijn die wat langer gaan duren, maar ja, dat is inherent aan de zaak waar dat mee te maken heeft. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank. Ik kijk of er nog andere- De heer Beemsterboer in het kader van de ICT, de vragen die gesteld zijn.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Zowel door de VVD als het CDA zijn vragen gesteld naar aanleiding van het accountantsadvies met betrekking tot ICT. Daar kan ik twee dingen over aangeven. Ten eerste is er een programma gestart om verouderde bedrijfsvoeringssystemen – SAP, voor de specialisten; SAP – te vervangen door een nieuwe met IT-controls, zodat de accountant daarop kan steunen en de controle efficiënter kan uitvoeren. En verder werken we ook met prioriteit aan invoering van NIS2, de Europese Richtlijn Network Information Security. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

In tweede termijn mevrouw Bezaan van de PVV? Nee. Mevrouw Uiterwijk, JA21? De heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, een punt van orde. Gedeputeerden hebben de vragen beantwoord, maar er is door bijna alle fracties aandacht gevraagd voor onderbesteding. Men zou

840 verwachten dat daar ook vanuit GS op gereflecteerd wordt, voordat we dat nu allemaal weer moeten vragen in tweede termijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: We gaan kijken of dat in tweede termijn kan. Ik was bij mevrouw Uiterwijk. Zij heeft geen nadere vraag. Mevrouw Schneemann? De heer Roosendaal? Nee. De heer Valk? De heer 845 Korzelius? Ook niet. Mevrouw Ten Ham? Ook niet. De heer Dessing? De heer Heijnen? Hij heeft wel een vraag. Mevrouw Van der Helm? Ook niet. De heer Kleijn?

Dan wil ik vragen of het college in tweede termijn nog kan antwoorden op de vraag over de 850 onderbesteding.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Zeker kan ik daar op antwoorden. Ik had eigenlijk eerder verwacht dat die discussie nog zou volgen ook bij de kadernota dus. Dus, ja, zoals u zegt, ik maak me ook 855 zorgen over de onderbestedingen die er zijn. U heeft daar in de commissie ook regelmatig aandacht voor gevraagd. Ik wil daar graag verder met u op reflecteren, zoals ik dat al eerder ook heb aangegeven, bij de begrotingswijziging in een van de commissies, om te kijken hoe u meer grip kunt krijgen op die onderbesteding. Dat betekent dus ook – ik zeg het even algemeen, ook voor mijn collega's – dat op alle beleidsterreinen goed gekeken moet worden door de organisatie waar die onderbesteding in zit en waar dat toe leidt. Er werd ook al gezegd: misschien betekent 860 het ook wel, behalve dan dat wij dat optimistisch ingeregeld hebben, dat je sommige dingen tegen het licht moet houden en ook tegen u moet zeggen: ja, misschien zijn dat taken die we niet meer moeten doen of anders moeten doen. Maar daar wil ik graag in het najaar met u op reflecteren. Ook op welk moment u het beste ingelicht kan worden over de onderbesteding en hoe daarmee om te gaan. Dus dat is even een proces waar we nu in zitten, maar ik heb daar 865 graag in het najaar het gesprek met u over.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we nu de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. Er kunnen geen aangepaste of nieuwe moties of amendementen nog worden ingediend. Die zijn er ook niet. Daar is geen behoefte aan. Dan zijn nu de beraadslagingen over 870 agendapunt 10 afgerond en de stemming aan het eind van deze dag. Als dat nodig is, doen we dat nog voor het diner, als we daarna nog door moeten vergaderen. En anders zal dat aan het eind van deze vergadering plaatsvinden.

De discussie is gesloten.

875

11 Kaderbrief 2025 (VD-35).

De **VOORZITTER**: Dan gaan we door met agendapunt 11. Dat is de Kaderbrief 2025. De kaderbrief is, dat zou je kunnen zeggen, het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze 880 brief schetst het college relevante maatschappelijke en financiële ontwikkelingen en doet ook voorstellen voor de kaders waaraan de begroting moet voldoen. Nadat u, Provinciale Staten, de kaderbrief heeft vastgesteld, werkt het college deze kaders uit in de begroting voor 2025. Die zal dan door uw Staten worden behandeld in november dit jaar.

885 Er is een vaste sprekersvolgorde – dat is gebruikelijk – van alle fracties. Oppositie eerst in volgorde van grootte. Aangemeld is de heer Mülder van D66, dan mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren, mevrouw Uiterwijk van JA21, mevrouw Bezaan van de PVV, Statenlid De Weerd van Volt, de heer Heijnen van het CDA, de heer Dessing van Forum voor Democratie, mevrouw Alberts van de SP, mevrouw Van der Helm van 50PLUS, de heer Klein van de ChristenUnie. En 890 daarna de coalitiepartijen: de heer Valk van de BBB, de heer Terwal van de VVD, Statenlid Korzelius van GroenLinks en mevrouw Oulad Hady van de PvdA. Ik denk dat ik iedereen heb genoemd. Dus dan ga ik nu in eerste termijn het woord geven aan de heer Mülder van D66.

Eerste termijn Provinciale Staten

895 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel, meneer de voorzitter. Geachte voorzitter, leden van de Staten, vandaag bespreken wij de kaderbrief met de financiële voorstellen voor de komende periode. Namens D66 wil ik enkele zorgen uiten over de trends van het afgelopen jaar. Maar eerst wil ik de coalitie feliciteren met hun eenjarig bestaan. Een coalitie die ik ooit 'zonder liefde' noemde, maar heeft het verstandshuwelijk toch al een jaar volgehouden. Waar velen, waaronder

- 900 ikzelf, van dachten dat dat mogelijk niet zou gebeuren. Maar blijkbaar zonder liefde kan je het lang met elkaar uithouden. U heeft het niet makkelijk gehad. Ik denk dat er zelden zulke onvoorspelbare tijden waren in de landelijke politiek en dat heeft u ook herhaaldelijk als antwoord gegeven op al onze vragen.
- 905 D66 maakt zich vooral zorgen over de transitie van het landelijk gebied. Sinds de BBB aan het roer is gekomen in Noord-Holland en nu ook in de landelijke politiek, lijkt het voor menig agrariër niet per se makkelijker of duidelijker te worden. Wat wel duidelijk is, zijn de wettelijke opgaven die wij nog steeds moeten gaan realiseren in onze provincie. En met een coalitie van het midden, PvdA en GroenLinks, kan ik er hopelijk van uitgaan dat het blikje toch niet weer vooruit
- 910 wordt geschopt. Door het uitblijven van gelden uit het Rijk kunnen wij niet blijven stilzitten. De gedeputeerde riep laatst al dat, als we willen dat die doelen worden behaald, er geld nodig is en dat wij zelf over onze begroting gaan. D66 wil graag, samen met de Partij van de Dieren en Volt, gehoor geven aan deze wens. Dat doen wij middels een motie die als volgt luidt: dragen het college op de opcenten te verhogen van 77,4 naar 81,9 en alle daarmee extra verkregen
- 915 middelen naar de Reserve PPLG te laten vloeien, en gaan over tot de orde van de dag. Zo blijven wij nog steeds de laagste, maar delen we de rode lantaarn met de provincie Utrecht, zeg ik even uit mijn hoofd. We maken geld vrij. Dat zal nooit voldoende zijn om al onze opgaves volledig te financieren. Maar het is een begin. Dus laten we daar iets mee gaan doen.

920 **Motie 52-8 juli 2024**
Geld voor transitie en natuur, nog steeds de laagste opcenten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- 925
- De provincie Noord-Holland het landelijk gebied in transitie wil brengen middels het PPLG om zo opgaves te verwezenlijken op gebied van Natuur, Water en Bodem, Klimaat, Landbouw, Landschap en erfgoed, Recreatie;*
 - De provincie Noord-Holland de laagste opcenten heeft (77,4).*
 - De provincie Utrecht het op één na laagste tarief heeft (81,9).*

930 *Overwegende dat:*

- Er een groot te kort is aan geld in het PPLG om alle opgaves te verwezenlijken;*
- Beloofde gelden van het rijk mogelijk nooit naar de provinciekas zullen vloeien.*
- Het niet mogelijk is de doelen verder naar beneden bij te stellen omdat we wettelijke kaders hebben op het gebied van natuur, waterkwaliteit en uitstootreductie.*

935 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- De opcenten te verhogen van 77,4 naar 81,9;*
- Alle daarmee extra verkregen middelen aan de reserve PPLG vloeien.*

En gaan over tot de orde van de dag.

940 *Ondertekening: Sijmen Mulder (D66), Maik de Weerdt (Volt) en Ilona Haas (Partij voor de Dieren).*

De heer **MÜLDER** (D66): Moet ik hem nu ook meteen overdragen? Ik kan ze ook straks allemaal aan het einde doen. Doe ik ze in één pakketje.

945 De **VOORZITTER**: Nou ja, als u een heel pakketje heeft, dan kunt u dat doen.

De heer **MÜLDER** (D66): Daarnaast zien wij met lede ogen aan het beleid van het college op het gebied van buitenstedelijk bouwen. Als we onzuinig met onze ruimte omgaan, zetten wij ons in de toekomst klem. De energietransitie, de landbouwtransitie en de klimaatadaptatie vragen

950 allemaal veel ruimte. En die ruimte kunnen we echt maar één keer uitgeven. Tot overmaat van ramp las mijn fractie dat onze onafhankelijke adviesorganen voor buitenstedelijk bouwen worden afgeschaft. Dit hopen wij te voorkomen en daarom hopen wij dat- Volgens mij, ik weet het niet zeker. Ja, het was goed. Dat wij meegaan met een motie van GroenLinks om de ARO toch te behouden. D66 vindt de buitenstedelijke ambities bijzonder kwalijk, vooral omdat uit vrijwel alle

955 onderzoeken blijkt dat onze opgaves binnenstedelijk gewoon zijn op te lossen. De instrumenten om binnenstedelijk woningen te realiseren, zijn ook nog lang niet allemaal benut. Tot drie keer toe ben ik benaderd door lokale bestuurders met de vraag waarom de subsidie voor wonen in plaats van winkels niet is doorgezet. Ook de retailsector kwam op de radar en is zeer gebaat bij

een dergelijke regeling, zoals zij ook aangaven laatst bij de commissievergadering. Wonen boven winkels en wonen voor winkels draagt bovendien bij aan de ambitie voor sterke kernen, die wij ook in de deze coalitie terugzagen. Daarom dienen wij samen met het CDA en de SP de volgende motie in. Dragen het college op een nieuw programma op te zetten om transformatie en wonen boven winkels te stimuleren, hiervoor vanaf 2025 de komende drie jaar 450.000 euro per jaar te reserveren en na drie jaar dit te evalueren, en dit te dekken uit de gelden van het Investeringskader versnelling woningbouw, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 51-8 juli 2024

Sterke retail, meer woningen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland economisch beleid heeft op wonen voor winkels ten aanzien van de detailhandel;*
- *De vitaliteit van winkelgebieden kan worden verbeterd, de leefbaarheid van kernen kan worden versterkt én het woningaanbod kan worden verruimd door het stimuleren van transformatie van winkelpand naar woning. Dat is win-win;*
- *Bij dit beleid een uitvoeringsregeling bestond, namelijk H IRB+ toekomstbestendige winkelgebieden die positief geëvalueerd is, maar dat deze niet meer bestaat door opname in een andere regeling.*

Overwegende dat:

- *Het rapport van wonen voor winkels laat zien dat er voor Noord-Holland bij transformatie van winkelpanden een potentieel is van zeker 9.000 tot 10.000 woningen, en bij de verwachte verdere groei van de leegstand zelfs oplopend van 21.000 tot 27.000 woningen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een nieuwe regeling op te zetten om transformatie van winkelpanden en wonen boven winkels te stimuleren. Hiervoor vanaf 2025 voor de komende 3 jaar €450.000 per jaar te reserveren en na 3 jaar dit te evalueren;*
- *Dit te dekken uit het investeringskader versnellen woningbouw.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mulder (D66), Dennis Heijnen (CDA) en Heidi Bouhlef-Lascaris (SP).

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, het is een heel pakketje.

In dezelfde lijn sluiten wij ons ook aan bij de- Ja, sorry, ja, ik ben als eerste; ik moet ook wel noemen dat ik met je meega. In dezelfde lijn sluiten wij ons aan bij het CDA om het volledig schrappen van de toeristische taak terug te draaien. Toerisme biedt nog steeds veel kansen voor Noord-Holland Noord en draagt ook bij aan de transitie van het landelijk gebied in het licht van de koppelkansen met recreatie.

Over recreatie gesproken, als issue owner moet ik het daar toch wederom ook even over hebben. Wij willen graag aandacht vragen voor de toenemende druk op recreatiegebieden, met name op het water. Steeds meer mensen zoeken verkoeling in het water, vooral bij de oplopende temperaturen. Het aantal botenbezitters neemt toe en andere vormen van watersport zoals suppen, surfen, kiten zijn enorm in opkomst. Dit zorgt voor een enorme druk en onveilige situaties in de recreatiegebieden, vaak gelegen in natuurgebieden die hierdoor extra belast worden. Wij pleiten daarom voor ondersteuning van gemeenten die verantwoordelijk zijn voor de handhaving op dat water, zodat de recreatie in betere banen kan worden geleid. Daarom dienen wij de volgende motie in, en dat doen wij samen met JA21: dragen het college op bij de uitwerking van de begroting 2025 300.000 euro vrij te maken voor de subsidie voor gemeenten en terrein behorende organisaties om toezicht op waterrecreatie in de provincie Noord-Holland. Dit bedrag te dekken uit de Reserve waterrecreatie.

Motie 50-8 juli 2024

Waterrecreatie, graag wel veilig

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constateernde dat:

- 1020 • Onder de belangrijkste bevindingen van het Belevingsonderzoek Recreatievaar12022 vallen ontevredenheid over het gedrag van medevaarweggebruikers en het gebrek aan handhaving op de vaarwegen (bron: website PNH);
- Natuurorganisaties aangeven dat sinds de coronaperiode de druk op de natuurgebieden hoger is geworden en het naleven van de regels op het water steeds minder goed gedaan wordt. Dit leidt tot onnodige schade aan de natuur;
- 1025 • Als het drukker is op het water de kans op ongelukken groter is.

Overwegende dat:

- Waterrecreatie aantrekkelijk moet blijven voor iedereen en veilig moet kunnen plaatsvinden;
- De reserve waterrecreatie is ingesteld om recreatie op water te stimuleren;
- 1030 • De vaarregels ook door de provincie helder gecommuniceerd kunnen worden (voorbeeld PZH);
- Handhaving van de vaarregels door waterbeheerders moet gebeuren, maar daar vaak geen aandacht en geld voor is bij gemeente;
- Politie te water niet voldoende capaciteit heeft en niet gehandhaafd op alle overtredingen.

1035 Zijn van mening dat:

- Een impuls voor handhaving in recreatie- en natuurgebieden nodig is.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Bij de uitwerking van de begroting 2025 €300.000 vrij te maken voor een subsidie voor gemeenten en terrein beheernde organisaties om toezicht op waterrecreatie in de Provincie Noord-Holland. Dit bedrag te dekken uit de reserve waterrecreatie.

1040

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mulder (D66) en Kelly Uiterwijk (JA21).

- 1045 De heer **MÜLDER** (D66): Als laatste wil ik een belangrijk punt aanhalen. Het zijn gure tijden voor de journalistiek. Steeds meer lokale media staan onder druk. Media maken steeds vaker ook commerciële keuzes die zorgen dat hun rol als controleur van de macht verder onder druk staat. Wij pleiten daarom voor meer middelen voor de journalistiek en de lokale media. Wij willen geld vrijmaken om onze eigen controle en de externe controle beter op orde te krijgen. Hiervoor
- 1050 dienen wij een motie in die voor de oprichting pleit van een journalistiek fonds. Dit fonds, dat op afstand zal worden beheerd, zal zich richten op het subsidiëren van onderzoeksjournalistiek naar het openbaar bestuur van Noord-Holland. Dit helpt niet alleen de transparantie en de verantwoording te verbeteren, maar versterkt ook onze democratie. In Utrecht bestaat al een dergelijk fonds en de ervaringen daar zijn zeer positief. Daarom dienen wij met een groot aantal
- 1055 partijen – ik zal ze straks nog even noemen, maar dat komt goed – de volgende motie in: in de begroting van 2025 en verder 300.000 euro te reserveren voor de oprichting van zo'n fonds op afstand, dit te dekken uit het programma 1.2 Werken aan gemeenten en sterke regio's, en gaan over tot de orde van de dag. Tot zover mijn bijdrage.

1060 **Motie 53-8 juli 2024**

Versterking bestuurskracht door journalistieke controle

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constateernde dat:

- 1065 • Journalistieke media de afgelopen jaren veel hebben moeten bezuinigen op hun regionale afdelingen;
- Lokale en provinciale politiek gebaat is bij de waakhondfunctie van de journalistiek;

Overwegende dat:

- Het mediafonds in Utrecht een onafhankelijk fonds is dat gefinancierd wordt met provinciaal geld;
- 1070 • Het opzetten van een onafhankelijk fonds de journalistieke onafhankelijkheid garandeert.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- In de Begroting 2025 en verder €300.000 te reserveren voor de oprichting van zo'n fonds op afstand;
- 1075 • Dit te dekken uit programma 1.2 werken aan gemeenten en sterke regio's.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Sijmen Mulder, (D66), Remine Alberts (SP), Dennis Heijnen (CDA), Maik de Weerd (Volt) en Ilona Haas (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: Dan gaat u nu de moties indienen.

De heer **MÜLDER** (D66): Dat klopt.

De **VOORZITTER**: Een hele administratie. Ze zijn dubbel ingediend, maar al uw moties maken onderdeel uit- Ik dacht, er zijn er nog meer. Maar dank je wel. Ze maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Haas van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Goedemorgen Staten. Vanuit de gedachte dat de mens de plicht heeft te zorgen voor een betrouwbare, gezonde en rechtvaardige toekomst, en daarmee dus de zorg voor de aarde, sta ik namens de Partij voor de Dieren hier om de Kaderbrief 2025 daarop bij te sturen. De ecosystemen van de natuur, ook voor de mens het waardevolste wat er bestaat, staat onder druk. En we vrezen dat de Begroting 2025, die eraan komt, niet voldoende in zich heeft om de vele crises te doen kantelen. Daarom stelt de Partij voor de Dieren enkele keuzes voor bij de invulling van de bezuinigingstaakstelling en het benutten van de reserves voor deze structurele taakstellingen. Opmerkingen over de onderbestedingen zijn al gemaakt.

Voordat ik het voorstel doe, wil ik eerst de aandacht vestigen op een zin in de inleiding van de Kaderbrief 2025 en die luidt, ik citeer: "Als middenbestuur is de provincie bij de uitvoering van beleid immers sterk afhankelijk van het Rijk en gemeenten". Einde citaat. Niet alleen democratisch, maar ook vanuit de belofte naar kiezers toe, vind ik dit toch wel een erg bescheiden houding van ons college van Gedeputeerde Staten. We kunnen als provinciale laag van het bestuur in Nederland wel degelijk op veel vlakken effectief zijn. Juist deze houding baart de Partij voor de Dieren zorgen. Niet het handelingskader dat wij hebben als provincie. Ik had van een college, waarin BBB als nieuwe veelbelovende en breedsprakige partij van vernieuwing met de mond vol van hoe belangrijk zij natuur vinden, echt wel meer daadkracht en lef verwacht. Maar we helpen graag een handje. Dat doen we vaker. We doen daar ook zo een voorstel voor. Want van deze kaderbrief hoeven we het niet te hebben nu. Geen extra bedrag om de oorspronkelijke doelstelling van natuur te halen. Het natuurnetwerk wordt teruggebracht tot minimale strookjes groen op een kaart, zonder de mogelijkheid van robuuste, zichzelf in stand houdende sterke ecosystemen. Zeer zorgelijk en bovendien onnodig. We zullen dan ook na het reces werken aan voorstellen om GS bij te staan in hun rol als middenbestuur. We zullen daartoe ook moties ondersteunen en ondertekenen. Bijvoorbeeld voor het in stand houden van de doelstellingen van het NNN. De Partij voor de Dieren verwacht dat de Strategische Agenda snel gevuld zal zijn met debatten over dat NNN, de waterkwaliteit, biologische landbouw bevorderen, biobased bouwen, klimaatadaptatie en natuurinclusief wonen.

Wat de Partij voor de Dieren opvalt zijn de beperkte vorderingen die afgelopen jaar zijn gemaakt in visie en het maken van echte keuzes en opvallende constructieve omvorming binnen de gebiedsprocessen die kenmerkend zijn voor de start van de transitie. Niet nu, maar na het reces zullen we hier zeker verder over doorpraten en zo nodig verdere voorstellen doen. Er zijn wel degelijk dingen die een middenbestuur kan doen namelijk. Dat is opstaan. Opstaan, de mouwen opstropen, creatief zijn, durven kiezen voor de lange termijn. Bijvoorbeeld de opcenten verhogen juist in deze tijd wel doen. We tekenen dat ook mee. En juist dat soort daadkracht zien we niet terug in deze kaderbrief voor 2025. We voelen dat ook als weer een verloren jaar verdere teloorgang van onze mooie provincie. De crisissen steeds verder uitgebreid. Goede voorbeelden vinden gelukkig wel navolging. Dus ga ervoor, GS, zou ik willen roepen. Ga ervoor en laat je ambities en visie niet vertroebelen doordat je jezelf als middenbestuur als een Calimero zonder kracht neerzet. Er zijn wel degelijk middelen.

Over goede voorbeelden gesproken: groen kapitaal. De bijdrage groen kapitaal wegstrepen is dan natuurlijk zo'n instrument dat we juist wel moeten houden. Een prachtige mogelijkheid om laagdrempelig groen te doen. Soms zit het begin van een transitie in een klein hoekje. Een

pionier of een initiatief die een rimpeling in het wateroppervlak wordt. Dat kan groen kapitaal zijn. En die mogelijkheid, met een relatief kleine investering, laten we dus liever niet onbenut. Een onderbesteding lijkt me eenvoudig opgelost. Dus in deze tijd van nood aan groen, een
1140 bezuiniging daarop voorstellen, is niet gepast. En daarom dienen we met GroenLinks en ChristenUnie het amendement Schrap besparing op groen kapitaal in, met de wijziging die luidt: in het ontwerpbesluit in de voordracht besluit vijf in te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling. Deze tekst te vervangen door: in te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling met inachtneming van de volgende wijziging: maatregel
1145 2.1 doelgerichte uitvoering Programma groen kapitaal te schrappen.

Amendement 14-8 juli 2024
Schrap besparing op Groen Kapitaal

1150 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.*

Besluit:

Om de tekst in besluit 5 van het ontwerpbesluit in de Voordracht:

"In te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling"

1155 *Te vervangen door de tekst:*

"In te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling, met inachtneming van de volgende wijziging:

- 'Maatregel 2.1- Doelgerichte uitvoering programma groen kapitaal' te schrappen.*

1160 *Toelichting*

*GS erkent in de Kaderbrief dat Groen Kapitaal mooi werk verricht: "Via de aanpak Groen Kapitaal laten we als provincie samen met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden zien dat combinaties van natuur met wonen, werken en landbouw de
1165 normaalste zaak van de wereld zijn. De stip aan de horizon van een natuurinclusieve samenleving wordt steeds breder gedeeld en goede voorbeelden vinden navolging." Toch wil zij € 50.000 besparen op dit onderdeel van de provincie. Maar juist op de daadkrachtige aanpak van een kleine groep doeners binnen de provincie moet dit college niet bezuinigen. Groen Kapitaal is een netwerkplatform voor initiatieven die de biodiversiteit stimuleren, zoals het netwerk
1170 groenblauwe gemeenten. Met een beperkt aantal mensen zetten zij veel en mooie projecten in gang. En laten zij mede - met die initiatiefnemers - die groene stip op de horizon zien, zoals natuurspeelpleinen, een regeneratieve tuinderij met consumenten direct als afnemers, klimaatbestendige bedrijventerreinen, biologische landbouw, gezonde groene buurten en natuurinclusief bouwen. Wanneer de concrete acties van Groen Kapitaal worden gekoppeld aan
1175 het procesmatige en stagnerende PPLG en aanpak van de wateropgave, verzandt dit. Terwijl er nog zoveel te doen is aan het bereiken van een natuurinclusieve samenleving. We vragen GS de besparing op Groen Kapitaal te schrappen en de dekking terug te brengen naar de Structurele taakstelling van de provincie.*

1180 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie) en Tessa van Wijnen (GroenLinks).

1185 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit amendement maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Tenslotte maakt de Partij voor de Dieren zich zorgen over de continuïteit van het voortbestaan van het zeer noodzakelijke werk van de wildopvangorganisaties in onze provincie. Terwijl de natuur, de natuurlijke habitat, steeds verder achteruit gaat en de
1190 biodiversiteit zwaar onder druk, is de wildopvang ondersteunen het minste dat we als mens en als instituut dat verantwoordelijk is voor natuur, kunnen doen. De Partij voor de Dieren is heel blij met de mededeling van de gedeputeerde dat er gesprekken gaande zijn met de wildopvangcentr gemeenten. De toezegging dat voor de begrotingsbehandeling 2025 duidelijkheid zal zijn over de ondersteuning van de provincie nemen we ter harte. Goed te zien
1195 dat u de hazen van Noord-Holland afgelopen jaar ook wel bent gaan waarderen. Het blijkt ook

wel dat vertrouwen in de coalitie moet groeien. Mijn partner in dit dossier, GroenLinks, leert daar ook nog elke dag in bij. Wij zullen daar ook graag verder bij ondersteunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Uiterwijk van JA21.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. In de kaderbrief zien we een invulling van de bezuinigingstaakstellingen, die dit college zichzelf opgelegd heeft. De voornaamste manier waarop GS voornemens is om dit te gaan doen ten opzichte van de bestemmingsreserve, is door het principe structureel in plaats van incidenteel toe te passen. Beleid wat nu nog incidenteel gedekt wordt vanuit de bestemmingsreserves wordt structureel opgenomen in de begroting en daarmee kunnen de bestemmingsreserves komen te vervallen. Voorzitter, dit is een boekhoudkundige truc en uiteindelijk is het een budgetneutrale wijziging. Het wordt echter verkocht aan de Staten alsof dit de manier is om te bezuinigen en er verder geen activiteiten afgeschaald hoeven te worden.

Voorzitter, jaar op jaar hebben wij tientallen miljoenen uit onze bestemmingsreserves nodig om de begroting dicht te timmeren. Als we zaken niet meer gaan dekken uit de bestemmingsreserves en we blijven dezelfde taken uitvoeren dan gaan we in de min. Ik wil dan ook nogmaals GS oproepen om inzichtelijk te maken wat we minder gaan doen om onze bezuinigingsdoelstellingen te halen. Want dit klinkt natuurlijk heel leuk, maar uiteindelijk zullen we volgend jaar vanzelf gaan merken dat dit totaal niet haalbaar is.

Ook is er bij onze fractie nog onduidelijkheid over LeasePlan en het effect hiervan op de uitkering uit het Provinciefonds. Graag zouden wij eens uitgebreid bijgepraat worden over wat de effecten van meer ontvangen opcenten zijn op de verlaging van de uitkering van het Provinciefonds. Volgens ons kan het niet zo zijn dat dat eigenlijk een-op-een leidt tot een dusdanige lagere uitkering van het Provinciefonds dat het niks oplevert. Dus daar zouden we graag eens bij is over bijgepraat worden, want in de commissie kwamen we daar ook niet helemaal goed uit.

Ja, voorzitter, dan wil ik het financiële plaatje wel weer besproken. Daarin is is onze lijn ook eigenlijk vrij duidelijk. We zouden het enorm leuk vinden als een begroting eens een keer gewoon sluitend is, zonder dat we geld uit de reserves trekken. We denken dat het een leuk nieuw idee zou kunnen zijn om ook vernieuwing in deze Staten te brengen, dat je dan gewoon een sluitende begroting oplevert en van de reserves afblijft. Dat lijkt ons nou een heel leuk en vernieuwend idee. En voorzitter, daar kondigden we natuurlijk ook al even een motie voor aan. Want ik zei net al even bij de jaarstukken: wij denken dat dat ook prima mogelijk is en ook zeker moet richting het ravijnjaar. En daarom stellen wij voor om de begroting eens van onderaf aan op te gaan bouwen via zero-based budgeting, waarbij we dus gewoon eens aan de afdelingen vragen: hoeveel geld heeft u nou daadwerkelijk nodig om de doelen te kunnen bereiken? Dit geeft PS veel inzicht en is een beproefde methode om de lucht uit een begroting te halen en de onderbestedingen tegen te gaan. En daarom dienen wij ook een motie in over zero-based budgeting. Het dictum daarvan luidt als volgt: om voor het einde van 2024 een expertmeeting te organiseren omtrent zero-based budgeting om mogelijkheden, valkuilen en succesfactoren te kunnen herkennen. En deze motie dienen wij samen in met de PVV. We denken dat het een leuk begin zou kunnen zijn om ooit eens tot een sluitende begroting te komen.

Motie 55-8 juli 2024

Zero-based budgeting toepassen bij Begroting 2026

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.
Constaterende dat:*

- In het ravijnjaar 2026 de bijdrage vanuit het provinciefonds voor de provincie Noord-Holland afneemt met circa 6,4 miljoen ten opzichte van 2025;*
- Momenteel de nieuwe, vast te stellen, begroting van de provincie Noord-Holland hoofdzakelijk gebaseerd wordt op de budgetposten zoals opgenomen in de begroting van het voorgaande jaar;*
- Bij zero-based budgeting het budget vanaf 'nul' wordt opgebouwd en alle programma's gevraagd worden om alle activiteiten opnieuw te budgetteren;*

Overwegende dat:

- 1255
- *De jaarrekeningen in de afgelopen jaren structureel een flinke onderbesteding hebben laten zien ten opzichte van de begroting;*
 - *De begroting in de komende jaren dan ook mogelijk een vertekenend beeld geeft nu er mogelijk budgetten in de begroting worden opgenomen die (structureel) niet volledig worden benut;*
- 1260
- *Er momenteel mogelijk op inefficiënte wijze invulling wordt gegeven aan de politieke ambities en/of bestuurlijke opgaven van de provincie Noord-Holland;*
 - *Er mogelijk in de toekomst bezuinigd moet worden door de provincie Noord-Holland teneinde in de toekomst (structureel) een sluitende begroting te kunnen opleveren en dat het in dit kader gewenst kan zijn alle mogelijke bezuinigingen binnen de individuele programma's in kaart te brengen,*
- 1265
- *Zero-based budgeting een oplossing kan zijn voor bovengenoemde uitdagingen en vraagstukken.*
- Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Voor het einde van 2024 een expertmeeting te organiseren omtrent zero-based budgeting om mogelijkheden, valkuilen en succesfactoren te kunnen herkennen.*
- 1270
- En gaan over tot de orde van de dag.*
- Ondertekening: Kelly Uiterwijk (JA21) en Ilse Bezaan (PVV).*
- 1275
- De **VOORZITTER**: En deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.
- Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Dat is heel fijn, voorzitter.
- 1280
- Nou, voorzitter, ook Tata Steel wordt weer genoemd in de meerjarenraming. Het dossier Tata Steel blijft natuurlijk heel moeilijk te voorspellen. Daarom zien we ook dat we niet voor de lange termijn daar al gelden voor beschikbaar kunnen stellen. En vandaag dienen wij, gezien de actuele ontwikkelingen, ook een motie in. En de motie gaat over een actievere houding van GS richting het Rijk over het uitvoeren van de in de Tweede Kamer aangenomen motie Teunissen. De motie Teunissen roept op om onafhankelijke metingen te gaan doen rond Tata Steel. In de commissie
- 1285
- hoorden wij van de gedeputeerde dat hij zegt: Ik wacht even af wat het Rijk gaat doen; misschien legt het kabinet de motie wel naast zich neer, dan hoeven we helemaal niks te doen. Maar volgens mij is de kernvraag die hier vandaag op tafel ligt: willen wij onafhankelijk meten rond Tata Steel? Voor ons is dat antwoord 'ja'. Ik hoop dat dat voor Gedeputeerde Staten ook zo is. En dan denk ik dat we deze motie, die in de Tweede Kamer is aangenomen, moeten zien als een
- 1290
- handreiking. Want jarenlang hebben we hier gezeten en hebben we gehoord: het Rijk wil niet meebewegen en daarom kunnen we niks. Maar nu beweegt het Rijk en willen wij niks. En daarom denk ik dat het heel goed zou zijn als de gedeputeerde een proactieve houding inneemt en richting het ministerie gaat-
- 1295
- De heer **TERWAL** (VVD): Dank u wel, voorzitter. U mag uw zin nog anders wel even vervolgen, want volgens mij ging het nog over stukje waar ik op aansloeg.
- Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Daarom willen we dat de gedeputeerde naar het ministerie gaat om daar te vragen wat er nodig is en wat we zelf kunnen bijdragen.
- 1300
- De heer **TERWAL** (VVD): Prima. Dank u, voorzitter. Maar is mevrouw Uiterwijk van JA21 het dan ook met mij eens dat, als er inderdaad onafhankelijk gemeten moet worden door de provincie, dat er dan ook geld vanuit het Rijk naar diezelfde provincie moet. Aangezien u net een punt maakte, een belangrijk punt, over een sluitende begroting. Dit zal aanzienlijk meer middelen van
- 1305
- de provincie vragen. Dan zal het Rijk – maar dat vraag ik aan u – dus ook haar bijdrage moeten leveren.
- Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, absoluut, voorzitter. En daarom luidt de tweede zin van het dictum ook om bij het ministerie aan te geven welke acties, wetgeving en of middelen er vanuit
- 1310
- het Rijk nodig zijn om de onafhankelijke metingen bij TSN zo snel mogelijk te realiseren. Dus ik verwacht dat onze gedeputeerde naar het ministerie toe gaat, daar aangeeft dat we zien dat de Tweede Kamer die motie heeft aangenomen. Wij zien het als een kans, want wij willen ook die onafhankelijke metingen. We zien ook dat die motie eigenlijk iets vraagt aan het Rijk, maar er

1315 mogelijk inzet van de provincie nodig is. Wij willen proactief meewerken. Dit is wat wij kunnen bieden en dit is wat wij nodig hebben. En daarbij zijn middelen uiteraard, net zoals capaciteit, een onderdeel.

1320 Nou ja, voorzitter, dus wij zien graag die proactieve houding, omdat wij echt denken dat deze motie een kans biedt vanuit het Rijk om eindelijk proactief op te gaan treden. En daar zou een proactieve houding van onze gedeputeerde, waarbij we inderdaad iets vragen aan het Rijk, maar ook iets bieden aan het Rijk, wat ons betreft echt gepast zijn. En daarom dienen we ook deze motie aan met het volgende dictum: verzoekt Gedeputeerde Staten om zo snel mogelijk in contact te treden met het ministerie van I&W, dat belast is met de uitvoering van de motie Teunissen, over op welke manier de provincie kan bijdragen aan het spoedig uitvoeren van deze motie, Bij het ministerie aan te geven welke acties, wetgeving en of middelen er vanuit het Rijk nodig zijn om de onafhankelijke metingen bij TSN zo snel mogelijk te realiseren, met de OMDAT NZKG in kaart te brengen welke diensten zij kunnen bijdragen en welke expertise of capaciteit ontbreekt om deze onafhankelijke metingen bij TSN te realiseren en in Q3 2024 een terugkoppeling te geven aan Provinciale Staten over de stand van zaken. En deze motie wordt mede ingediend door D66 en SP.

Motie 56-8 juli 2024

Actieve houding ten aanzien van TK-motie onafhankelijk meten TSN

1335 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.*
Constaterende dat:

- *De Tweede Kamer de motie Teunissen c.s. over zo snel mogelijk zorgen voor onafhankelijk, continu en fijnmazig meten van gevaarlijke stoffen bij Tata Steel met 112 stemmen heeft aangenomen;*
- 1340 • *Deze motie de regering verzoekt om zo snel mogelijk te zorgen voor onafhankelijk, continu en fijnmazig meten van gevaarlijke stoffen bij Tata Steel, inclusief het voor handhaving benodigde cameratoezicht en deze data zo veel mogelijk openbaar beschikbaar te maken;*
- 1345 • *Gedeputeerde Staten in de commissie Leefomgeving van 1 juli jl. het navolgende als reactie heeft gegeven op de motie: "Ik ben ook benieuwd wat het nieuwe kabinet met deze motie gaat doen, gaan ze hem overnemen, gaan ze hem uitvoeren. En als ze dat gaan doen, stel dat ze dat netjes gaan doen, dan betekent dat nog wel wat. Niet automatisch dat ik een motie die aan de Tweede Kamer gericht is kan gaan uitvoeren. Dan zal uiteindelijk wel het nieuwe kabinet daar beleid op moeten gaan maken. Het vraagt een stelselwijziging en er zal ook financiën tegenover moeten gaan staan." en "Ik ben niet van plan hier een andere actie op te ondernemen, dan afwachten wat er in Den Haag gebeurt.*

Overwegende dat:

- *De houding van Gedeputeerde Staten erg afwachtend is;*
- *Er behoefte is aan onafhankelijke metingen bij TSN en deze aangenomen motie in de*
- 1355 *Tweede Kamer de kans biedt om dit ook daadwerkelijk te realiseren;*
- *De kastje-muur systematiek, waarbij overheidslagen naar elkaar blijven wijzen moet worden omgevormd naar een besef van gezamenlijke actie en verantwoordelijkheid.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1360 • *Zo snel mogelijk in contact te treden met het ministerie van I&W, dat belast is met de uitvoering van de motie Teunissen, over op welke manier de provincie kan bijdragen aan het spoedig uitvoeren van deze motie;*
- *Bij het ministerie aan te geven welke acties, wetgeving en/of middelen er vanuit het Rijk nodig zijn om de onafhankelijke metingen bij TSN zo snel mogelijk te realiseren;*
- *Met de OD NZKG in kaart te brengen welke diensten zij kunnen bijdragen en welke*
- 1365 *expertise/capaciteit ontbreekt om deze onafhankelijke metingen bij TSN te realiseren;*
- *In Q3 2024 een terugkoppeling te geven aan Provinciale Staten over de stand van zaken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Kelly Uiterwijk (JA21), Krista Jansen (D66) en Heidi Bouhlef-Lascaris (SP).

1370 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel van onze beraadslagingen.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. De kaderbrief is ook altijd het moment om aan te geven wat wij van de provincie verwachten. Dat zullen wij nog even kort en op hoofdlijnen doen. Wij zien graag een realistische provincie die zich richt op daadwerkelijk uitvoerbare plannen, met wat minder regiefunctie en adviesfunctie en allerlei doelen waarvan we denken van nou, is dit nou onderdeel van de kerntaken? Wij zien graag inzet op het oplossen van de netcongestie, op het aanjagen van woningbouw – en dan bij voorkeur niet gedwongen van bamboe met olifantsgras, maar gewoon normale woningbouw die ook gewoon betaalbaar is – goede wegen met sterk asfalt, het stimuleren van de economie. En al met al het belangrijkste: om daarbij ondertussen gemeenten niet in de weg te zitten, want uiteindelijk zijn wij ervoor dat het lokale bestuur over de lokale zaken gaat en de provincie alleen over het gedeelte waar wij over gaan. En dat allemaal binnen financiën die rond zijn zonder in de reserves te graaien. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Bezaan van de PVV.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, vandaag bespreken we – het is al een aantal keer eerder gezegd – de kaderbrief die als basis moet gaan dienen voor de Programmabegroting 2025, die later dit jaar wordt besproken.

Meneer de voorzitter, veel beleid van de provincie komt natuurlijk uit Den Haag en Brussel. Kijkende naar het hoofdlijnenakkoord van onze nieuwe regering is er op allerlei vlakken een koerswijziging zichtbaar. Bijvoorbeeld op het gebied van stikstof, energie en migratie. Een koerswijziging die binnenkort verder zal zijn uitgekristalliseerd in een regeerprogramma. In de voorliggende kaderbrief is daar dus nog niet zo heel erg veel van te zien, hoewel wordt erkend dat er inhoudelijk een andere koers kan worden bewandeld door het nieuwe kabinet en dat er financiële consequenties kunnen zijn op dossiers. Wel stelt GS dat wij het ons niet kunnen veroorloven om een pas op de plaats te maken inzake onder andere de energietransitie en ontwikkelingen in het landelijk gebied. Want, en daar komt het, onze inwoners verwachten niet anders. De PVV heeft het gevoel dat dit college nog niet helemaal doordrongen is van het feit dat er in de samenleving een politieke aardverschuiving heeft plaatsgevonden. Opmerkelijk is dat in de kaderbrief de suggestie lijkt te worden gewekt dat beleidsonzekerheden, onder andere die door een andere politieke realiteit worden veroorzaakt, negatief zijn voor het vertrouwen in de samenleving, in politiek en overheid. De PVV ziet dit anders. Juist als er niets gedaan wordt met de politieke aardverschuiving in ons land, zal het vertrouwen in de politiek en overheid een enorme knauw krijgen. De PVV gaat er dan ook van uit dat dit college zich constructief gaat opstellen richting het nieuwe kabinet.

Voorzitter, kijkende naar de kaderbrief zijn er zaken waar de PVV moeite mee heeft. Zo wordt het voorstel gedaan om aan de huidige standaardparagrafen in de begroting een klimaatparagraaf toe te voegen als standaardonderdeel van de begroting. Wat onze fractie betreft hoeft deze paragraaf niet te worden opgenomen, maar komt er juist een standaardparagraaf inzake de impact van provinciaal beleid op de voedselzekerheid. Veel beleid raakt het landelijk gebied en heeft grote impact op onze waardevolle boeren. Zij zijn niet alleen van essentieel belang voor onze voedselzekerheid, maar hebben ook grote economische en sociaal-culturele waarde in gebieden. Staat de gedeputeerde open om een dergelijke paragraaf uit te werken en op te nemen? Graag een beargumenteerd antwoord van de gedeputeerde.

Voorzitter, waar nog altijd de ambities zijn inzake onder andere de energietransitie in het landelijk gebied, zou de provincie wat de PVV betreft juist een pas op de plaats moeten maken en zich nog meer moeten richten op onder druk staande kerntaken, zoals bijvoorbeeld de verkeersveiligheid. Op dat vlak is nog een wereld te winnen. In 2023 zijn circa vijftien verkeersveiligheidsprojecten geweigerd vanwege de overvraging van het subsidiebudget door gemeenten. GS komt nu met het voorstel om het effectief beschikbare budget voor verkeersveiligheidssubsidies op peil te houden en met ingang van 2025 mee te laten groeien met de inflatie. Echter, op onze vraag of het op peil houden van het effectief beschikbare budget en dit laten meegroeien met de inflatie, afdoende gaat zijn om eerder afgewezen verkeersveiligheidsprojecten alsnog uit te voeren, kwam het teleurstellende antwoord dat dit niet het geval is. Voorzitter, ik moet u zeggen dat de PVV dit nogal een karig antwoord vindt. En wij zouden de gedeputeerde dan ook willen vragen waar nog eventuele mogelijkheden liggen om projecten uit deze voornoemde groep van vijftien op te pakken.

1435 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dank. Allereerst moest ik eerst even wennen aan het feit dat hier een PVV-vertegenwoordiger staat die met complimenten over het kabinet spreekt. Dat is ook heel goed om een keer te zien. Maar mijn vraag, ik volg het betoog van mevrouw Bezaan helemaal. Weet dat er een amendement aankomt vanuit de VVD-fractie waarin we daar meer geld proberen vrij te spelen voor die verkeersveiligheid die u noemt. Dus ik hoop dan ook op steun van de PVV-fractie. Dank u wel, voorzitter.

1440 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Nou, meneer Terwal, hartelijk dank voor uw interruptie. Ik zal eerst een en ander moeten bekijken voordat wij daar al dan niet mee instemmen. Maar dank in ieder geval.

1445 In de beantwoording op schriftelijke vragen van collega Terwal inzake het hoofdlijnenakkoord valt te lezen dat de provincie ambtelijk en bestuurlijk gaat lobbyen bij het Rijk om onderwerpen onder de aandacht te brengen. Wat de PVV betreft wordt gekeken of daar ook kansen liggen voor de voornoemde verkeersveiligheidsprojecten. Is de gedeputeerde daartoe bereid? Graag een reactie.

1450 Voorzitter, tot slot nog een drietal vragen aan de gedeputeerden. Ten eerste, de PVV zou graag van de gedeputeerde horen wat voor wat volgens het college nou precies de flexibele delen, ofwel de beïnvloedbare delen, van de begroting zijn. Ten tweede, waar zou het college binnen deze flexibele delen ruimte zien om voornoemde projecten alsnog doorgang te laten vinden? En als laatste, is dit überhaupt onderzocht? Graag een uitgebreide reflectie van de gedeputeerde, en met name op de eerste vraag.

1455 Voorzitter, de PVV wacht de beantwoording van de door haar gestelde vragen af alvorens met een definitief oordeel over de kaderbrief te komen. Ik dank u voor uw tijd.

1460 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Statenlid De Weerd van Volt.

1465 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voorzitter, we draaien de klok twee jaar terug. De problemen werden toen minder vooruitgeschoven. Met de Green Deal van Europa en de snelle verduurzaming in Nederland ging het ook met de provincie de goede kant op. De vorige coalitie in Noord-Holland zette een goede beweging in gang. De overgang naar een circulaire economie, een sterk klimaatprogramma en verbetering van de natuur. Problemen werden niet meer doorgeschoven, maar werden opgelost met oog op de toekomstige generaties. En nu, 1,5 jaar nadat we zijn verkozen, twijfelen we aan de koers die de huidige coalitie inzet. In de inwonersraadpleging van het PPLG gaven Noord-Hollanders duidelijk hun prioriteiten aan: meer planten en bossen planten, ruimte geven aan water en ruimte voor agrariërs die duurzaam willen werken. Het baart ons dan ook zorgen dat het college juist de Natuurnetwerk Nederlanddoelen vooruitschuift, de kwaliteit van het water achterblijft en een transitie naar duurzame agrarisch ondernemen ook achterblijft.

1475 Voorzitter, 'Verbindend vooruit!' kopte het coalitieakkoord. Vooruit? Ja, waar naartoe dan? Dit jaar kenmerkt zich door de Tweede Kamerverkiezingen en een nieuw kabinet. En waar kiest het college voor? Ze kiest ervoor om pas op de plaats te maken. Ze kiest voor bezuinigen en problemen naar de Tweede Kamer te schuiven; of nog erger: vooruit te schuiven. Dit college lijkt te kiezen voor verbindend vooruitschuiven. Onze fractie maakt daar echt een andere keuze. Wij willen onze bestuurlijke bevoegdheden pakken en problemen aanpakken. En voorzitter, degenen die de politiek het beste kunnen adviseren over welke problemen niet meer vooruit te schuiven, zijn onze inwoners zelf. En daarom zijn we blij dat de coalitiepartijen middelen voor inwonersparticipatie hebben vrijgemaakt.

1485 Een van de problemen die naar de volgende generatie vooruit worden geschoven, is het versterken van natuur. Een sterk Natuurnetwerk Nederland helpt bij klimaatadaptatie, bij water- en bodem sturend beleid en bovenal, natuur is goed voor de gezondheid van onze inwoners en onze nog niet geboren inwoners. Niet gek dat de Noord-Hollanders de kwaliteit van natuur vaak een van de belangrijkste thema's vinden waar de provincie iets aan kan en iets aan moet doen. En daarom spreekt onze fractie in de commissie vaker onze teleurstelling uit dat de doelen van het NNN vooruit worden geschoven. 2027 is inmiddels zo ver opgeschoven dat het college de plannen in 2050 pas afgerond wil hebben. Een probleem voor de volgende generaties. En dat

vinden wij veel te laat. Wij zien een groot risico dat NNN helemaal uit het zicht verdwijnt. En daarom dienen wij een motie in met de ChristenUnie, 50PLUS, de SP en Partij voor de Dieren: Provinciale Staten vraagt Gedeputeerde Staten om een heldere doelstelling te formuleren om het restant van de NNN-gebieden af te ronden en voor het eind van 2024 daar duidelijkheid over te geven aan PS en daar een bijbehorende planning voor aan te leveren, inclusief de mogelijkheden voor financiële dekking voor langere termijn. Ik zal zo de motie indienen bij u, voorzitter.

Motie 57-8 juli 2024
Plan om NNN te voltooien

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- *De doelstelling om het restant van 4400 hectare Natuur Netwerk Nederland te voltooien in 2027 al eerder is opgeschoven naar 2029.*
- *Het college PS heeft geïnformeerd dat ook de doelstelling van 2029 niet haalbaar is.*
- *Het restant van het te realiseren NNN verdeeld is in de categorieën 'focus-gebied' en 'niet focus-gebied'.*
- *Het voor de categorie 'niet-focus gebied' onduidelijk is wanneer dit gerealiseerd wordt.*

Overwegende dat:

- *Zonder duidelijke doelstelling het doel onhaalbaar blijkt.*
- *Het vooruitschuiven van de doelstelling ertoe kan leiden dat deze uit zicht verdwijnt en niet meer gehaald zal worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een heldere doelstelling te formuleren om het restant van de NNN-gebieden af te ronden, en voor het eind van 2024 daar duidelijkheid over te geven aan PS.*
- *Daar een bijbehorende planning voor aan te leveren, inclusief mogelijkheden voor financiële dekking voor de langere termijn.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Julia Schneemann (Volt), Michel Klein (ChristenUnie), Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS), Remine Alberts (SP) en Ilona Haas (Partij voor de Dieren).

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Wij maken ons ook zorgen over de veiligheid van onze toekomstige generaties, de verkeersveiligheid, want de staat van de veiligheid neemt af. Wij vinden het onacceptabel dat er projecten geweigerd worden, omdat het subsidieplafond voor verkeersveiligheidsprojecten is behaald. Dit is juist een van de thema's waar geen sprake is van onderbesteding. Daarom zijn we voorstander om hier middelen voor vrij te maken.

Voorzitter, het laatste onderwerp. We waren erg geschrokken dat Gedeputeerde Staten voorstelde om het PARK en het ARO stop te zetten. En juist nu, wanneer belangrijke keuzes op ons afkomen. Daarom steunen wij plannen om onafhankelijk advies in stand te houden. Juist in het onafhankelijk advies vinden wij het ontzettend belangrijk dat ook de belangen van toekomstige generaties meegewogen worden.

Al met al concludeert onze fractie dat deze coalitie andere keuzes maakt dan die wij zouden doen. Wij zien dat zij vooruitschuiven en wij willen vooruitgaan. We blijven ons inzetten voor de toekomstige Noord-Hollanders. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: De motie, die maakt ook onderdeel uit van onze beraadslagingen. En dan geef ik het woord aan de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En die is ontzettend blij dat zijn collega mevrouw Koning net binnenkomt, precies op het goede moment.

Voorzitter, dank. Voorzitter. Helaas moet ik constateren dat we, in mijn ogen, toch een wat onhandige kaderbrief behandelen vandaag. Dat komt met name door de verwerking van de taakstellingen. Met name de zin dat de taakstelling geen gevolgen had voor het beleid van de provincie, zorgde voor veel verwarring. Ook is het onhandig dat pas in de kaderbrief wordt uitgelegd dat GS de overgang maakt van het dekken via de reserves naar de dekking via

structurele budgetten, terwijl dit de facto al was geregeld bij de Begroting 2024. En ook de naam taakstelling uit de bestemmingsreserves is onhandig, aangezien het eigenlijk gaat om een technische bijstelling van incidentele dekking naar structurele dekking. En voor wat betreft de structurele taakstellingen geldt ook dat in sommige gevallen sprake is van een technische bijstelling.

In de commissie betoogde de gedeputeerde in antwoord op vragen uitgebreid dat de ARO en de PARK geen rol meer hebben in de nieuwe Omgevingswet. Dit past niet langer bij de rol van de provincie en het CDA is het hiermee eens. Al moet ik eerlijk zeggen dat wij nooit voorstander waren van deze ruimtelijke adviseurs. Maar als beide functies wettelijk niet langer nodig zijn, dan is dat dus een technische bijstelling en geen politieke keuze. Echter, zo is het wel opgeschreven, met allerlei politiek debat tot gevolg. Wederom onhandig.

Verder snappen wij de invulling van de structurele taakstelling ook niet. Er wordt voor gekozen om veel meer te bezuinigen dan noodzakelijk. Dat komt door minder incidenteel te sparen voor het verbeteren van provinciale infrastructuur. Onhandig en onverstandig, want je hebt nooit genoeg geld voor infra. Er zijn nog voldoende toekomstige projecten die op steun van de provincie kunnen rekenen, zeker daar waar het gaat om het verbeteren van de verkeersveiligheid. Wij dienen daarom samen met de VVD ook een amendement in om minder te bezuinigen op die infrastructuur.

Wat wij inhoudelijk echt onhandig vinden is de taakstelling van twee ton op toerisme, die GS toelicht met de zin dat toerisme niet langer een kerntaak van de provincie is. Voorzitter, toerisme is bij uitstek een thema waar de provincie meerwaarde kan bieden en partijen bij elkaar kan brengen. En dus in onze ogen een kerntaak. In ieder geval een belangrijke taak. Wethouders en burgemeesters uit de regio vinden deze keuze dan ook onbegrijpelijk. Spreiding van toerisme ontlast Amsterdam en helpt de economie in de andere regio's, en geeft daarnaast een grote impuls aan het in stand houden van traditie, kunst, cultuur en historische monumenten. Succesvolle programma's als Holland boven Amsterdam draaien dankzij een betrokken provincie. Het CDA wil dat de provincie deze taak blijft behouden en komt daarom met het volgende amendement, samen met D66 en BBB: amendeert de kaderbrief door maatregel 3.1 op pagina vijftien uit de kaderbrief te schrappen. Maatregel 3.1 luidt: focus aanbrengen binnen aanpak recreatie en toerisme. Recreatie is een kerntaak van de provincie. Toerisme is dat niet. Door middel van minder focus te leggen op toerisme kan deze begrotingspost worden afgeschaald door af te zien van een verhoging van het coalitieakkoord. En vervolgens, voorzitter, ook maatregel 3.1 te schrappen uit tabel 4.3 op pagina zestien, en gaat over tot de orde van de dag.

Amendement 15-8 juli 2024

Continuering sterke betrokkenheid provincie bij toerisme

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- Er in de kaderbrief 2025 in maatregel 3.1. wordt gesproken over het aanbrengen van focus binnen de aanpak recreatie en toerisme;*
- Er wordt gesteld dat recreatie een kerntaak van de provincie is, maar toerisme niet;*
- De provincie in het verleden juist een belangrijke rol speelde in het spreiden van toerisme over de provincie.*

Overwegende dat:

- Toerismespreiding van grote meerwaarde is;*
- Door toerisme spreiding (te) drukke gebieden (zoals Amsterdam) worden ontlast, terwijl andere regio's in Noord-Holland (zoals West-Friesland en de Kop) een economische impuls krijgen;*
- De provincie hiervoor bijdraagt aan programma's zoals 'Holland boven Amsterdam';*
- De toeristische sector in heel Noord-Holland bijdraagt aan het in stand houden van tradities, kunst en cultuur;*
- De vele historische monumenten in Noord-Holland beter in stand gehouden kunnen worden door middel van toerisme en spreiding over de hele provincie;*
- De provincie als regionale overheid hiervoor van grote meerwaarde kan zijn door partijen bijeen te brengen en (beperkte) financiële ondersteuning te bieden.*

- *Uit tabel 4.3 uit de Kaderbrief blijkt dat het schrappen van maatregel 3.L nog steeds leidt tot een (meerjarig) voordelig saldo op de voorgestelde besparingen.*
- *Er derhalve financiële ruimte is maatregel 3.1 te schrappen.*

Besluit:

1615 *Maatregel 3.1 op pagina 15 uit de kaderbrief te schrappen:*

- *"Maatregel 3.1 - Focus aanbrengen binnen aanpak recreatie en toerisme Recreatie is een kerntaak van de provincie, toerisme is dat niet. Door minder focus te leggen op toerisme kan deze begrotingspost worden afgeschaald door af te zien van de verhoging uit het coalitieakkoord."*

1620 • *Maatregel 3.1 te schrappen uit tabel 4.3 op pagina 16.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Sijmen Mulder (D66) en Vincent Valk (BBB).

1625 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, als er dan toch extra wordt bezuinigd dan strikt noodzakelijk, ziet het CDA opnieuw een kans om aandacht te vragen voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Wij hebben dat vaker geprobeerd, omdat we echt vinden dat de provincie hier laaghangend fruit laat hangen. We versterken het verenigingsleven, zoals sportverenigingen, culturele voorzieningen en dorpshuizen en werken aan verduurzaming. Het is
1630 echt winwin. En voorzitter, het is ook echt nodig. Op 24 juni stond er een artikel in Het Parool met de kop 'Om te kunnen overleven moeten sportverenigingen verduurzamen, maar het subsidiepotje daarvoor is leeg'. De urgentie is nu. De provincie kan een belangrijke rol spelen in aanvulling op landelijke en gemeentelijke regelingen. Wij hebben daarom de volgende motie samen met D66 en Volt: verzoeken het college van Gedeputeerde Staten in de begroting een
1635 aanvullende 1,5 miljoen te reserveren voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed, een subsidieregeling op te stellen, vergelijkbaar met de regeling uit het Herstel- en duurzaamheidsfonds, dit te financieren met een gedeelte van het positieve saldo van pagina zestien uit de Kaderbrief, en gaat over tot de orde van de dag.

1640 **Motie 58-8 juli 2024**

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed is en blijft belangrijk

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- 1645 • *Er vanuit het coalitieakkoord 'verbindend vooruit' vanaf 2024 structureel €1,5 miljoen per jaar beschikbaar is voor het samen met gemeenten opstellen van voorzieningenakkoorden, sport en dorpshuizen;*
- *De Provincie het Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed wil inzetten voor het verduurzamen van sport, culturele voorzieningen en dorpshuizen.*
- 1650 • *Er in de Kaderbrief een positief saldo aanwezig is op pagina 1-6 door de getroffen besparingen en de ingevulde taakstelling.*

Overwegende dat:

- *De provincie hoge ambities heeft voor het verduurzamen en ontzorgen van maatschappelijk vastgoed en zo een belangrijke bijdrage levert aan de klimaatdoelen;*
- 1655 • *Sportverenigingen, culturele voorzieningen en dorpshuizen nog steeds worstelen met hoge (energie)kosten en lage reserves.*
- *Verduurzamen van sportverenigingen van levensbelang is geworden om de contributie betaalbaar te houden;*
- 1660 • *Het fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed het meest populaire was in het herstel- en duurzaamheidsfonds;*
- *Het aantal aanvragen van sport-, cultuurverenigingen, dorpshuizen en andere maatschappelijke instellingen veel groter was dan de beschikbare subsidie;*
- *Het positieve saldo op pagina 16 van de Kaderbrief deels ingezet kan worden voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.*

1665 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *In de begroting een aanvullende €1,5 miljoen te reserveren voor het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed;*
- *Een subsidieregeling op te stellen vergelijkbaar met de regeling uit het herstel- en duurzaamheidsfonds;*

- 1670 • *Dit te financieren met (een gedeelte van) het positieve saldo van pagina 16 uit de kaderbrief.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Sijmen Mulder (D66), Maik de Weerd (VVD).

1675

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dan, voorzitter, naar aanleiding van de kaderbrief nog iets heel anders. De kaderbrief bevat veel onzekerheden, omdat we niet goed weten met welk financieel kader het nieuwe kabinet komt. En die onzekerheden komen voor een groot deel samen in het Noord-Hollands PPLG. Om om te gaan met die onzekerheden heeft mijn collega Willemien Koning in de commissie Landelijk Gebied tien kaders meegegeven voor aanpassing van het PPLG. Een paar daarvan hebben wij omgezet in moties.

1680

Onze belangrijkste zorg zit in het feit dat de landelijke coalitie circa 20 miljard voor stikstofreductie, gebiedsprocessen en transities heeft geschrapt, maar een groot deel van de taken ondertussen overeind blijft in Noord-Holland. Dat stelt onder andere de agrarische sector voor een onmogelijke opgave. De fractievoorzitter van de grootste partij in deze Staten heeft in een agrarisch blad over het PPLG een column geschreven met de titel 'Geen knaken, geen taken'. Maar voorzitter, het tegendeel lijkt waar: weinig knaken en nog wel heel veel taken. We willen daarom dat het PPLG wordt aangepast naar de financiële mogelijkheden en hebben daarvoor de volgende motie: verzoeken GS om bij de volgende versie van het PPLG te zorgen voor voldoende vergoeding om beheertypen die aangewezen worden ook daadwerkelijk mogelijk te maken, de uitwerking van het PPLG aan te passen aan de beschikbare financiën, en gaan over tot de orde van de dag.

1685

1690

1695

Motie 59-8 juli 2024

Zorg voor voldoende beheervergoeding

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constateernde dat:

1700

- *Gebiedsprocessen niet goed uitgevoerd kunnen worden door gebrek aan langjarige vergoeding voor het beheer dat nodig is voor het bereiken van de doeltypen.*

Overwegende dat:

1705

- *De hoogte van de financiële bijdrage vanuit het Rijk voor langjarig natuurbeheer onzeker is;*
- *Er op dit moment voor het gehele PPLG nog een grote onzekerheid heerst in taken, doelstellingen en geldstromen;*
- *Ook de financiële vergoeding vanuit het Rijk voor de ecoregelingen in het GLB-NSP op dit moment een tekort laat zien;*
- *Bedrijven die hun agrarische functie aanpassen of opgeven om natuurdoelen te realiseren op hun gronden, daarbij ook de zekerheid moeten hebben dat er langjarig een beheervergoeding beschikbaar is.*

1710

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

1715

- *Bij de volgende versie van het PPLG te zorgen voor voldoende vergoeding om beheertypen die aangewezen worden ook daadwerkelijk mogelijk te maken;*
- *De uitwerking van het PPLG aan te passen aan de beschikbare financiën.*

En gaan over tot de orde van de dag.

1720

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Ja, wat mijn angst voornamelijk was toen ik de motie zag, is dat er inderdaad vooral doelen worden geschrapt. Omdat u zegt: nee, de middelen zijn belangrijker en dan gaan we kijken naar de doelen. Maar wordt het dan niet ook een politieke keuze welke doelen u wilt gaan schrappen? En kunt u een voorbeeld noemen van welke doelen u allemaal wil schrappen uit het PPLG?

1725

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, wij zouden dat graag in die gebiedsprocessen zien. Wat onze grootste zorg is, is dat je in die gebiedsprocessen ziet dat men doorgaat met praten, maar geen enkele financiële dekking meer kan geven voor de doelen die gegeven worden. 'Geen enkele' is wel heel absoluut gesteld, maar weinig financiële dekking kan geven voor de doelen. Dus wij zouden veel liever zien dat je ook in die gebiedsprocessen helder bent over waar nu wel en geen

1730 geld voor is en vervolgens ook in de gebiedsprocessen komt met wat je wel en niet zou willen uitvoeren. Er zijn gebiedsprocessen die nog steeds ook redelijk goed lopen, omdat men zelf heeft gezien: wij willen een aantal stappen nemen. Maar er zijn ook gebiedsprocessen die eigenlijk helemaal niet meer lopen. Ja, dan zeggen wij echt: neem een pas op de plaats, ga eerst eens even goed kijken naar die doelen, want je hebt wel de middelen nodig. Maar zoals het nu gaat, zorgt het voor heel veel onrust.

1735 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Dat betekent dat u de gebiedsprocessen belangrijker vindt dan de doelen. Voor de kijkers thuis; zoveel zijn het er niet, maar toch even leuk om te weten. Ik wil graag van u weten welke doelen u niet belangrijk vindt.

1740 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, daar ga ik hier niet zo gedetailleerd op in, omdat je dat niet kan zeggen in algemene zin, omdat je echt naar de gebiedsprocessen moet kijken. Mijn boodschap is wel, want we zijn begonnen met het PPLG met allerlei doelen: je kan niet die doelen blijven voortzetten zonder financiële middelen erbij. Dus als er meer financiële middelen zijn, zouden wij ook andere doelen willen uitvoeren.

1745 De heer **MÜLDER** (D66): Kan ik er dan van uitgaan dat ik steun heb voor mijn motie over het verhogen van de opcenten en dat naar het PPLG laten vloeien?

1750 De heer **HEIJNEN** (CDA): Nee, daar kunt u niet van uitgaan, omdat wij zien dat de middelen uit het Rijk moeten komen en niet door de provincie zelf opgehoest moeten worden. Voorzitter, dank u wel. Toch altijd goed geprobeerd.

Voorzitter, in het aanpassen van het PPLG is het belangrijk dat er goede deel doelen worden neergezet per gebiedsproces, met dus die bijbehorende financiële middelen. En daarover de
1755 volgende motie: verzoeken GS om voor de volgende versie van het PPLG te bekijken welke doelen voor welke gebieden mogelijk zijn en prioritair zijn in overleg met de stakeholders. Bij de volgende versie van het PPLG bandbreedtes per doelbereik in te stellen voor de verschillende gebiedsprocessen die nog doorgaan, zodat er meer flexibiliteit is om de opgaves te realiseren. Per gebiedsproces tussenstappen te nemen in de te behalen doelen, waarbij alle stakeholders meegenomen worden als er doelen worden gesteld. Daarbij tevens te zorgen voor voldoende financiële middelen voor het behalen van die doelstellingen, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 60-8 juli 2024

Stel bandbreedtes in per doelbereik

1765 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.*
Constaterende dat:

- *Er nog veel onduidelijk is over het PPLG-beleid en de gebiedsprocessen;*
- *Het onduidelijk is hoeveel geld er beschikbaar is voor de uitwerking van het PPLG;*
- *Stakeholders in gebiedsprocessen niet weten waar ze naar toe moeten werken.*

Overwegende dat:

- *Niet in elk gebiedsproces alle gestelde doelen mogelijk zijn;*
- *Stakeholders bij de gebiedsprocessen welwillend zijn om doelen te behalen;*
- *De landbouw en recreatie dringend perspectief nodig hebben;*
- *Er langjarige zekerheid moet zijn over financiële vergoedingen voor het beheer waarmee de doelen behaald kunnen worden.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Voor de volgende versie van het PPLG te bekijken welke doelen voor welke gebieden mogelijk en prioritair zijn in overleg met de stakeholders;*
- *Bij de volgende versie van het PPLG bandbreedtes per doelbereik in te stellen voor de verschillende gebiedsprocessen die nog doorgaan, zodat er meer flexibiliteit is om de opgaves te realiseren;*
- *Per gebiedsproces tussenstappen te nemen in de behalen doelen, waarbij alle stakeholders meegenomen worden;*
- *Als er doelen gesteld worden daarbij tevens te zorgen voor voldoende financiële middelen voor het behalen van die doelstellingen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA).

1790

De heer **HEIJNEN** (CDA): En voorzitter, als we doorgaan zonder voldoende financiële middelen voor het totaalpakket, is er een groot risico dat er in gebieden slechts kleine onderdelen worden gerealiseerd, bijvoorbeeld door middel van kleine stukjes natuur te realiseren. En zonder een integraal perspectief kan dit negatieve gevolgen hebben voor agrarische bedrijven. Daarom hebben wij ook de volgende motie: verzoeken GS om te onderzoeken wat de gevolgen zijn als een gebiedsproces niet integraal wordt opgepakt, maar er wel natuur wordt gerealiseerd nabij landbouwgronden. Te onderzoeken wat de externe werking van deze kleine natuurpercelen is en met welke beperkingen de omliggende landbouwbedrijven te maken krijgen, ook op lange termijn. Te onderzoeken welke doeltypen passend zijn voor natuur in de nabijheid van landbouwgrond. Dit onderzoek op korte termijn uit te voeren, indien nodig een compensatieregeling in te stellen voor de omliggende bedrijven of een andere locatie te zoeken voor de aanleg van nieuwe natuur en dit mee te nemen bij de verdere uitwerking van het PPLG en de financiële paragraaf richting de begroting, en gaan over tot de orde van de dag.

1795

1800

1805

Motie 61-8 juli 2024
Externe werking (kleine) percelen natuurgrond

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.
Constaterende dat:

1810

- *Er onvoldoende geld beschikbaar is voor het realiseren van het PPLG en de gebiedsprocessen;*
- *Veel gebiedsprocessen hierdoor niet meer integraal kunnen worden opgepakt.*
- *Er wel nog geld beschikbaar is bij de provincie en bij het Rijk voor het realiseren van natuur en dit soms kleine percelen natuurgrond kunnen worden.*

1815

Overwegende dat:

- *Als een gebiedsproces niet integraal wordt opgepakt maar er wel natuur wordt gerealiseerd dit toch veel gevolgen heeft voor het gehele gebied.*
- *Realisatie van natuur zonder de ontwikkeling en transitie van de landbouw gaat leiden tot een externe werking van de natuur op deze landbouwgronden en landbouwbedrijven;*
- *De landbouwbedrijven rond de nieuwe percelen natuurgrond hierdoor bepaalde beperkingen opgelegd kunnen krijgen;*
- *Dit effect ook aan de orde is bij het realiseren van kleine percelen natuurgrond.*

1820

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Te onderzoeken wat de gevolgen zijn als een gebiedsproces niet integraal wordt opgepakt maar er wel natuur wordt gerealiseerd nabij landbouwgronden;*
- *Te onderzoeken wat de externe werking van deze (kleine) natuurpercelen is en met welke beperkingen de omliggende landbouwbedrijven te maken krijgen ook op de langere termijn;*
- *Te onderzoeken welke doeltypen passend zijn voor natuur in de nabijheid van landbouwgrond;*
- *Dit onderzoek op korte termijn uit te voeren;*
- *Indien nodig een compensatieregeling in te stellen voor de omliggende bedrijven of een andere locatie te zoeken voor de aanleg van nieuwe natuur;*
- *Dit mee te nemen bij de verdere uitwerking van PPLG en de financiële paragraaf richting de begroting.*

1825

1830

1835

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA).

1840

De heer **HEIJNEN** (CDA): En voorzitter, als doelstellingen voor het laagveen staat nu in het PPLG 'bewegen naar een grondwaterstand van twintig tot veertig centimeter onder maaiveld'. En het CDA zet daar grote vraagtekens bij. Hoe realistisch is dat? We moeten rekening houden met natte jaren, zoals dit jaar. Met deze doelstellingen zetten we mogelijk heel veel land onder water. Deze doelstelling lijkt voor nu te kort door de bocht. Er is meer onderzoek nodig. In Friesland is de streefstand bijvoorbeeld niet hoger dan veertig centimeter onder maaiveld. En verder is er in Friesland een compensatieregeling uitgewerkt voor het compenseren van boeren die in het

1845

veenweidegebied te maken krijgen met een hoger waterpeil. Wij willen dat Noord-Holland ook een soortgelijke compensatieregeling opstelt en daarom de volgende motie: verzoeken GS om de na te streven grondwaterstanden bij laagveen te heroverwegen en hiertoe ook extra onderzoek te laten doen naar de gevolgen van het verhogen van de grondwaterstand in perioden met veel regenval. Dit onderzoek te laten doen door bijvoorbeeld het Veenweide Innovatiecentrum te Zegveld. In Noord-Holland ook een compensatiesystematiek veenweide in te stellen en dit onderdeel te laten zijn van de volgende versie van het PPLG, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 62-8 juli 2024
Onderzoek grondwaterstand laagveen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- *In de kaderbrief ook de uitwerking van het PPLG is meegenomen.*
- *In de eerste conceptversie van het PPLG de doelstelling genoemd wordt om voor de grondwaterstand van het laagveen te streven naar een stand van 20 tot 40 centimeter onder het maaiveld.*

Overwegende dat:

- *Een grondwaterstand van 20 tot 40 cm onder het maaiveld erg hoog is;*
- *In andere provincies andere streefstanden gelden;*
- *Er ook rekening gehouden moet worden met natte jaren zoals dit jaar 2024 en de grote gevolgen hiervan;*
- *De vernatting van laagveen ertoe kan leiden dat in periodes met veel regenval de waterstanden te hoog worden, wat tot extreme wateroverlast kan leiden;*
- *Hierdoor bedrijfsvoering op laagveen nagenoeg onmogelijk wordt gemaakt;*
- *Er ook in de omgeving wateroverlast kan ontstaan;*
- *In Friesland een compensatieplan is opgesteld voor boeren in veenweidegebieden genaamd Compensatie Systematiek Veenweiden (CSV). Dit betreft compensatie voor schade door het verhogen van de grondwaterstanden.*
- *In Friesland daarbij drie soorten schade worden onderscheiden:*
- *Vermogensschade: Landbouwgrond die natter wordt gemaakt, levert in de meeste gevallen een verminderde grasoogst op en gebruiksbeperkingen. Dat heeft effect op de waarde van die grond.*
- *Inkomensschade: Door het natte land zijn de opbrengsten van bijvoorbeeld gewassen en melk een stuk lager.*
- *Bijkomende schade: Dit is een verzamelterm voor kosten die iemand voor de kiezen kan krijgen onder het CSV-proces.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De na te streven grondwaterstanden bij laagveen te heroverwegen en hiertoe ook extra onderzoek te laten doen naar de gevolgen van verhogen van grondwaterstand in perioden met veel regenval. Dit onderzoek te laten doen door bijvoorbeeld het Veenweide Innovatie Centrum (VIC) te Zegveld.*
- *In Noord-Holland ook een Compensatie Systematiek Veenweiden op te stellen.*
- *Dit onderdeel te laten zijn van de volgende versie van het PPLG.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Willemien Koning-Hoeve (CDA).

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. En dank dat het CDA dat veenweidegebied in relatie tot de grondwaterpeilstand noemt. Want daar hebben, pleiten wij al heel lang voor dat dat een krankzinnig idee is om het grondwaterpeil te verhogen. Maar is het CDA het met ons eens dat niet alleen dat veenweidegebied, maar dat ook andere gebieden, zoals de duinen inderdaad waar ook enorme problemen met water zijn- We hebben de inspraak van mevrouw Bloemendaal gehad die aangaf dat er enorme problemen zijn. Ik ben zelf ter plekke geweest trouwens en ik heb dat gezien. Ik heb zelfs mezelf in dat water begeven om te laten zien hoe erg dat is. Misschien is dat nog op beeld zelfs terug te kijken. Maar is het CDA het met ons eens dat we dat eigenlijk ook moeten benoemen in het kader van dat hele onzinnige plan van grondwaterpeilverhoging?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, het feit dat u in het water bent geweest, heb ik zeker gezien en dat komt misschien ook niet snel meer van mijn netvlies af. Maar goed dat u op zo'n goede manier zelf onderzoek heeft gedaan. En voor de rest van de Statenleden: kijk dat zeker terug, zou ik zeggen. Nee, ik ben dat met u eens. Ik bedoel, dat we weten dat er meer water valt, dat het natter wordt, dat is duidelijk. Dat dat ook leidt tot discussies over verhogen van waterstanden op sommige plekken, dat snappen wij ook. Maar je zult heel goed moeten kijken per gebied wat er mogelijk is. En vooral, als het dan toch moet- Want ik ben het met u eens: in de Waterleidingduinen is ook een zeer groot probleem. Je zou dat daar eigenlijk niet moeten doen, ook op agrarische gebieden. In uitzonderlijke gevallen, dat je het wellicht toch moet doen, dan moet je ook een compensatiesysteem hanteren, want op deze manier maak je eigenlijk te veel land onbruikbaar en dat is niet goed.

Voorzitter, tot zover. We zijn er bijna. Er zijn natuurlijk nog tal van andere thema's waar het CDA aandacht voor zou willen vragen. Thema's waar de provincie wel de juiste route is ingeslagen, thema's waar de provincie niet de juiste route in is geslagen. Maar de totale beschouwing daarvan bewaren wij graag voor de Algemene Beschouwingen van dit jaar. Dus zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: En dan gaat u nu over tot het indienen van de moties en één amendement. Ja, vijf moties. Die maken allen, inclusief het amendement, onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan geef ik het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb het net al even aangekondigd bij de behandeling van de jaarstukken. Ik heb teruggekeken en gezien dat we eigenlijk structureel jarenlang enorm aan het interen zijn, dat we enorme tekorten hebben en dat we die cosmetisch aan het vullen zijn met grepen uit onze kas, uit onze reserve. En dat kan natuurlijk niet zo doorgaan. Want ja, ik zie in deze kaderbrief inderdaad een college wat zegt van nou, misschien moeten we toch weleens een beetje wat voorzichtiger aandoen. Laten we dan dat zogenaamde positieve, maar eigenlijk cosmetische, positieve resultaat dan toch maar eventjes niet aan iets leuks besteden, maar toch maar in de reserves doen. En dan gaan we toch maar even kijken naar wat andere bezuinigingen. Dan moet ik zeggen dat de manier zoals het college daarnaar kijkt veel te, ja, eigenlijk kruidenierig is, zou ik willen zeggen, want het gaat om veel grotere ingrepen die nodig zijn om te voorkomen dat we de komende rampjaren eigenlijk financieel met elkaar in de afgrond hier gaan in de provincie. En zo sterk wil ik het zeggen, want als doelstelling is om 3,5 miljoen te bezuinigen en je krijgt daar in 2024 een half miljoen voor bij elkaar, nou dan is dat wel heel weinig op dat totale tekort van de begroting als alles besteed zou worden; wat meer dan 100 miljoen is. En als ik naar mijn eigen boekje kijk, mijn eigen huishoudboekje, dan moet ik toch ook die afweging maken van inkomsten versus uitgaven. En dan kun je, dan moet je eigenlijk naar allebei de posten kijken. En ik hoor hier heel veel Statenleden net name praten over van, nou ja, dan kijken we toch of het Rijk gaat bijspringen. Dan kijken we of we ergens wat geld vandaan kunnen halen. Ah, dan pakken we die opcenten erbij, want die zijn toch lekker laag. 109 miljoen euro. Als je dat met opcenten sluitend wil maken, zeg ik tegen jullie, collega's, dan moet je de opcenten op een manier verhogen waarop ze bijna vijftig procent hoger zijn dan dat ze nu zijn. En dan zijn we niet de laagste van Nederland. Nee, dan zijn we de hoogste van Nederland. En dan hebben we het net sluitend gemaakt. Dat is niet de richting die wij als Forum voor Democratie kiezen. Want je moet, als je echt daadwerkelijk naar je begroting kijkt, kritisch durven zijn op je doelstellingen en ook je financiële ambities die je doet. En als ik kijk naar het coalitieakkoord, dan zie ik dat daar 136 miljoen voor allerlei fantastische ambities met Verbindend vooruit! en we gaan dit doen en we gaan dat doen. En duurzaam dit en klimaat dat en whatever. Ik snap het allemaal. Ambities is prima. Het is goed om ambities te hebben. Maar als die ambities financieel niet haalbaar zijn, dan moet je goed kijken wat je doet. Want met veel passen, meten en schrappen hebben we van die 136 miljoen 96 miljoen op dit moment beschikbaar kunnen maken. Maar dan resteert er nog steeds veertig miljoen tekort en weer moeten we een greep doen. Ach, die reserves. We hebben die pot van Nuon nog; laten we toch maar weer eventjes in die kas grijpen. Beste mensen, beste Statenleden, dat is niet de manier om financieel gezond beleid te voeren. En dat moet echt anders. We moeten durven kijken naar onze kerntaken, want als je echt rigoreus moet schrappen, dan moet je gaan kijken: wat zou er nou echt af moeten kunnen? In plaats van een half miljoentje hier of een twee ton daar en dat soort zaken.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, collega Dessing, reserves, dat moet toch geen doel op zichzelf zijn? Het is heel goed dat je reserves hebt voor onvoorziene dingen. Maar als de reserve genoeg biedt om zaken voor onze inwoners te realiseren, bent u met mij eens dat die ook ingezet kunnen worden? Of niet?

1970

De heer **DESSING** (FvD): Nou ja, waar ik naar kijk – en daar is deze provincie natuurlijk heel goed in geweest – is dat we, ik geloof, 140 potjes hebben. Als je dat afzet tegen andere provincies, dan hebben we een enorm aantal potjes die we hebben kunnen vullen met in totaal dat miljard aan euro. Ongeveer. Maar waardoor we inderdaad die riantie posities hebben, als je veronderstelt dat we daar wat mee kunnen doen, dat je daar een greep uit kunt halen. Of in de Algemene Reserve. Ik zal even mijn zin afmaken. Maar als je kijkt met name naar de post mobiliteit, dan komen er enorm grote uitgaves aan. En we moeten met elkaar inderdaad die roze bril af durven te zetten en te kijken van, ja, er zit toch wel genoeg in die potjes. Nee, want die reserves gaan op deze manier heel erg leeg. We hebben een Provinciefonds wat eraan zit te komen, wat in de komende jaren waarschijnlijk minder inkomsten gaat opleveren. Dus we zullen echt kritisch moeten kijken naar de manier waarop we met onze uitgaven omgaan.

1975

1980

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, ik had zelf niet zoveel potjes met reserves in mijn hoofd. Dus ik ben al verbaasd. Maar misschien kan meneer Dessing me daarbij helpen. Maar nog steeds, ik herhaal de vraag. Het is niet een doel om potjes te vullen met geld, maar om te zorgen dat we jaarlijks waar nodig voor onze inwoners zaken gaan realiseren. En ik hoor het betoog van meneer Dessing en hij is het dus met mij eens, begrijp ik.

1985

De heer **DESSING** (FvD): Ik ben het met 50PLUS eens dat de kerntaken van de provincie moeten worden uitgevoerd en dat de dingen die nodig zijn voor de inwoners van Noord-Holland, dat we die zeker moeten financieren. Maar mijn betoog is dat je goed moet kijken naar: wat zijn nou eigenlijk daadwerkelijk de kerntaken die overblijven als we zouden moeten bezuinigen. Want wat we nu aan het doen zijn en waar we nu zaken aan aan het uitgeven zijn, dat is niet altijd nodig. Dus je zou ook goed moeten kunnen kijken naar van, wat is nou eigenlijk de bare minimum? Wat zijn onze grondwettelijke grondtaken? Wat zijn onze provinciale kerntaken? En alle ambitieniveaus die je daarbij wat voor coalitieakkoord overheen legt, dat is allemaal nice als je dat kunt betalen, als je het geld hebt. Maar als je het geld niet hebt, is mijn betoog, dan moet je het ook niet willen en dan moet je durven je ambitieniveau aan te passen.

1990

1995

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ik wou eerst eventjes de heer Dessing geruststellen: er is gelukkig geen enkele partij die hier voorstelt om de opcenten met vijftig procent te verhogen. We zullen zeker niet met de opcentenverhoging alle bedragen kunnen dekken, maar dat heb ik volgens mij al genoemd in mijn bijdrage. Daar had u het kunnen horen. Een belangrijk punt, want u zegt: de kerntaken gaan mij aan het hart. Vind ik ook belangrijk. Wat zijn nou die kerntaken? En dan noemt u, eigenlijk heel interessant, eigenlijk heel veel dingen uit het PPLG. Daar zitten heel veel wettelijke taken in. Wilt u die dan ook schrappen?

2000

2005

De heer **DESSING** (FvD): Nou, het mooie is, we zijn heel volgzaam in deze provincie om uit te voeren wat er vanuit allerlei wetten en vanuit allerlei opdrachten vanuit het Rijk of uit Europa komt. En daar vind ik dat wij als provincie heel erg dociel en volgzaam mee omgaan. En op zich, uiteraard, wetten die er op ons afkomen, daar kun je natuurlijk wat van vinden. Maar we hebben ook een Klimaatwet waarin, wat onze fractie betreft, dingen staan die zo onzinnig zijn en zo eigenlijk niet noodzakelijk om het doel wat in die Klimaatwet staat, te bereiken, dat je jezelf de vraag zou moeten kunnen stellen als dat kleine Gallische dorpje, als die politieke wil er is, om te zeggen van, we hebben het geld niet, het gaat niet werken. Dus doelmatigheid van zaken en uitgaven in relatie tot elkaar, ga daar nou eens met elkaar naar kijken. Onderzoek dat nou eens een keer.

2010

2015

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, en daar was ik al bang voor dat dat het antwoord zou zijn. Want inderdaad, als u dan begint over die kerntaken, maar als ik het aan u ga vragen van goh, dit is toch een kerntaak? Dan zegt u: ja, maar die dan niet, want die komt mij niet uit. Daarmee ondergraaft u uw hele eigen verhaal alweer. En u heeft zelf ook regelmatig dingen, waarvan ik denk, nou, volgens mij hebben we daar geen geld voor en is het zelfs niet eens een taak. En dan moet het opeens wel worden gedaan. Dus ja, ik vind het toch een beetje grootdoenerij, terwijl u zich er misschien zelf nog vaker debet aan maakt dan anderen hier.

2020

2025

De heer **DESSING** (FvD): Oké, ik ben blij dat we nu eindelijk de discussie aan het openen zijn, want hier gaat het om. Hier gaat het nou echt om. Waar gaan we nou ons geld aan uitgeven? Welke keuzes durven we nu met elkaar te maken? Want er zullen keuzes gemaakt moeten worden. En het feit dat we zeggen van, nou ja, laten we dit maar doen, laten we dit maar doen, laten we hier maar bezuinigen, laten we kijken of we daar wat geld vandaan kunnen krijgen. Het is veel te veel hapsnap. We hebben het totale overzicht niet. We weten niet eens wat onze kerntaken in detail zijn. Hoe is dat uitgesplitst? Hoe zit dat met urgentie volgordes? Laten we daar nou eens met elkaar naar kijken. Wij hebben een initiatiefvoorstel in voorbereiding. Daar hebben we het met elkaar in het Presidium over gehad. Er is een behoorlijke grote groep in deze Staten die vinden dat we het inzicht in die getallen, los van de politieke duiding die je eraan geeft- Want dat ben ik met D66 eens, dat je inderdaad per partij daar natuurlijk creatief in kan gaan shoppen. De een wil liever dit en de ander wil liever dat. Maar laten we nou eens met elkaar gaan kijken: wat is nou eigenlijk dat hele pakket aan taken? Gewoon los van de politiek. Wat zijn feitelijk gezien die verschillende onderdelen? Laten we dat nou eens met elkaar in kaart brengen. Want we weten het niet. En als we dat in kaart hebben, dan kunnen we met elkaar het politieke debat en de politieke discussie aangaan over hoe we daar prioritering in aan zouden willen brengen. En dat is waarom ik inderdaad de boel een beetje op scherp zet. Maar deze discussie, ik hoop dat we die discussie eindelijk een keer met elkaar kunnen gaan voeren, want dat is echt noodzakelijk om het financiële rampjaar, wat er aan zit te komen in deze provincie, te voorkomen. Punt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dat was een punt. Mevrouw Alberts, SP.

2050 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, en dan nu heel iets anders. Wanneer wij de 0,3 procent allerrijkste Nederlanders, namelijk degenen met een vermogen van meer dan vijf miljoen vijf procent belasting opleggen, dan oogsten wij 12,7 miljard euro. En als we nou met zijn allen hier in deze provincie pleiten voor die miljonairsbelasting, hoeven wij niet na te denken over bezuinigen. Ik moest het even kwijt.

2055 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Dat past natuurlijk wel weer helemaal in het beeld-

De **VOORZITTER**: U hoort tot die 0,3 procent.

2060 De heer **TERWAL** (VVD): -dat ik naar voren stap. Overigens, ik voel me niet geroepen. Ik kom nog onder die grens van vijf miljoen. Maar toch nog even refererend aan het betoog van de heer Dessing over kerntaken. Volgens mij is het niet een kerntaak dat wij over de belastinginning gaan van miljonairs of minder fortuinlijke mensen.

2065 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dat klopt, voorzitter. Ik zeg dat wij met z'n allen moeten lobbyen bij het Rijk om die miljonairsbelasting in te voeren. Dan hebben we wat meer geld over. Dat lijkt me een goed plan. Ja. Daar heeft u ook baat bij natuurlijk, hè? En daar kunt u gewoon aan meedoen.

2070 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dit is weer zo'n 'we sturen een briefje naar Den Haag'. Ik denk dat het als provincie - en ik vraag aan mevrouw Alberts of ze dat met ons eens is - heel goed is dat deze provincie bij het Rijk lobbyt, maar dat we echt wel andere lobbyboodschap hebben. Laten we in ieder geval beginnen om meer middelen vrij te krijgen bij het Rijk voor alle mooie projecten die in ons PPLG staan beschreven. Moeten we daar niet wat meer capaciteit op zetten in plaats van te pleiten voor een vijf miljoen miljonairsbelasting?

2075 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Wat leuk! Wat u nu zegt, is: wij moeten lobbyen bij het Rijk zodat we meer geld deze kant op krijgen. Ik geef al meteen wat u dan mee kan sturen. Dat is niet een briefje. Dat is mee lobbyen van, Rijk, wij weten ook waar je het kunt halen. We gaan natuurlijk bot krijgen, ik weet het al, want die roepen dezelfde bezuinigingen daar in Den Haag. En het gaat erom: je moet het geld halen waar het zit en niet gaan kijken of je kan beknibbelen op: we hebben een pleidooi gehouden gehoord over verkeersveiligheid. Niet gaan beknibbelen op: we hebben een pleidooi gehouden over het behoud van de natuur. Niet gaan beknibbelen op: noem maar op. Er is geld in dit land. Een miljonairsbelasting- Ik heb het echt niet over hele

2085 gewone mensen. Mensen met meer dan vijf miljoen vermogen. Dat is echt heel veel. Maar goed, ik ga toch nog een verhaaltje vertellen over wat we hier- Ja, ik hoor dat hele verhaal zo aan en ik denk, ik moet het even kwijt.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2090

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, we zien eigenlijk dat GS hier moeite heeft met het echt sturen in deze provincie. Geen substantiële keuzes. Ook een beetje klein maken. We hebben daar net ook van de Partij voor de Dieren gehoord van ja, eigenlijk zijn we maar een middenbestuur. Wat zijn we nou eigenlijk? Je kunt je heel klein maken. En we zien dat er ook geen fundamentele, 2095 geen substantiële keuzes worden gemaakt. En ik ga daar een voorbeeld van noemen. De rol die de provincie speelt in de ruimtelijke ordening. Dat is ons oude instituut, wat de provincie toch is. Die legt zich al hele lange tijd de verplichting op om een rol te spelen in onze mooie provincie. En dan, om dan die ruimtelijke ordening mooi te houden. Daar zijn we een beetje gedwarsboemd, want we hebben de Omgevingswet gekregen, waardoor heel veel dingen anders 2100 terecht zijn gekomen dan wat we eerst deden. Maar wat doet die Omgevingswet? Die legt heel veel ook bij bedrijven neer. Die moeten eigen verantwoordelijkheid dragen en dat soort dingen meer. Maar dat vindt de provincie eigenlijk nog niet genoeg.

Oh jee, doekje. Om die reden mogen we dus niet drinken in de zaal. Goed. Sorry.

2105

De **VOORZITTER**: Er is een nieuwe regel van mevrouw Alberts. Gaat u verder, mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Neemt u me niet kwalijk. Zo af en toe val ik ook uit mijn rol.

2110

Kijk, wat nou het aller, aller, aller allerbelangrijkste zou zijn en waar je je als GS echt druk om zou moeten maken, dat is over het herstellen van de natuur of over een heel goed openbaar vervoer. Dat is nou echt iets waar je als provincie helemaal je stempel kan drukken. Maar nee, het wordt afgeschoven, nog meer, naar de bedrijven. Die moeten het regelen. En tot overmaat van 2115 ramp zien we dan ook dat de onafhankelijke adviesorganen ARO en PARK worden afgeschaf als het aan GS ligt. Wij zullen dan ook alle voorstellen, die in de richting gaan om dat in stand te houden, mee in. Verder zien we ook dat er met de Bikkergelden wordt, ja, gerommeld. Er komt geld vanuit het Rijk voor het openbaar vervoer, maar we halen dan een even groot bedrag weer bij het ov weg. Nou, dan moet je nou maar durven in deze provincie. Als je zegt dat openbaar 2120 vervoer belangrijk is, dan moet je namelijk je eigen uitgaven in stand houden en je krijgt nu geld extra. Mooier kan je het niet hebben. Verder zien we ook veel te weinig voor die biobased gelden die binnen zijn gekomen. We steunen dan ook de voorstellen die dat in stand houden dan wel uitbreiden.

2125

Nou, om dan toch nog iets positiefs te noemen: we zijn blij met de inzet die de provincie wil plegen om gemeenten te helpen met de woningbouwopgave. We gaan het wel goed volgen, het proces. Straks wordt er ook nog in het volgende agendapunt op teruggekomen. Maar wij blijven dus wel op openstaan en hopen dat de gedeputeerde open blijft staan voor onze inbreng daarop.

2130

Een mooi punt ook van D66, wat we van harte steunen. Een flink aantal jaren geleden is de SP al met het idee gekomen, maar er zijn wat ontwikkelingen en dat gaat over het Fonds van de Journalistiek. Dat heeft, ik geloof twee Statenperioden terug, geleid tot een rondetafelconferentie waar iedereen het inhoudelijk wel met elkaar eens was, maar uiteindelijk de gelden er niet waren. Nu komt er een voorstel. Daarom steunen we dat ook. We hebben het samen met D66 ingediend 2135 om tot zo'n fonds te komen in navolging van de provincie Utrecht.

2140

En wij hebben zelf ook een voorstel. We vinden namelijk dat we onze schaarse ruimte goed moeten gebruiken en we komen met een voorstel om de bedrijventerreinen zo te vergroenen dat er ook nog dubbel gebruik is. En ik ga nu onze motie daarvoor oplezen. Wij roepen GS op het onderstaande – dus wat ik hierna ga noemen – op te nemen in de volgende versie van de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire Economie, namelijk onder in paragraaf 4 Ruimte voor toekomstbestendige, duurzame en circulaire bedrijven en meer duurzame bedrijventerreinen, de toevoeging van een paragraaf over waar lege ruimtes ontstaan op bestaande industrieterreinen of met het inplannen van nieuwe industrieterreinen, onderzoeken we de mogelijkheid tot het

2145 aanplanten van groen en de recreatiemogelijkheden. Indien haalbaar voeren we die ook uit. Bijvoorbeeld als er groen aangeplant wordt, een mountainbikeroute tegelijkertijd aanleggen of een hondenlosloopgebied. Dan hoeft dat niet in andere delen van de natuur. Dat laatste is weer een toevoeging en staat niet in de motie. Maar we gaan wel over tot de orde van de dag. Dank u wel.

2150

Motie 63-8 juli 2024
Meervoudig ruimtegebruik industrieterreinen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

2155 *Constaterende dat:*

- *De recreatie vraag in de Provincie steeds groter wordt;*
- *De ruimte in de Provincie erg schaars is;*
- *Er een gebrek is aan geschikte gebieden is voor het herplanten van bomen vanuit de Bossenstrategie;*
- *Het college heeft aangegeven dat we ruimte meervoudig moeten gaan gebruiken;*
- *Een gezonde leefomgeving hoog op de lijst met prioriteiten staat;*
- *Een groene omgeving veel positieve invloeden heeft op het welbevinden en gezondheid van mensen.*

2160

Van mening zijnde dat:

- *Recreatie niet per se in de natuur hoeft;*
- *Bomen en groen een positieve werkinvloed geeft;*
- *Natuur extra beschermd moet worden tegen de recreatiedruk;*
- *Industrieterreinen een grijze bedoening zijn;*
- *Honden uitlaten in de natuur de natuur onwijs verstoort mede door een gebrek aan toezicht;*

2170

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Het onderstaande op te nemen in de volgende versie van de "Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire Economie":*
- *Onder 54 "Ruimte voor toekomstbestendige duurzame en circulaire bedrijven en meer duurzame bedrijfsterreinen". De toevoeging van een paragraaf over daar waar lege ruimten ontstaan op bestaande industrieterreinen. of met het inplannen van nieuwe industrieterreinen, onderzoeken we de mogelijkheden tot het aanplanten van groen en de recreatie mogelijkheden. Indien haalbaar voeren wij deze ook uit. Bijvoorbeeld een bosje met mountainbikeroute, of een hondenlosloopgebied.*

2175

2180 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Remine Alberts-Oosterbaan (SP).

2185 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En deze motie maakt ook onderdeel uit van onze beraadslagingen. En dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Helm van 50PLUS.

2190

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u, voorzitter. De kaderbrief is de start van de begrotingscyclus van 2025. Voor mogelijke kijkers thuis, wil ik duiden dat het college voorstellen doet en dat wij daar ook onze eigen voorstellen kunnen inbrengen. In november komt deze begroting hier weer ter sprake. Ik heb bij de Jaarstukken 2023 aangegeven dat GS niet alleen op de winkel moet passen. De portemonnee. Ze moeten ook durven. Dus alleen maar bezuinigen is niet zaken voor onze inwoners regelen. Ik wil durf zien in 2025, en dus ook in de begroting. En dat hoeft niet altijd geld te kosten. Dat is afwegingen maken in ambities. Collega Delsing gaf het al aan en ik ben het met hem eens. Ambitieniveau aanpassen kan. Ook wettelijke taken. Dat is ook al benoemd door de collega. De onzekerheid niet te weten wat landelijk uitgewerkt gaat worden na het hoofdlijnenakkoord, hangt nog boven deze begroting en die van de komende jaren. Dat maakt de ambitie klein op weg naar de Begroting 2025.

2195

2200

Een voorbeeld om GS bij de les te houden is de motie over NNN. Die dienen we ook mede in. Door collega's Volt wordt die ingebracht. Als het college ons geen duidelijkheid geeft over hoe zaken de komende jaren worden uitgewerkt, dan vragen we dat middels deze motie.

Ook de motie Positieve houding, Teunissen, Tweede Kamer, door Partij voor de Dieren ingediend, daar gaan we in mee. We zijn mede-indiener.

2205

Voor een onafhankelijk meten van gevaarlijke stoffen bij Tata Steel, dat blijft onze aandacht vragen. Nu is dat landelijk aangenomen, maar ik denk dat er hier in dit huis continue aandacht voor moet zijn.

2210

Ook de motie van GroenLinks over de ARO, daar gaan we in mee. Het was een echte spraakverwarring tussen het college en Statenleden in de commissie waar ik mocht voorzitten. En ja, bij onduidelijkheid en verwarring niet meegaan. Dus wat mij betreft niet afschaffen, tenzij het college ons kan overtuigen. Maar dat kon in de commissie al niet.

2215

Dan de opbrengst opcenten. Ja, 50PLUS schaart zich achter het collegeakkoord. En de collega's van D66 willen de opcenten verhogen. Daar kunnen we niet in meegaan.

2220

We willen wel voor het openbaar vervoer voor ouderen wat realiseren. Maar dat kan, want er is een meevaller. Want we zijn voor alle generaties, laat dat voorop staan. Maar er is wel een vergeten generatie in dit huis, namelijk de ouderen. Daarom willen we via een motie een pilot starten voor gratis openbaar vervoer tijdens daluren. En we hebben gezegd: 67plus of ouder.

2225

Waarom 67? Er zijn ouderen die tot hun 67^e werken. We willen dit namelijk voor de ouderen met een krappe beurs inzetten, omdat door gebrek aan financiële middelen zij niet altijd goed gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Ik hoef u niet uit te leggen dat ze dan in een sociaal isolement dreigen te raken en dat kan negatieve effecten hebben op hun gezin,

2230

gezondheid, hun welzijn. En dat krijgen wij natuurlijk als provincie weer gepresenteerd. In ieder geval landelijk. Er zijn al goede resultaten gehaald. Kijk naar de provincie Utrecht waar al zoiets bestaat. En we vragen het college om deze pilot nauwkeurig te monitoren en te evalueren. Ik hoop dat ik collega's toch kan overtuigen dat dit een heel goede zaak is. De dekking heb ik al gezegd, had ik niet in de motie gezet, halen we uit de meevaller van 1,1 miljoen. Om hoeveel mensen gaat het? Dat hebben we ook een beetje nagekeken bij het CBS. 15.500 personen. Nou, dat moet te doen zijn.

2235

En dan nog iets over de vorm van dit debat.

Ik zal ook even de motie indienen. Dat is wel handig.

Motie 64-8 juli 2024

Gratis Openbaar Vervoer tijdens daluren voor 67-plussers met een Krappe Beurs

2240

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

2245

- *67-plussers met een krappe beurs afgezonderd kunnen raken door gebrek aan financiële middelen om gebruik te maken van het openbaar vervoer;*
- *Een sociaal isolement negatieve effecten kan hebben op de gezondheid en het welzijn van 67-plussers;*
- *Er in de Provincie Utrecht goede resultaten zijn behaald met een pilot voor gratis openbaar vervoer voor 66-plussers met een krappe beurs.*

Overwegende dat:

2250

- *Het onze zorgplicht is om 67-plussers te ondersteunen en sociaal isolement te voorkomen;*
- *Toegang tot gratis openbaar vervoer 67-plussers meer vrijheid geeft om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten, familie te bezoeken en medische afspraken na te komen;*
- *Het voorbeeld van Utrecht aantoon dat dergelijke pilots succesvol kunnen zijn en bij kunnen dragen aan het welzijn van 67-plussers.*

2255

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

2260

- *Een pilot te starten voor gratis openbaar vervoer voor 67-plussers tijdens daluren met een krappe beurs, naar het voorbeeld van de Provincie Utrecht;*
- *De resultaten van deze pilot nauwkeurig te monitoren en te evalueren, met speciale aandacht voor de impact op het welzijn en de mobiliteit van de deelnemende 67-plussers;*
- *De Provinciale Staten periodiek te informeren over de voortgang en bevindingen van de pilot.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS).

2265

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

2270

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dan afsluitend over de vorm van dit debat. Dat oppositiepartijen in volgorde van grootte eerst spreken en daarna de coalitiepartijen, ja, dat vind ik niet echt dualisme. Dus ik vind het prima dat het in grootte gaat, van groot naar minder groot. Maar dan wel om en om, zodat wij ook al kunnen weten hoe collegepartijen erin staan. Los van dat ze natuurlijk in de Gedeputeerde Staten vertegenwoordigd zijn. Dank u wel.

2275

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Geef ik het woord aan de heer Klein van de ChristenUnie.

2280

De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, collega's, stelt u zich eens voor, je bent vader van een jonge dochter en je wilt haar leren om verantwoord met geld om te gaan. Als ze zes jaar oud is, geef je haar zakgeld, 2,50 euro per maand ofzo, en zij stopt dit grotendeels netjes in haar spaarpot. Een aantal jaren later krijgt ze een eigen spaarrekening. Ze krijgt af en toe wat geld van opa's en oma's op verjaardagen en ze spaart het tot een bedrag van een paar 100 euro. Ze is apetrots. Wat veel geld. Wat kan je daar wel niet mee doen? En als ze elf jaar is, droomt ze over een eigen telefoon. Een iPhone gaat natuurlijk niet lukken, maar een mooie Samsung ligt toch wel binnen haar bereik. Maar op een ochtend zegt haar vader: we hebben een plan, we willen een boot kopen. De dochter kijkt verwachtingsvol naar haar vader. "Ja, dat kost wel veel geld", zegt de vader, "maar het is slechts incidenteel." "En hoe komen we dan aan dat geld?", vraagt de dochter. "Nou, dat komt mede van jouw spaarrekening. En dat is geen enkel probleem, want voortaan verhogen wij je zakgeld structureel. En als je wat wilt kopen, dan kun je dat gewoon van je zakgeld doen." Nou, meneer de voorzitter, wat ik zojuist geschetst heb, is precies wat-

2285

2290

De **VOORZITTER**: De heer Mülder wil nog een tip voor zijn kinderen.

2295

De heer **MÜLDER** (D66): Ik wou nog heel even een kleine interruptie. Excuus. Maar een kleine toevoeging. Volgens mij is de heer Klein degene die hier heeft gepleit voor ICT-middelen die vooral duurzaam zijn en noemde daar zelf altijd de Fair Phone. Dus ik zou die toch ook graag in dit verhaal verwerkt willen zien de volgende keer, in plaats van minder duurzame merken als de Samsung en de iPhone.

2300

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel voor uw suggestie. Ik zal het voortaan doen, maar dan had misschien het zakgeld niet meer uitgekomen.

2305

Meneer de voorzitter, wat ik zojuist heb geschetst is precies wat het college nu voorstelt in de Kaderbrief 2025. Vrijwel al het geld wat de afgelopen jaren verzameld is in reserves wordt nu besteed aan eenmalige uitgaven. En die toekomstige uitgaven worden dan voortaan gedekt uit structurele middelen. En inderdaad, rekenkundig klopt het, maar dit is natuurlijk een noodgreep die je slechts eenmalig kunt doen en die misschien ook wel wat wenkbrauwen doet fronsen. De consequenties ervan op bijvoorbeeld onderbestedingen en het doen van grote uitgaven in de toekomst hebben we niet goed in beeld. De ChristenUnie is daarom nog niet ervan overtuigd dat dit een verstandige keuze is en we horen graag van GS hoe ze aankijken tegen de risico's van dit nieuwe beleid.

2310

De ChristenUnie zet ook grote vraagtekens bij de keuzes die GS maakt voor de structurele bezuinigingen. In het coalitieakkoord is er een taakstelling opgenomen van 3,5 miljoen euro vanaf 2025. En met de keuze voor structurele bijdrage aan investeringen in infrastructuur, maatregel 1.1, is al 6,5 miljoen gerealiseerd. Dus 3,5 miljoen meer dan de taakstelling was. Er is dus geen enkele financiële noodzaak om extra te bezuinigen, maar toch kiest het college ervoor om te bezuinigen op een heel aantal gebieden. Bijvoorbeeld op het programma Groen Kapitaal. Wat is het doel van het programma? Het doel van het programma is het laten zien dat natuur met andere functies heel goed gecombineerd kan worden. Dat het vanzelfsprekend is. En juist op dat thema wil GS gaan bezuinigen op communicatie. De logica ontgaat ons volledig. Wij dienen daarom samen met de Partij voor de Dieren het amendement in om niet te bezuinigen op groen kapitaal.

2315

2320

Ook kiest ons college voor een bezuiniging op ruimtelijke kwaliteit. En opnieuw vinden we dat onbegrijpelijk nu we voor zo'n enorme uitdaging staan die bijvoorbeeld blijkt uit het ruimtelijk voorstel wat we in de afgelopen maanden hebben besproken. De ChristenUnie vindt deze bezuiniging voortijdig en we dienen daarom samen met GroenLinks en de PvdA een motie in om de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkelingen nog niet op te heffen.

En dan over de inhoudelijke voorstellen. Het college stelt voor om 2,5 miljoen structureel vrij te laten vallen in de begroting, omdat de provincie extra geld heeft ontvangen naar aanleiding van de motie Bikker. En als gevolg van deze motie ontvangt de provincie namelijk jaarlijks een extra vergoeding van 7,7 miljoen voor het openbaar vervoer. Daarvan is 4 miljoen bedoeld om de prijzen niet te laten stijgen, maar 3,6 miljoen is beschikbaar voor een impuls aan het regionaal ov; letterlijk citaat uit de brief van de staatssecretaris. Dit college wil dit geld nu grotendeels laten vrijvallen met als argument van ja, we hebben in het verleden wat extra geld ter beschikking gesteld, dus dit geld hebben we nu niet meer nodig. Maar meneer de voorzitter, de intentie van die extra rijks gelden is om het openbaar vervoer in het landelijk gebied een impuls te geven. En die impuls wordt natuurlijk niet bereikt als we gelijktijdig de gelden die we zelf beschikbaar hadden gesteld voor het in stand houden, terugtrekken. Het is bovendien in tegenspraak met het coalitieakkoord, waarin staat dat dit college wil inzetten op beter en betaalbaar openbaar vervoer, onder andere in de kleine kernen. We dienen daarom allereerst een amendement in dat ervoor zorgt dat die extra rijks gelden daadwerkelijk beschikbaar blijven voor een impuls aan het regionaal ov. En het dictum is als volgt: PS besluiten om de volgende tekst in besluit 4 van het ontwerpbesluit in de voordracht – namelijk, in te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkeling in deze kaderbrief – te vervangen door de tekst: in te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen, met inachtneming van de volgende wijziging: de in regel M beschreven 2,5 miljoen voor compensatie achterblijvende reizigersaantallen vanuit het Rijk voor de jaren 2024 tot 2028 wordt niet opgenomen als financiële bijstelling in de begroting, maar als storting in de reserve Ov-fonds, inclusief ov-knooppunten.

Amendement 16-8 juli 2024
Extra geld voor ov handhaven

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Besluit:

Om de volgende tekst in besluit 4 van het ontwerpbesluit in de Voordracht

"In te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen."

Te vervangen door de tekst:

"In te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen, met inachtneming van de volgende wijziging:

- De in regel M (ov: Structurele financiering ov-studentenkaart) beschreven € 2,5 miljoen "Compensatie achterblijvende reizigersaantallen vanuit het Rijk (Motie Bikker)" voor de jaren 2024 tot 2028 wordt niet opgenomen als financiële bijstelling van de begroting, maar als storting in de "Reserve Ov-fonds inclusief ov-knooppunten".*

Toelichting

Als gevolg van de motie Bikker ontvangt de provincie jaarlijks een extra vergoeding van ongeveer €7,7 mln. voor het openbaar vervoer. Daarvan is ongeveer € 4,1 mln. bedoeld om vervoerders te compenseren voor het jaarlijks structureel niet doorvoeren van de tariefstijging van ruim 11% vanaf 2023 en ongeveer € 3,6 mln. is structureel jaarlijks beschikbaar voor "een impuls aan het regionaal ov". Het college stelt nu voor om € 2,5 mln. daarvan structureel vrij te laten vallen in de begroting, met als argument dat dit bedrag in het verleden door de provincie is extra beschikbaar is gesteld. De intentie van de extra Rijks gelden is om het openbaar vervoer in het landelijk gebied een impuls te geven. Deze impuls wordt niet bereikt als gelijktijdig de gelden die de provincie zelf beschikbaar had gesteld voor het in standhouden van het openbaar vervoer in het landelijk gebied worden teruggetrokken. Dit amendement zorgt er voor de extra Rijks gelden daadwerkelijk beschikbaar zijn voor een impuls aan het regionaal ov.

En gaan over tot de orde van de dag.

2385 *Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie) en Maik de Weerd (Volt).*

De **VOORZITTER**: En dit amendement maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, en we dienen dit amendement samen in met Volt.

2390

Maar daarnaast willen we ook nog een motie indienen over hetzelfde onderwerp, waarin we GS vragen om een onderzoek te doen naar mogelijke manieren om het regionale ov daadwerkelijk te versterken met dit geld. Wij zien een heleboel opties. Denk bijvoorbeeld aan het toevoegen van extra ritten aan buslijnen. We hebben het eerder gehad over buslijn 134, waarvan de laatste bus om 6.00 uur vertrekt vanuit Hoorn. Dat is voor veel scholieren veel te vroeg. Door te zorgen dat Velsen-Noord ontsloten wordt door bussen. Daar komen nu in het geheel geen bussen anders dan op de Traverse. Bijvoorbeeld door het uitbreiden van goede fietsenstallingen in de Kop van Noord-Holland. Op veel haltes is namelijk een gebrek aan stallingsruimte. Door te investeren in projecten die bijdragen aan een betere doorstroming van bussen in het landelijk gebied. Door het beter ondersteunen van buurtbussen, bijvoorbeeld de Hugo Hopper in Heerhugowaard. Deze zou bijvoorbeeld in de app 9292 moeten worden opgenomen. Door bijvoorbeeld bij te dragen aan de buslijn Huissen- Utrecht. Of door ov-initiatieven die inzetten op de last mile in het regionaal gebied te versterken. Wij dienen daarom, opnieuw samen met Volt, een motie in met het volgende dictum: PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten om mede op basis van de net voorgelezen overwegingen een lijst te maken van een aantal kansrijke projecten die het ov in het landelijk gebied in Noord-Holland daadwerkelijk versterken, inclusief de bijbehorende kosten en PS een keuze voor te leggen hoe de 2,5 miljoen euro die structureel beschikbaar is, te besteden aan deze projecten.

2395

2400

2405

2410

Motie 65-8 juli 2024
Voorstel voor impuls ov landelijk gebied

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

2415

- *De Rijksoverheid een extra bijdrage van structureel ongeveer €7,7 mln. ter beschikking heeft gesteld n.a.v. de motie Bikker, o.a. ten behoeve van een "impuls aan het regionaal ov";*
- *Structureel € 2,5 mln. per jaar nog geen bestemming heeft;*
- *In de Kaderbrief 2025 wordt voorgesteld dit bedrag vrij te laten vallen;*

2420

Overwegende dat:

- *Het laten vrijvallen van dit geld niet zorgt voor een impuls aan het regionaal ov;*
- *Er verschillende mogelijkheden zijn om het regionaal ov te versterken, bijvoorbeeld:*
 - *Door extra ritten toe te voegen aan buslijnen, zoals bijv. lijn 134 Hoorn Station Badweg Wieringerwerf; vanaf Hoorn vertrekt de laatste bus om 17:59 vanaf het station, dat is voor veel scholieren te vroeg;*
 - *Door Velsen-Noord op te nemen in het busnetwerk;*
 - *Door uitbreiding van goede fietsenstallingen haltes Kop-van-Noord-Holland (op veel haltes is een gebrek aan stallingsruimte);*
 - *Door te investeren in projecten die bijdragen aan een goede doorstroming van de bussen in het landelijk gebied;*
 - *Door het beter ondersteunen van buurtbussen, bijv. De Hugohopper in Heerhugowaard; deze zou bijv. in de app 9292 kunnen worden opgenomen;*
 - *Door bij te dragen aan de buslijn 200 Huizen - Utrecht zodat deze in stand gehouden kan worden;*
 - *Door extra inzet voor ov-initiatieven op de last mile, bijv. deelfietsen bij regionale ov-knooppunten;*

2425

2430

2435

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Mede op basis van bovenstaande overwegingen een lijst te maken van aantal kansrijke projecten die het OV in het landelijk gebied in Noord-Holland versterken, inclusief de bijbehorende kosten;*

2440

- *PS een keuze voor te leggen hoe de 2,5 mln. die structureel beschikbaar te besteden aan deze projecten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2445 *Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie) en Maik de Weerd (Volt).*

De **VOORZITTER**: Voordat ik mevrouw Van der Helm het woord geef, ook deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Interruptie, mevrouw Van der Helm.

2450 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Ja, het is toch wel spijtig om te constateren dat met name de ChristenUnie ook de vergeten groep ouderen in alle mogelijkheden om het geld wat overblijft, mee te nemen. Dus ik ben erg benieuwd hoe u daartegenaan kijkt en onze motie om vooral ouderen die een kleine beurs hebben toch de mogelijkheid te geven met het ov te reizen.

2455 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. Ik denk dat het een van de opties is die we kunnen meewegen en dan zullen we een afweging moeten maken op welke manier die gelden het best besteed kunnen worden en het meest tot zijn recht komen. We hebben inmiddels al gratis vervoer voor kinderen in de provincie. Daar ben ik erg blij mee. En ik waardeer het heel erg dat u
2460 uw motie niet inzet op alle ouderen, maar juist ouderen met een krappe beurs.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Dank u voor de beantwoording en de waardering. Wij zijn voor alle generaties, dus we zijn er ook natuurlijk voor de kinderen of kleinkinderen. Daarom is het zo spijtig, want niet alleen GS vergeet hierbij de generatie ouderen,
2465 maar ook de ChristenUnie. Dat vind ik erg jammer. Dus ik hoop dat u die motie nog aanvult. Dank u wel.

De heer **KLEIN** (CU): Waarvan akte. Het was niet de intentie om een doelgroep over het hoofd te zien. Dank u wel.

2470 Tenslotte wil de ChristenUnie graag extra geld beschikbaar stellen voor het stimuleren van biobased bouwen en de productie van biobased materialen. In het coalitieakkoord wordt dit ook genoemd als een van de ambities om de transitie te versnellen. Er zijn heel mooie voorbeelden in het land waarbij agrarische ondernemers gewassen verbouwen die gebruikt kunnen worden voor
2475 biobased materialen en die dan vervolgens weer gebruikt kunnen worden in regionale bouwprojecten. Dat bleek bijvoorbeeld uit een werkbezoek in Friesland wat de ChristenUnie heeft afgelegd dit voorjaar. Maar we zien dat dit soort projecten tot nu toe vaak heel kleinschalig zijn. En in de praktijk komt het ook lastig van de grond, omdat er allerlei nieuwe samenwerkingen nodig zijn. Ook zijn er soms afnamegaranties of financiële garanties nodig om ondernemers de
2480 mogelijkheid te geven om daadwerkelijk in te stappen. In de eerste concept-Uitvoeringsagenda Duurzame Circulaire Economie, die we laatst besproken hebben met de commissie, wordt het opschalen van biobased bouwen en de ontwikkeling van biobased bouwmaterialen ook genoemd als belangrijk punt. Het kan zelfs ook een bijdrage leveren aan het PPLG. Maar we zien ook dat er maar heel beperkt geld beschikbaar is. Wij dienen daarom een amendement in waarmee het
2485 mogelijk wordt om daadkrachtig uitvoering te geven aan de ambities in het coalitieakkoord en ook de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire Economie. En het amendement luidt als volgt, het dictum- Het gaat over het vervangen van de tekst in het vierde ontwerpbesluit, namelijk met de volgende wijziging wordt dat vierde ontwerpbesluit dan in acht genomen: er wordt voor de
2490 jaren 2025 tot en met 2027 jaarlijks 2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor beleidsdoel 2.14 bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie ten behoeve van het opschalen van biobased bouwen en de productie van biobased materialen door het stimuleren van ketensamenwerkingen tussen onder andere agrarische ondernemers en bouwbedrijven.

Amendement 17-8 juli 2024
2495 **Stimuleren biobased bouwen**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Besluit:

Om de volgende tekst in besluit 4 van het ontwerpbesluit in de Voordracht:

2500 "In te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen."

Te vervangen door de tekst:

2505 "In te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen, met inachtneming van de volgende wijziging:

- Er wordt voor de jaren 2025 tot en met 2027 jaarlijks € 2.000.000 beschikbaar gesteld voor beleidsdoel 2.7.4 'Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie' ten behoeve van het opschalen van biobased bouwen en de productie van biobased materialen door het stimuleren van ketensamenwerkingen tussen onder andere agrarische ondernemers en bouwbedrijven.

2510

Toelichting

2515 *In het coalitieakkoord is het stimuleren van biobased bouwen één van de ambities voor het versnellen van de transitie. Er zijn goede voorbeelden in het land van projecten waar agrarische ondernemers gewassen verbouwen die gebruikt kunnen worden voor de productie van biobased materialen, waarbij de materialen gebruikt kunnen worden in regionale bouwprojecten. Dit soort projecten zijn tot nu toe vaak kleinschalig. In de praktijk komen ze lastig van de grond en vereisen samenwerkingen tussen verschillende partijen. Ook zijn soms (financiële) garanties*
2520 *nodig om ondernemers de mogelijkheid te geven in te stappen. In de eerste concept Uitvoeringsagenda duurzame en circulaire economie 2025-2028 die door GS is vastgesteld op 21-mei 2024 wordt het opschalen van biobased bouwen en de ontwikkeling van biobased bouwmaterialen genoemd als belangrijk punt. Er is echter maar beperkt geld beschikbaar. Met dit amendement wordt het mogelijk om een daadkrachtig uitvoering te geven aan de ambities in*
2525 *het coalitieakkoord en de Uitvoeringsagenda duurzame en circulaire economie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie).

2530

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2535

De heer **KLEIN** (CU): Ja, en dan voor de goede orde: de dekking voor dit initiatief komt uit het positief resultaat van de kaderbrief. Ik heb al eerder laten zien dat er drie miljoen extra beschikbaar is, alleen al door het structureel voor incidenteel-principe rondom infrastructuur en het totale voordelige saldo van de kaderbrief is in de meerjarenraming tot 2027 ruim voldoende voor het bieden van deze impuls. Dus wij hopen dat PS en GS dit voorstel vanuit de Staten voor een extra impuls aan haar eigen beleid serieus wil bekijken en dan zelfs van harte zal ondersteunen.

2540

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Er zijn nog vier partijen te gaan. Ik stel voor dat we dat in eerste termijn afmaken en daarna gaan we lunchen, waarop het college zich kan voorbereiden op haar reactie in eerste termijn. Dan geef ik het woord aan de heer Valk van de BBB.

2545

De heer **VALK** (BBB): Dank u, voorzitter. De kadernota, deze is overzichtelijk en duidelijk. En de complimenten aan de werkorganisatie en GS. In alle commissies is de kaderbrief besproken. BBB staat voor een financieel verantwoordelijk beleid. Binnen deze mogelijkheden kijkt BBB onder andere hoe onze voedselzekerheid veilig te stellen en perspectief te bieden aan de boeren en ook de woningbouw te blijven ondersteunen. Want mensen moeten ook wonen. BBB begrijpt dat er heel veel onzekerheden zijn vanuit Den Haag. En daarom is het ook goed om terughoudend te zijn. En dat zien we dus terug in de kaderbrief.

2550

Dank aan het CDA voor het initiatief voor het amendement Toerisme als kerntaak. BBB vindt het ook belangrijk dat toeristen over de gehele provincie worden verspreid en in het bijzonder de Kop van Noord-Holland. BBB is blij, omdat er binnen de mogelijkheden geld voor gevonden is.

2555

2560 En zoals de heer Terwal al heeft aangegeven, komt VVD nog met een voorstel over de verkeersveiligheid. En BBB vindt dat ook een belangrijk punt. Zeker ook voor het langzaam verkeer in de parallelwegen.

BBB kan zich dus prima vinden in de kaderbrief.

2565 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing op het randje met een interruptie.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik dacht dat er nog wat achteraan zou komen, aan het verhaal van BBB, maar ik moest even snel rennen nu. Ik vraag me af, ik hoor een aantal detailpunten waarop BBB zegt van, nou ja, puntje hier, puntje daar, maar over het algemeen tevreden. Allemaal sluitend. Maar hoe kijkt de BBB aan tegen het verhaal wat ik in mijn bijdrage heb gedaan, waarin we toch, als we echt kritisch naar die bare minimum van die begroting kijken, dat we misschien daar veel minder goed voorstaan dan dat we denken? Hoe denkt BBB daar in de toekomst financieel prudent beleid op te kunnen voeren? En is deze kaderbrief daar dan het goede middel voor?

2575 De heer **VALK** (BBB): Ja, ik vind deze kaderbrief duidelijk en goed. En het feit dat we één miljard hebben in de reserves, moet dat geld ook wel gebruikt worden. Reserves zijn geen doel op zich om dat maar te laten staan. Dat geld is voor de inwoners van Noord-Holland en daar moeten we dus ook af en toe een keer gebruik van kunnen maken.

2580 De heer **DESSING** (FvD): Dus BBB zegt eigenlijk dat we op die potjes en dat geld, wat we in al die jaren hebben opgebouwd, nu structureel kunnen gaan interen en dat we eigenlijk wel zien in de toekomst hoe we dat verder financieel gaan bolwerken?

2585 De heer **VALK** (BBB): Nee, dan legt u mijn woorden verkeerd uit. Kijk, we zeggen gewoon: als het af en toe nodig is om de reserve aan te spreken, dan moet dat kunnen.

De heer **DESSING** (FvD): Maar mijn betoog ging juist over het feit dat er een structureel probleem is met deze begroting, omdat we niet alleen dit jaar, maar ook de afgelopen jaren en ook in de kaderbrief dat beleid wordt voortgezet, dat we op deze manier structureel die pot leegroven. Dus blijft BBB dan volhouden dat we dat eenmalig incidenteel doen, in die potjes graaien, of is er een ander middel nodig?

2595 De heer **VALK** (BBB): Nee, we kijken gewoon per jaar wat er nodig is en wat er binnenkomt en wat eruit moet gaan en wat we moeten doen voor de inwoners.

De heer **DESSING** (FvD): Après nous, le déluge (na ons, de zondvloed). Dank u wel.

2600 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Nou, ik ben blij dat de BBB het met 50PLUS eens is dat het oppotten van geld niet een doel moet zijn. Eén miljard is veel. Maar ik wil heel graag van de BBB horen hoe ze dan van dit miljard met de bespreking van deze kaderbrief kijkt naar de bezuinigingen die de komende twee jaar, het rampjaar, crisisjaar, hoe je het noemen wil, hoe ze denken dat de reserve ons kan helpen, want dat hoor ik niet.

2605 De heer **VALK** (BBB): Kijk, dat rampjaar of dat ravijnjaar, waar iedereen het over heeft, daarvan heeft de Tweede Kamer in de voorjaarsnota al aangegeven dat ze 2024 gaan compenseren. En voor '25 en '26 komt er ook compensatie aan. Daar wordt naar gekeken. Dus dat is wel heel erg in de toekomst kijken van ja, als dit, als dat, als zus. Ja, als morgen de hemel valt, hebben we allemaal een blauwe hoed.

2610 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, vooruitkijken is regeren, of hoe je het zeggen wil. Maar ik hoor nog steeds niet van de BBB, laten we het bij de Begroting 2025 houden, er zijn heel veel bezuinigingen aangekondigd, hoe de BBB vindt dat reserves opbouwen geen middel is. Hoe zij een deel van die reserve willen inzetten voor onze inwoners? Dat hoor ik niet. Dat wil ik heel graag horen.

2615

De heer **VALK** (BBB): Het gaat ook te ver om nu hier bedragen te gaan noemen en allerlei projecten te gaan noemen. We hebben net al gezegd van, als het nodig is, moet je er gebruik van kunnen maken.

2620 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Afrondend. Ik wil geen bedragen horen. Ik wil gewoon van de BBB horen wat zij vinden dat er ingezet kan worden. Wat zijn hun plannen? Waar gaan zij mee komen op weg naar de begroting? Dat hoor ik niet. Ik laat het hierbij, voorzitter.

2625 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, is de BBB het met ons eens dat de Algemene Reserve moet blijven voldoen aan de 25 procentnorm?

De heer **VALK** (BBB): Ja, want dat staat in onze verordening.

2630 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): En hoe rijmt dat met uw betoog om eigenlijk de spaarpotjes maar een beetje als het uitkomt dan leger te halen?

De heer **VALK** (BBB): Zolang je zorgt dat je niet onder die 25 procent komt, is er niks aan de hand.

2635 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Dus u bent het met JA21 eens dat de ruimte bijna op is?

De heer **VALK** (BBB): Zolang er nog een miljard in reserve zit, ben ik dat niet met u eens. Nee.

2640 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **VALK** (BBB): Ik ben klaar.

De **VOORZITTER**: U bent klaar. De heer Terwal, VVD.

2645 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Allereerst gaat natuurlijk dank uit naar Gedeputeerde Staten en de ambtelijke ondersteuning voor het aanleveren van de heldere brief Kaderbrief 2025 en het beantwoorden van alle technische vragen over deze brief. Het waren toch weer 108 vragen, die allemaal netjes van een antwoord zijn voorzien, dus dank daarvoor.

2650 Waren voorgaande kaderbrieven omgeven door onzekerheden over het verloop van de coronapandemie, de geopolitieke spanningen en de energiecrisis, ditmaal was het de kabinetsformatie die voor de nodige onzekerheid zorgde voor het financieel kader van onze provincie. Waar de voorjaarsnota van het vorige kabinet nog zorgde voor twee mooie meevallers op het gebied van het Provinciefonds en de opcenten, is het nog ongewis hoe de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord in een regeerprogramma door het nieuwe kabinet uitpakt voor de provinciale financiën. Als voorbeelden noem ik het laten vervallen van het Transitiefonds en de uitbouw van de Regio Deals tot strategische investeringsagenda's. Ik ben dan ook blij dat met de antwoorden op mijn schriftelijke vragen over de gevolgen van het hoofdlijnenakkoord voor onze provincie de toezegging is gedaan dat, zodra het regeerprogramma gepresenteerd is, een nadere analyse volgt.

2665 Voorzitter, dan inzoomend op de kaderbrief ziet de VVD met tevredenheid een sluitende meerjarenraming over de jaren 2025 tot en met 2028 met een robuust begrotingsbeleid waarvan een van de algemene uitgangspunten geen belastingverhoging is. En dat is meteen ook de appreciatie van de VVD op de motie van D66 om maar weer de opcenten te verhogen. Misschien is de heer Mülder issue owner op waterrecreatie, laten wij ons dan issue owner verklaren op het prudent omgaan met geld en niet zomaar grijpen naar de opcenten om bepaalde wensen te volbrengen.

2670 Als we dan kijken naar de bezuinigingstaakstellingen, dan doet het ons deugd dat met deze taakstellingen nu de dekking geregeld is voor het forse bedrag-

De **VOORZITTER**: Meneer Terwal, ik denk dat de interruptie nog over uw vorige opmerking gaat.

2675

De heer **TERWAL** (VVD): Ik vermoedde hem al, voorzitter.

2680

De heer **MÜLDER** (D66): Nee hoor, over de hele bijdrage. Nee, u zei zowaar dat u blij bent dat er een analyse wordt gedaan van het akkoord wat straks wordt gepresenteerd na de zomer. Maar, nou, ik heb goed nieuws. Uw partij doet landelijk mee. Dit is ook natuurlijk het moment dat we ook nog eventjes in de zomer aan de bel kunnen trekken van, goh, jongens, doe daar nou wat mee, want wij willen die doelen nog steeds halen. Ik ga ervan uit dat u ook nog steeds die doelen wil halen, alle doelen van het PPLG. En wat gaat u doen om toch eens eventjes aan de touwtjes te trekken in Den Haag? Uw lijntjes zijn het kortst hier, volgens mij.

2685

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Klopt. De VVD voelt zich uiteraard nog steeds gecommitteerd aan de doelen zoals benoemd in ons coalitieakkoord. Daar waar wij zien dat die doelen niet gehaald kunnen worden doordat het Rijk daar geen financiën voor levert, terwijl die wel zijn toegezegd, zullen wij zeker onze lijntjes benutten om dat geld deze kant op te krijgen. Dat maakt ook onder andere dat wij de motie hebben ingediend om onze ontevredenheid te uiten richting de Rijksoverheid voor het niet verlenen van geld aan de koploperprojecten.

2690

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

2695

De heer **TERWAL** (VVD): Dank, voorzitter. Dan vervolg ik mijn betoog inderdaad. Als we dan kijken naar de bezuinigingstaakstelling, dan doet het ons deugd dat met deze taakstellingen nu de dekking is geregeld voor het forse bedrag van 79,5 miljoen euro voor wonen en ruimtelijke ordening. Hiervan gaat het merendeel, 76,4 miljoen euro naar het Investeringskader Versnellen Woningbouw, waar mijn fractiegenoot Joost van Gilse straks wat mooie woorden aan zal wijden.

2700

Samen met het nieuwe beleid eer ruimte voor wonen, zorgen deze middelen ervoor dat we een aantal zeer noodzakelijke, en daarmee mooie stappen kunnen zetten in het bouwen van meer woningen en zo onze inwoners – want daar draait het uiteindelijk allemaal om – weer perspectief geven om een woning te kunnen kopen of te huren die bij hun wensen past.

2705

Een besparingsmaatregel waar de VVD minder gelukkig mee is, is die op het sparen voor incidentele investeringen en infrastructuur. Uit de Brede Basismonitor Noord-Holland blijkt dat in onze provincie na een jarenlange daling het aantal fatale verkeersongevallen sinds 2013 weer toeneemt. Mevrouw Bezaan van de PVV refereerde er ook al even aan. Hiermee wordt het moeilijker om de provinciale ambitie te halen van nul verkeersslachtoffers in 2050, zoals

2710

opgenomen in de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030. Gelukkig ondersteunt de provincie, naast andere maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren, gemeenten met de Subsidieregeling Kleine Infrastructuur om zo lokale verkeersprojecten, die zorgen voor veilige wegen en betere fietspaden, mogelijk te maken. Helaas zijn er gemeenten die hier geen gebruik van kunnen maken, omdat of het budget in een jaar volledig bevroegd is, dus overtekend is, of

2715

het percentage van gemeentelijke cofinanciering te hoog is. En dat is natuurlijk zonde. Daarom vindt mijn fractie het nodig dat hier meer middelen voor worden vrijgemaakt. En voorzitter, daarnaast is een onderdoorgang van de N247 in Broek in Waterland een langgekoesterde wens van de inwoners en de regio met als doel de regionale bereikbaarheid, de verkeersveiligheid op deze provinciale weg en de leefbaarheid in het dorp te verbeteren. In het coalitieakkoord

2720

Verbindend Vooruit! is daarom opgenomen dat de voorkeur uitgaat naar de door inwoners gewenste verlengde variant. Dat is met een mooi co-creatieproces tot stand gekomen. Ik kijk ook even naar de voorzitter van de werkgroep Bewonersparticipatie. Dat is nou waarlijke participatie, die we als VVD graag zien, in plaats van dat je dat via een ja-nee-stelling doet volgens een referendum. Maar goed, ander onderwerp. Maar we hebben daar wel een komma achter gezet en

2725

daarbij gezegd: die onderdoorgang, die verlengde variant, kan plaatsvinden voor zover er zicht is op financiering. Om de financiering van dit project en het opvangen van eventuele tegenvallers – want ik ken geen infrastructuurproject die op tijd is opgeleverd en zonder tegenvallers wordt gerealiseerd – hebben wij gezegd: als je dat als provincie wil kunnen dragen, dan vinden wij het als VVD ook wenselijk dat hier meer middelen voor worden vrijgespeeld. Om voor beide wensen

2730

financiële dekking te vinden, dient mijn fractie het volgende amendement in, met de titel Investeer in veilige wegen en betere fietspaden in provincie en in leefbaarheid in Broek en Waterland, waarin wij de Staten vragen te besluiten in de voordracht bij de Kaderbrief 2025 – en nu wordt het heel technisch – de tekst in besluit vijf van het ontwerpbesluit en die luidt: in te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling, om die te vervangen door

2735 de volgende tekst: in te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling met inachtneming van de volgende wijziging: besparingsmaatregel 1.1 Sparen Incidentele
Investering Infrastructuur, op pagina zestien van de Kaderbrief '25, structureel met twee miljoen
euro te verlagen en dit vrijgekomen bedrag voor de helft aan te wenden voor de Subsidieregeling
2740 Kleine Infrastructuur en voor de andere helft aan te wenden voor de realisatie van de
onderdoorgang van de N247 in Broek in Waterland. En dit amendement wordt mede ingediend
door vrienden van de BBB. Ik kijk ook even naar de heer Mülder: dat huwelijk, dat bevalt. Met
iedereen, ja. En ook mede ingediend door de zeer gewaardeerde collega van het CDA, de heer
Heijnen. Voorzitter, dat was hem. Dank u wel.

2745 **Amendement 18-8 juli 2024**
Investeer in veiligere wegen en betere fietspaden in provincie en in leefbaarheid in
Broek in Waterland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

2750 *Besluit:*
In de voordracht bij de kaderbrief 2025 de tekst in besluit 5 van het ontwerpbesluit luidend:
'In te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling.'

Te vervangen door de volgende tekst

2755 *'In te stemmen met de voorgestelde invulling van de structurele taakstelling, met inachtneming*
van de volgende wijziging: Besparingsmaatregel 1.1 Sparen incidentele investering infrastructuur
op pagina 16 van de kaderbrief 2025 structureel met 2 miljoen euro te verlagen en dit
vrijgekomen bedrag voor de helft aan te wenden voor de subsidieregeling kleine infrastructuur en
voor de andere helft aan te wenden voor de realisatie van de onderdoorgang van de N247 in
2760 *Broek in Waterland.*

Met als toelichting:

Uit de Brede Basismonitor Noord-Holland blijkt dat in onze provincie na een jarenlange daling het
aantal fatale verkeersongevallen sinds 2013 weer toeneemt. Hiermee wordt het moeilijker om de
2765 *provinciale ambitie te halen van nul verkeersslachtoffers in 2050, zoals opgenomen in de Opgave*
Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030. Gelukkig ondersteunt de provincie, naast andere
maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren, gemeenten met de subsidieregeling kleine
infrastructuur om zo lokale verkeersprojecten die zorgen voor veiligere wegen en betere
fietspaden mogelijk te maken. Helaas zijn er gemeenten die hier geen gebruik van kunnen
2770 *maken, omdat of het budget in een jaar volledig bevraagd is of het percentage van gemeentelijke*
cofinanciering te hoog is. Daarom is het nodig dat met dit amendement hier meer middelen voor
worden vrijgemaakt.

Een onderdoorgang van de N247 in Broek in Waterland is een lang gekoesterde wens van de
2775 *inwoners en de regio met als doel de regionale bereikbaarheid, de verkeersveiligheid op deze*
provinciale weg en de leefbaarheid in het dorp te verbeteren. In het coalitieakkoord 'Verbindend
vooruit!' is daarom opgenomen dat de voorkeur uitgaat naar de door inwoners gewenste
verlengde variant, voor zover daarbij zicht is op financiering. Om de financiering van dit project
en het opvangen van eventuele tegenvallers als provincie te kunnen dragen is het wenselijk met
2780 *dit amendement hier meer middelen voor vrij te spelen. En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Klaas-Jeroen Terwal (VVD), Vincent Valk (BBB), Dennis Heijnen (CDA).

2785 De **VOORZITTER**: Dank u wel. U gaat het amendement indienen en dat maakt onderdeel uit van
onze beraadslagingen. Dan geef ik het woord aan Statenlid Korzelius van GroenLinks. Nog even
volhouden, dames en heren, dan gaat u naar de lunch.

2790 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Op de eerste plaats mijn complimenten voor
het stuk, voor de Kaderbrief 2025. Ik vind het een helder en goed doorwrocht stuk. En belangrijk
is dat de kaderbrief ook een financieel sluitend beeld geeft, waar incidenteel nog enige ruimte is.
En naar mijn mening tast de kaderbrief op geen enkele wijze de soliditeit, de financiële soliditeit,
van de provincie aan. Want af en toe heb ik het idee, voorzitter, dat ik andere stukken lees dan
anderen, dan dezelfde Statenleden. Want als ik meneer Dessing hoor, dan krijg ik de indruk dat

- 2795 wij op de rand van het financiële afgrond staan en dat is toch bepaald niet het geval. We hebben een Algemene Reserve van 119 miljoen. We hebben ook nog bestemmingsreserves van 820 miljoen. En in totaal 939 miljoen. Als ik de accountant hoor zeggen dat, zelfs als de Algemene Reserve beneden de 25 procent daalt, dat er nog steeds sprake is van een solide provincie, dan begrijp ik die opmerkingen niet dat we op de rand van het financiële debacle zitten. Als je kijkt naar de risico paragraaf en het weerstandsvermogen, dan blijkt daaruit dat we
- 2800 een weerstandsvermogen hebben van 4.1. Wat minimaal nodig is, is één. Dus we zitten daar ruim boven. Kortom, voorzitter, nou ja, ik sluit me graag aan bij de woorden van mevrouw Van der Helm, die zegt dat geld geen doel op zich is, maar een middel om doeleinden, om ambities te verwezenlijken, om voorzieningen te treffen, om voorzieningen voor de inwoners van onze provincie te realiseren. En wat de kerntaken betreft, meneer Dessing, ja, die discussie in deze
- 2805 Statenzaal heb ik al in de jaren tachtig gevoerd onder de bezielende leiding van de opa van Statenlid Gielen. En na een jaar discussiëren kwamen wij tot de conclusie dat de kerntaken eigenlijk- Wat zijn de kerntaken? De kerntaken zijn de taken van de provincie waartoe Provinciale Staten besluiten. Zo eenvoudig ligt dat. Voorzitter, maar dit als richting de heer Dessing.
- 2810 Voorzitter, want bovendien is het zo dat de Kaderbrief ook laat zien dat er een aantal meevallers in het verschiet liggen, zoals het definitief schrappen van de opschalingskorting op het Provinciefonds en de compensatie voor de inkomsten van de motorrijtuigenbelasting als het gaat om de hybride en de elektrische auto's die later belast worden dan aanvankelijk de bedoeling was. Het college wil deze voordelen of verwachte voordelen terughoudend inzetten. Ik denk dat
- 2815 dat terecht is, want er zijn best wel een aantal onzekerheden waar het gaat om het rijksbeleid. Zeker met deze regering.
- Voorzitter, we zijn verheugd dat in de nieuwe begroting, nu Begroting 2025, een klimaatparagraaf wordt opgenomen. Met name, omdat het ook standaard onderdeel wordt van de
- 2820 begroting.
- Voorzitter, ik heb nog drie punten. Op de eerste plaats waar het gaat om de taakstelling van de bestemmingsreserve en de structurele taakstelling. Daar stemmen we mee in. In totaal levert dat 38,2 miljoen op en daar wordt 1,8 miljoen nog uit het begrotingssaldo van 2024 toegerekend.
- 2825 Het is een beetje lastig om eigenlijk al vooruit te lopen op het resultaat van 2024, maar ik denk dat de verhoging van het coalitieakkoord met veertig miljoen heel terecht is, want er zijn nogal wat ambities die gerealiseerd moeten worden en daar moeten wel voldoende middelen beschikbaar voor zijn.
- 2830 Voorzitter, we hebben nog een paar punten waar wij wat aarzelingen bij hebben. Als het gaat om de structurele taakstelling gaat het om 3,5 miljoen, terwijl het voorstel is om structureel besparingen van 7,8 miljoen te treffen. Nou, er is al een eerdere opmerking over gemaakt. Dat heeft weliswaar een positief effect op de Begroting 2025 in de latere jaren, maar wij twijfelen toch aan nut en noodzaak van die, naar onze mening, niet noodzakelijke bezuinigingen. Want we
- 2835 hebben op twee punten bezwaar. Op de eerste plaats betreft dat de advisering ruimtelijke ordening door de ARO. En het schrappen van deze externe advisering, voorzitter, die vinden wij niet verstandig. GroenLinks hecht eraan dat vroeg in het planproces een onafhankelijke adviescommissie advies gevraagd kan worden over de ruimtelijke kwaliteit van de plannen. Met de invoering van de Omgevingswet is dat niet meer verplicht voor provincies, maar met de
- 2840 toegenomen druk op ons Noord-Hollandse landschap vinden wij het van belang dat deze onafhankelijke commissie met een diverse samenstelling advies kan blijven uitbrengen om initiatieven beter in te passen. We vinden het van belang dat de plannen beter worden en dat er geen vertraging optreedt. En daarom dienen wij een motie in, waarvan dit dictum als volgt luidt: verzoekt GS af te zien van de bezuiniging op de ARO, de voorgestelde structurele taakstelling op
- 2845 advisering ruimtelijke ontwikkeling in de Kaderbrief te schrappen en daarbij voorafgaand aan de vaststelling van de Begroting 2025 een plan op te stellen voor de ARO, waarbij ingezet wordt op een meer diverse samenstelling van de ARO. In principe per initiatief voor een project wordt ingezet op eenmalige advisering bij de ARO, waarna ambtelijke afstemming volgt. Desgewenst kan de initiatiefnemer gebruikmaken van de vervolgadvisering voor het project bij de ARO. Deze
- 2850 motie, voorzitter, wordt ingediend door GroenLinks, Partij van de Arbeid, D66, SP, Partij voor de Dieren, Volt, 50PLUS en ChristenUnie. Dus behoorlijk breed. Ik zal u deze motie vast geven.

Motie 67-8 juli 2024

2855 **Voortzetting ARO, juist nu!**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constateerend dat:

- 2860 • *De provinciale adviescommissie voor Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) een onafhankelijke adviescommissie is die vroeg in het planproces om advies wordt gevraagd over de ruimtelijke kwaliteit van plannen;*
- *De ARO meedenkt over hoe een plan waarde kan toevoegen aan het Noord-Hollandse landschap vanuit een integrale benadering;*
- 2865 • *Een dergelijke adviescommissie met de invoering van de Omgevingswet (1-1-2024) niet meer verplicht is voor provincies, maar gemeenten deze rol vaak niet kunnen of willen invullen met hetzelfde kwaliteitsniveau;*
- *De ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied steeds mee onder druk is komen te staan, en dit juist nu in toenemende mate aan de hand is door de toenemende druk op de ruimte met erkende urgentie voor de woningbouwopgave en de energietransitie;*
- 2870 • *Impact van de plannen op het landschap onvermijdelijk zal zijn en in goede banen geleid moet worden met aandacht voor ruimtelijke, landschappelijk, natuurlijke en cultuurhistorische waarden.*

Overwegende dat:

- 2875 • *Zwaarwegende advisering hiervoor het beste kan geschieden door een onafhankelijke en deskundige commissie die alleen met dit doel bijeen is geroepen, deze commissie breed samengesteld dient te zijn met meerder disciplines, met naast landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen, en cultuurhistorici bijvoorbeeld ook ecologen, behandeling van plannen die bij de ARO voor advisering worden ingebracht in de regel niet tot vertraging moeten leiden, maar wel tot verbetering van het plan in de omgeving.*

2880 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Af te zien van de bezuiniging op de ARO: de voorgestelde structurele taakstelling op Advisering Ruimtelijke ontwikkelingen in de Kaderbrief 2025 te schrappen, en daarbij:*
- *Voorafgaand aan de vaststelling van de begroting van 2025 een plan op te stellen voor de ARO, waarbij:*
- 2885 o *Ingezet wordt op een meer diverse samenstelling van de ARO;*
- o *In principe per initiatief voor een project wordt ingezet op eenmalige advisering bij de ARO waarna ambtelijke afstemming volgt. Desgewenst kan de initiatiefnemer gebruik maken van vervolgadvisering voor het project bij de ARO.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2890 *Ondertekening: Nicole van der Waart (GroenLinks), Peter Korzelijs (GroenLinks), Gery de Boer (PvdA), Laurien Berkvens (D66), Heidi Bouhrel-Lascaris (SP), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Maik de Weerd (Volt), Anneke van der Helm-Chandansingh (50PLUS) en Michel Klein (ChristenUnie).*

2895 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

2900 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Het tweede punt waar wij wat bezwaar tegen hebben, voorzitter, is de bezuiniging op Groen Kapitaal. De provincie organiseert al vele jaren vanuit Groen Kapitaal diverse projecten, waaronder bijvoorbeeld Groenblauwe Netwerken, een samenwerking van diverse organisaties en overheden om praktisch invulling te geven aan het verbeteren van de biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid en de kennis daarover met elkaar ook te delen. Door de onzekerheid rondom het PPLG is de financiering van deze projecten nu onzeker geworden en daarom dreigen we die groene faciliteiten, die een belangrijke bijdrage leveren aan

2905 de prettige leefomgeving in onze provincie, te verliezen. En wij steunen dus, en we hebben mee ingediend, het amendement van de Partij voor de Dieren.

2910 Voorzitter, dan nog een laatste puntje. Kijk, lastig blijven de opbrengsten uit de opcenten in relatie met de korting op het Provinciefonds. Uit de beantwoording van de technische vragen en de bespreking begrijp ik dat de extra opbrengsten uit de motorrijtuigenbelasting en de korting op het Provinciefonds per saldo een positief effect hebben. Maar, voorzitter, dat blijkt nog steeds niet uit de stukken die wij in de kaderbrief lezen. Ik begrijp dat het allemaal wat technisch is,

2915 maar het is wel bestuurlijk van belang om te weten hoe dat nou precies in elkaar zit. En de gedeputeerde, die heeft mij uitgenodigd om op de koffie langs te komen om dat uit te leggen. Nou vind ik dat heel gezellig, maar ik denk dat die behoefte – en dan kijk ik even naar mevrouw Uiterwijk – veel breder is. Dus een technische briefing lijkt mij zeer voor de hand te liggen. Ik hoop dat die toegezegd kan worden. Dank u wel.

2920 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik nu het woord aan mevrouw Oulad Hadj van de PvdA.

2925 Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Ja, dank u, voorzitter, en dank aan allen die hebben meegewerkt aan onze kadernota. Echter, we maken ons zorgen over natuur en landschap. Maar ik begin nu met landschap en natuur volgt zo.

2930 Over landschap wil ik graag een opmerking maken over de incidentele taakstelling van veertig miljoen euro. Veertig miljoen euro wordt ingevuld. GS heeft ervoor gekozen om dit bedrag te vinden door reserves waarvoor geen concrete bestemming is, te schrappen. Onze fractie vindt dat een praktische en verstandige keuze. Toch maakt het ons wel bezorgd over het landschap. Meer dan zeven miljoen euro komt namelijk uit een reserve die bedoeld was voor het landschap. Met de nieuwe Omgevingswet, de aanpassing in de infrastructuur en het schrappen van deze reserves vragen wij ons af of het landschap de komende jaren wel goed beschermd blijft. Daarom ondersteunt onze fractie het amendement van GroenLinks om de bezuinigingen op de ARO, of Adviesraad Ruimtelijke Ordening, terug te draaien. Zo kunnen we ervoor zorgen dat

2935 ons landschap de nodige aandacht krijgt die het verdient.

En nu over onze natuur. Ik moet even scrollen naar beneden. Dus een moment alstublieft. Voorzitter, mijn fractie maakt zich zorgen over onze natuurkwaliteit. In onze coalitieakkoord Verbindend Vooruit! beschouwt goede natuurkwaliteit een goed natuurbeheer als essentieel. Uit

2940 het Natuurbeheerplan 2024 blijkt dat de Uitvoeringsregeling Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap Noord-Holland – oftewel SKNL, voor de kijkers thuis – een belangrijk instrument is voor natuurverbetering, naast agrarisch natuurbeheer. Echter, na 2025 ontbreekt het budget voor de SKNL en is er grote onzekerheid over de bijdrage van het Rijk vanwege het hoofdlijnenakkoord en het nieuwe kabinet. In Provinciale Staten is er breed draagvlak om zorg te besteden aan de

2945 kwaliteit van de natuur. De SKNL wordt gezien als een belangrijke aanvulling op reguliere subsidies voor natuur en landschap, zoals voor de aanleg en het onderhoud van oevers, aanlegsteigers en windmolentjes. Gezien de onzekerheden vanuit het Rijk is het wenselijk om maximaal te blijven inzetten op het verbeteren van de bestaande natuur in Noord-Holland. Voorzitter, daarom dienen wij samen met GroenLinks onze motie in inzake lange termijn

2950 zekerheid voor kwaliteitsverbetering natuur. Het dictum luidt als volgt: roept GS op om voorstellen uit te werken voor een substantiële voortzetting van de SKNL na 2024 en hierover de Staten voor het einde van 2024 te informeren. Punt. En gaat over tot de orde van de dag. Ik geef u hier onze motie.

2955 **Motie 66-8 juli 2024**
Lange termijn zekerheid voor kwaliteitsverbetering natuur

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.
Constaterende dat:

- 2960
- *Het coalitieakkoord 'verbindend vooruit' het streven naar een goede kwaliteit van onze natuur uitspreekt en goed natuurbeheer daarvoor 'onmisbaar' acht;*
 - *Uit het Natuurbeheerplan 2024 blijkt dat de Uitvoeringsregeling Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap Noord-Holland (SKNL) naast agrarisch natuurbeheer één van de instrumenten is om de kwaliteit van de natuur te verbeteren;*
- 2965
- *Uit het Programma Natuurnetwerk2024 blijkt dat er na 2025 geen budget meer is voor SKNL;*
 - *Er grote onzekerheid bestaat over de bijdrage vanuit het Rijk voor PPLG-doelen, als gevolg van het Hoofdlijnenakkoord en de installatie van een nieuwe kabinet.*

Overwegende dat:

- 2970
- *In Provinciale Staten breed draagvlak is om zorg te besteden aan de kwaliteit van de natuur;*

- SKNL een belangrijke aanvulling is op reguliere subsidies voor natuur en landschap, onder andere voor aanleg en onderhoud van oevers, aanlegsteigers en windmolentjes;
- Het gezien alle onzekerheden vanuit het Rijk wenselijk is om maximaal te blijven inzetten op het verbeteren van de bestaande natuur in Noord-Holland.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Voorstellen uit te werken voor een substantiële voortzetting van SKNL na 2024;
- Hierover de Staten voor het einde van 2024 te informeren.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Fatima Oulad Hadj (PvdA) en Tessa van Wijnen (GroenLinks).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Dat was mijn inbreng. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het is nu 13.25 uur. Ik stel voor te schorsen tot 14.30 uur. U kunt lunchen en gebruikt u ook gelijk de tijd om even afstemming te zoeken met uw eigen fractie over de ingediende moties. Dan hoeven wij straks waarschijnlijk wat minder te schorsen. Ik schors nu de vergadering tot 14.30 uur.

Schorsing 13.25 tot 14.35 uur.

De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, mag ik u verzoeken weer te gaan zitten? Dan heropen ik het overleg. Mag ik de Statenleden en de gedeputeerde verzoeken te gaan zitten? Voor de kijkers thuis, wij zijn bij agendapunt 11, de bespreking van de Kaderbrief 2025. Zojuist, voor de lunchpauze, hebben wij de eerste termijn van de Provinciale Staten afgerond. Dus we zijn nu aan de reactie toegekomen voor de beantwoording van de eerste termijn van het college en ik geef als eerste het woord aan gedeputeerde Rommel.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, ik moet zeggen, ik sta hier een beetje dubbel, in de zin van, als ik kijk naar de financiën, de uitdagingen die we hebben, de uitdagingen die we krijgen. U las dat ook in de kadernota. Ik heb u daar vandaag niet echt over gehoord, behalve over onze onderbesteding. Maar ik maak me wel zorgen nog over wat er straks gaat gebeuren. Er komt nu een regeerakkoord. Het kabinet gaat doorwerken. We hebben gelukkig wel, en dat moet ik zeggen, dat valt wel weer mee, dat er wat tegemoetkomingen zijn geweest – BBB heeft het al even genoemd – in het kader van dat er voor elektrische auto's toch langer geen motorrijtuigenbelasting betaald hoeft te worden. Maar ik wil toch even wel de waarschuwing geven: we zijn er niet. Wij zullen als GS ook zeker in het najaar weer moeten kijken naar alles wat er uitgegeven wordt en wat begroot is. JA21 zei het ook al: wat doen jullie niet? In de kadernota die er nu is, hebben we al aangegeven wat we niet doen. Er wordt nu met diverse amendementen en moties voorstellen ook wel weer aan gesnoept. Dat is ook uw goed recht. Maar ik wil toch graag even mijn zorg met u delen. Wij komen daar wel op terug, maar ik vind wel dat ik dat hier ook moet doen. En daar komt ook bij- Kijk, Als GS hebben we het afgelopen jaar diverse rondes gesprekken gehad, met elkaar bekeken van, hoe kunnen we toch een totaalbeeld schetsen en opvangen wat we denken dat er komt, maar ook niet wetende wat er komt. In dat kader zijn er nog een aantal vragen wel gesteld, maar ook wat opmerkingen waar ik nog eventjes op in wil gaan. En dan kom ik natuurlijk bij de moties en amendementen.

Ja, bij JA21, om maar bij u te beginnen, maar ook door GroenLinks werd dat gevraagd. Overigens wil ik wel complimenten ook geven aan GroenLinks. Die heeft aangegeven eigenlijk precies zoals het zit met die reserves, dat we Algemene Reserves hebben en bestemmingsreserves en hoe we daar in deze Staten altijd mee omgegaan zijn. Dus complimenten daarvoor, want u kwam wel als bijna een van de laatsten, maar om duidelijk te maken hoe dat werkt met de reserves had u misschien wel beter wat eerder aan het woord kunnen komen.

U gaf ook aan dat u ook wel een technische briefing zou willen in het kader van de opcenten. Ik kom daar straks nog wel eventjes meer op terug. Dat hebben GroenLinks en JA21 gevraagd en dat bied ik natuurlijk graag aan. Dus laten we dat ook organiseren. Kijk, want per saldo, als je de

- opcenten verhoogt, krijg je per saldo wel meer geld. En dat heb ik ook gezegd in deze kadernota, zag je daar ook wel- Nou, net niet heel duidelijk, omdat wij altijd een inschatting moeten maken hoeveel auto's er aan onze opcenten meebetalen. En dat weten wij gewoon niet. We hebben daar geen inzicht in. Als er dan een leasemaatschappij deze kant op komt, weten we ook nog niet
3035 precies over hoeveel auto's het gaat. Dus je maakt een inschatting en als daar wat anders uitkomt, dan kan het lijken alsof we minder geld overhouden. Maar om een beetje globaal aan te geven: voor elk extra voertuig hebben wij dus een percentage van 77,4 procent, ons huidige percentage, en er wordt dan 65,9 procent bij dit percentage gekort.
- 3040 Dan, er werd ook gezegd van ja, we trekken heel veel geld uit de reserves. Nou, daar kom ik nog even dan bij u terug. Wij hebben die bestemmingsreserves en daar halen we het geld uit. Dat hebben we veranderd in deze periode voor de bestemming die er is. Dus als je daar geld hebt, is het niet dat wij onze reserves leegtrekken. Nee, dat is nou juist omdat we het in gaan zetten en gaan betalen aan de bestemming waar we het voor gemaakt hebben. Nu hebben we dus ook
3045 gezegd, we hebben gezien dat er een heel stuk structureel met incidenteel geld betaald werd. En daarvan hebben wij gezegd, als GS, in het coalitieprogramma ook: wij gaan dat gewoon structureel dekken. Dus niet meer zo uit de reserves, maar structureel.
- 3050 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, ik hoor de gedeputeerde net zeggen dat het gaat om geld wat uit de bestemmingsreserves komt. Maar bent u het met ons eens dat er bij de Jaarstukken 2023 voornamelijk is ingeteerd op de Algemene Reserve?
- 3055 Gedeputeerde **ROMMEL**: Niet met voornamelijk, maar ik heb in zijn algemeenheid gezegd dat die reserves die wij gebruiken, de bestemmingsreserves, dat we daar geld uit halen. We hebben nu een deel uit de Algemene Reserves, tenminste van het overschot wat er was, ingezet. Dat klopt.
- 3060 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik wil toch nog even een verheldering hebben over uw opmerking dat de bestemmingsreserves gebruikt worden voor het doel waarvoor ze bedoeld zijn. Dat klopt volgens mij niet, want u gaat een heleboel bestemmingsreserves nu opheffen, omdat u structureel van geld gaat voorzien. En die totale veertig miljoen is nodig om alle incidentele uitgaven, bijvoorbeeld voor woningbouw, wat we straks gaan bespreken, om die te financieren. Maar het is niet zo dat het geld uit die bestemmingsreserves nu gebruikt gaat worden voor het doel waarvoor ze destijds bestemd zijn.
- 3065 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, maar dat is de andere systematiek die wij nu voeren met betrekking tot hoe wij maar onze reserves gaan bestemmen. Wij hebben dus gezegd: alles wat eigenlijk structureel was, dat we incidenteel financierden, dat maken we structureel. En dat maakt dus dat we de reserves die er waren, zoals die inderdaad in de kadernota staan, op kunnen heffen, want die gaan we daar niet meer voor bestemmen, omdat het structureel gedekt is.
- 3070 De heer **KLEIN** (CU): Nou, dan begrijp ik dat goed. Dan begrijpen we elkaar. En dan gaat dat dus naar een andere bestemming nu toe. Dank u wel.
- 3075 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.
- Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou goed, dat is helder. Dat is fijn. Even kijken, hoor. Wat had ik nog meer? Wat dingen wat ik had. Nou ja, we komen straks natuurlijk op de moties en dergelijke, maar dat zal ik u straks ook nog wel vertellen over de ARO.
- 3080 En ja, de PVV, u vroeg: hoe zit dat met de flexibele delen? Kunt u die benoemen en waar is dan de ruimte voor de doorgang? En is dat ook onderzocht? Ja, wat flexibel is, dat is ook wel relatief, dat begrijpt u ook wel. Maar als je bereid bent om drastische maatregelen te nemen- En sommige partijen heb ik dat ook horen zeggen van, kijk nou eens goed van wat we doen, moeten we dat blijven doen? Ja dan kunt u als Staten heel veel flexibel maken. Alleen, je moet wel zorgen dat je
3085 natuurlijk geen brokken maakt door projecten op te heffen waar je mee bezig bent. En in ieder begrotingshoofdstuk zit wel een soort van een flexibel deel, dat dus met de politieke- U in de Staten zou kunnen aanpassen.
- 3090 Ja, dan denk ik dat ik zo- Ja, ga ik even over tot de moties, want ik had geen- Ja, ik moet zeggen, bij de jaarrekening was nog een motie van Forum en die heb ik niet behandeld. Dus die die doe ik

nu ook eventjes. Ik moet even de stukken erbij pakken. Dat ging over de provinciale uitgaven structureel in lijn met de inkomsten. En daarvan kan ik zeggen: ja, dat doen we ook al. Dus deze motie is ook overbodig. U geeft aan, de randvoorwaarden structureel in lijn te brengen met de inkomsten. Dat doen we en dat ziet u ook in ons coalitieprogramma waarin we dat gedaan hebben. Dus ja, fijn dat u dat ondersteunt. We doen een beroep op de reserves voor de incidentele uitgaven. En de volgende is, ja, het kritisch kijken naar het huidige ambitieniveau. En ja, dat is ook zeker wat we wat we doen en wat we nu ook het afgelopen jaar gedaan hebben en wat ze zullen moeten doen, omdat, u heeft zelf ook al aangegeven met de onderbesteding die er is: wij zijn wel wat, ja, ambitieus of noem het maar optimistisch. En ja, we hebben wel geleerd nu ook, het afgelopen jaar zeker, dat we kritischer moeten zijn naar dat optimisme. Maar ja, dat kritisch kijken, ik ben blij dat u ons daar ook bij ondersteunt om dat te blijven doen.

Ik zie beweging.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar betekent dat dat u de motie dan oordeel Staten laat?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, zoals ik al zei, ik ontraad hem omdat die overbodig is. Wij doen dat allemaal al.

De heer **DESSING** (FvD): Maar is deze motie dan niet juist een bevestiging van het feit dat we dit zeker weten dat we dit met elkaar ook gaan doen?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik ben blij dat u dat ook zegt. En dat zeg ik ook van, sympathiek, maar hij is overbodig, want we doen dat al. Dus ik ontraad hem.

Dan de motie Waterrecreatie. Ja, de waterrecreatie. Vooropgesteld, en dat weet u ook, veiligheid staat natuurlijk altijd voorop. Maar de rol van de provincie in het nautisch beheer van bevaarbaar water is niet die van handhaving, maar het aanwijzen van vaarwegbeheerders. En dan gaat het dus om de bevoegdheid tot het treffen van verkeersmaatregelen en het onderhoud van de vaarweg. Het is wel zo, en dat zie ik wel, dat de Noord-Hollandse wateren, dat het toezicht en het beheer best wel versnipperd is. Maar ja, daar hebben we het mee te doen. En de reserve in de waterrecreatie, ja, die is gebaseerd op het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2021-2025. Die heeft ingezet op vier thema's, namelijk de verbetering van het vaarnetwerk voor de kleine pleziervaart, zwemplaatsen inrichten, kleine voorzieningen en diensten, en duurzaamheid en innovatie. Dus daarmee moet ik toch deze motie ontraden.

Dan gaan we naar zero-based budgeting toepassen bij de Begroting 2026. U geeft daarbij aan zo'n expertmeeting om dat-

[...]

Oh sorry. Heel goed. De eerste was M49, de tweede is motie M50 en nu ga ik naar motie M55.

De **VOORZITTER**: De eerste was volgens mij motie M50, Waterrecreatie, graag wel veilig.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, voor deze was het M50.

De **VOORZITTER**: Maar de tweede, Zero-based Budgeting toepassen is motie M55.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja. Van JA21. U vraagt daar om een expertmeeting te organiseren. Dat kunnen wij doen. Dus ik wil deze bij uw Staten in stemming brengen. Ja, dat doe ik altijd natuurlijk, maar ik bedoel dat ik zeg dat GS dat kan regelen voor u.

Dan amendement A15, Continuering sterke betrokkenheid van de provincie bij het toerisme. Ja, hier zit ik dan dus toch met die dubbele pet, moet ik eerlijk zeggen, want ik heb uw verhaal gehoord en ik weet ook dat u dat, A15, ook heel belangrijk vindt. Ik vind het zelf, als gedeputeerde Financiën, een lastige, omdat wij ja toch die afweging hebben gemaakt van waar kunnen we nog wat doen en waar zeggen we van nou, dat hoeven we eigenlijk niet meer te

- 3150 financieren. Maar ik heb u ook gehoord hoe belangrijk dat is. We beschrijven het wel en ook die verspreiding, maar die zit ook al in andere kerntaken en dit is niet echt een kerntaak. Maar ja, als gedeputeerde toerisme, waarin ik dus zeg dat ik dat onderschrijf, die spreiding, zeg ik dan toch maar dat ik het aan de Staten overlaat.
- 3155 Dan motie M63. Dat is meervoudig ruimtegebruik op industrieterreinen. Mooi dat daar weer aandacht voor wordt gevraagd. Deze motie sluit aan bij de in november ingebrachte en aangenomen motie van Volt. Hij is dus ook overbodig, dus ik moet hem ontraden, want we doen hier al heel veel voor. En ik zou ook zeggen, om dat bij de Uitvoeringsagenda Duurzame en
- 3160 Circulaire Economie goed in de gaten te houden hoe het erin komt te staan. En dan hoor ik ook graag wat u ervan vindt wat wij doen. Maar we hebben heel veel subsidies, subsidieregelingen, ook voor de toekomstige bedrijventerreinen, waar we dit ook doen. Waar ik zelf op werkbezoek ben geweest, dat is op Schiphol-Rijk. Dat ziet er fantastisch uit. Waar je heel mooie rondjes kan wandelen. En ik ben het ook zeker met u eens dat juist die bedrijventerreinen, die veelal in het weekend leeg staan, dat je daar best wel wat moois kan maken voor recreatie.
- 3165 Dan het amendement Stimuleren biobased bouwen van de ChristenUnie. Dat is A17. U weet, u geeft het zelf ook aan, dat wij daar goede voorbeelden hebben, ook hebben laten zien. We zijn er ook wel mee bezig. Ik heb zelf ook wel mooie voorbeelden gezien, maar ik wil u toch zeggen om dit mee te nemen bij de Uitvoeringsagenda Duurzame en Circulaire Economie. En ik wil deze dus
- 3170 nu ontraden, ook uit financieel oogpunt, maar ook vanuit, ja, het feit dat de uitvoeringsagenda veertig procentversie behandeld is en ik graag dat zou willen doorlopen zodat we goed kunnen zien: wat is er nou eigenlijk nodig? En niet zo van nou, laten we dat aan geld inzetten. Ik maak me gewoon nog steeds zorgen over het geld, maar u weet zelf dat ik hier wel achter sta en dat ook stimuleer.
- 3175 De heer **KLEIN** (CU): Ja, u stelt voor om te wachten op de uitvoeringsagenda. Maar met de uitvoeringsagenda komt u toch niet met een budgetvoorstel? Of zie ik dat verkeerd? Komt u dan wel met een budgetvoorstel?
- 3180 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nee, daar komen we niet met een budgetvoorstel, maar ik vind dat wel de plek om te kijken van wat is er nou nodig en wat kan er en ook daar meer in te verdiepen. U geeft zelf aan: ik heb daar mooie voorbeelden gezien. Daar zie ik zelf ook meer over. En ik wil dat heel graag delen met de voorbeelden die ik ook ken. Ook helaas dingen die niet gelukt zijn. Maar daar wil ik het eerst goed over hebben om dat te kaderen, zodat we uiteindelijk kunnen
- 3185 kijken of er geld nodig is en waar dat geld vandaan kan komen.
- De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik snap dat dat volgendelijk goed is om pas iets te gaan doen als je weet wat wel en niet goed werkt. Maar tegelijkertijd is de kaderbrief het moment dat wij als Staten input mee kunnen geven over de begroting voor 2025. Dit is de uitvoeringsagenda voor 2025. Ik
- 3190 ben heel erg bang dat we straks een uitvoeringsagenda hebben, waarin allerlei mooie doelen zijn opgeschreven, maar waarvoor de middelen maar beperkt beschikbaar zijn. Dus hoe gaan we dat dan met elkaar oplossen?
- Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, ik vind het goed om dat juist bij die uitvoeringsagenda eerst vast te
- 3195 gaan stellen. Er worden daar geen nieuwe kaders in gesteld, maar ik wil zelf wel weten: wat zijn dan de vragen die er achterweg komen en waar gaan we het geld vandaan halen? Wanneer die uitvoeringsagenda behandeld wordt, weten we ook meer van hoe de nou de stand van het land is en kunnen we ook gericht gaan kijken: zijn er middelen voor? En ook, wat net ook al werd gezegd, om te zien of we andere ambities misschien moeten afschalen ten gunste van dit. Maar
- 3200 ik wil wel graag met u samen die hele afweging gelijk maken.
- De heer **KLEIN** (CU): De laatste vraag hierover. Is dat op tijd voor de activiteiten die we in 2025 willen gaan uitvoeren? Want uw ambitie is om al in januari die uitvoeringsagenda af te hebben.
- 3205 Gedeputeerde **ROMMEL**: Op dit moment moeten we het doen met de middelen die we hebben. Dus daar moeten we naar kijken.

3210 De heer **KLEIN** (CU): Daar doe ik dus nu een voorstel voor om dat extra te maken. Dus het voelt wel wat ingewikkeld dat u aan de ene kant zegt 'wacht nou eventjes', maar het moment wat we nu hebben om middelen beschikbaar te stellen, dat omarmt u niet.

3215 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik zou het heel graag willen omarmen als ik niet het verhaal verteld had waar ik mee begonnen ben. Alleen dan nog wil ik graag zien: wat is hiervoor nodig en wat willen we gaan doen? Want er zit wel meer in die uitvoeringsagenda waar u misschien straks van zegt: daar willen we dat daar extra geld voor komt. En dan zullen we samen moeten kijken hoe we dat zouden kunnen gaan doen.

3220 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, en ik vraag me dan namens de Partij voor de Dieren af of we geen mogelijkheid hebben om een bepaalde prioritering aan te brengen nog voordat de begroting op de agenda staat. Ten behoeve van biobased bouwen en de uitvoeringsagenda.

3225 Gedeputeerde **ROMMEL**: Kunt u even uitleggen wat u bedoelt met een prioritering? Want in de uitvoeringsagenda, daar heeft u nu een grove schets gezien, die al best wel uitvoerig leek, maar dat is het niet. Dan worden daar allerlei punten die u ingebracht heeft weer in behandeld, maar ook wat anderen hebben behandeld. Dus kunt u misschien zeggen wat u met die prioritering bedoelt?

3230 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, zodat wij daar voor de Begroting 2025 een oordeel over kunnen vellen en kunnen beoordelen of we daar iets mee moeten doen nog alsnog.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik stel voor dat we gewoon bij de uitvoeringsagenda bespreken wat daar dan nodig is en hoe we dat dan gaan doen.

3235 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Dan kijk ik naar gedeputeerde Beemsterboer.

3240 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik had twee opmerkingen van D66 en eentje van de PVV. Eén over buitenstedelijk bouwen, hoorde ik D66 zeggen dat energie, klimaat, landbouw, de landbouwtransitie natuurlijk veel ruimte vragen. En ik hoop dat D66 het er dan ook mee eens is dat er ook een beetje ruimte nodig is voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau bij kernen die niet binnenstedelijk kunnen ontwikkelen.

3245 En de vraag werd gesteld, waar ook een motie aan gekoppeld is, waarom die subsidie voor wonen boven winkels niet is doorgezet. Nou, die motie zal ik ontraden. Primair is het de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Bij de commissiebehandeling heb ik ook aangegeven dat de evaluatie die eerder is gedaan, naar de Staten komt. Uit die evaluatie bleek in eerste aanleg geen hulpvraag vanuit de gemeenten om dit te continueren. En verder hebben we voor het toekomstbestendig maken van winkelgebieden voldoende middelen in de OTW-regeling.

3250 De **VOORZITTER**: Meneer Beemsterboer, kunt u even het nummer noemen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: O, sorry, ja. Nummer M51.

3255 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, dank u wel. Zou Gedeputeerde Staten erop willen letten dat ze gewoon de motienummers noemen en niet dat we er steeds om hoeven te vragen? Dank u wel.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik ga mijn best doen, voorzitter.

3260 Dat is de ondersteuning toekomstige werklocaties. En daarnaast zijn er ook rijksmiddelen voor de ontzorging van het MKB.

3265 De heer **MÜLDER** (D66): Er werd mij een vraag gesteld, of ik het belangrijk vind, het voorzieningenniveau in kleine kernen die niet buitenstedelijk kunnen bouwen. Ja, natuurlijk vind ik het belangrijk dat de voorzieningen er goed bij blijven. Ik denk dat het ook goed is dat we zoveel mogelijk binnenstedelijk bouwen. En daar hoeft volgens mij niet altijd buitenstedelijk te

worden gebouwd. Dat even terzijde. En dat is ook interessant, want het is niet per se de provincietaak dat wij werken aan voorzieningen in kleine kernen. Dat is een keuze van u. Ik vind het goed dat u die maakt. Hetzelfde als met winkels. Uw antwoord 'het is niet per se onze verantwoordelijkheid, dat is die van de gemeente', ben ik ook met u eens. Maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Daarom subsidiepot.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat laatste, ik ben natuurlijk blij met dat de heer Mülder het eens is ten aanzien van dat voorzieningenniveau in de kleine kernen, dat het mooi is dat we daar een taak nemen. Waar mijn puzzel een beetje zit ten aanzien van die evaluatie voor dat wonen boven winkels- Kijk, het is natuurlijk mogelijk om wonen boven winkels mogelijk te maken. Dat hebben we ook langjarig gestimuleerd bij gemeenten. Dat is ook effectief geweest. En de vraag is nu: is dit dan het moment om daar geld voor uit te trekken nog voordat we die evaluatie hebben behandeld? En dat geld trekken we ook uit andere mogelijkheden voor wonen, dat misschien wel veel efficiënter besteed kan worden. Want over het algemeen is een locatie boven een winkel natuurlijk best wel een interessante locatie om te mogen ontwikkelen. Dat zijn niet de goedkoopste plekken waar je woningen kunt realiseren. Dus het lijkt me gewoon zinvol om daar eerst een gesprek over die evaluatie te hebben, voordat we daar de portemonnee voor trekken. Maar daar kan D66 natuurlijk anders over denken.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Ja, ik vind het heel goed dat er wordt geëvalueerd. Het liefst had ik hem natuurlijk al gezien, want hij is er al een tijdje niet meer. Er zijn meerdere wethouders en andere politici op lokaal niveau geweest die hebben gevraagd: joh, hij is helemaal leeg, wat gaan we ermee doen? Nou, daar had u geen antwoord op. Ik heb daar nu wel een antwoord op. Als u zegt 'goh, we willen graag aan het antwoord werken', dan sta ik daar zeker voor open. Weet wel dat ik het interessant zou vinden als daar totaal een ander beeld uit komt dan alle andere evaluaties die er in andere provincies en door het Rijk zijn gevoerd. U loopt een beetje vooruit op die evaluatie, want volgens mij is mij ook al een keertje verteld dat het antwoord van GS een beetje was van ja, dat zou heel negatief zijn geweest. Zo is die in ieder geval in de commissie geweest. Of dat het niet zo'n heel goede regeling was geweest of dat er geen vraag naar zou zijn. Daar loopt u op vooruit. Maar hoe kunt u dat doen als de evaluatie nog niet is behandeld?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, Voorzitter, nee, dat is volgens mij niet het geval. Ik herinner me in ieder geval die regeling als dat die best positief is ontvangen door gemeenten. De vraag is of die nog steeds nodig is en de vraag is of er een onrendabele top in business cases wordt gedekt, of dat het vooral een aanjagende rol van de provincie bijvoorbeeld zou zijn om te zorgen dat gemeenten het volhouden om zoveel mogelijk lege ruimtes boven winkels te blijven vullen met woningen. En het lijkt me gewoon goed om dat gesprek eens met elkaar te voeren.

Dan de PVV. Die vroeg naar aanleiding van die klimaatparagraaf: is het ook niet mogelijk om een voedselzekerheidsparagraaf te maken. En op zich is er wel iets voor te zeggen natuurlijk dat voedselzekerheid een belangrijk onderwerp is. Zeker als je nu langs alle landerijen rijdt waar heel veel gewassen beschadigd zijn door de hevige weersomstandigheden dit jaar bijvoorbeeld. Maar om nou voor elk doel een aparte paragraaf in de begroting op te gaan nemen, dat gaat wel weer heel erg ver. Dus ik denk dat het voldoende is om met elkaar vast te stellen dat het een belangrijk onderwerp is. Overigens is destijds het opnemen van de klimaatparagraaf naar aanleiding van, ik neem aan, een motie van de Staten toegevoegd aan de begroting. Dus het is niet per se de behoefte van het college om allerlei aparte paragrafen te gaan toevoegen aan de begrotingscyclus om daarmee te onderstrepen dat iets een belangrijk onderwerp is. Er zijn heel veel mogelijkheden om belangrijke onderwerpen met elkaar te bespreken hier in de Staten. Dat.

En dan heb ik, even kijken, nog een motie van D66, Volt en de Partij voor de Dieren met betrekking tot het verhogen van de opcenten.

De **VOORZITTER**: Even het nummer noemen alstublieft.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dat was ik bijna vergeten, voorzitter. Dit is nummer M52. Ja, het is niet te geloven hè? Ja. Nummer M52. Die zal ik ontraden. We gaan er nog steeds van uit dat het Rijk de taken financiert die zij aan ons opdraagt. En wij hebben ook in de coalitie de afspraak gemaakt om de opcenten niet verder te verhogen. En wij blijven, zoals eerder ook aangegeven,

bij de PPLG-ambities, maar het tempo waarbij we dat kunnen halen, is heel erg afhankelijk van het beschikbaar komen van middelen van het Rijk.

3330 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Dat klinkt wat afwachtend: we blijven hopen dat we het geld van het Rijk krijgen. Ik heb het nog niet zoveel gezien in de plannen die er liggen. Eigenlijk ook de vraag voor u, die ik ook aan de VVD stelde. U heeft korte lijntjes met het kabinet en nog beter, ik mag u feliciteren met uw nieuwe functie. U bent voorzitter geworden van de Tafel van het PPLG. Ook daarmee heeft u enigszins kracht om iets te gaan doen. Wat gaat u doen om in deze zomer nog wat voor elkaar te boksen?

3335 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, u spreekt mij aan als gedeputeerde natuurlijk. Ik ben voorzitter geworden van de Bestuurlijke Adviescommissie Landelijk Gebied. Dat is niet per se de PPLG-tafel. En wij blijven natuurlijk ook met het nieuwe kabinet dat nu net is aangesteld, in gesprek over de benodigde middelen die wij in algemene zin nodig hebben om alle taken die de provincie heeft, uit te kunnen voeren. En dat doen we a, vanuit IPOOverband, vanuit de gezamenlijke provincies en b, ook in direct contact met de ministersploeg, met het kabinet. Dank u wel.

3345 De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Kocken. Ah, een nabrander van gedeputeerde Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, spijtoptant. Motie M67, die lag nog op mijn bureau, over de ARO. Ik moet zeggen, ik heb goed naar u geluisterd en ik heb ook wel begrepen dat u daar veel vertrouwen in heeft. Dus ook met dat we hem zeker nog gaan evalueren over een tijdje, maar kunnen we zeggen dat we motie M67 aan de Staten laten.

3350 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Het antwoord verbaast mij wel een beetje van de gedeputeerde. Zij gaf terecht aan: nou, we moeten oppassen met alle financiële uitdagingen waarvoor we staan, wat we nog wel kunnen toezeggen. En in de commissie was u nog overtuigd van het feit dat de ARO echt niet nodig was, want er was gewoon geen wettelijke grondslag meer voor en de provincie kon het zelf, beter eigenlijk nog. Ik was dat van harte met u eens. Wat is er nu veranderd in uw oordeel over de ARO sinds de commissievergadering?

3360 Gedeputeerde **ROMMEL**: Nou, ik ben er nog steeds van overtuigd dat wij het in huis hebben en beter kunnen. Alleen, ik heb gehoord in de commissievergadering dat er heel veel behoefte is aan de ARO en vandaar dat wij dus ook zeggen vanuit GS: we laten dit aan de Staten, omdat we dus ook een technische briefing hebben gehad. Dus, nou ja, we gaan even kijken wat de Staten er nu van vinden, of zij ook vinden dat onze mensen dat beter kunnen dan de ARO. En met wat hier in staat, ziet u wel een wijziging. Het is niet meer ongebreideld advies. Want wat in deze motie staat, wat ik wel kan onderschrijven, is dat het niet zo is dat je iedere keer weer terug moet naar de ARO, ook al is het niet verplicht; maar dat het eenmalig is. En ja, dan gaat het weer naar onze eigen afdeling.

3370 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, ik ben het eens met de gedeputeerde dat die inperking inderdaad al enige winst is. Maar hoor ik u nu eigenlijk zeggen: nou, van mij hoeft het niet, maar ik ga er ook niet voorliggen. En eigenlijk durft u dan het woord 'ontraden' niet in de mond te nemen, maar als het aan u had gelegen, was deze motie niet nodig geweest.

3375 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat is correct. Voor mij persoonlijk dan. En voor GS, ja, dat is GS. Maar in ieder geval, wij hebben gezegd, samen, dat wij dit aan de Staten overlaten, gehoord hebbende de discussie en hoe belangrijk ze dat vinden. En ook met wat ons voorstaat, het maatwerk, wat eraan komt. En ook die 25 woningen kan ik me voorstellen dat daar de Staten comfort bij hebben. En ja, dan laten we het aan de Staten.

3380 De heer **MÜLDER** (D66): Er viel me toch even iets op. Want u zei volgens mij: voor mij niet, maar voor de rest van GS wel. En nou hebben wij donderdag een geweldig debat mogen zien op landelijk niveau. Ik wou u er even aan helpen herinneren dat u met één mond praat.

3385 Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat klopt. Dat klopt. En daarom zei ik ook eerst: voor mij niet. En toen dacht ik: o nee, ik praat met één mond. Dus inderdaad, voor ons gaan wij toch die ARO aan u overlaten. En dat zeggen we met zijn allen.

De **VOORZITTER**: Dat is een carnavalskraker.

3390 Mevrouw Kocken. En vergeet de nummers niet te noemen van de moties. Anders krijg ik mevrouw Bouhrel op mijn nek.

3395 Gedeputeerde **KOCKEN**: Goed, dank u wel, voorzitter. Ik heb volgens mij, even kijken, zes moties en één amendement. Ik zal beginnen met het amendement. Dat is A14. Dat gaat over Schrap besparing op Groen Kapitaal. Nou, terecht haalt u op zich in uw toelichting aan dat het college erkent dat Groen Kapitaal mooi werk verricht. Daar staan wij ook zeker achter. Ik heb wel moeten constateren dat deze bezuiniging ook gedaan is met het oog op het niet uitgeven van dit bedrag het afgelopen jaar en het jaar daarvoor. En u bent heel kritisch op onderbesteding, dat denk ik ook terecht is. Dus ik laat dit aan u. En dan, mocht u zeggen 'nee, die bezuiniging, die moet u niet doorvoeren', dan zal ik in ieder geval op deze post ervoor zorgen dat hij zeker wordt
3400 uitgegeven. Dat durf ik niet voor al mijn taken te zeggen, want het is natuurlijk niet echt overal een kwestie van willen, maar hier zal ik in ieder geval bovenop zitten.

3405 Dan ga ik naar de eerste motie. Dat was motie M57 over het plan om het NNN te voltooien. Ja, ik hoop eigenlijk dat u daar genoeg wilt nemen met een toezegging. Ik denk namelijk dat het beter is als we die discussie met elkaar voeren over wat een nieuwe deadline zou moeten zijn. Ik ben met u eens dat die er hoort te zijn. Er was een deadline. Die stond op 2027. Dan is het een beetje willekeurig om vast te stellen waar die moet komen. In die zin had uw motie ook een jaar eerder of een jaar later of twee jaar eerder, twee jaar later kunnen zijn. En het lijkt mij wel zo netjes dat u dat met elkaar in een goed gesprek gaat vaststellen. En dat hoort wat mij betreft ook
3410 te landen in het PNN wat in het PPLG zit. Dus ik zou u eigenlijk willen voorstellen: ik zal het meenemen in het PPLG en u voert dan naar aanleiding daarvan eventueel nog een discussie over wat het juiste jaartal daarbij is.

3415 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik dacht, ik wacht eventjes tot ik het woord krijg. Dank u wel. Weet u zeker dat we het over de juiste motie hebben? Want we vragen aan u om een heldere doelstelling te formuleren. Dus niet een discussie aan te wakkeren, maar we vragen u om een heldere doelstelling te formuleren.

3420 Gedeputeerde **KOCKEN**: Neem me niet kwalijk. Ja, u heeft gelijk. U heeft hem iets aangepast. U had een jaar genoemd. In de eerdere motie die u volgens mij had aangekondigd, stond 2032. Dat leek mij in die zin willekeurig. Een doelstelling komt dan in het PPLG terecht. Dus volgens mij is dat ook gewoon wat u van mij mag verwachten. Dus in die zin, als daar een doelstelling in staat, hoort daar verder ook een plan bij hoe je daar terecht kan komen. Dus in zoverre vraagt u
3425 volgens mij iets ja, wat al gewoon bij het PPLG hoort. Dus volgens mij nemen we dit gewoon mee in het PPLG. Heb ik eerder ook gezegd dat- iemand suggereerde in de commissie namelijk dat de nieuwe doelstelling of de nieuwe deadline 2050 zou zijn. Dat is helemaal niet de bedoeling. Dat stond ook nergens. Dat is een soort leesmisverstand. Maar er is nu nog geen concrete deadline. En ik denk dat het inderdaad verstandig is dat wij er wel eentje stellen, want we hadden een deadline, namelijk 2027. Dus uiteraard moet er dan een nieuw moment komen om naartoe te
3430 werken.

3435 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Het is volgens mij in de commissievergadering hier ook regelmatig over gegaan: over NNN, de doelen, wanneer, hoe en wat. En daar is ook wel regelmatig uitgesproken van, het is misschien iets te moeilijk om dat helemaal in het PPLG te behandelen, omdat er bij het PPLG zoveel op de kaart staat, dat we maar één agendapunt hebben waar we het graag over willen hebben. Dus wil ik even vertellen dat wij ook bezig zijn met een discussienota om het gewoon even alleen over NNN te hebben. En ik hoop dat u daar uw doelstelling dan kan presenteren die u net heeft toegezegd.

3440 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik ben heel benieuwd naar de discussienota. Wat mij betreft hadden we in de vorige commissievergadering, waar het PPLG met een aantal aandachtspunten stond, daar aandacht aan kunnen besteden. Maar ik ben het, denk ik, met u eens dat daar eigenlijk in de

commissie niet heel ruim gebruik van is gemaakt. En dit is een onderwerp wat dat zeker verdient. Dus ik kan daar alleen maar naar uitkijken.

3445

De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik zou graag nog even de toezegging wat scherp krijgen. U zegt de doelstellingen op te nemen in het PPLG. De motie vroeg om dat dan voor eind 2024 aan de Staten te communiceren. Gaat dat lukken in de planning van het PPLG? Dus het gaat niet over de realisatie, maar de realisatie van uw toezegging. En is dat dan ook inclusief een schets van de financiële consequenties?

3450

Geachte **KOCKEN**: Nou, ik ga ervan uit dat de realisatie van de toezegging in het najaar moet lukken. Ja. Dus in die zin is dat zo scherp toegezegd, want dan hebben wij het weer met elkaar over het PPLG en dan hoort dit daar wat mij betreft bij. De financiële planning, of überhaupt de planning die daarbij hoort, die zal, dat moet u wel begrijpen, dan wel op hoofdlijnen zijn. Wij zijn op dit moment juist heel erg bezig om überhaupt te kijken: waar leggen we de prioriteiten met de focusgebieden? Nou, zoals ik u daarover heb bericht en we ook al met elkaar over van gedachten hebben gewisseld. Dus er zal dan niet bij dat voorstel direct een heel gedetailleerde planning liggen. Maar het blijft natuurlijk overeind dat het realiseren van de doelstelling die we eerst hadden op 2027, als je die in tijd schuift, dan moet die aan te passen zijn naar wat dat dan voor consequenties heeft voor het te voeren beleid en ook voor welke middelen daar in de komende jaren bij zullen horen. En dan komt er daarna wel de keuze aan u ook waar die middelen vandaan moeten komen. Want ik bedoel, dat heb ik vorige keer ook gezegd, ik laat me niet op pad sturen met 'zoekt u nog even ergens twee miljard', en ook niet als u het nu afzwakt naar een half miljard. Dan ziet u mij nog steeds voor te veel aan. Dat is natuurlijk niet een taak die ik helemaal in mijn eentje kan dragen. Ook niet met alle monden namens wie ik spreek.

3455

3460

3465

De heer **KLEIN** (CU): Nee, hoor, dat snap ik. Maar dan laten we dat gewoon lekker over aan de heer Beemsterboer, die op een andere stoel zit, hebben we net begrepen.

3470

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ja, ik wil u bedanken dat u met uw toezegging eigenlijk het hele dictum van de motie omarmt. Dus dank u wel daarvoor.

3475

Geachte **KOCKEN**: Ja, dan komen we nu wel in de wat minder 'we doen het gewoon'-modus. Namelijk motie M59 van het CDA, Zorg voor voldoende beheervergoeding. Op zich begrijp ik die behoefte. Dat is ook al een aantal keer volgens mij in de commissie aan de orde gekomen, maar daar heb ik denk ik ook telkens wel op geantwoord dat dit een landelijk geregeld en robuust systeem is waar bij het Natuurpact is afgesproken dat het Rijk en de provincies gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het gerealiseerde en nog te realiseren NNN. Wij zijn op zich al in gesprek en blijven in gesprek met het Rijk over of er mogelijkheden zijn om daar langer dan zesjarige termijnen aan te koppelen. Want nu duren zowel de beheercontracten, als de subsidies doorgaans zes jaar. Dat dat in een aantal gevallen onvoldoende zekerheid biedt, dat erken ik wel. Maar dat betekent niet, want dat doet u volgens mij, dat u het eigenlijk hier omdraait: als die zekerheid er niet is, dan moet je ook helemaal niet meer aan natuur willen werken. De uitwerking aan te passen aan de beschikbare financiën, dat lijkt mij een verkeerde conclusie. Dus ik ontraad die motie op deze manier.

3480

3485

Dan is er motie M60, ook van uw hand. Ik denk eerlijk gezegd dat wat u opschrijft, dat dat niet is wat u zelf wilt. Althans, u heeft mij eerder gezegd en opdracht gegeven om met alle stakeholders een proces aan te gaan en ons te baseren ook op fatsoenlijke informatie. Daar zijn we mee bezig. Er lopen een aantal onderzoeken, er lopen gesprekken, er lopen gebiedsprocessen. In sommige processen gaat dat wat sneller dan in andere. Maar het gaat volgens mij onmogelijk worden om, als je dat wilt eerbiedigen, dus ook de lopende processen wilt eerbiedigen met de stakeholders, nu al in alle gebieden alle doelen vast te stellen. Dat we dat uiteindelijk zullen moeten vaststellen, dat staat buiten kijf. Maar dat we dat op de termijn moeten doen die u nu voor ogen heeft, dat lijkt mij onverstandig, want dat betekent dat we ongeveer met een halfjaar alle beslissingen genomen hebben. En dat impliceert, denk ik, dat we dat dan verder hier op eigen houtje zouden doen, en ik denk dat dat juist niet is wat u wilt. Dus deze motie ontraad ik, maar ik kan er wel bij zeggen dat bijvoorbeeld voor de Eilandspolder, want volgens mij is daar ook een brief van onder andere Water, Land en Dijken ook naar de commissie gestuurd, en ook met de tbo's, met het voorstel om daar bandbreedtes te stellen zodat er concreter gewerkt kan worden. En voor de

3490

3495

3500

3505 Eilandspolder hebben wij wel het voornemen om dat in het kader van een pilot daar te gaan doen. En ik denk dat dat ook de verstandige weg is om daar te gaan kijken hoe dat werkt en of dat werkt, daarvan te leren. En dat dan vervolgens naar de andere processen misschien wel door te leggen. Maar niet nu te zeggen: wat een goed idee, we doen het overal en dan zien we daarna wel of dat nou een goed idee was. Dat vind ik echt onverstandig. Dus de motie in zijn geheel ontraad ik.

3510 Dan is er motie M61, ook van het CDA. En ook die ontraad ik. In dit geval eigenlijk vooral omdat die overbodig is. Want u gaat ervan uit kennelijk dat er NNN is wat externe werking heeft. En dat is niet zo. Het NNN heeft dat niet, alleen Natura 2000 heeft externe werking. Dus dat betekent volgens mij dat alle gevolgen, die dat dan volgens u hebben, er in principe helemaal niet zijn, want er is geen sprake van externe werking. Dus dan hoeven we ook niks te doen om de externe werkingsevolgen in te dammen of op te lossen. Dus die ontraad ik ook.

3520 Dan heeft u nog een vierde motie. Dat is M62, Onderzoek grondwaterstand laagveen. Die motie loopt eigenlijk, wat mij betreft, ver vooruit op een aantal lopende onderzoeken, Dus die ontraad ik u ook. Ik denk dat we uiteindelijk deze keuzes zullen moeten maken, maar op dit moment loopt er nog een studie Gevolgen peilopzet veenweide, een onderzoek samen met de provincie Utrecht en Zuid-Holland en alle betrokken waterschappen. Er loopt een studie naar de bovenregionale stresstesten extreme wateroverlast, een studie hydrologisch systeemherstel Laag Holland en een onderzoek naar het toepassen van de compensatiesystematiek in het natte westen van Nederland. En ik zou u echt willen afraden om die onderzoeken verder terzijde te
3525 schuiven en wat daar allemaal uitkomt en nu alvast op basis van wat u er misschien van vindt of wat we op basis van oude kennis hebben, alvast maar te bepalen wat we er mee gaan doen. We zijn juist met al die onderzoeken begonnen, zodat we weloverwogen en goede keuzes kunnen maken. Dus ik begrijp uw behoefte aan voortgang en aan haast. Ik zou het ook het liefst allemaal al willen weten en dan de doelen stellen, maar dat lukt op dit moment volgens mij niet. Dus die
3530 ontraad ik.

En dan is er nog motie M66. Motie Lange termijn zekerheid voor kwaliteitsverbetering Natuur. Even kijken. Het plafond voor het SKNL wordt in principe-

3535 De heer **DESSING** (FvD): Ja voorzitter, even wat late reactie op de vorige motie inderdaad, het ontraden van het grondwaterpeilverhogen, als ik het even goed samenvat. En wat ik de gedeputeerde hoor zeggen is van, laten we nou eerst die onderzoeken afwachten en dan pas in actie komen. Maar is het niet zo dat het grondwaterpeil nu al omhoog is? En hadden we dan niet moeten wachten met het verhogen van het grondpeil ook totdat die onderzoeksresultaten
3540 duidelijk zijn?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Volgens mij doen wij onderzoek naar allerlei effecten van dat grondwaterpeil. En dat heeft effect op hoe je het land kunt gebruiken, het heeft effect op de CO₂-uitstoot, het heeft effect op de waterberging in een gebied. En dat wil je allemaal bij elkaar
3545 nemen om te kijken op welke plekken peilverhoging wel en op welke plekken dat niet aan de orde is. En we hebben al jaren peilbeheer. Dus het is niet zo dat we nu opeens weten: je kunt iets met het peil en dat doen we een keer. Dat is al nou, ik denk, eeuwen. Kijk even naar de voorzitter of ik misschien iets overdrijf. Maar in ieder geval, er is al erg lang peilbeheer. En dat wij daar goed naar kijken wat nou de verstandige keuzes zijn, dat is waar ik voor pleit. U denkt misschien:
3550 het is gewoon allemaal helemaal niet nodig. Dat denk ik niet. Ik denk niet dat we nu kunnen zeggen 'je hoeft het peil niet op te zetten', omdat bijvoorbeeld ook dat veen inklinkt, komt er heel veel CO₂ vrij en je moet een afweging maken op welke plekken je dat wel en niet acceptabel vindt. En er zullen plekken zijn waar je zegt nou, hier nemen we dat op de koop toe, want het is heel belangrijk dat je hier bijvoorbeeld de landbouw voorrang geeft en er zullen ook plekken zijn
3555 waar dat wellicht andersom is. En die keuzes wil je volgens mij altijd goed geïnformeerd maken. Dat is wat ik u probeer mee te geven.

De heer **DESSING** (FvD): En daar kan ik, los van het politieke besluitvorming, wat je daar politiek al dan niet van vindt, kan ik daarin meegaan. Maar dan is het toch juist de bedoeling dat je eerst
3560 die integrale onderzoeken doet en dan pas aan dat grondwaterpeil gaat sleutelen?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Volgens mij gaat het over voortschrijdend inzicht en kun je niet met elke beslissing eindeloos wachten tot je alles helemaal uitgekristalliseerd hebt, maar kun je wel, als je een aantal onderzoeken hebt opgezet, wachten op wat daar uitkomt. Want dan moet ik wel zeggen: ook nadat deze vier onderzoeken zijn gedaan, zal het vast niet zo zijn dat alle wijsheid in de wereld ontsloten is voor ons. Dus dan zal er misschien toch nog wel weer eens een nieuw onderzoek ergens voor nodig zijn. En dat betrek je dan volgens mij weer bij een weer nader te nemen beslissing. Maar wij hebben deze beslissingen afhankelijk gesteld van deze onderzoeken en ik raad u aan om dat gewoon bij elkaar te houden. En niet nu te zeggen: nou, die onderzoeken, dat hoeft niet; we kunnen nu de beslissing al nemen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Ik vraag me wel af of de gedeputeerde de motie heeft gelezen, want die vraagt om onderzoeken. Maar goed, een van die onderzoeken waar wij naar vragen is die compensatieregeling. Heb ik u nu goed begrepen dat dat onderdeel is van die vier onderzoeken waar u naar verwijst? Of zit dat daar nu niet in?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Een van de vier onderzoeken gaat inderdaad over compensatiesystematiek. Dus dat nemen we ook zeker mee. Want dat is ook iets, als je de keuze uiteindelijk maakt om het grondwaterpeil wel te verhogen, dan zul je hier ook oplossingen voor moeten zoeken en dan moet je ook kijken naar compensatie. Dus dat is onderdeel van waar we nu onderzoek naar doen. En ik heb dan misschien de motie in die zin niet goed opgevat als u zegt van, ik vraag gewoon om onderzoek en als u dat al doet, dan is dat heel mooi. Dan is die in die zin misschien overbodig, omdat we het al doen. Als u dat prettiger vindt dan dat ik zeg 'ik ontraad het', ik ben meer geneigd te kijken naar dat u vindt dat wij al volgens mij een beetje vooruit moeten lopen daarop. En ik wil echt heel graag wachten tot we de kennis, die we nu proberen te vergaren, ook daadwerkelijk hebben.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, dat is goed dat we die discussie dan natuurlijk hebben. Een van de redenen waarom wij zeggen 'wacht niet te lang', is dat we natuurlijk zien dat in de provincie Friesland al wel maatregelen genomen zijn. Dus wellicht kunt u dan nog eens duiden wat nou het verschil is waarom men in Friesland wel wat van die maatregelen, waaronder compensatie, kan nemen en we daar in Noord-Holland in afwachting zijn van die onderzoeken. Waarbij ik ook wel zeg: het is nooit verkeerd om onderzoeken af te wachten. Maar als je ziet dat in andere provincies al stappen genomen worden, daar zat eigenlijk onze vraag.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, nou ja, kijk, in algemeenheid kan ik daar dan wel van zeggen dat de toestand van het veen of het type veen tussen Friesland en Noord-Holland ook nog wel behoorlijk uiteenloopt. Dus er is al een paar keer aangekaart over het omdraaien bijvoorbeeld. Als je de kleilaag nou op het veen legt, dat doen ze in Friesland ook, dus laten we dat gewoon doen. Om maar een voorbeeld te noemen. Dat is in Friesland best wel reëel, want daar is de veenlaag zo'n vijftig centimeter, als ik het goed heb. En bij ons is het ongeveer zes meter. Dat wordt wel ingewikkeld om zes meter af te graven en dan nog een aantal meters daaronder, om het om te keren. Dus wat ergens een oplossing is, in Friesland kennelijk, is niet per definitie bij ons ook een oplossing. Dus daarom wacht ik onze onderzoeken daarvoor toch echt graag af.

Even kijken. De laatste zou ik aan u overlaten. Even kijken. Heb ik daar al genoeg over gezegd? Weet ik eigenlijk niet. Even zien.

De **VOORZITTER**: Nummer?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nummer M66 was dat. O ja, over de langetermijndoelen met SKNL. Ja, ik begrijp de behoefte die u daar voelt. En als u dat aan mij mee wil geven, dan moet u dat doen. Zo zeg ik het dan maar. Dus dat laat ik aan uw Staten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Ik ga direct maar met de motie en alle amendementen beginnen en dan zal ik daar ook nog wel wat aanvullende opmerkingen bij maken.

Ik begin met motie M38. Die is van CDA, D66 en Volt. Daar stond het college wel- [...] Sorry.

De **VOORZITTER**: Het is motie M58.

3625 Gedeputeerde **OLTHOF**: Het is motie M58. Dan bewaar ik die nog even, voorzitter. Jullie mogen hem allemaal zien, ik heb een bril op. Daar kom ik straks op.

3630 Dan ga ik beginnen met motie M56. Motie 56 van JA21, D66 en de SP over een actieve houding ten aanzien van de Tweede Kamermotie onafhankelijk meten Tata Steel. Voorzitter, daar hebben we vorige keer in de commissie over gesproken. En de opmerking van 'het Rijk wil wel en nu wil GS niet', daar is absoluut geen sprake van. Ik heb u de vorige keer alleen aangegeven dat wij niet een motie van de Tweede Kamer gaan uitvoeren, dat ik graag wil weten hoe de het Rijk, en de minister in dit geval, deze motie interpreteren en wat ze ermee gaan doen, omdat de impact van die motie wel heel erg groot is. Deze motie, die raad ik af, maar ik ga u wel een toezegging doen, want ik heb in ieder geval om een afspraak gevraagd met de staatssecretaris van I&W en de minister van, tegenwoordig heet dat Groene Toekomst volgens mij. Ik weet niet eens. Ik moet nog een beetje wennen aan de groene groei. Daar wordt een afspraak gemaakt. En dan wil ik ook uiteraard vragen wat de stand van deze motie is. Want ik wil u er wel op wijzen – en dat geldt straks ook voor de motie die door de Partij voor de Dieren onder andere is ingediend, en een heleboel anderen – dat de impact van deze vraag wel heel erg groot is. Als we dit willen doen, dan gaat het niet alleen over Tata Steel. Dat betekent dat het voor heel veel andere bedrijven ook zal gelden. En dat betekent ook dat er een wetswijziging zal moeten zijn, omdat je dus op een andere manier gaat meten. Dat betekent dat er veel capaciteit beschikbaar moet zijn, mensen, kennis, wat we, waar we zelf willen meten, niet eens in huis hebben en dat uit het buitenland moeten halen, maar dat er ook gewoon financiën tegenover moeten staan. Dus het beeld van dit is 'even een wijziging, die voeren we even door en dat gaan we mooi zelf meten', die impact is enorm en vraagt veel meer. Dus in die zin doe ik u een toezegging. Volgens mij is het ook in de geest met deze motie. Is dat: ja, ik maak een afspraak met de staatssecretaris en met de minister; ja, ik ga vragen wat hij met deze motie gaat doen; ja, ik ben bereid om de informatie en alles wat hij nodig heeft om advies te krijgen over deze motie ook beschikbaar te stellen. Dus in die zin, om nu vooraf al die informatie op te zoeken en wat er allemaal nodig is, dat doe ik dan even niet. Maar ik ga wel dat gesprek aan.

3655 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik begrijp eerlijk gezegd niet zo goed de reactie van de gedeputeerde, want ik hoor u zeggen van, ik wil best wel veel ook wel doen. En volgens mij vraagt deze motie juist om in kaart te brengen hoe de provincie kan bijdragen en om bij het Rijk aan te geven wat we van het Rijk nodig hebben. En ik zie deze motie, die aangenomen is in de Tweede Kamer, juist als een soort wijziging van het beleid in Den Haag, waarbij ze een proactieve houding innemen voor het eerst op dit vlak van onafhankelijk meten. Ziet u geen mogelijkheid om deze motie te omarmen en daar proactief bij aan te sluiten om daadwerkelijk tot snelle resultaten te komen?

3665 Gedeputeerde **OLTHOF**: Maar, voorzitter, volgens mij doe ik een toezegging die eigenlijk al die punten doet. Waar ik uiteindelijk niet met deze motie akkoord ga, althans niet mee kan instemmen, is dat u uiteindelijk vraagt om aan de voorkant al die informatie te verzamelen. Bij bullet twee en drie vraagt u vooraf. En ik wil graag eerst het gesprek hebben met de staatssecretaris en de minister. Vraag ook hoe zij uiteindelijk met de uitvoering van deze motie omgaan. En op basis van dat gesprek uiteindelijk ook aangeven dat ik bereid ben de informatie die ze nodig hebben ook beschikbaar te stellen. Dus waar u aan de voorkant vraagt 'zorg dat die informatie beschikbaar is', vraag ik eerst aan de minister en de staatssecretaris hoe ze met deze motie omgaan. En dan achteraf ben ik uiteraard bereid medewerking te verlenen aan de uitvoering van de vragen die ze hebben. Maar ik vind het wel belangrijk dat het Rijk zich uitspreekt over hoe zij met deze motie omgaan, omdat de impact veel verder gaat dan alleen het op een aantal plekken bij Tata Steel zelf meten. Daar zit ook wel een stelselwijziging aan vast.

3670 Maar laat ik ook duidelijk zijn dat ook dit college en deze Staten uiteindelijk graag wil dat er geen enkele discussie over de meetgegevens is en dat wij ook willen dat er onafhankelijk, objectief en transparant gemeten wordt. Dus met andere woorden, over het doel verschillen we niet van mening. Het is nu even, denk ik, aan het Rijk om aan te geven wat ze daarmee willen. Dus in die zin doe ik een toezegging die volgens mij negentig procent van deze motie overneemt. Alleen, ik ga niet aan de voorkant al die informatie bij elkaar zoeken. Dat is het enige verschil, denk ik.

3680

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Wij denken juist dat dat weer vertragend kan gaan werken en dat eigenlijk die samenwerking opgezocht moet worden tussen die verschillende overheidslagen. Dus als het Rijk dan inventariseert wat zij moeten brengen en nodig hebben en u
3685 inventariseert wat u kunt brengen en nodig heeft, dan kunnen we toch veel sneller tot die onafhankelijke metingen overgaan? Bent u het met ons eens?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nee, dat ben ik niet met u eens, want ik heb ook duidelijk aangegeven dat er veel meer aan vastzit dan alleen maar informatie verzamelen. Daar zullen fundamenteel
3690 middelen beschikbaar moeten komen, er zal capaciteit beschikbaar moeten komen. Het betekent wat voor het stelsel. Want waar we nu nog uitgaan van dat het bedrijf zelf informatie moet aanleveren, er is door de OVV ook aangegeven dat daar een verantwoordelijkheid ligt, zal er nu een keuze gemaakt moeten worden dat dat gaat veranderen. En niet alleen voor Tata. Ik heb
3695 toevallig van de week met mijn collega uit Zeeland gesproken en uit Zuid-Holland. Dat zal ook voor Chemours zijn, dat zal voor al die andere bedrijven gaan gelden. Dus de impact van deze motie gaat veel verder dan Tata Steel. En ik denk dat het gerechtvaardigd is om eerst aan de staatssecretaris en de minister vragen wat ze met deze motie gaan doen en dan direct ook aan te geven dat wij bereid zijn om die informatie die ze nodig hebben ook beschikbaar te stellen. Ik
3700 zou gewoon ook die toezegging omarmen en niet een spel maken van deze motie, want volgens mij doe ik precies datgene wat deze Staten graag willen: het gesprek aangaan en kijken ook om zo snel mogelijk tot uitvoering te komen.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, ik ben het met u eens dat het meer is dan het ophalen van informatie. Ik vind het wel een beetje flauw dat u nu zegt: we maken een spel van deze
3705 motie. Alles rondom Tata Steel is geen spel. En ik denk dat je pas een gesprek inhoudelijk kan aangaan als je van beide kanten de behoeften aan informatie hebt. En dat is wat deze motie vraagt. Ik vind het jammer dat u daar een wat meer afwachtende houding in heeft.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, voorzitter, ik heb gezegd wat ik wil zeggen. Dus nogmaals, ik ontraad
3710 deze motie. Maar ik doe volgens mij een heel duidelijke toezegging.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, dank u wel. Dan ga ik naar motie M58. Geen misverstanden,
3715 niet M38, maar motie M58. En zoals ik al begon, stonden we als college eigenlijk best wel positief tegenover deze motie. Maar ik begin wel te twijfelen na de uitspraak van de indiener, de heer Heijnen, dat hij eigenlijk wel zorgen had over de financiën en of dat geld wel beschikbaar was. Maar ik ga niet flauw doen. Wij zullen deze motie, omdat we ook zien dat deze behoefte bij heel
3720 veel maatschappelijke organisaties er is, aan de Staten overlaten. Ik wil daar wel één kanttekening bij maken en ik hoop dat u die begrijpt. Het nieuwe kabinet is ook bezig met nieuw beleid. En ik hoop wel dat u begrijpt dat op het moment dat er wat gaat veranderen met verduurzaming en als er zonnepanelen zijn en vervolgens een vereniging daar alleen maar slechter van gaat worden, dat we dan wel naar de effecten van deze motie gaan kijken. Dus in de basis laten we deze motie
3725 aan de Staten over, maar ik wil u wel meegeven dat we wel kritisch gaan kijken naar wat uiteindelijk het regeringsbeleid voor impact op deze motie gaat hebben.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, die laatste opmerking snap ik toch helemaal niet. Bedoelt u nu dat de salderingsregeling misschien afgeschaft gaat worden? En waarom is dat dan iets waar de
3730 provincie zich mee zou moeten bemoeien? Dat is toch dan gewoon aan de organisatie zelf om te bepalen of het de moeite waard is om zonnepanelen neer te leggen of een verduurzamingsactie uit te voeren? U hoeft toch niet een rechts beleid, wat het klimaatbeleid weg wil gooien, uit te voeren omdat er toevallig nu een andere regering is?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Nou, deze opmerking begrijp ik niet. Ik wil alleen
3735 meegeven, er wordt een motie ingediend om 1,5 miljoen beschikbaar te stellen voor een subsidieregeling voor verenigingen. Daar staan we als college positief tegenover, dus ik laat hem aan de Staten. Ik wil u alleen meegeven dat we bij de uitvoering van deze motie willen gaan kijken wat het effect van het landelijk beleid gaat worden. Want als het een salderingsregeling gaat worden en het plaatsen van zonnepanelen heeft geen of nauwelijks nog effect voor die

- 3740 verenigingen, dan moet je je afvragen of je dan alleen die zonnepanelen of dat je op een andere manier moet kijken. Dus nogmaals, ik geef alleen even de kanttkening mee dat we ook gaan kijken naar het effect van het landelijk beleid op de resultaten van deze motie. Maar dat heeft niets te maken met het uitvoeren van welk beleid dan ook.
- 3745 De heer **KLEIN** (CU): Nou ja, ik zou u dan in ieder geval willen oproepen om te kijken of het bijdraagt aan verduurzaming, want dat is het doel waar de motie toe oproept. En of het nu financieel uit kan, minder of meer vanwege kabinetsbeleid lijkt mij eerlijk gezegd minder relevant.
- 3750 De **VOORZITTER**: Dames en heren, een beetje rustig. De heer Olthof.
- Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, ook hier heb ik volgens mij gezegd wat ik wilde zeggen en laat ik nog steeds, ondanks die interruptie, ook deze motie over aan de Staten.
- 3755 Dan gaan we naar motie M64 van 50PLUS. Ik hoop dat u begrijpt dat we deze motie ontraden. Wij hebben op 10 juni met elkaar gesproken over het concept tarievenvisie, waarin onder andere twee belangrijke elementen zitten. Dat is dat aan de ene kant de ouderenkorting komt te vallen, maar dat we wel bezig met een dalproduct voor ouderen buiten de spits. Dus dat zit ook in die tarievenvisie. Dus daar zijn we mee bezig om te kijken voor ouderen met een dalproduct, buiten
- 3760 die visie. En eigenlijk als onderdeel van die visie zeiden we ook van: als het over minimabeleid gaat, dan is het niet aan de provincie, maar dan willen we graag meewerken met gemeenten, want wij hebben die informatie niet. Dus we moeten dat bij de gemeenten ophalen. En twee, als het over minimabeleid gaat, dan geldt dat wat ons betreft niet op basis van een leeftijdsgrens, maar dan zul je dat breder moeten inzetten. Dus deze motie ontraden we.
- 3765 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter, er wordt wel nagedacht voor ouderen over in de daluren of dalproductie tegemoet te komen, maar er kan niet meegedacht worden om ouderen, die het dus niet op kunnen brengen, tegemoet te komen om ze helemaal vrij te stellen. Dus dat vind ik een heel merkwaardige. En natuurlijk moet het met de gemeenten
- 3770 gaan en natuurlijk moet u daar de informatie ophalen, zoals u bij vele andere zaken doet. Dus ik begrijp het probleem niet zo goed. Wij vragen ook om een pilot. Dus haal de informatie op. Voer die pilot uit. En dan kunnen we zien wat het kost, wat het opbrengt. En dan hebben we een meevaller. We hebben een nog grotere meevaller, als ik het goed beluister, wat mijn collega van ChristenUnie met zijn motie net aangaf.
- 3775 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, voorzitter, wij vinden het ingewikkeld om uit te leggen dat iemand van 67 wel gratis mag reizen in de daluren en iemand van 55 niet, die het misschien veel harder nog nodig heeft. En twee, ik denk ook niet dat er naast de senioren heel veel andere mensen financieel het heel zwaar hebben. Dus wat dat betreft denk ik dat we met de gemeenten moeten
- 3780 kijken, als er een minimabeleid moet gaan komen, dan doen we dat integraal in overleg met de gemeenten en niet op basis van alleen maar de 67-plusser.
- Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, er worden op leeftijdscategorie ook al andere reisproducten ingezet. We denken aan jongeren. Of althans, tot twaalf jaar, die hoeven niks te betalen. Dat is misschien landelijk vastgesteld, dat voeren we uit. Maar wij nemen heus wel op doelgroepen en op leeftijd genoeg maatregelen. Dus ik snap nog steeds niet de uitleg waarom in dit geval niet- En 67 is gekozen omdat dat de pensioenleeftijd is en dan vallen mensen, ook ouderen die werken, in een nog groter gat en kunnen dan – ik heb dat ook
- 3785 geschetst – in een isolement terecht komen. Dat zou u toch niet willen? We kunnen besparen op andere beleidsterreinen.
- 3790 Gedeputeerde **OLTHOF**: Maar volgens mij hoort u mij ook niet zeggen dat wij positief staan tegenover beleid voor minima om te kijken van wat zou je daarmee kunnen doen? Sterker nog, dat zit ook in de tarievenvisie die we met elkaar besproken hebben. Het grote punt zit erin:
- 3795 waarom moet dat alleen voor een 67-plusser gelden, terwijl veel mensen in die categorie het inmiddels financieel vele malen beter hebben dan vele jaren geleden. En dat daarbuiten om heel veel mensen het ook heel hard nodig hebben. En als het gaat over de jongeren tot twaalf jaar, die kunnen alleen onder begeleiding, dus als gezin, gratis meereizen, omdat we zien dat voor

3800 gezinnen, of je nou minima bent of niet, of je hebt een laag inkomen, het openbaar vervoer heel erg lastig is.

3805 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ik wil de gedeputeerde helpen. Hij moet mijn motie goed lezen. 67 jaar en de mensen die het niet kunnen opbrengen. Dus minima en 67, omdat je ergens een grens moet stellen. Dat had ook 65 kunnen zijn. Maar we stellen overal grenzen, met leeftijd, met inkomen en met minima. Dus u kunt schermen met 67. Dat hebben wij bewust gekozen in plaats van 65, omdat er ook werkenden tot 67 zijn. Daarom hebben we voor 67 gekozen.

3810 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Maar nogmaals, ik begrijp heel goed dat u met deze motie komt. U vraagt alleen een reactie en we zijn met elkaar in gesprek over de tarievenvisie. Daar zijn we over in gesprek. Daar zit een product in voor een korting voor ouderen in de daluren. Dus dat zit erin. Daar praten we met elkaar over. Dus dat hoeft u niet in een motie te zoeken. Daar praten we met elkaar over. En als het gaat over minimabeleid hebben wij alleen gezegd: dat doen we in overleg met gemeenten. En dat doen we dan niet alleen voor de 67-
3815 plusser of 65-plusser; dan moet je het breder met elkaar bekijken. Dat is waarom wij deze motie ontraden.

3820 Voorzitter, dan ga ik naar motie M65 en eigenlijk daaraan gekoppeld ook amendement A16. Dat debat hebben we ook gehad in de commissie. Dat gaat over de Bikker-gelden. En dan wil ik eigenlijk toch even de toelichting bij het amendement erbij halen, want volgens mij, of we hebben een misverstand of het staat er, nou ja, misschien wat ongelukkig geschreven. Nee, ik ga het even schetsen. Wij hebben in een periode dat er heel veel onduidelijkheid was over de tarieven, het personeels-, chauffeurstekort, omdat het Rijk geen besluit nam en we steeds in
3825 gesprek waren buiten het Rijk, als college toen besloten om 2,5 miljoen beschikbaar te stellen, vooruitlopend op wellicht een maatregel vanuit het Rijk. Uiteindelijk heeft het Rijk zelf besloten van wij gaan die tegemoetkoming doen, de Bikker-gelden, om die 7,7 miljoen tegemoet te komen. Daarvan heeft het college gezegd: maar oké, dat betekent in principe vooruitlopend op die zaak, die 2,5 miljoen vanuit het college, die hoeft dan niet betaald te worden, want vanuit die Bikker-gelden, die zijn daarvoor bedoeld. Die betalen we. Daarbovenop, dat is 4,1 miljoen, geeft
3830 u terecht aan, daarboven zit nog 3,6 miljoen. U schrijft hier alsof die 2,5 miljoen van die 3,6 miljoen afgaat. Dat is niet het geval. Die 3,6 miljoen, daar zijn we op dit moment over in gesprek met de gemeenten, gedeeld over drie regio's – Gooi en Vechtstreek, Noord-Holland Noord en Haarlem IJmond. Daar is per regio 1,2 miljoen beschikbaar. En we zijn daar met de gemeenten aan het kijken: hoe gaan we die Bikker-gelden structureel inzetten ter verbetering van
3835 het ov? Daar zit bijvoorbeeld voor het Gooi die lijn 200 in. Daar hebben we het vorige keer ook over gehad. Dan gaat het over haltes, dan gaat het over hubs, dan gaat het over aanvullende lijnen. Dus met andere woorden, die 2,5 miljoen gaat niet van de Bikker-gelden af. Het is uiteindelijk een correctie van iets waar we, vooruitlopend op een mogelijk besluit van het Rijk, die 2,5 miljoen hebben voorgeschoten. Maar nu het Rijk het zelf betaalt, doen we dat niet. Dus die
3840 Bikker-gelden blijven gewoon volledig beschikbaar. 4,1 miljoen ter compensatie van het chauffeurstekort en 3,6 miljoen blijft gewoon beschikbaar voor de regio's om daar samen te kijken hoe die ingezet gaan worden. Dus daar zijn we mee bezig en daarom ontraden wij de motie en het amendement.

3845 Voorzitter, dan ga ik naar de laatste en dat is het amendement van VVD, BBB en CDA. En eigenlijk ook, want PVV heeft daar ook wat over gezegd, over die verkeersveiligheid. Ja, we hebben daar een speerpunt van gemaakt. We vinden het met elkaar belangrijk. En het feit dat de afname van het aantal verkeersongevallen niet verder doorzet, sterker nog, dat er zelfs een lichte stijging te zien was, dat betreuren we en daar moeten we met elkaar wat aan doen. Daarom ben ik ook blij
3850 met in ieder geval de extra middelen die naar de Subsidie Kleine Infra gaat. Want we zijn samen met die gemeenten aan het kijken hoe we dat geld beter kunnen inzetten. Tot 2020 overigens, moet u weten, was er steeds een onderbesteding. Dat het geld niet benut werd. De afgelopen tijd, door de samenwerking met de gemeenten, wordt er meer gevraagd. Sterker nog, was er vorig jaar 8,6 miljoen overvraagd. Dus dat geld is nodig. Maar we zijn ook- En dat is een andere
3855 vraag: hoe gaan we dit oplossen? Nou, ik ben blij met de extra middelen. Maar we zijn ook met de gemeenten op dit moment in gesprek om die subsidieregeling aan te passen om samen veel meer naar meerjarig, projectmatig te kijken en te kijken naar die ingrepen die ook het meeste effect hebben. Want nu zou je uiteindelijk, als je een kantmarkering aanbrengt op een fietspad,

3860 gebruik kunnen maken van een subsidieregeling, terwijl je je moet afvragen of dat de maatregelen zijn die het meeste effect hebben op de verkeersveiligheid. Dus samen met de gemeenten zijn we aan het kijken of we die subsidieregeling gaan aanpassen. En daar hoop ik u aan het einde van het jaar, begin volgend jaar over te kunnen informeren. Dus u zult begrijpen dat we dit amendement aan de Staten laten.

3865 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Er is nog één motie ingediend door D66 die nog van advies moet worden voorzien. Dat zal ik doen. Dus ik zal heel even vragen of de heer Hollebeek het voorzitterschap wil overnemen.

Voorzitter: de heer Hollebeek

3870 De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan de Commissaris van de Koning voor de beantwoording in eerste termijn.

3875 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Motie M53, ingediend door D66, SP, CDA, Volt en de Partij voor de Dieren met als titel Versterking bestuurskracht door journalistieke controle. Het klopt, een aantal oudgedienden wisten nog te melden dat het in 2017, '18 ook speelde, nog ten tijde van mijn voorganger. Er heeft toen ook een gesprek plaatsgevonden, rondetafelgesprek, ook met experts en uiteindelijk is toen besloten dat een fonds niet de oplossing was. Het klopt dat inderdaad Zuid-Holland en Utrecht nu ook zo'n fonds hebben. Navraag bij Zuid-Holland, daar is het voortgekomen uit het feit dat ze op een andere manier van aanbesteden geld overhielden en dat in een soort van fonds hebben gezet. Daar zit geen verdere doelredenering achter. In Utrecht is dat wel het geval, maar die moeten nog evalueren. Dus het succes van dat fonds is nog niet bewezen. En daarnaast moet ik u wel zeggen, want ik ga deze motie zoals die hier ligt, ontraden, omdat er vrij veel pretentie in zit, zeker als
3880 het gaat om de onafhankelijkheid van de journalistiek. Ik denk wel dat ik met u deel dat, als ik kijk naar het culturele medialandschap op dit moment in Nederland, dat er grote gaten zijn. Dat gaan we met drie ton niet oplossen. Ik wil wel graag met u het gesprek aangaan over hoe we en waar we op welke manier een rol zouden kunnen hebben. En de tweede reden waarom ik wil ontraden: de bekostiging ziet u uit het programma 1.2. En dat vind ik wel bezwaarlijk, want dat is
3885 niet zo'n heel groot programma. Daar zitten veel personeelslasten in. En dat betekent dat we dus dingen niet moeten gaan doen. En als nou één punt op dit moment extra aandacht verdient, dan is het wel de bestuurskracht van onze gemeenten. En daar is op dit moment veel te doen. Daar kom ik later op het jaar nog bij u over terug om daar met u over te praten, over de invulling van de portefeuille Bestuur, bestuurskracht en de autonomie van onze 44 prachtige gemeenten. Dus
3890 ik wil deze motie ontraden, maar ik wil u wel toezeggen dat ik graag in de commissie met u het gesprek aanga over wat we nu precies willen bereiken en hoe we dat willen doen. Want zo'n fonds instellen, dat betekent ook een onafhankelijke commissie, bezwaar en beroep. Dus daar komt nog heel veel bij kijken. En dan is het over alle lokale media over heel Noord-Holland verdeeld natuurlijk maar een druppel op de gloeiende plaat als wij gaten willen vullen. U weet, we hebben
3895 veel lokale media op heel veel gebieden. Maar ik zeg u wel toe dat ik graag met u dat gesprek erover aan wil gaan, want ik voel wel met u mee hoe belangrijk deze functie, ook binnen onze provincie, is.

3900 De **VOORZITTER**: En met het constateren van deze toezegging wil ik het woord aan de heer Mülder van D66 geven voor een interruptie.

3905 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel voor het woord. En meneer de commissaris, ik dank u in ieder geval voor deze toezegging. Ik zou alleen enigszins nog willen kijken of we nog enigszins iets verder kunnen gaan, want om het er later over te gaan hebben, vind ik leuk. Wil ik ook zeker
3910 doen. Zou u er meer mee kunnen leven als ik hem nog omschrijf naar een onderzoeksmotie om toch te kijken naar zo'n fonds?

3915 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Nou ja, kijk, ik vind het heel belangrijk om uiteindelijk te weten wat deze Staten precies zouden willen bereiken met dat fonds. Als u begripen als 'onafhankelijkheid garanderen van de journalistiek', dat vind ik een vrij groot begrip en dat vind ik nogal vrij lastig omdat met een fonds van onder andere drie ton te doen. Wat je nu ziet, bijvoorbeeld in Utrecht, is dat er specifieke projecten worden gefinancierd. Dus dat gaat niet over een algemeenheid of kerndoelen, maar dat er specifieke projecten worden gefinancierd. Ja, als

3920 dat uw bedoeling is, dan moeten we het daar met elkaar specifiek over hebben. Maar nogmaals, de bekostiging zoals u hem nu voorstelt, daar zou ik het dan ook nog wel graag over willen hebben, want dat betekent dat we op een andere plek dingen dus niet meer gaan doen. Daar zou ik wel graag met u heel goed over willen spreken. Want ja, dat betekent dan toch dat we bijvoorbeeld op het gebied van de MRA of bij bestuurskracht- En nogmaals, ik zou in ieder geval daar graag met u het gesprek over willen aangaan. Dus wat mij betreft is mijn toezegging om het met u samen te gaan bespreken, op zoek te gaan wat we nou precies zouden willen bereiken. En als wij een paar projecten willen financieren, dat is heel wat anders dan dat wij de onafhankelijkheid van de lokale journalistiek willen gaan garanderen vanuit de provincie.

3930 De **VOORZITTER**: Meneer Van Dijk, ik ga u toch even onderbreken voor een vervolginterruptie.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank. Want volgens mij heeft u de motie enigszins anders gelezen dan dat ik hem heb bedoeld. De bedoeling was niet om de onafhankelijkheid van de journalistiek volledig te gaan garanderen met subsidies. De bedoeling was om deze gelden onafhankelijk weg te geven. Dus een soort van, de commissie bepaalt waar er onderzoek naar wordt gedaan. Maar in grote lijnen is puur en alleen het geld bedoeld voor de onderzoeksprojecten die worden gedaan naar het openbaar bestuur in Noord-Holland.

3940 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, daarmee zou je bijna de bestaande journalistiek degraderen, dat ze dat op dit moment niet zouden doen. Die signalen heb ik overigens niet. Dat het wellicht hier en daar knijpt bij heel veel lokale media, dat voel ik natuurlijk wel met u mee. Dat zie ik wel. Dus, nou ja, het feit dat wij al samen deze discussie hebben, is het misschien echt wel de moeite waard om daar in een commissievergadering met elkaar dieper op in te gaan en te kijken waar uiteindelijk dan het schip strandt, zoals dat heet.

3945 De **VOORZITTER**: En daar neemt de heer Mulder genoeg mee. En dan was u ook aan het einde gekomen van uw beantwoording. Dan denk ik dat we door kunnen gaan naar de tweede termijn. Even vijf minuten om te wisselen dat iedereen even naar het toilet kan? Want het is best een lange zit. Zullen we dan zeggen dat we om 15.55 uur weer allemaal hier zijn en dat iedereen weer op zijn plek zit? Dus om 15.55 uur gaan we echt weer beginnen.

3950 *Schorsing 15.48 tot 15.58 uur.*

Voorzitter: commissaris van de Koning, de heer Van Dijk

3955 De **VOORZITTER**: Mag ik iedereen verzoeken weer te gaan zitten? Geachte Statenleden, en voor de kijkers thuis, we zijn aanbeland bij de bespreking van de Kaderbrief 2025. Ik kan u nog steeds horen hier aan deze kant van de zaal. Ik hoop dat u mij ook hoort. Ik heropen de vergadering. Geachte Statenleden, de vergadering is reeds heropend. Dus u bent weer live in beeld. We zijn aangekomen bij de tweede termijn van de bespreking van de Kaderbrief 2025. Ik ga even kijken of daar behoefte aan is. En ik begin bij de heer Mulder van D66.

Tweede termijn Provinciale Staten

3965 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, er is behoefte aan. Dank u wel, meneer de voorzitter, voor het woord. Ja, de tweede termijn. Gedeputeerde Rommel begon haar betoog met dat ze het jammer vond dat wij het in deze Staten eigenlijk nauwelijks hebben gehad over alle andere uitdagingen waar wij met onze Staten voor staan. Dan wil ik haar toch wel eventjes verwijzen naar het eerste gedeelte waarin ik toch enorm inging op onze grote angst: de transitie van het landelijk gebied en hoe we daar mee omgaan. Gecombineerd met het antwoord wat gedeputeerde Beemsterboer gaf over wat zij gaan doen in deze zomer om toch nog wel gelden voor die transitie beschikbaar te maken, stemt dat mij niet helemaal gerust. Ik zal daarom ook mijn motie over het PPLG-geld, wat wij willen halen uit het verhogen van de opcenten, zeker nog niet intrekken.

3975 Wat mij ook verbaasde, en dat verbaast me toch wel echt zeker, is vooral de tekst die gedeputeerde Rommel sprak over: nou, dat lijkt me helder. Nee, het is niet helder. Ik moet ook wel zeggen dat het mij enigszins verbaast dat hier alsnog een antwoord wordt gegeven wat volgens mij niet klopt, over de bestemmingsreserves en dat die wordt ingezet voor de bestemmingen. Dat is niet meer het geval. En ook in de commissievergadering bleef dat altijd een soort van op tafel liggen of het nou wel of niet zo was. En wij hadden het verkeerd begrepen. O

3980 nee, ik had het verkeerd begrepen. Ik vind dat toch eigenlijk niet meer kunnen. Dus graag inderdaad een wat helderder beeld vanuit GS als het gaat om de financiën.

3985 Nou ben ik blij met een aantal toezeggingen of adviseringen. Laten we beginnen met dat ik ook heb gehoord dat eigenlijk al onze punten die we hebben aangedragen over bijvoorbeeld recreatie, dat ik daar openingen zie. Dat men ziet dat daar inderdaad ook een punt is dat men ziet dat daar druk op staat en wat we daarvoor kunnen doen. Misschien niet nu om dat te behandelen. Dus laten we vooral daarop terugkomen, want JA21 besprak al met mij dat ze daar ook graag op zouden terugkomen in een discussienota. Dus dat gaan we ook doen. Dan hopen we voor onze begroting daar een keertje een ei over te leggen wat we daarmee willen.

3990 En hetzelfde voor wonen boven winkels, want die advisering, ja, ik snap het wel. Er zijn allemaal regelingen geweest. Er is blijkbaar nog een evaluatie die we moeten afwachten. Laten we dan, zodra we die evaluatie hebben, daar met elkaar over spreken wat we daar wel voor kunnen doen. Want wonen boven winkels en wonen voor winkels blijft voor ons een potentieel mooie oplossing voor een woonprobleem, die ook nog recht doet aan de problemen waar de sector mee speelt.

3995 Als laatste ben ik heel blij dat de ARO op dit moment wordt geadviseerd om dat mogelijk toch te behouden of in ieder geval aan de Staten te laten. Hoewel dat wat schoorvoetend ging en er bijna verdeeldheid leek in het vak hier naast ons, ben ik toch blij dat we dat hopelijk straks kunnen instemmen met elkaar.

4000 En ook de verrassing, het maatschappelijk vastgoed. Ik ben blij dat er nu eindelijk, na lang vragen, toch eindelijk waarschijnlijk gevolg aan kan worden gegeven. Daar wil ik u voor danken.

4005 De **VOORZITTER**: Meneer Mülder, u sprak in het begin even over twee moties: motie M50 en motie M51. Die blijven nog gewoon in stemming?

De heer **MÜLDER** (D66): Ja.

4010 De **VOORZITTER**: Dan heb ik dat goed begrepen. Dank u wel.

Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Haas van Partij voor de Dieren.

4015 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. We zijn blij dat de gedeputeerde het amendement om Groen Kapitaal te behouden zo enthousiast wil gaan uitvoeren en we verwachten dat daar ook passende communicatie voor zal worden ingezet. We zijn er ook gerust op dat de mogelijkheid de NNN te realiseren verder vormgegeven kan worden met elkaar in de commissie ook straks. Ik zou dit ook zeker in relatie tot de nodige transitie willen zien en zullen daar na het reces natuurlijk ook verder op ingaan.

4020 Dan het amendement van de VVD voor de ondertunneling met de verlengde versie van het ontwerp van de weg in Broek in Waterland. We vinden het sympathiek. Toch hebben we wat vragen bij de plannen die er nu zijn en waarvoor financiering wordt gevraagd. Die dragen naar ons idee toch nog wel onvoldoende bij aan het verbinden van de twee delen van de kern. Natuurlijk zal de tunnel bijdragen aan de verkeersveiligheid, maar we zouden graag meer
4025 aandacht zien in het ontwerp voor ook de sociale verbinding. Dus ook het gebruik van fietsers en wandelaars en de toegankelijkheid ervan. De voordelen moeten natuurlijk wel opwegen tegen de kosten. Dus zien jullie ruimte voor bijvoorbeeld het inzetten van een natuurinclusief ruimtelijk ontwerp, om dat er ook in mee te nemen, zodat we het kunnen steunen?

4030 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Ik ben niet gewend dat de Partij voor de Dieren genegen is om een VVD-amendement te steunen, dus nu ga ik hem ook proberen binnen te halen. Het antwoord op de vraag over natuurinclusiviteit. VVD vindt dat belangrijk, maar dan verwijs ik toch even naar de gedeputeerde. Die kan die vraag goed beantwoorden. En wat u zei over de sociale verbinding tussen de beide kanten van het dorp: ik denk dat het juist bij uitstек
4035 zorgt voor die sociale verbinding, want het maakt het dorp, wat nu in tweeën is gekleefd door die N247, weer tot één geheel. En zoals ik de laatste ontwerpen heb gezien, zie je ook dat er een soort, ja, plein wordt gerealiseerd boven de onderdoorgang, waardoor die bewoners ook makkelijk de oversteek naar de andere kant kunnen maken. Voor zover je nog van de andere kant

4040 kan spreken, omdat het dorp nu aaneen gesmeed wordt. Dus ik hoop dat ik u, en straks ook met het antwoord van de gedeputeerde, kan overtuigen om toch een keer een VVD-amendement te steunen. Dank u wel.

4045 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, we zijn natuurlijk dan ook benieuwd om dat ontwerp straks verder te kunnen bespreken met elkaar. En ook benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde daarin. Het gaat wat ons betreft ook duidelijk niet alleen om autowegen, maar ook de verbinding voor fietsers en wandelaars mogelijk te maken.

4050 En dan, wat betreft de Partij voor de Dieren, een motie om positief te staan tegenover motie Teunissen. Ik maak toch even van de gelegenheid gebruik, want dat deed de gedeputeerde ook. We vragen louter om een positieve grondhouding van GS jegens die motie. Mijn collega Hollebeek heeft dat in zijn betoog ook duidelijk gezegd. In tegenstelling tot de motie van JA21 vragen wij geen directe actie van GS en geen direct geld van GS. Ik hoop dat de Staten dit verschil in overweging nemen. Dank u wel.

4055 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Uiterwijk. Mevrouw Uiterwijk, heeft u nog behoefte aan een tweede termijn?

4060 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Gedeputeerde Rommel begon eigenlijk haar betoog met de zorgen uit te spreken over de financiële positie van de provincie. En die gaf ook aan dat ze daar nog op terug gaan komen. En wij delen die zorg ook, dus wij zijn blij dat de gedeputeerde dat uitgesproken heeft en hopen dat daar ook realistisch financieel op teruggekomen gaat worden.

4065 Dan de technische briefing over de opcenten, waar ook de heer Korzelijs van GroenLinks om gevraagd had. Die kan er komen. Daar zijn we blij om, want daar zouden we graag wat meer inzicht in willen krijgen. Dus we denken dat het daar een goed middel voor is.

4070 De motie die we hadden ingediend over een expertmeeting over zero-based budgeting, die heeft oordeel Staten gekregen. We hebben van de gedeputeerde gehoord dat dat ook geregeld zou kunnen worden. Dus ook daar zijn we content mee. En we hopen dat er in deze staten voldoende draagvlak is om via een expertmeeting eens te verdiepen in deze methode van het opstellen van een begroting, mogelijk ook om de lucht uit de begroting te krijgen.

4075 Er was nog één motie waar we op wilden reageren. Dat is de motie van D66 over sterke retail, meer woningen. Wij zien eigenlijk doordat je het dekt uit het Investeringskader Versnellen Woningbouw dat je de focus enigszins van landelijk gebied naar binnenstedelijk bouwen brengt. En wat ons betreft mag dat ook allebei. Wel willen wij de focus houden op grootschalige klappers in het landelijk gebied. Het enige wat wij niet willen is dwang richting gemeenten en eigenaren. Maar stimuleren vinden wij, met name boven winkels, wel zeker prima. En wij hoorden de
4080 gedeputeerde zeggen dat er geen vraag is vanuit de gemeenten. Dus daar hadden wij nog wel een vraag over: ja, hoe gewenst is dit dan? Op zich vinden wij het initiatief van woningen boven winkels realiseren wel heel waardevol.

4085 Dan nog even de motie over Tata Steel. In tegenstelling tot wat de Partij voor de Dieren zojuist beweerde over onze motie, vragen wij ook geen geld aan GS. Wij vragen inderdaad wel actie, want wij denken dat het tijdperk van 'uitspreken dat' wel een beetje achter ons ligt in dit dossier. En wij zien de motie van de Tweede Kamer, waarin er echt een proactieve houding bij het Rijk is ontstaan, juist als een enorme kans. En wij hopen ook dat Gedeputeerde Staten die kans aangrijpt. En ja, de heer Olthof deed zojuist een toezegging en dat is natuurlijk prachtig mooi.
4090 Maar het was een beetje zo van 'kind, hier heb je een lolly en nou je mond houden', want daarna betichtte hij mij ervan dat we een spel maakten van die motie. Dat is me eigenlijk nogal verkeerd geschoten. Ik ben al jaren en jaren bezig met dat Tata-dossier en de gezondheid van omwonenden. Het is heel moeilijk geweest om dat op de agenda te krijgen. Vervolgens hebben wij een motie die vraagt om een gesprek aan te gaan met wat achtergrond, zodat je ook ergens
4095 over kan praten. Want gewoon ergens heen gaan zonder dat je voorbereidend onderzoek hebt gedaan, ja, dat kan ik ook, maar dat zijn toch vooral een beetje de keukentafelgesprekken die je dan voert. En om dan op zo'n manier te zeggen dat wij er een spelletje van maken... Nou, voorzitter, u kunt zich voorstellen, dat is bij ons ernstig in het verkeerde keelgat geschoten, en

4100 bij mij persoonlijk al helemaal. Wij denken dat de motie juist handvatten geeft om een serieus gesprek aan te gaan met het Rijk. Wij brengen in kaart wat wij kunnen brengen. Wij brengen in kaart wat wij nodig hebben van het Rijk. En dan kan er daadwerkelijk actie komen. En nu weer in gesprek gaan zonder dat er enige achtergrond is, dat doen we nu al jaren en dat werkt blijkbaar niet, want die onafhankelijke metingen, die zijn er nog steeds niet.

4105 Dus voorzitter, wij zullen beide moties die wij ingediend hebben, gewoon in stemming brengen en wij hopen op steun van deze Statenzaal. Ik heb veel fracties van u horen zeggen dat u onafhankelijke metingen rond Tata Steel belangrijk vindt. Geld vanuit de provincie is grotendeels het argument geweest om dat niet te doen. Het Rijk geeft een opening. Pak hem dan ook met beide handen aan, zou ik zeggen. Dank u wel.

4110 De **VOORZITTER**: Mevrouw Bezaan, PVV.

4115 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen. Ik mis nog een antwoord op onze vraag of de gedeputeerde bereid is om te lobbyen bij het Rijk voor wat betreft de verkeersveiligheidsprojecten waar ik het over had in mijn eerdere bijdrage.

4120 Verder sluit ik me aan bij het verzoek van de heer Mulder, namelijk een helderder beeld van GS voor wat betreft de financiën. Daarom zie ik graag dat gedeputeerde Rommel toch nog wat dieper ingaat op de vraag inzake de flexibele delen van de begroting. Ik zou graag een overzicht van haar ontvangen. Met andere woorden, een specificatie wat die delen nou precies zijn. Zoals bijvoorbeeld het hoe, wat, waar. Dit zou ook schriftelijk kunnen. Graag zelfs.

4125 Nou, dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid De Weerd van Volt.

4130 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Allereerst de afdrank van Volt van het debat. We zijn er nog steeds niet gerust op dat het college problemen aanpakt en niet vooruit schuift. Wij zien echt heel graag dat Gedeputeerde Staten stopt met schermen dat het Rijk geen middelen beschikbaar heeft, want onze fractie zou het echt anders aanpakken. Wij zouden kijken naar wat wel kan. Wij zouden politieke dilemma's hier in het publieke debat op tafel leggen en kijken hoe we het beste op kunnen lossen om Noord-Holland verder te brengen, zodat we de beste besluiten kunnen nemen voor deze Noord-Hollanders en de toekomstige. En we roepen Gedeputeerde Staten op om dit ook te doen.

4140 Over onze motie Plan voor NNN, motie nummertje M57. Ik had een nieuwe uitgedraaid omdat D66 ook had aangegeven mee te willen tekenen. Dank daarvoor. Mijn fractie is ontzettend blij dat het brede signaal vanuit de Staten bij Gedeputeerde Staten is aangekomen. Daarom ook blij met de toezegging van gedeputeerde Kocken. Daarom houden we de motie aan en we zien de discussie over de doelen en plannen van GS met vertrouwen tegemoet.

4145 *Motie 57 'Plan om NNN te voltooien' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

4150 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Verder over verkeersveiligheid. De gedeputeerde gaf aan dat er inmiddels 8,6 miljoen euro overvraging voor de subsidieregeling is. Mooi succes voor een instrument wat goed werkt. Wij streven ernaar om terug te gaan naar het oorspronkelijke budget voor verkeersveiligheid. En dat was veertien miljoen. Het amendement van de VVD is een goede eerste stap en we roepen de staten breed op om nog terug te gaan naar het oorspronkelijke budget van veertien miljoen euro.

4155 Over de ARO. Fijn dat GS het oordeel aan de Staten overlaat. Daarom vinden we het ook belangrijk dat in de samenstelling van een commissie ook de belangen van de toekomstige generaties daarin mee worden gewogen. Dus daarom mijn vraag aan het gedeputeerde: kunt u toezeggen dat, indien de motie wordt aangenomen, u ook het belang van de toekomstige generaties gaat borgen door bijvoorbeeld een sociologisch perspectief of iets dergelijks aan de ARO toe te voegen?

4160 Tot slot het betoog over Tata Steel van mevrouw Uiterwijk. Die raakte mij. Want wij, onze fractie, willen ook onafhankelijke metingen. Dus aan iedereen in dit huis, die echt pal achter de gezonde leefomgeving staat: alstublieft, stem voor deze motie. Die van ons heeft u. Dank je wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Heijnen van het CDA.

4165 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En voorzitter, hier staat een ontzettend blij Statenlid, omdat na jaren vragen we weer geld hebben voor die verduurzaming van dat maatschappelijk vastgoed. En niet alleen blij voor mijzelf, maar vooral voor al die verenigingen, die stichtingen, die sportclubs, die aan het struggelen zijn te overleven, nu, nou ja, ook de provincie helpt om
4170 inderdaad te verduurzamen, de kosten naar beneden te brengen en een toekomst te bieden. Juist op die plekken, en daarom strijd ik er zo voor, waar mensen elkaar ontmoeten en er verbinding kan ontstaan tussen mensen. Dus ontzettend blij dat de gedeputeerde daar het oordeel aan de Staten laat. En ik reken op u allen om die motie ook over de streep te trekken en dat te gaan doen, dat maatschappelijk vastgoed te verduurzamen.

4175 Ik ben ook blij met die taak van twee ton voor toerisme die behouden blijft. Alle vertrouwen in de gedeputeerde dat ze daar een goede bestemming voor weet te vinden. En anders in onze wethouders en burgemeesters die ongetwijfeld ook nog wel ideeën hebben hoe ze daar de spreiding van toerisme in onze provincie voor kunnen versterken. En mooi dat we, geachte
4180 collega's, zei de heer Terwal volgens mij, ik wil best wel zeggen 'vrienden', het amendement van verkeersveiligheid ook hebben doorgebracht.

Dus, voorzitter, eigenlijk alle reden om ontzettend blij te zijn. Ook omdat we nog verder spreken over die woningen boven winkels en het Mediafonds.

4185 Nou, dan nu toch maar terug in mijn oude rol: wat is er dan niet goed? Nee hoor, gekkigheid. Nee, ontzettend blij. Maar misschien wel goed om nog even terug te komen ook op die PPLG-moties, want dat is natuurlijk ook belangrijk.

4190 Motie M59, die beheervergoeding. Ja, wij vinden het gewoon belangrijk dat die zekerheid geboden wordt in al die gebiedsprocessen. Dus die motie brengen wij wel graag in stemming.

Motie M60. De gedeputeerde gehoord en blij met die pilot over de bandbreedte wat in de Eilandspolder is. Dus die motie houden wij aan.

4195 *Motie 60 'Stel bandbreedtes in per doelbereik' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

4200 De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie M61. Ja, daar zegt de gedeputeerde, dat staat ook op de website van de provincie, dat er geen externe werking van NNN is. Wij vragen ons dat wel echt af. Als je natuur ergens aanlegt, dan heeft dat gevolgen. Niet per se ruimtelijk, maar wel in wat daar ook aan flora en fauna op afkomt. Dus om nou absoluut te zeggen dat er geen externe werking is, wij vragen ons dat af. Maar goed, we onderstrepen het hier. Mocht het toch wel zo blijken, dan komen we er wel weer op terug. Dus we houden deze motie aan.

4205 *Motie 61 'Externe werking (kleine) percelen natuurgrond' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

4210 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Ja, dank u wel. Ik ben blij dat u de motie aanhoudt. Maar toch vraag ik me wel af, wat is erop tegen dat natuur, flora en fauna aantrekt? Daar is het toch voor bedoeld? En wat houdt het tegen voor de agrariërs om natuurinclusieve landbouw te bedrijven?

4215 De heer **HEIJNEN** (CDA): Nou, zeker, daar is het ook voor bedoeld. Maar het probleem is, op het moment dat je bijvoorbeeld een waterpoel aanlegt, dan komen daar ganzen op af. En dat betekent dus dat er voor de agrariërs daaromheen ganzenoverlast is. Dat is externe werking. Dat kan oké zijn als je ook maar rekening hebt gehouden met wat de gevolgen van die ganzen voor de agrariërs zijn. En waar onze motie over gaat, is dat je zegt, ja, als je kleine stukjes natuur aanbrengt, maar je hebt alleen maar geld voor de natuur en niet voor de gevolgen in de gebieden

4220 daaromheen, dan is dat onverstandig. Dus ik wil niet zeggen dat je dat nooit zou moeten doen, maar met zo'n poel en de ganzen betekent dus wel degelijk externe werking en betekent dus ook dat je rekening moet houden met de gevolgen daarvan. En dank voor die vraag, want dat gaf mij ook de gelegenheid om buiten mijn spreektijd om nog enige toelichting te geven.

4225 Dan voorzitter, motie M62 over dat laagveen. Nog even toch een concretere vraag. Kijk, het gaat ons om die streefstand van die twintig tot veertig centimeter. En is die streefstand nu expliciet onderdeel van die onderzoeken, vraag ik de gedeputeerde. Want als dat zo is, is inderdaad die motie overbodig. Is dat niet zo, dan dienen we die motie gewoon in en schrappen we wel de laatste bullet, want we snappen ook wel dat die onderzoeken in oktober nog niet gereed zijn.

4230 Tot slot, voorzitter, motie M66 over het SKNL. Klopt het inderdaad dat die vergoeding ophoudt? Want dat was ons eigenlijk niet bekend. En kan de gedeputeerde nog iets vertellen over die SKNL: is dat nou alleen voor aanleg of ook voor onderhoud? Want het is misschien niet handig om wel geld voor het inrichten van natuur te regelen, maar niet voor het beheer. Dus graag nog wat meer duiding van de gedeputeerde over die motie. Tot zover, voorzitter.

4235

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dessing van Forum voor Democratie.

4240 De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Dank aan de gedeputeerde voor de duiding van onze motie. En daar heb ik dan meteen, om daar maar even met de deur in huis te vallen, toch wel een vraag over. Want aan de ene kant zegt de gedeputeerde van, ja, deze motie wordt ontraden, omdat we het al doen. En de motie, de titel van de motie, die luidt letterlijk 'uitgaven structureel in lijn met de inkomsten'. En als ik dan eventjes naar de jaarstukken van 2023 kijk, dan staat er 611 miljoen aan lasten en 586 miljoen aan baten. Volgens mij is dat een negatief verschil, dus wordt er niet voldaan aan die motie, dus doen we het nog niet. Dus ik wil graag
4245 jullie als Statenleden meegeven dat het wat dat betreft misschien handig is om met die bril naar deze motie te kijken en dat we toch even met elkaar eerlijk gaan kijken: wat willen we nu eigenlijk doen met onze begroting en hoe kritisch willen we daarnaar kijken? Want mijn afdronk van dit debat is dat we toch wel heel erg met allerlei, ja, goedbedoelde en leuke moties en dingen aankomen, waardoor we eigenlijk die besparing die we juist een beetje aan het doen zijn, omdat
4250 er wel de tendens is om toch te kijken naar 'misschien moeten we naar de toekomst toch wel kijken om dat een beetje minder te doen', dat die door deze moties en amendementen toch wel enorm wordt bijgesteld weer naar de andere kant. Er wordt heel veel weer tenietgedaan van die besparing. Dat vindt onze fractie heel erg jammer. Wij als fractie zullen daarom weinig moties steunen die om dat soort extra uitgaven vragen. De enigste uitzondering willen wij maken voor
4255 het amendement van de VVD, waarin de verkeersveiligheid aan bod is, omdat we dat wel van belang vinden.

4260 En dan nog even misschien als aanvulling op de interruptie die ik had met BBB, waarin ik eindigde met de term 'après nous, le déluge'. Dan misschien toch even de duiding: na ons, de zondvloed. Want beste mensen, laten we nou toch kijken dat we het probleem wat er aan zit te komen, niet voor ons uitschuiven want het gaat een keer mis. En laten we daar nu met elkaar alsjeblieft goed naar kijken. Dank jullie wel.

4265 De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts, SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Die maakt geen gebruik van de spreektijd, maar kondigt alleen aan motie M63 aan te houden.

4270 *Motie 63 'Meervoudig ruimtegebruik industrieterreinen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Van der Helm.

4275 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank, voorzitter. Dank aan het college voor alle antwoorden. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat PS snoept aan de voorstellen van GS. Mag ik GS attenderen dat PS het hoogste orgaan is en dat de meerderheid, wij, de grote lijnen uitzetten? Dat wil ik toch even kwijt.

4280 Uiteraard kan ik mijn teleurstelling niet voor me houden, dat de gedeputeerde geen brood ziet in onze pilot en met allerlei drogredenen komt voor het vervoer van 67-plussers met een krappe beurs. En dan werd er heel erg geschermd over de leeftijd. Nou, ik moet zeggen, in de gemeente Diemen in Amsterdam, daar zijn ze een stuk verder, en in de provincie Utrecht, want daar zeggen ze gewoon: de AOW-uitkering of ze noemen gewoon het beestje bij zijn naam. Wij zullen het daar natuurlijk niet bij laten. We brengen gewoon deze motie in stemming. Laat hier in de provincie
4285 zien wie er nou is voor de ouderen, de mensen, die generatie, die ervoor heeft gezorgd dat u allen hier zit. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

4290 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. GS, dank voor zijn reactie. Wij zijn blij – maar niet zo blij als de heer Heijnen, want dat kunnen we niet overtoppen – dat GS zich extra wil inzetten voor het programma Groen Kapitaal. En we hopen dat de Staten de motie zullen steunen, want dat was de voorwaarde die de gedeputeerde had verbonden aan haar extra inzet.

4295 Ons voorstel rondom biobased bouwen, ja, wij vinden het wat moeilijk te begrijpen dat het college vanwege de financiële situatie nu niet kan toezeggen om twee miljoen euro ter beschikking te stellen, terwijl het dan voor de verkeersveiligheid en de tunnel in Broek in Waterland – en dat zijn overigens twee doelen die de ChristenUnie van harte ondersteunt – wel kan. Dus kan het college met één mond of misschien met meerdere monden waar hetzelfde
4300 uitkomt, uitleggen hoe het kan dat het ene wel kan en het ander niet?

En dan over ons voorstel om extra geld voor het ov ter beschikking te stellen. Dank aan de gedeputeerde voor de uitleg, dat die bijdrage vanuit de provincie bedoeld was als een oplossing vooruitlopend op het rijksgeuld. Feit is natuurlijk dat GS nu geld terugtrekt wat structureel in de
4305 begroting was opgenomen. Want ik heb nog even gekeken in de kaderbrief van 2024, dus die we vorig jaar hebben behandeld. Daar was het voor in ieder geval vijf jaar opgenomen. Dus er is in principe meer geld. Wij houden het amendement dan ook graag in stand, omdat we denken dat we nog voldoende te doen hebben om het ov te versterken.

4310 Wel mooi om te horen dat u met gemeenten in gesprek bent over het versterken van het ov voor de 3,6 die in ieder geval beschikbaar is. Ik wil dan graag wat betreft onze motie aan de gedeputeerde vragen of hij kan toezeggen om de suggesties die wij in die motie hebben opgeschreven, ook mee kan nemen in de overleggen en de afwegingen. En als dat zo is, dan zullen wij die motie intrekken. Dank u wel.

4315 De **VOORZITTER**: Graag het woord aan de heer Valk van de BBB. Nee? De heer Terwal van de VVD.

4320 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, heel kort, voorzitter. In de tweede termijn nog even inzoomend, niet op alle moties en amendementen, maar even twee moties en een amendement waar we zeker voor gaan stemmen. Ik zal de nummers noemen, anders ben ik bang dat mevrouw Bouhleh met dingen gaat smijten richting het kathedr.

4325 Allereerst motie M55 van JA21 over zero-based budgeting, om daar een expertmeeting over te organiseren. Dat heeft zeker onze warme steun. Dus we zien ook uit naar het organiseren van zo'n expertmeeting, om inderdaad te kijken van ja, hoe bouw je nou zo'n begroting van scratch op? Om even in de Engelse termen te blijven. Dus steun daarvoor.

4330 Dan amendement nummer A15 van het CDA om de bezuiniging van twee ton op het toerisme in Noord-Holland Noord ongedaan te maken. Nou ja, ik kan als Amsterdammer zeggen dat het soms best druk is in de stad en dat het best fijn is dat sommige mensen ook de weg richting het noorden vinden. Dan moet je wel een beetje kunnen doorrijden op de wegen, waaronder op de N247. Dus dank wederom aan het CDA, en waarschijnlijk vele andere partijen, voor het amendement om de doorstroming in Broek in Waterland te verbeteren.

4335 En tot slot, voorzitter, motie M67 van GroenLinks over de voortzetting van de ARO. Van GroenLinks, maar ook van veel andere partijen. Ik moet eerlijk zeggen, daar hebben we best even mee geworsteld binnen de fractie, want ons bereikten wel veel signalen van wethouders die zei

4340 van ja, het zorgt voor vertraging. Maar het grappige is, dan vraag je even door en dan zeggen heel veel wethouders: Eerlijk? Het plan is er wel beter van geworden. En zeker nu met – althans, ik moet GS aankijken met de toezeggingen – dat er gekeken wordt naar een meer gedifferentieerde samenstelling van de ARO – dus niet alleen landschapsarchitecten, maar ook stedenbouwkundigen, zelfs een ecooloog, begrijp ik – maar ook dat we toewerken naar één advies van de ARO en dat wanneer een initiatief een extra advies nodig heeft, dat dat zeker mogelijk is, 4345 maar dat in principe één advies afdoende zou moeten zijn en dat er een evaluatiemoment komt vanuit GS, kunnen wij deze motie steunen. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank. Dan Statenlid Korzelius van GroenLinks.

4350 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Voorzitter, dank u wel. Ik begrijp dat het er nu om gaat of je blij bent of niet. Nou, ik ben wel blij. Ik ben blij met de beantwoording door de gedeputeerde en de commissaris natuurlijk. Blij ook met het compliment van gedeputeerde Rommel in mijn richting. Ja, ze zegt van, waarom had dat niet eerder gekund? Maar ik begrijp, en daar ben ik wat minder blij om, dat er een afspraak is in dit huis dat eerst de oppositie aan het woord komt en dan de 4355 coalitie. Ja, dan kom ik als één na laatste pas aan het woord dus. Maar goed, daar hebben we het misschien nog wel over.

Ik ben ook blij met de toezegging voor de technische briefing over de opcenten. Dan wordt het geen onderonsje tussen de gedeputeerde en mij, maar dan gaan we dat breder organiseren, en 4360 dat lijkt me heel verstandig.

De onderbesteding is een belangrijk punt geweest in deze discussies. Wat dat betreft ben ik ook blij met de motie van JA21 over die zero-based budgeting. Aanvankelijk stond erin dat dat eigenlijk al in 2025 een aanvang zou moeten nemen. Dat lijkt me toch wel een beetje te vroeg. 4365 Maar ik ben zeer geïnteresseerd of dat een oplossing biedt voor de onderbesteding waar we nu mee geconfronteerd worden.

Motie M55 van D66 over de waterrecreatie. Ja, ik ben het eens dat dat een probleem is en dat er iets aan moet gebeuren. Maar alleen, aan de ene kant wordt door de Staten gevraagd 'laten we nou die kerntakendiscussie voeren', terwijl ja, dit geen taak is van de provincie, naar mijn 4370 oordeel. Dus wat dat betreft zullen wij die motie niet steunen.

We zijn ook blij met de motie van het CDA, D66 en Volt over de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed, met name ook bijvoorbeeld de wijk- en buurtcentra, ook de sportaccommodaties. Op 20 januari vorig jaar was de pot al leeg. Dus iedereen die na 20 januari 4375 vorig jaar kwam, die kreeg nul op het rekest. Dus in die zin heel blij met deze motie.

Datzelfde geldt ook voor de motie over het toerisme. We hebben bij de MRA-Agenda al gesproken dat het toch heel wenselijk is om niet meer toerisme te concentreren in Amsterdam en directe 4380 omgeving, maar juist ook boven het MRA-gebied zelf, in de Noordkop. En daar sluit deze motie prima op aan.

Nou, veilig verkeer, veiliger wegen is al omarmd door GS; en dat zullen wij ook doen.

4385 En motie M66 over de zekerheid van de kwaliteitsverbetering van de natuur, die hebben we mee ondertekend. Dus die zullen we natuurlijk ook steunen. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Oulad Hadj.

4390 Dan kijk ik naar het college. Ik denk dat ik begin met gedeputeerde Rommel.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, nou, meneer Korzelius, het was niet zo dat ik het niet begreep hoor, maar dat het wel fijn was geweest als u eerder was gegaan. Dat was wat ik zou 4395 zeggen. Het was helaas niet zo.

Ja, er is veel gevraagd en dan begin ik maar even toch ook met het laatste, het een na laatste, van de heer Klein, dat u zegt: hoe kan het nou dat het ene wel uit kan en het andere niet? Wat ik heb

4400 aangegeven in de beantwoording is dat met de uitvoeringsagenda en het biobased bouwen, daar komt u op die twee miljoen. En ik zou graag zien in een gesprek om te kijken: wat gaan we dan doen, hoe gaan we het doen en wat gaat dat dan kosten? Als je kijkt naar de veiligheid. U ziet ook in de kadernota een heel stuk dat er gewoon bezuinigd is op die veiligheid en dat als we zo doorgaan, dat er een verdubbeling komt van het aantal verkeersongelukken. Vandaar dat uit die 6,5 miljoen, ja, dat sluit dan wel aan bij een concreet voorbeeld in het kader van die veiligheid.

4405 Vandaar dat wij zeggen als GS dat dit wel uit kan en het andere, dat we het daar graag over hebben.

Dan kijk ik naar- Ja, de PVV. Ik begrijp dat u ook zegt van, dat flexibeler, om dat aan te geven. Maar ja, u kunt zelf dus in ieder hoofdstuk, zo leveren we dat ook aan, bij de jaarrekening en de begroting, kijken wat u niet meer wilt en kijken of u daar draagvlak voor heeft zonder dat er brokken gemaakt worden. Maar om nou een heel diepgravende analyse te doen? Ja, sorry, maar dat zou ik heel jammer vinden om daar nu de mensen ook op in te zetten, die we echt gewoon ook nodig hebben op andere fronten. Dus ik hoop dat u daar ook begrip voor heeft.

4410

4415 Dan ga ik naar D66. U zegt van, ja, kom nou eens een keertje- Want u zegt iedere keer wat anders. Wat ik zeg, is, kijk, een bestemmingsreserve is altijd wel bedoeld voor de bestemming die het heeft. En de heer Klijn heeft het in deze vandaag goed verwoord. Bij de kadernota hebben wij dus een aantal structurele uitgaven. Gaan we niet meer met incidenteel geld betalen, maar met structurele middelen. Vandaar dat die bestemmingsreserves, dat hele lijstje, overbodig zijn

4420 en die dus wel komen te vervallen. Zoals de heer Klein ook aangaf, die worden daar dan niet meer aan besteed.

Dan Volt. U geeft aan bij de ARO. Er staat ook in de motie: kunt u dan kijken dat de ARO wat breder wordt getrokken? Er worden daar een aantal voorbeelden genoemd. Als de motie wordt aangenomen, dan zullen we dat ook bij de actualisatie in gedachten ook meenemen en kijken wat we daarmee kunnen doen. Ik moet wel zeggen, op het moment zijn er vacante posities binnen de ARO waar we al in 2020 en 2021 hebben gezegd: we willen het verbreden, die ARO. En dat is nog niet gelukt, want we kunnen nog niet eens alle vacatures opvullen. Maar als de motie wordt aangenomen, dan willen we dat wel meenemen.

4425

4430 Dan. Even kijken. Ja, van natuurlijk meneer Dessing. Het is zo dat het in lijn brengen van de structurele uitgaven en inkomsten, dat is gewoon niet in één dag geregeld. En in 2023, want daar gaat uw motie over, over de jaarrekening, was natuurlijk ook nog een jaar met oud beleid. Ik hoop dat u ook heeft gezien en ook ziet dat wij het afgelopen jaar heel hard werken en heel hard gewerkt hebben om het inzichtelijker voor u te maken en ook om dat plaatje rond te krijgen. En ik hoop daar snel aan te voldoen.

4435

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Het is ook zeker geen kritiek op het harde werken en het inzichtelijk maken, want ik heb ook gezegd dat juist zo'n in één-oogopslagtabel ons enorm helpt. Maar het gaat er juist om dat we van deze Staten de uitspraak willen hebben dat we de intentie om de inkomsten en de uitgaven inderdaad in balans te brengen, dat ik daar graag een uitspraak van de Staten over zou willen. En dat een advies over, het verwerpen daarvan omdat we het al zouden doen, dat dat het vragen van dat advies aan de Staten niet helpt.

4440

4445 Gedeputeerde **ROMMEL**: Helder. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dan, gedeputeerde Kocken.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij waren er een paar opmerkingen en vragen van het CDA nog in mijn richting. En allereerst dan even de opheldering over wat dan externe werking is. Ik had dat misschien iets als in de trant van ruimtelijke ordening opgevat: Natura 2000 heeft externe werking en als je dus iets wil doen in de nabijheid daarvan, dan heb je daar rekening mee te houden. Dat is in ruimtelijk ordeningsopzicht met NNN niet zo. Op zich is het denk ik wel zo dat alles in de wereld externe werking heeft. Uw aanwezigheid ergens, het bouwen van een huis ergens, het hebben van een onderneming ergens en ook het maken van natuur ergens, heeft altijd een effect op de omgeving. Ik denk dat we, wat u voorstelt, die kant niet op zouden moeten. Volgens mij hebben we een taak om natuur te realiseren, omdat wij daar inderdaad ook een externe werking van verwachten, namelijk dat daardoor de biodiversiteit in

4450

4455

stand wordt gehouden. Daar gaan we dus ook niet voor de nabijheid dan heffingen voor opleggen en zouden we ook niet meteen vooruit moeten lopen op mogelijke beperkingen die dat aan omwonenden oplevert. Want het gaat niet alleen over agrarische bedrijven, het gaat ook over mensen die bijvoorbeeld naast natuur wonen. Ja, die hebben dan misschien wel een keertje muggen in de zomer. Moeten ze daar dan ook voor gecompenseerd worden? Volgens mij willen we dit echt allemaal niet met elkaar. Dus ik raad dat, nogmaals, af.

U heeft een motie aangepast. Althans, u zei: dan laat ik de laatste bullet van het dictum vervallen. Dat gaat over motie M62. Nou ja, vorige keer begon ik volgens mij met: dit lijkt me prematuur, want die onderzoeken lopen; dus we kunnen daar nu niet op vooruitlopen. Als u nu zegt 'dan vraag ik u nu alleen om onderzoeken', ja, dan is hij gewoon nog steeds overbodig, want die onderzoeken zijn er al. Die lopen. Dus dat heeft dan volgens mij weinig zin, die eerste bullet. En de tweede, een compensatiesystematiek opstellen, dat dat op enig moment aan de orde zal zijn, dat lijkt mij evident. Dat is volgens mij iets wat gewoon in het PPLG mee zal gaan, omdat het onderdeel wordt van de keuzes die je dan maakt en ten koste waarvan dat mag gaan, en hoe je dat vervolgens op een eerlijke manier door iedereen laat dragen. En daar hoort dan ook compensatie bij. Dus ik blijf erbij dat deze motie overbodig is.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording, maar niet precies op de vragen die ik had gesteld; hoewel het wel interessant was natuurlijk. Even over die externe werking. U zegt 'wat wij willen'. Wij willen eigenlijk helemaal niets. Wij zouden willen dat daar eens wat meer onderzoek naar gedaan wordt, omdat je ziet dat er in dat PPLG wellicht dan voor natuur wel geld is, maar niet voor die integrale aanpak, mogelijk, in zo'n gebiedsproces. Want dat is juist die integrale aanpak. Je legt ergens natuur aan en wat is dan het effect op de omgeving? Wat ga je daarmee doen? Als nu blijkt dat er voor natuur wel geld is, maar voor de rest niet, dan is er dus geen sprake van een integrale aanpak. En wat is dan de externe werking? Wij trekken nog geen conclusies. Wij vragen om onderzoeken in de motie. Dus ik onderstreep dat nog maar eventjes, want dat is de achtergrond van waar we vandaan komen.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, ik krijg bijna de indruk dat wij in twee totaal parallelle werelden leven, want u gaat ervan uit dat er nergens geld voor is, behalve voor natuur. Ik zou bijna van het omgekeerde uit willen gaan. Ik heb de indruk dat er voor van alles geld is, maar dat het voor natuur ontzettend moeilijk wordt. En dat we gelukkig zelf nog flinke reserves hebben en dat we er als provincie al langer mee bezig zijn en dus nog wel even door kunnen, maar dat we verder niet hoeven te rekenen op dat er nou overvloedig veel geld voor de natuur is. Dus die veronderstelling, u zegt dat: dan is er alleen maar geld voor natuur. Ik zie helemaal nergens alleen maar geld voor natuur. Dus die zorg deel ik niet. Bij de integrale benadering gaat dat over de integrale benadering van alle opgaven die we hebben. Dus dat gaat zowel over natuur, dat gaat over water, dat gaat over klimaat, dat gaat over recreatie en dat gaat over erfgoed. Ik vergeet vast iets. Ik vergeet de landbouw. Daar is ook geld voor. En voor dat alles bij elkaar moeten we een goede afweging maken. Volgens mij heeft het helemaal geen meerwaarde om nu te gaan uitzoeken of er eigenlijk ergens in die mix misschien nog wel meer nadelen aan natuur kunnen zitten. Ik zie gewoon niet zo goed wat we ermee opschieten met dat vastleggen. Alles heeft in de werking die u aan externe werking toekent, externe werking. En volgens mij is dit echt een onderzoek waar we niks mee op gaan schieten. Dus ik blijf erbij dat ik uw motie ontraad.

En u had nog twee andere vragen. Die wilde ik ook nog beantwoorden, maar u bent misschien nog niet tevreden.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik constateer dat we wellicht blij zijn in onze eigen parallelle werkelijkheden en dat we misschien op een later moment nog eens moeten zoeken om die wat dichter bij elkaar te brengen. Ik had ook nog over die streefstand wat vragen, maar u wilde ook nog iets anders zeggen, volgens mij.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, ik zou liever in uw werkelijkheid leven dan in de mijne, want bij u is er kennelijk overvloedig veel geld voor natuur. En u volgens mij juist liever in de mijne. Maar goed, misschien bereiken we elkaar nog weleens. Maar de vragen die ik nog wilde beantwoorden waren de vragen die u volgens mij bij motie M66 had gesteld. Namelijk, is SKNL eindig? En ook, kun je dat voor aanleg of ook voor beheer benutten?

4520 Hij steekt zijn vinger op.

De **VOORZITTER**: Ja, u wilt een interruptie, maar ik dacht dat u een vraag aan het beantwoorden was.

4525 De heer **HEIJNEN** (CDA): Kunt u op motie M62 terugkomen, voordat we alweer naar voren schieten?

De **VOORZITTER**: Even voor alle duidelijkheid. Motie M62 wordt nu behandeld.

4530 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, en over dat geld, die twintig miljard. Nou, goed, die parallelle werkelijkheid, daar gaan we het later over hebben.

4535 Dat laagveen. Ik heb gezegd: voor ons gaat het om die streefstand. Is dat nu onderdeel van die onderzoeken? Dat wilde ik eigenlijk nog even vragen. Want als dat zo is, die streefstand van veertig centimeter, dan zien wij inderdaad dat die motie overbodig is.

4540 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik heb u volgens mij vier onderzoeken voorgehouden die nog lopen. Wel, in elk onderzoek komt dat terug, maar dat is wel een van de dingen die we onderzoeken, omdat we daar natuurlijk iets van moeten gaan vinden: wat zou nou de juiste streefstand zijn? Dus dat antwoord op die vraag.

En dan de andere vragen, denk ik.

4545 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dan zeg ik dat wij motie M62 intrekken, voorzitter. Dank u wel.

Motie 62 'Onderzoek grondwaterstand laagveen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

4550 De **VOORZITTER**: Nog een antwoord, geloof ik.

4555 Gedeputeerde **KOCKEN**: Twee zelfs. Namelijk, of het SKNL ophoudt. Nou, zo is het op zich niet, maar elk jaar wordt opnieuw het subsidieplafond vastgesteld. We gaan er op dit moment wel van uit dat, zoals we dat tot nu toe gewoon zijn, we zowel rijks- als provinciale bijdragen hebben. Dat dat onveranderd blijft. En dat wij dus ook op een bijdrage uit het Rijk mogen blijven rekenen. En dat is maar goed ook, want onze Reserve Groen loopt wel terug. Dus we zullen wel moeten zien waar het vandaan moet komen. Maar in principe is het niet nu al besloten dat het er straks helemaal niet meer is. Het is wel zo dat het alleen over de inrichting en de afwaardering van groen gaat en niet over het onderhoud daarvan. Dat was het, denk ik.

4560 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Olthof.

4565 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Een paar punten waar ik op terug wil komen, die gesteld zijn. In de eerste plaats, de heer Klein van de ChristenUnie. Daar kom ik zo misschien nog wel even op terug.

4570 Dan het andere punt over de sociale verbinding, amendement A18, de vraag eigenlijk van de Partij voor de Dieren. Ja, ik denk juist dat in eerste aanleg het de bedoeling was van de initiatiefnemers om juist die verbinding weer te maken. En daar staat in het oorspronkelijke stuk, als je terugkijkt naar hoe het ooit tot stand is gekomen, die fietsverbinding ook in. Dus ik denk dat met name, en daarom kiezen we ook voor een tunnel, dat je uiteindelijk die sociale verbinding- Alleen de inrichting daarvan, moet ik ook eerlijk wezen, die ligt bij de gemeente. Dus de gemeente moet in ieder geval de verbinding en de inrichting daarbovenop doen. Wij zorgen voor de verbinding mobiliteit. Dat is de eerste.

4575 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Dank u wel. Kunnen wij als provincie niet iets van een zienswijze of ons mee bemoeien met zo'n ruimtelijke inrichting? Volgens mij hebben we daar wel mogelijkheden toe.

4580 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, kijk, we zijn altijd vrij om daar wat van te vinden. Maar volgens mij zijn er ook al regelmatig opmerkingen geweest dat de gemeente over zijn eigen verantwoordelijkheden gaat. Dus dat is ook waar. Nee, maar kijk, zover zijn we nog niet. We moeten eerst het geld in het project hebben dat die verbinding, die tunnel, er gaat komen. En dat we dan uiteindelijk meedenken als het gaat over gezonde leefomgeving, daar vindt u wel wat van: ja, daar vinden we wat van. En dat zorgt voor goede fietsverbindingen. Ja, daar vinden we ook wat van. Dus dat zullen we zeker meegeven. Maar uiteindelijk is het de gemeente die uiteindelijk over de inrichting gaat.

4590 Mevrouw **HAAS** (PvdD): Misschien kunt u de tip meegeven dat we een ARO hebben om mee te denken.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dat zal ik zeker doen.

Dan de motie. Even kijken. Hij is er nog steeds niet.

4595 Dan verkeersveiligheid. Ja, ik kan u toezeggen dat wij ons ook in IPO-verband zorgen maken over de verkeersveiligheid. Dus dit zal ook absoluut een onderwerp zijn wat we ook met het Rijk bespreken. Maar goed, zo hebben we wel een aantal wensen die we met het Rijk bespreken en dit is er een van. Ja? Dus dat is dat.

4600 Dan ga ik toch even naar de ChristenUnie, want ik wil eigenlijk de laatste twee als laatste bewaren. Dat is logisch. Maar dan de ChristenUnie. Motie M65. Ja, ik vind het lastig om die suggesties mee te nemen. En niet omdat ik het niet wil, want er zitten een aantal elementen in die we doen. Maar wij hebben uiteindelijk samen met de gemeenten, en de gemeenten hebben eigenlijk input gegeven, welke onderwerpen we gaan- Die hebben een shortlist gemaakt van tien onderwerpen die ze graag willen bespreken en willen onderzoeken of die uiteindelijk gefinancierd kunnen worden uit die Bikker-gelden. Maar ik beloof, ik zeg in ieder geval toe, dat het lijstje wat is doorgegeven, dat zullen we zeker ook wel meenemen, maar ik ga niet zeggen dat ze allemaal verder onderzocht worden, want daar zijn de gemeenten ook zelf aan zet om dat ook te bepalen.

4610 Dan gaan we naar motie M47, Partij voor de Dieren. Mijn reactie was vooral gericht op motie M56, want uw motie is Vreemd aan de Orde van de Dag. Dus daar heb ik nog niet op gereageerd.

4615 Dan, wat mij wel raakt, en dat is inderdaad ook de reactie toch van JA21. Op geen enkele wijze, laat ik daar duidelijk over zijn, om u op die manier weg te willen zetten en die indruk te wekken. Dat spijt me ook als dat zo over is gekomen. Want als er één iemand is waar ik heel veel bewondering voor heb als het gaat over het Tata-dossier en ook respecteer daarin, omdat u altijd een heel duidelijke, standvastige houding heeft en een standpunt heeft, bent u het wel. Dus daar, ook aan de buitenwereld, draag ik dat heel vaak uit. Dus ik vind het vervelend als u dat zo heeft geïnterpreteerd. Dat is absoluut niet de bedoeling geweest en het spijt me ook. Ik hoop dat u dat ook van me aanneemt. Wat ik heb willen aangeven, want zo meteen wordt het een en ander ingevuld, alsof we als college dit niet belangrijk vinden. Ik heb direct bij het aantreden van het nieuwe kabinet gevraagd om een afspraak, juist om het Tata-dossier te bespreken met de minister en de staatssecretaris. En daar is dit een onderdeel van. Want ook dit college, en ik denk een grote meerderheid in deze Staten, wil dat er uiteindelijk gewoon onafhankelijk en transparant gemeten wordt en dat er geen discussie meer over ontstaat. Het enige wat ik heb willen meegeven, dat ik zo snel mogelijk aan tafel wil zitten om te weten wat de minister en de staatssecretaris van me nodig hebben, omdat er wel een groot verschil zit of de staatssecretaris wil meten op het terrein, of dat hij de metingen van Tata over wil nemen en dat de overheid dat moet doen. Want dat betekent dat we moeten gaan interveniëren in de bedrijfsprocessen. Want een heleboel metingen vinden in het bedrijf zelf plaats, in de fabrieken. Dat vraagt echt financieel en qua capaciteit en qua techniek en wetgeving iets anders dan dat we zeggen: we willen een aantal camera's of e-noses of andere zaken op het terrein plaatsen. Daar zit echt een heel groot verschil in. Daarom heb ik gezegd: ik wil zo snel mogelijk om de tafel te zitten en weten wat men uiteindelijk met deze motie gaat doen. Niet om het voor me uit te schuiven, maar om snel duidelijkheid te hebben, want dat is wat we allemaal willen. Dat bedoelde ik ook met de motie. Laten we het niet alleen over de teksten hebben, maar laten we gewoon zo snel mogelijk aan de

slag gaan. En deze toezegging doe ik, omdat ik namelijk die twee bullets niet aan de voorkant kan invullen, omdat ik niet weet wat de financiële consequenties zijn als ik niet weet wat ze precies willen doen met deze motie. En dat is uiteindelijk mijn enige kritische noot geweest op uw motie. Verder zijn we het volgens mij helemaal met elkaar eens. Dus daar wil ik in ieder geval op reageren. Want uw opmerkingen, dat vind ik vervelend, omdat dat op geen enkele wijze de bedoeling is geweest om u daarmee weg te zetten. Want nogmaals, heel veel bewondering en respect voor hoe u omgaat met het Tata-dossier en de betrokkenheid vanaf de eerste keer dat we elkaar spraken bij de IJmondraad, ooit, digitaal, in een Coronaverleden. En dat wil ik u in ieder geval wel even meegeven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Van de kant van het college zijn volgens mij alle openstaande vragen beantwoord. Dan gaan we nu de beraadslagingen over de kadernota afronden. Als ik hem zo heb afgerond, kunnen er geen gewijzigde moties of amendementen meer worden ingediend of aangepast. Ik kijk even goed of er nog behoefte is. Zo niet- Ja, mevrouw Van der Helm, 50PLUS.

Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, dank, voorzitter. Ik ga niks aanpassen, maar ik wil graag de motie van 50PLUS, en dan kijk ik naar- Even ben ik hem kwijt moment. Die wil ik hoofdelijk in stemming brengen.

De **VOORZITTER**: Daar kunt u straks voor opteren als het zover is. Als we bij de moties zijn, dan zal ik daar om vragen, zoals ik dat bij iedere motie doe. Dus ik zie dat er verder geen aanpassingen gevraagd worden. De heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, even stilte.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Wellicht een overzicht over welke moties er nu zijn aangehouden dan wel ingetrokken.

De **VOORZITTER**: Ik heb geprobeerd mee te schrijven.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik vertrouw uw administratie meer dan de mijne.

De **VOORZITTER**: Dank je wel. Ik weet niet of dat zo verstandig is. Maar we hebben een aantal amendementen. Amendement A14, A15, A16, A17 en A18. Die zijn ingediend. En we hebben motie M50, die is er nog. Motie M51, motie M52, motie M53, motie M55, motie M56, motie M57 is ingetrokken, motie M58, motie M59 en we hebben motie M60. Motie M61 en motie M62 zijn ingetrokken of aangehouden. Motie M63 is aangehouden. En dan hebben we nog motie M64, M65, M66 en M67. Statenlid De Weerdt.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voor de goede orde: motie M57 is aangehouden en niet ingetrokken.

De **VOORZITTER**: De status ervan is hetzelfde, maar het maakt niet uit. Ja, de heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): U heeft voorspellende gaven, want u zei net dat mijn motie over het Mediafonds al was ingetrokken. M53 hoor ik net naast mij. Dat klopt dat ik die inderdaad was vergeten te behandelen tijdens mijn bijdrage. Ik wil hem inderdaad intrekken. Dank u wel voor de toezegging. Ik ga hem toch enigszins een beetje naar me toetrekken. Ook daarmee zal ik met een discussienota naar de commissie Bestuur komen.

Motie 53 'Versterking bestuurskracht door journalistieke controle' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Fijn, dat scheelt mij weer wat werk. Dank u wel. Ik heb me dan versproken, maar de vader van de gedachte was mij vooruitgesneld. De heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Er wordt hier naast mij gezegd dat de motie opcentenverhoging voor het PPLG zou zijn ingetrokken. Die was niet ingetrokken.

De **VOORZITTER**: Welk nummer.

4700

De heer **MÜLDER** (D66): Ter verduidelijking.

De **VOORZITTER**: Welk nummer?

4705

De heer **MÜLDER** (D66): Motie M52.

De **VOORZITTER**: Daarvan heb ik ook niet gezegd dat die ingetrokken is. Nee, hoor. De heer Klein. Even centraal, alstublieft.

4710

De heer **KLEIN** (CU): Wij zullen motie M65 intrekken. En ik hoor graag van u, dat is een orde vraag, wanneer u precies het stemmen wil gaan doen.

4715

De **VOORZITTER**: Het stemmen, in principe, als wij het niet redden voor het eten, dan stemmen wij nog voor het eten, als wij daarna nog verder moeten vergaderen. En anders aan het eind van deze vergaderdag. Zoals u weet zal dan de vergadering geschorst worden en gaan we volgende week maandag verder. Ik koers er nog op dat wij voor het diner proberen alles af te ronden en te stemmen. Dus dat zou kunnen zijn dat we iets later eten. Aan de andere kant, als dat niet lukt, en ik zal zo nog even overleggen met de griffier wat de tijden zijn voor het diner. Maar we hebben wat later geluncht. Dus misschien kunnen we ook iets later aan het diner gaan. Maar dat is het idee. Dus als we, want dat is wat er is afgesproken in het Presidium, gaan dineren, stemmen we eerst nog de stukken die we hebben behandeld voor het diner.

4720

Anderen nog? Zo niet, dan zijn nu de beraadslagingen rond de kadernota afgerond. Dat was agendapunt 11.

4725

De discussie is gesloten.

12. Nota reserves 2024 (VD-37).

4730

De **VOORZITTER**: En dan gaan we verder met het volgende agendapunt: agendapunt 12, Nota reserves 2024, voordracht 37. Die Nota reserves dient te worden geactualiseerd. In de voorgestelde nota is daar een aanscherping van de spelregels voor de instelling en de beheersing van onze reserves opgenomen. Zo is bijvoorbeeld het voorstel om het aantal typen reserves te verminderen en is ook het afwegingskader om het vormen van reserves geactualiseerd.

4735

Ik heb een aantal sprekers. Dat is mevrouw Uiterwijk van JA21. Statenlid Korzelijs van GroenLinks, mevrouw Oulad Hadj van de PvdA, de heer Dekker van Forum voor Democratie, Statenlid De Weerd van Volt, de heer Heijnen van het CDA en de heer Kleijn van de ChristenUnie. Heb ik iedereen? En de heer Mulder van D66. Verder niet? Dan geef ik als eerste het woord aan mevrouw Uiterwijk van JA21.

4740

Eerste termijn Provinciale Staten

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij vinden de Nota reserves en voorzieningen een solide en goed onderbouwd stuk. Over het algemeen denken wij dat deze methodiek PS voldoende inzicht gaat geven in de reserves. Wel hebben wij onze vraagtekens bij de noodzaak om doelgerichte en budgetgerichte bestemmingsreserves in te richten. In onze optiek zijn deze bestemmingsreserves vrijwel gelijk aan elkaar. In de kern wil je in beide gevallen een doel bereiken en als het doel niet bereikt is binnen het budget, dan kan je ervoor kiezen om geld erbij te storten. Om de transparantie te vergroten zien wij liever zo min mogelijk verschillende reserves. Daarom hadden wij graag gezien dat deze twee bestemmingsreserves waren samengevoegd tot één soort bestemmingsreserve. Helaas proefden wij hiervoor in de commissie te weinig draagvlak. Met deze kanttekening stemmen wij dan ook wel in met de Nota reserves.

4745

4750

4755 En er komt straks nog een heel leuke motie van Forum voor Democratie en die dienen we van harte mede in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord aan Statenlid Korzelius van GroenLinks.

4760 Statenlid **KORZELIUS** (GL): Voorzitter, dank u wel. Ik heb een beetje hetzelfde punt als met mevrouw Uiterwijk. Ik vind het streven in deze nota om het aantal reserves, soorten reserves, te verminderen, heel belangrijk. Dat leidt tot een betere transparantie van de financiële huishouding van de provincie. De kapitaallastenreserve wordt afgeschaft.

4765 Ik had hetzelfde punt waar het gaat om die bestemmingsreserve. Het is doelgericht en budgetgericht. Uiteindelijk, als je tekortkomt, kan je altijd bijramen. Maar goed.

Voorzitter, ik denk, er is lang over gediscussieerd. Ik ben van mening: laten we gewoon, the proof of the pudding is eating it; laten we kijken hoe dat werkt. En laten we bij de volgende herziening nog eens kijken of dat inderdaad gewerkt heeft: twee soorten bestemmingsreserves.
4770 Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Oulad Hadj van de PvdA.

4775 Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Dank u, voorzitter. Ik denk dat GroenLinks een en ander al heeft benoemd, maar ik zal ook even mijn punten inbrengen.

Wij kunnen prima instemmen met deze nota. Een van de belangrijkste dingen die opvalt in deze nota is dat we anders omgaan met het gebruik van reserves als financieel instrument. Wij steunen
4780 deze ontwikkeling. Maar deze nieuwe manier van werken vraagt natuurlijk wel om scherpe monitoring. Ik heb dus een vraag aan onze GS: kan de gedeputeerde aangeven hoe ze PS hier denkt mee te kunnen nemen? Tot zover mijn inbreng. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Dekker van Forum voor Democratie.

4785 De heer **DEKKER** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik realiseerde me, toen ik hiernaar aan het kijken was, dat wij in het verleden als provincie Noord-Holland de trotse eigenaar waren van een energiemaatschappij en zelf de elektriciteit verzorgden voor onze inwoners. Dat is niet eens zo lang geleden. Dat is toch wel een heel groot bezit, moet je je voorstellen. Dat hebben we
4790 uiteindelijk in, ja, de privatisering ronde, die toen modieus was, via allerlei stapjes verkocht aan wat nu Nuon heet. Wij worden vaak rechts genoemd, maar ik ben helemaal niet voor dat soort privatisering eigenlijk. In ieder geval, toen hebben wij als provincie in één klap 940 miljoen euro geïncasseerd. Ik weet niet precies hoe dat gegaan is. Misschien dat de heer Korzelius het nog weet, of misschien mevrouw Bezaan. Maar in ieder geval, ik stel me zo voor dat die 940 miljoen
4795 indertijd toch voor een groot deel in de Algemene Reserves terechtgekomen is. Misschien niet helemaal, maar wel een beetje.

Statenlid **KORZELIUS** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Die discussie kan ik me nog heel goed herinneren. We hadden een prachtig elektriciteitsbedrijf in Noord-Holland, gevestigd in
4800 Bloemendaal, met een duidelijke reservefactor. Er waren nooit storingen en er was altijd voldoende capaciteit beschikbaar en ook het net kon het allemaal prima aan. Alleen toen, inderdaad wat u zegt, kwamen de privatiseringsgolven en werd het eerst overgedragen aan UNA van Utrecht, Noord-Holland en Amsterdam. Dat ging om het productiedeel. En het distributiedeel is inderdaad verkocht aan Nuon. Ik betreur dit nog steeds in grote mate, omdat, als ik kijk naar
4805 de elektriciteitsvoorziening in ons land en in onze provincie, is mijn stelling dat wanneer de energiesector in handen was gebleven van de overheid, dat niet gebeurd was.

De **VOORZITTER**: Dit was volgens mij niet echt een interruptie, maar meer een bevestiging van.

4810 De heer **DEKKER** (FvD): Nee, voorzitter, maar wel een heel belangrijke markering.

Statenlid **KORZELIUS** (GL): Nee, voorzitter, het was een reactie op de vraag van-

De **VOORZITTER**: Dat snap ik. Gaat u verder, meneer Dekker.

De heer **DEKKER** (FvD): Nee, voorzitter, Statenlid Korzelius en ik zijn allebei oud PSP'ers. Dus er zit toch wat gemeenschappelijkheid in.

Maar dit brengt mij op het belang van de Algemene Reserve, want ik stel mij zo voor dat toch een belangrijk deel van die 940 miljoen in de Algemene Reserve terecht kwam in eerste instantie. Dat zullen uiteindelijk bestemmingsreserves geworden zijn wellicht. Maar ik stel vast dat wij sinds die tijd – dat is 2009, dus dat is vijftien jaar geleden – nu een Algemene Reserve hebben van 1 19 miljoen, als ik het goed heb. En dan zitten we acht miljoen af van de grens van 25 procent van, ja, de jaarlijkse besteding die we volgens de BVV moeten aanhouden. En ik kijk dan toch van ja, volgens mij is een belangrijk deel van die 940 miljoen in de loop der tijd, zoals we dat vroeger noemden, verjubeld. En dat is toch jammer.

Als ik dan kijk naar de Nota reserves, ook wij zijn zeer tevreden over die nota. Ook wij zijn tevreden over het onderscheid wat er gemaakt wordt en het iets minder fijnmazig maken van al die bestemmingsreserves. Het punt wat de heer Heijnen maakte, onderschrijf ik wel. Dat hoe, ja, breder die posten zijn, hoe meer schuifmogelijkheden er zijn. Dat is waar. Maar daar staat tegenover, het wordt een soort schijnnaauwkeurigheid om al die kleine potjes bij te houden en vervolgens toch weer te corrigeren. Dus ik denk dat het de overzichtelijkheid ten goede zou kunnen komen.

Het punt wat ik nog overhoud, is: hoe beschermen we nou bij die wat flexibeler wordende potjesstructuur op een adequate wijze dat die Algemene Reserve wel echt een Algemene Reserve blijft? Dat is toch een punt van zorg. En daar heb ik een motie over gemaakt en die wordt ondersteund door mevrouw Bezaan van de PVV en mevrouw Uiterwijk van JA21. Met als dictum: dragen Gedeputeerde Staten op om een drempel op te werpen tegen het onttrekken van middelen aan de Algemene Reserve door iedere onttrekking uit de Algemene Reserve verplicht vooraf te laten gaan door expliciete goedkeuring van Provinciale Staten, en gaat over tot de orde van de dag. En dat is mijn betoog. Voorzitter, dank u wel.

Motie 68-8 juli 2024

Onttrekking Algemene Reserve pas na goedkeuring Provinciale Staten!

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- *De Algemene Reserve de buffer blijft om onverwachte financiële tegenslagen op te vangen.*
- *De opzet van financiële reserves binnen de Provincie Noord-Holland wordt opgefrist, waarbij het aantal typen reservepotjes zal worden beperkt.*

Overwegende dat:

- *De Provincie Noord-Holland per saldo inteert op haar reserves en dat het van belang is om dit fenomeen een halt toe te roepen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Een drempel op te werpen tegen het onttrekken van middelen aan de Algemene Reserve door iedere onttrekking uit de Algemene Reserve verplicht vooraf te laten gaan door expliciete goedkeuring van Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Ralf Dekker (Forum voor Democratie), Ilse Bezaan (PVV) en Kelly Uiterwijk (JA21).

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaat u deze vast indienen. Ja, eentje. Eentje is tegenwoordig genoeg. En daarmee maakt deze motie ook onderdeel uit van onze beraadslagingen.

En dan geef ik het woord aan Statenlid De Weerdt van Volt.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u voor het woord, voorzitter. Volt hecht aan behoorlijk bestuur. Transparant. Integer. Verantwoord. Provinciale Staten zijn een lekenbestuur en moeten genoeg informatie hebben om besluiten over gemeenschapsgeld en hoe daarmee om te gaan, te

kunnen nemen. En dat betekent een transparante, duidelijke en navolgbare begrotingssystematiek. Dit raakt de kern van dit onderwerp. Het raakt het budgetrecht van Provinciale Staten. Het is onze fractie niet duidelijk wat de voor- en nadelen zijn van sturen op beleidsdoel in plaats van operationeel doel ten aanzien van de financieel-inhoudelijke informatiepositie van PS en de rol van de reserves daarin. Als bij zo'n groot onderwerp bij een groot deel van de Staten behoefte is aan een second opinion, dan vind ik het echt jammer dat daar niet voldoende steun voor was. En het maakt onze fractie ook, heel eerlijk gezegd, erg lastig om hier een oordeel over te kunnen vellen. Dat was hem.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank. Eerder vandaag was ik nog heel erg blij. Dat is hier, nou ja, iets minder, omdat ik, nou ja, toch een beetje ergernis heb over hoe dit in de commissie verliep. Want het werd al gememoreerd door Forum voor Democratie. Kijk, in die nota wordt voorgesteld om het aantal reserves te verminderen. Operationele reserves worden samengevoegd naar beleidsreserves. Maar dat zijn wel reserves op een hoger doel. En dat betekent in mijn optiek dus ook minder grip voor PS en meer overdracht van taken van PS naar GS. Want binnen een beleidsdoel kan er immers weer geld van het ene potje naar het andere potje gaan voor die uitvoering van die operationele doelen zonder dat PS een expliciet besluit neemt. En dat, terwijl sturen op reserves een van de belangrijkste budgetrechten is van PS. Mijn ergernis in die commissie zat, dat ik de gedeputeerde tot drie keer toe heb gevraagd of dat klopt en hoe zij ervoor zorgt dat PS haar grip niet verliest en wel gedetailleerd kan blijven sturen op die uitgaves in reserves. En het enige antwoord wat ik kreeg van de gedeputeerde was: PS krijgt meer grip. Punt. Zonder een verdere toelichting. En voorzitter, ik wil graag de gedeputeerde vandaag nog een kans geven om dit toe te lichten op die vragen, want anders zie ik mij wel, ja, genoodzaakt tegen te stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie. Die is er niet. Ah, die is- Het is ongeloflijk.

De heer **KLEIN** (CU): Ik zie af van mijn bijdrage, omdat de inhoud goed gecoverd is door de bijdrage van Statenlid De Weerdt en de heer Heijnen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel voor het woord. Ik weet nog in mijn vorige periode dat ik het opvallend vond dat, als wij dan een Statenvergadering hadden en we hadden een commissievergadering gehad, dat eigenlijk een herhaling van zetten was waar alleen nog maar de politieke puntjes nog een keer voor de Bühne, omdat hier mensen meer naar kijken dan naar de commissievergaderingen. En meestal waren alle onduidelijkheden helder. En zoals ik eigenlijk daarnet ook aangaf bij de kaderbrief zijn gewoon nog steeds dingen absoluut niet helder. In de commissievergadering zijn best wel veel gaten geschoten in het stuk wat nu voorligt. Daar zijn geen antwoorden op gekomen. Voor D66 liggen er nog steeds gewoon vragen voor die niet konden worden beantwoord. Ik vind het ook jammer dat de Staten niet heeft kunnen inzien dat een aantal fracties echt vragen heeft waar een second opinion belangrijk voor zou zijn geweest. Die hebben we niet gekregen. Voor mij is er nu te weinig om vóór te kunnen stemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan gedeputeerde Rommel. Mevrouw Rommel. Dat was anders een heel korte bijdrage geweest. Het gaat sneller dan u denkt.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u, voorzitter. Nou, om even terug te halen waar dit over gaat. Kijk, de Kadernota reserves, dat is juist een van de instrumenten van PS om hun budgetrecht uit te oefenen. En u gaat dan expliciet besluiten over het wel, niet instellen van reserves, het storten en het onttrekken. Daar hebben we al een paar keer over gesproken in deze Staten. Niet deze Staten, maar in de Staten. Dus in 2014 is er al een keer gesproken over het terugbrengen van het aantal reserves. En in '18 is ook gezegd van nou, we gaan ook kijken naar het principe van het koppelen van de reserves aan één doel. En in 2024 heeft u besloten om doelgericht de reserve te nemen in plaats van operationeel. Daarnaast staan in deze Kadernota reserves ook de richtlijnen

van hoe om te gaan met deze reserves en de kaders waarop u wilt sturen voor GS. Dat zijn die budgetgerichte reserves en die doelgerichte reserves. Dat is wat hier voorligt en wat hierin staat. Ik vind het dan wel jammer en vervelend ook om te horen – het was geen vraag van u, Statenlid
4935 De Weerd – dat u zegt van, ja, ik begrijp het niet helemaal en ik wilde een second opinion. Wat ik wel zou kunnen doen en willen doen- Kijk, met deze kadernota gaan we meer ook in op hoe u beter kunt monitoren wat er gebeurt? Ik wil u best wel aanbieden natuurlijk om, ook met de accountant, een technische briefing te gaan doen om u mee te nemen in wat hier nou voorligt. Want dat is gewoon wat het is. Het is ook niet anders dan dat.

4940 Dan zegt PvdA: ja, die scherpe monitoring. Ja, daar is dit nou juist voor bedoeld. We stellen de kaders van die reserves vast en daar gaan we op monitoren. En dat krijgt u dus bij de begroting te zien. Het is ook een methodiek waarvan wij dan ook denken dat we ook met die onderbesteding er beter mee weg kunnen.

4945 De motie, ik heb hem nog niet gezien, over de algemene reserve. U heeft het over, Forum, u heeft het over Nuon. Die zijn niet allemaal in de Algemene Reserve terechtgekomen, maar juist ook in de bestemmingsreserves. En ja, de ene provincie heeft dat op die manier gedaan en de andere, zoals wij, op deze manier. Dus we hadden omvangrijke bestemmingsreserves en echt heel grote,
4950 en we hebben ook wel gezien dat dat ook niet heel makkelijk stuurbaar is. Ik noem maar even, waar ik zelf nog wel ooit in de Staten mee had gewerkt, zoals de UNA en de TWIN-H en ga zo maar door. U komt met- Even kijken, hoor. Ja, de motie, die had ik nog niet helemaal gelezen, maar ik hoorde dat het dictum- Nou ja, dus eigenlijk, dat wat u zegt van ja, die Algemene Reserve, we willen daar expliciet goedkeuring hebben van de Staten. Maar voor alle reserves geldt
4955 dat u daarover gaat. Dat ligt ook namelijk vast in de regels die wij hanteren voor onze begroting en verantwoording. Dus eigenlijk is deze motie dan ook overbodig.

De heer **DEKKER** (FvD): Ja, voorzitter, het idee om een expliciete goedkeuring te vragen, dus wellicht zelfs ten overvloede bij het grijpen in de Algemene Reserve, heeft als bedoeling om een
4960 extra, laat ik zeggen, psychologische drempel op te werpen om de Algemene Reserve aan te spreken. En dat is ook in zekere zin logisch, omdat, wat de heer Heijnen terecht opmerkt, er iets meer schuifmogelijkheden ontstaan voor GS binnen de bestemmingsreserves. Want het worden er minder en die worden iets minder specifiek. Dat is de achtergrond ervan.

4965 Gedeputeerde **ROMMEL**: Maar de reserves zijn vastgesteld door u. Dus wij kunnen daar niet zomaar in schuiven. U gaat daarover.

De heer **DEKKER** (FvD): Nou ja, voorzitter, aan het eind van de rit wordt er uiteindelijk gezegd van ja, we zijn helaas, alle reserves overziende, tekortgekomen, en dat gaat dus ten laste van de
4970 Algemene Reserve. Dat zou dan niet moeten gebeuren. Dat zou dan ten laste van allerlei bestemmingsreserves moeten worden gedaan. Dan zou er dus een puzzel moeten worden gemaakt door GS alvorens de beslissing wordt genomen om de Algemene Reserve aan te spreken. Dat is de gedachte.

4975 Gedeputeerde **ROMMEL**: De systematiek is, tenminste, zoals ik hem ook hanteer als gedeputeerde Financiën in de portefeuille, dat als iemand wat tekortkomt in een reserve, dan moet er gekeken worden binnen de eigen portefeuille en dan wordt daar een voorstel voor gedaan. Als het uit de Algemene Reserve moet komen, dan moet daar een voorstel worden
4980 gedaan naar de Staten toe om te zeggen: daar zijn we mee akkoord uiteindelijk.

De heer **DEKKER** (FvD): Ja, voorzitter, ik heb in het verleden niet gezien dat er een expliciete goedkeuring gevraagd werd voor het aanspreken van de Algemene Reserve. Wel een overzicht van de reserves, maar niet een expliciete goedkeuring. Ik zou er dus een heel specifieke subprocedure van willen maken. Dat is mijn voorstel.

4985 Gedeputeerde **ROMMEL**: Maar bij de begroting en bij de kadernota leggen wij u dat voor als er wijzigingen zijn, net zoals als vandaag ook. En ja, u gaat erover om dat al dan niet goed te keuren. Dus ik zou niet weten hoe ik dit moet doen, want dit gebeurt ook al. Dus daarmee
4990 overbodig.

Volt, u zegt, de discussie over de beleidsdoelen ten opzichte van de operationele doelen. En het CDA vroeg daar ook wel naar, want die zei van ja, hoe kan ik nou dan dat abstractieniveau- Of eigenlijk, hoe kan ik nou daarop sturen en hoe kan ik dat nou zien? Ik wil daar natuurlijk nog wel een keer met u ook in de Rekeningcommissie over praten. Want ja, u heeft dat voorgesteld en u zegt: we hebben er dan weinig grip op. Maar ja, dat zit hem naar mijn idee niet in het abstractieniveau van de reserve. Maar ik wil er graag nog een keer over spreken. Want we kunnen ook bijvoorbeeld afspreken dat we de onttrekkingen meer motiveren, als dat geruststelt. Maar misschien kunnen we het daar ook in de Rekeningcommissie toch nog een keer over hebben als u denkt dat u daar te weinig grip op heeft. Dit zijn de punten, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk even of er behoefte is nog aan een tweede termijn. Mevrouw Uiterwijk? Nee. Statenlid Korzelius?

Tweede termijn Provinciale Staten

Statenlid **KORZELIUS** (GL): Wel, voorzitter, ik begrijp dat de heer Dekker en ik een gemeenschappelijke politieke achtergrond hebben. Daar ben ik blij om. Alleen hij is wel een beetje ver afgedreven van dat gedachtegoed van de oorsprong. Maar, nee, die opmerking wil ik wel maken, want hij doet het voorkomen alsof de reserves als sneeuw voor de zon zijn verdwenen. Daar zijn in de afgelopen perioden heel nuttige dingen mee gebeurd. En ik wil er nog even op wijzen dat we niet alleen een Algemene Reserve hebben van 190 miljoen, maar dat we ook nog bestemmingsreserves hebben van 820 miljoen. Nou, u raadt het niet: totaal is dat 939 miljoen. Dus dat wijkt niet veel af van die oorspronkelijke reserves waar u het over had.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Oulad Hadj? Nee. De heer Dekker nog tweede termijn? Nee. Statenlid De Weerd? De heer Heijnen? De heer Klein? De heer Mulder? Dan zijn er verder geen vragen meer. Er is één motie ingediend. Dan zijn we aan het eind van de beraadslagingen voor agendapunt 12. Ik kijk nog even rond of er behoefte is om moties te wijzigen, nog in te dienen. Zo niet, dan sluit ik de beraadslagingen over agendapunt 12. De stemming over de motie en over de voordracht zelf of na afloop van dit deel van de vergadering of voor het diner.

De discussie is gesloten.

13. Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid (VD-32).

De **VOORZITTER**: Ik denk dat, gelet op de tijd, we nog wel een onderwerpje verder kunnen gaan. Dus dan zijn we bij agendapunt 13. Dat het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid, voordracht 32. In het coalitieakkoord is een investeringskader aangekondigd waarmee een extra impuls wordt gegeven aan projecten en gebiedsontwikkelingen die onder andere nodig zijn om de woningbouwopgave in Noord-Holland te realiseren en te bespoedigen. Daar is ruim 76 miljoen euro voor beschikbaar. Het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid bevat een voorstel en de wijze hoe deze middelen worden ingezet en ook onder welke voorwaarden.

Een aantal sprekers hebben zich gemeld. De heer Nijkamp van de BBB, mevrouw Berkvens van D66, de heer Vonk van de PvdA, mevrouw Bouhrel van de SP, Statenlid Van der Waart van GroenLinks, de heer Van Gilse van de VVD, Statenlid De Weerd van Volt, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, mevrouw Koning van het CDA, de heer Stulemeijer van 50PLUS, de heer De Moel van de PVV en de heer Klein van de ChristenUnie en de heer Van den Berg van JA21. En dan geef ik de heer Nijkamp van de BBB het woord.

De heer **DEKKER** (FvD): Voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ja, de heer Dekker.

De heer **DEKKER** (FvD): Ik wil ook graag een korte bijdrage.

De **VOORZITTER**: Ja. Dan geef ik het woord aan de heer Nijkamp.

5050 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Voorzitter, ik weet niet of u eraan gedacht heeft, maar het is Rob zijn maidenspeech.

De **VOORZITTER**: Ga uw gang, meneer Nijkamp. Veel succes. We gaan ingespannen naar u luisteren.

5055 *Eerste termijn Provinciale Staten*

5055 De heer **NIJKAMP** (BBB): Dank u wel, meneer de voorzitter, collega Statenleden. Ja, daar sta je dan als Statenlid. Geboren in Amsterdam, opgegroeid in Amstelveen en van kleins af aan al heel erg geïnteresseerd in politiek; met dank aan mijn opa. En sinds 21 juni ben ik zelf ook opa van een prachtige kleindochter, wat verplichtingen schept voor de toekomst. Hobby's zijn fietsen, voetbal,
5060 kijkend, wandelen en ik ben geïnteresseerd in geschiedenis. Lang werkzaam geweest in de sociale zekerheid bij UWV en rechtsvoorgangers en laatstelijk tot mijn vervroegd uittreden bij FNV. Terug naar het voorstel waar wij als provincie Noord-Holland aan de gang kunnen om woningbouw mogelijk te maken. Want er ligt een duidelijke afspraak met het Rijk, zoals is afgesproken in 2022. En vanaf 2 juli is Mona Keijzer minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke
5065 Ordening namens BBB en is ook de Wet betaalbare huur van kracht. Wij als BBB vinden dat iedereen, jong of oud, recht heeft op een eigen huis, thuis. Voor de jongeren vragen we aandacht in onze provincie voor 1828. Die biedt betaalbare woningen speciaal voor jongeren in die leeftijdsgroep. Verder kan dit zijn een betaalbare koopwoning en, of huur, stedelijk, landelijk. Iedereen moet in de eigen omgeving zelfstandig kunnen wonen. Woningen inpasbaar in het
5070 landschap met een goede bereikbaarheid, dat wil toch iedereen in deze provincie? De financiële middelen hiervoor van 76,4 miljoen geeft dit een beste bouwboost? Een andere BBB, maar hij staat wel.

5075 Tot slot, onze dank voor het harde werken en gegeven informatie van de ambtenaren en ook een oproep van ons aan het college: ga aan de slag nu met dit investeringskader. Niet alleen wij kijken halsreikend uit naar het resultaat, maar vooral de vele mensen die dringend op zoek zijn naar een woning zullen hiermee geholpen zijn. Dank u wel.

5080 *[Tafelgeroffel]*

De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens, D66.

5085 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Ja, dank u wel. Wonen en duurzame mobiliteit zijn sterk met elkaar verbonden en hebben in Noord-Holland een impuls nodig om sneller van de grond te komen. We zijn dan ook over het algemeen positief over het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid waarmee subsidie wordt gegeven aan het versnellen van kansrijke projecten op woningbouw en voor ov-knooppunten die nodig zijn voor meer woningen.

5090 D66 denkt echter wel heel anders dan GS over het loslaten van de bescherming van het Bijzonder Provinciaal Landschap. Dat zet de deur open voor afbraak van Noord-Hollands landschap, terwijl we al ruim voldoende plancapaciteit hebben om aan de woningbouwopgave te voldoen. En het zet ook nog eens geen zoden aan de dijk, want het zou maar iets van een half procent van die woningbouwopgave überhaupt dekken. Wat ons betreft moet de provincie het dan ook nog niet eens extra gaan stimuleren door subsidie voor bouwen in BPL te verstrekken en zou dat specifiek
5095 moeten worden opgenomen in het investeringskader dat dat niet mogelijk is. Daarom dienen we het amendement van de ChristenUnie hier mede op in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Vonk van de PvdA.

5100 De heer **VONK** (PvdA): Ja, voorzitter. Voorzitter, dank u wel. 184.000 woningen, nieuwbouw bijbouwen, in de komende jaren. Dat is het getal dat wij kennen, omdat het zo vaak en zoveel herhaald wordt. Maar het tempo waarin de woningbouw plaatsvindt, is nu echter zo laag dat de vraag naar woningen sneller groeit dan er gebouwd wordt. Dus inmiddels is het streven 191.000 woningen te bouwen, zeventienduizend extra, en dat gereed te hebben in 2030. Dat is al over zes
5105 jaar. In bouwtermen is dat overmorgen. Bouwen gaat niet snel. Dus het is een zeer ambitieuze doelstelling. Het is daarom een goed voorstel om zoveel mogelijk instrumenten te activeren om de bouw en vooral de planningsprocessen te versnellen, ondersteuning van de gemeenten die het werk moeten doen in kennis en capaciteit, coördinatie en regie.

- 5110 De nadruk op woningbouw bij ov-knooppunten wordt door de Partij van de Arbeid van harte ondersteund. Bij het realiseren van de nieuwe woningen komt immers ook extra mobiliteit. En dat willen we het liefst op een zo duurzaam mogelijke manier kunnen opvangen.
- 5115 Uiteraard is het voor de Partij van de Arbeid ook bijzonder belangrijk om minimaal dertig procent sociale huur en daarnaast ook betaalbare koopwoningen te realiseren, zoals in het investeringskader staat beschreven.
- 5120 En met deze gedachten zijn wij voor het instellen van het voorgestelde Investeringskader Versnellen woningbouw. Dank u wel, voorzitter.
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Bouhrel van de SP. Mevrouw Bouhrel van de SP. Ja, ik zeg het nog maar één keer. Net als met het nummer van een motie.
- 5125 Mevrouw **BOUHREL-LASCARIS** (SP): Excuus, voorzitter, ik had niet in de gaten dat ik al aan de beurt was. Ja, de hele ochtend gaat het zo traag als- En nu ineens gaan we hartstikke snel.
- De **VOORZITTER**: Ja, uw spreektijd zit erop.
- 5130 Nee, gaat uw gang.
- 5135 Mevrouw **BOUHREL-LASCARIS** (SP): Het is goed dat GS komt met een voorstel om gemeenten te helpen met versnelling van woningbouw. Er gaat subsidie naar projecten die het nodig hebben om een financiële impuls te krijgen. Dus naar voor de projecten die het prima zonder subsidie kunnen. Daar hoort dus ook bij BPL onzes inziens. De ChristenUnie zal daar straks een amendement voor indienen en deze zullen wij dus ook mede-indienen. Daar komt de heer Klein straks verder over te spreken.
- 5140 En ik wil nog maar benoemen dat wij sowieso geen voorstander zijn voor dat straatje erbij. We zijn op aarde om de winsten van snelle projectontwikkelaars te spekken. En voor de subsidie is het ook goed dat de provincie eisen stelt aan het programma van de woningbouw. Sociale huur, extra aandacht voor kwetsbare groepen, die moeilijk elders een woning kunnen vinden, mogen daarbij niet vergeten worden.
- 5145 Vanochtend konden we bijvoorbeeld zien of lezen bij NH Nieuws dat er nu statushouders opgevangen worden in een oude school in Castricum. Nou goed, 21 personen komen daar te zitten. Ze mogen geen gebruik maken van extra elektra. Dus een telefoon kunnen ze niet op opladen. Ze hebben doorschijnende douchecabines, terwijl daar toch wel vrouwen en mannen door mekaar zitten. Er is geen verwarming. En ik hoop dus ook dat de gedeputeerde hier ook aandacht voor gaat- 'Het college' moet ik zeggen, want het is misschien wel uw portefeuille,
- 5150 meneer de commissaris. Dat ook hier aandacht aan besteed gaat worden of in de gaten wordt gehouden.
- 5155 Ook is het wel goed dat we de gemeenten dus gaan helpen met mensen en kennis, zoals projectmanagers en planeconomen, die kennis van de provincie hebben en die we dus delen met de gemeenten, maar wel zonder – ik benoem het nog maar even – de inbreng van gedeputeerden. De gemeenten moeten wel de regie in eigen handen blijven houden. Er zijn voldoende woningbouwlocaties. En alleen met meer regie vanuit provincie en gemeenten kunnen we haast maken met de woningbouw. Dank u wel.
- 5160 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Statenlid Van der Waart van GroenLinks.
- 5165 Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Het versnellen van de woningbouw en duurzame bereikbaarheid, het was een van de grootste punten uit het coalitieakkoord. Zeker als we kijken naar het budget. Dat is fors. En het is ook belangrijk dat dit op de juiste plek belandt. Maar het is ook nodig, want in onze provincie kunnen te veel mensen geen huis vinden en hun leven inrichten zoals ze willen, op de plek waar je je thuis voelt en waar je je kan ontwikkelen en een volgende levensfase kan starten. Dat moeten we echt samen aanpakken. En hier past een regierol van de provincie. We zijn dan ook blij met het investeringskader, waarbij vooral wordt

- 5170 ingezet op het versnellen van de grotere volumes, zoals bij de ov-knooppunten. De drie hoofddoelstellingen waaraan aanvragen worden getoetst, zijn wat GroenLinks betreft de goede doelstellingen. Er is een versnelling, het aantal woningen neemt toe, juist ook betaalbaar, en er wordt nabijheid gecreëerd; aangevuld met de overige doelstellingen van het woningbouwprogramma en ruimtelijke kwaliteit.
- 5175 Er gebeurt ook al heel veel. We horen bij de gemeenten dat de extra inzet om te versnellen, bijvoorbeeld door de inzet op ambtelijke capaciteit, wordt gewaardeerd en ook broodnodig is. Om hier nog een verdere versnelling in te onderzoeken, dienen we samen met voorbeeld de motie in. Dat hoort u zo dadelijk. De actieve betrokkenheid van de provincie vinden we van groot belang. En we denken dat het ov-knooppuntenbeleid ook echt die versnelling nodig heeft. In de
- 5180 commissiebehandeling kon de gedeputeerde ons ook verzekeren dat de focus ligt op de bestaande plannen en dat de besteding van het geld naar plannen in BPL in principe mogelijk is, maar wel uitzonderlijk. Het werd 'theoretisch' genoemd. Dit lijkt voor GroenLinks nu voldoende, maar u kunt van ons verwachten dat er bij de verdere informatievoorziening aan PS over de aanvragen en bij de jaarlijkse informatie op voortgang op werkwijze, voorwaarden en
- 5185 doelstellingen hier alert op zullen zijn.
- Mevrouw **BERKVEN** (D66): Vindt GroenLinks het dan niet ook gewoon beter om het van tevoren al uit te sluiten? Want als ik u zo hoor, zegt u: wij willen eigenlijk ook niet dat de subsidie naar projecten in BPL gaat. Gelukkig is de kans natuurlijk klein. Inderdaad, het is vooral bedoeld voor
- 5190 meer grootschalige projecten, maar het is niet uitgesloten. Waarom doen we dat niet gewoon aan de voorkant in plaats van dat we dat achteraf moeten gaan repareren?
- Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Ja, dank u wel. Ja, nou ja, er staan al best wel wat regels in. En om het juist wat overzichtelijk te houden, kunnen wij best instemmen met het investeringskader zoals het nu voorligt. Wij zijn het wel met u eens dat het niet de bedoeling is om heel veel in dat buitengebied te gaan bouwen. Maar als je het bijvoorbeeld hebt over de BPL-gebieden waar we binnendorps kunnen gaan bouwen, dan zien we daar toch wel mogelijkheden toe. Dus dan willen we dat niet helemaal uitsluiten. Maar goed, wat ik aangaf, het is wel iets waar we alert op willen zijn.
- 5200 Mevrouw **BERKVEN** (D66): En wat mogen wij dan van GroenLinks verwachten als er inderdaad projecten, wel subsidie, komen in BPL?
- Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dat gaat u dan meemaken. Ik ga ervanuit dat dat heel weinig zal zijn. Ja. Nee. Ik denk dat de gedeputeerde daar dadelijk ook op in zal gaan. Maar in de commissievergadering weet u dat dit juist een punt was waar GroenLinks zich zorgen over maakte, waar we vragen over hebben gesteld en die voor ons naar tevredenheid zijn beantwoord. Maar u dient nu een motie in. En ik ben ook benieuwd wat daar de reactie op zal zijn.
- 5205 Goed. Nou, nog één slotzin dan. We kijken uit naar de aanvragen van de gemeenten en de evaluaties en naar de versnelling van woningbouw met duurzame bereikbaarheid. Dank u wel.
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Van Gilse van de VVD.
- 5215 De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Het versnellen van de woningbouw was de belangrijkste verkiezingswinst van de VVD. We kennen allemaal in onze omgeving wel voorbeelden van jongeren die noodgedwongen langer bij hun ouders moeten blijven wonen, van starters die geen koophuis kunnen vinden en van ouderen die niet door kunnen stromen naar een geschikte woning. De VVD wil dat zoveel mogelijk mensen een huis kunnen vinden wat bij hen
- 5220 past. Het investeringskader woningbouw is, naast de verruiming van de bouwmogelijkheden in de Omgevingsverordening, een belangrijke stap om dit voor elkaar te krijgen. Bijna tachtig miljoen euro voor de woningbouwopgave is enorm veel geld, maar wat de VVD betreft een heel goede en hoognodige investering. Want sinds de crisis van 2008 is er helaas te weinig bijgebouwd. De heer Vonk zei het al. De bevolking groeit en we hebben ook te maken nog met allerlei andere hindernissen zoals de rentestand, stikstof, netcongestie, bouwkosten,
- 5225 arbeidstekorten. We moeten dus alles op alles zetten om zo ver mogelijk richting die 191.000 woningen te komen. Het kader biedt een mooie mix aan maatregelen en voldoende flexibiliteit om bij te sturen. Het college schrijft in het kader: ook zoeken we naar meer mogelijkheden om

gemeenten te helpen die ambtelijke capaciteit tekortkomen. En wat dat betreft wordt u op uw
5230 wenken bediend. Voorzitter, want Volt zal mede ook namens de VVD een motie indienen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik denk dat de VVD en ook JA21 eigenlijk
heel blij is met het investeringskader voor meer woningbouw. Maar ik ben wel benieuwd of de
5235 VVD er nu in gelooft dat we met deze plannen ook echt de doelstelling gaan halen van 191.000
woningen.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, ik heb in de commissie al gezegd: het is een heel
ambitieuze doelstelling en het is ook een doelstelling afgesproken met het kabinet met een
aantal randvoorwaarden. Die kent u ook. Dus dat betekent dat het niet te garanderen is dat we er
5240 komen. We zitten redelijk op schema, wat ik begreep van de gedeputeerde, maar we zullen alles
op alles moeten zetten. En daar geeft dit kader heel veel instrumenten voor. We gaan nog meer
doen dan wat we al deden. Instrumenten die succesvol zijn. We gaan ook nieuwe dingen
proberen, pilots. En ik denk dat dat hard nodig is.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nou, mooi. Dan ben ik wel benieuwd wat dan volgens u nog meer
5245 nodig zou zijn om sneller bij dit doel te kunnen komen. Er ligt een bedrag van zeventig miljoen.
Ja, waarom zeventig miljoen? Had het niet honderd miljoen kunnen zijn of nog meer? Wat is er
volgens u nodig om veel dichterbij die doelstelling te komen dan dat we nu zitten?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja, voorzitter, dit is een getal en dat is er in de
5250 coalitieonderhandelingen uitgekomen. Wij zijn er heel tevreden over. Het is echt een substantieel
bedrag. Het is het grootste bedrag voor een onderwerp wat we in het coalitieakkoord
overeengekomen zijn. En natuurlijk moet er veel meer gebeuren. Dat betekent dat ook de regie
op de netcongestie, waar de gedeputeerde ook mee bezig is, al dat soort zaken zijn van belang.
5255 Maar we zien een aantal instrumenten die kunnen helpen om gemeenten ook in capaciteit
verlichting te geven. Al dat soort zaken. We zien dat er projecten zijn waar net een duwtje nodig
is. Al dat soort zaken kunnen we met dit budget gaan doen. En dat is heel belangrijk.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.
5260

De heer **VAN GILSE** (VVD): Dank u wel. Ja, voorzitter, we zetten in het investeringskader volop in
op binnenstedelijke en met name ov-locaties. In de commissie Ruimte gaf ik al aan dat we het
zogenaamde STOMP-principe hiervoor ondersteunen, maar dat dit niet moet leiden tot het
5265 onderschatten van de noodzaak om ook de autobereikbaarheid op orde te hebben. De cijfers
leren dat we niet zonder kunnen. De VVD vindt keuzevrijheid in mobiliteit ook heel erg
belangrijk. We zijn dan ook blij met het realisme van Gedeputeerde Staten hierover in de
commissie.

Voorzitter, we hebben in de commissie ook aangekaart dat er in het investeringskader nieuwe
5270 extra voorwaarden zijn opgenomen die niet in eerdere afspraken voorkomen en in feite een kop
zetten op het landelijk beleid. De gedeputeerde gaf aan dat dit voortkomt uit het anticiperen op
de concept-Wet versterking regie Volkshuisvesting. We zijn blij met de toezegging van het college
dat, als deze wet niet of gewijzigd wordt aangenomen, deze extra voorwaarden zullen worden
teruggedraaid. Dank u wel.

5275 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan Statenlid De Weerdt van Volt.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Beste mensen, in de brede basismonitor van onze provincie kleuren
5280 betaalbaar wonen en woningtekort donker- en donkerrood. De gemiddelde woningprijs in onze
provincie is gestegen tot 536.000 euro. En tegelijkertijd noemen wij een betaalbare woning van
395.000 euro betaalbaar. Voor de jonge huurders onder ons, om daar een hypotheek voor te
krijgen moet je inmiddels 83.000 euro per jaar verdienen. Maar wat betekent dit dan concreet?
De jonge Noord-Hollanders gaan later uit huis. Dat jonge Noord-Hollanders zonder jaren
5285 werkervaring twee keer modaal moeten verdienen om een woning te kunnen kopen. En dat jonge
moeders en vaders bij de eerste schooldag van hun kindje al stress hebben of zij later wel een
betaalbaar huis kunnen vinden. De rode vlakjes zijn als een donkere wolk boven de hoofden van
deze generatie en de volgende. En wij zijn ontzettend blij dat het college de woningbouw wil

5290 versnellen, maar door een tekort aan ambtelijke capaciteit dreigen twintigduizend woningen niet
gebouwd te kunnen worden. En daarom sta ik hier met een pleidooi voor een provinciaal
bouwbreekijzer. En zie het als een soort vliegende brigade die gemeenten helpt om projecten
5295 sneller te starten en procedures sneller te doorlopen. Dit past bij een provincie die helpt en een
provincie die faciliteert. We werken tenslotte als één overheid om die problemen op te lossen. En
wij vinden het heel belangrijk dat in het provinciale bouwbreekijzer wij de gemeenten gaan
helpen zonder de bestuurlijke bevoegdheden van gemeenten en provincie aan te passen. Dus wij
roepen Gedeputeerde Staten op aan de slag te gaan met een provinciaal bouwbreekijzer.

5300 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik denk een sympathieke motie. We hebben
er ook naar gekeken. Maar ik kan nog niet goed duiden wat nou precies het verschil is tussen de
flexibele teams die we nu al hebben om de gemeenten te ondersteunen en precies ook deze
projectteams. Hoe kijkt u daarnaar?

5305 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ja, zoals ik het heb begrepen zijn de flexibele schil voornamelijk
ingehuurde krachten. En een voordeel van een provinciaal bouwbreekijzer is dat, als je capaciteit
in huis haalt, dat je daarmee de kennis vanuit de provincie meeneemt en dat daarmee ook de
doorlooptijd tot het regelen van de inhuur en dergelijke kan verkorten; en dus nog sneller
gemeenten helpt om aan de slag te gaan.

5310 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Oké, duidelijk. Als laatste miste ik wel een financiële post hierin.
Het wordt wel gedekt vanuit het investeringskader, maar wat moet het precies gaan kosten,
volgens u?

5315 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Goh, daar durf ik nu nog geen antwoord op te geven. De motie roept
op om te onderzoeken hoe zo'n provinciaal projectbureau zou kunnen helpen. Dus ik hoop
daarna een afweging te kunnen maken als het onderzoek klaar is.

5320 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dan wil ik als laatste nog toevoegen dat wij op zich best mee
willen gaan wel met de motie, maar dan kijk ik ook even naar de gedeputeerde, dat wij na zo'n
onderzoek nog wel zouden willen spreken over de financiële invulling daarvan alvorens we
verdergaan. Dat lijkt me dan een goede stap. Dat wil ik nog meegeven.

5325 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, misschien in navolging van de vragen van JA21. Wij vinden het ook
een sympathiek plan. Maar het probleem is wel, de flexibele schil hebben we. Dus in feite, dan
doen we het bij de gemeenten zelf. Nu wordt er een soort provinciaal team opgezet. De motie
zegt heel duidelijk: we willen niet gaan tornen aan de bevoegdheid tussen de gemeenten en de
provincie. Maar ik zie nog niet helemaal hoe dat dan in de praktijk ook daadwerkelijk mogelijk
gaat zijn. Dus kunt u dat nog even toelichten?

5330 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik ben een Statenlid. Ik doe een voorstel of roep op om een
onderzoek te starten hoe een provinciaal projectbureau zou kunnen helpen. Dit lijken me heel
goede dilemma's om in dit onderzoek naar voren te laten komen.

5335 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dan vraag ik op deze manier aan de gedeputeerde om dat in zijn
reflectie op de motie ook mee te nemen, dat hij dit mee kan nemen in het onderzoek daarnaar.
Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, Statenlid De Weerd.

5340 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel. Over de motie. Die ga ik indienen met GroenLinks, het
CDA, VVD, Partij van de Arbeid, BBB en de ChristenUnie. We roepen Gedeputeerde Staten op om
te onderzoeken hoe een provinciaal projectbureau kan helpen om gebrek aan ambtelijke
capaciteit op te lossen, hierbij het bevoegd gezag van gemeenten onaangeraakt te laten,
daarvoor dekking in het investeringskader wonen te zoeken en daarover voor de Begroting 2025
aan Provinciale Staten terug te koppelen.

5345 **Motie 69-8 juli 2024**
Provinciaal bouwbreekijzer

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.

Constaterende dat:

- 5350
- *De provincie, Rijk en gemeenten tot en met 2030 samen 191.000 woningen willen bouwen;*
 - *De coalitiepartij en in 'Verbindend Vooruitl' hebben afgesproken gemeenten te willen ondersteunen om de woningbouw te versnellen;*
 - *In het investeringskader hiervoor middelen zijn vrijgemaakt;*
- 5355
- *Tekort aan ambtelijke capaciteit bij gemeenten voor 20.100 woningen een knelpunt is.*

Overwegende dat:

- *Het woningtekort en betaalbare woningen in heel Noord-Holland een groot probleem blijft;*
 - *Er geen signalen zijn dat het gebrek aan ambtelijke capaciteit op korte termijn opgelost wordt;*
- 5360
- *Provincie en gemeenten op woningbouw eigen verantwoordelijkheden hebben en bevoegd gezag zijn.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 5365
- *Te onderzoeken hoe een provinciaal projectbureau kan helpen om gebrek aan gemeentelijke ambtelijke capaciteit op te lossen;*
 - *Hierbij het bevoegd gezag van gemeenten onaangeraakt te laten;*
 - *Daarvoor dekking in het investeringskader wonen te zoeken;*
 - *Daarover vóór de begroting '25 aan PS terug te koppelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

5370

Ondertekening: Maik de Weerd (Volt), Nicole van der Waart (GroenLinks), Dennis Heijnen (CDA), Joost van Gilse (VVD), Gery de Boer (PvdA), Rob Nijkamp (BBB), Michel Klein (ChristenUnie).

5375 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik het woord- Bent u klaar? U bent nog niet klaar.

5380 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik ben echt heel erg blij met de brede steun voor deze motie, want ik vind echt dat wij als één overheid alles op alles moeten zetten om het woningtekort op te lossen. En ik zie deze brede steun ook als een sterk politiek signaal dat de provincie de schouders eronder wil zetten en dat wij klaarstaan om gemeenten te helpen. Laten we gezamenlijk deze uitdaging aangaan en ervoor zorgen dat wonen in Noord-Holland weer haalbaar en betaalbaar wordt voor iedereen. En dat we hopelijk over een paar jaar terug naar de Brede Basismonitor kunnen grijpen en dat die vlakjes toch ietsje groener zijn geworden. Dank je wel.

5385 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

5390 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wilde het heel kort houden, maar ja, dan komen er moties en amendementen en dan voel je je toch weer verplicht om daar iets over te zeggen. Dus dat zal ik ook even doen. Ik wil wel beginnen te stellen dat wat mij betreft GS kunnen rekenen op onze steun. Dus dan hebben we die alvast afgekaart.

5395 We hadden wel een tweetal zorgen. Die zijn in de commissie ook kort voorbijgekomen. De eerste gaat over die vertragende factoren. Want ja, hoeveel miljoen je ook hier tegenaan gooit, stikstof, netcongestie en personeelstekorten in de bouw, blijven denk ik een probleem en ik denk dat we het wel in samenhang moeten gaan bekijken. Dus die wil ik wel even meegeven. Ook blijft het voor ons een zorg dat we niet willen dat versnellen gaat zorgen of gaat leiden tot grijze blokkendozen zonder afdoende groen voor de bewoners en ook een eventuele bijdrage aan de o zo belangrijke basiskwaliteit natuur.

5400 Maar goed, even over de amendementen en de motie. Blij dat ik laat mag spreken. Het voelt altijd een beetje raar dat mensen aan het begin op moties gaan reageren die nog niet ingediend zijn. Misschien een tip dat we dat moeten gaan omvormen. Dat mensen die moties en amendementen aankondigen misschien eerst gaan spreken. Maar goed, ik heb daar dus nu geen last van.

5405 We zijn niet per se tegen het bouwen voor de leefbaarheid, ook niet als dat is in de BPL. Hoewel we de oude systematiek, maar daar komen we op terug bij de Omgevingsverordening, afdoende vonden. Maar we vinden dus eigenlijk niet dat dit investeringskader daarvoor moet dienen. Dat moet dienen voor de grote klappers wat ons betreft. En daarom zullen wij het amendement van de ChristenUnie wel steunen.

5410 De motie van Volt, daar staan we positief tegenover. We neigen om daarvoor te stemmen, maar we hadden wel dezelfde bedenkingen als JA21 en D66. Dus we willen wel eventjes de reactie van de gedeputeerde afwachten voor we definitief de knoop doorhakken. Dank u wel.

5415 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Koning van het CDA.

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, de woningnood is hoog. We moeten iets doen. Het CDA is blij dat dit college deze visie deelt en er tot 2030 191.000 woningen gebouwd kunnen worden. Wij zijn blij met het investeringskader van ruim 76 miljoen. En we zullen goed volgen of dit het gewenste resultaat gaat opleveren.

5420

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Stulemeijer, 50PLUS.

5425 De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Het versnellen van het investeringskader woningbouw. Er is door de voorgangers al heel veel over gezegd. In veel zaken kunnen wij ons ook vinden. Het investeringskader woningbouw heeft een basis van drie bouwstenen: de woningbouwopgave, de duurzame bereikbaarheid, de ov-knooppunten. Tot 2030 is de opgave 191.000. Dat is al tien keer gezegd, geloof ik. Wij betwijfelen of dat gaat lukken: bijna 34.000 woningen per jaar bij het huidige arbeidspotentieel. Maar we vinden alleen het streven in
5430 combinatie met de bouwstenen reeds schoon. Gemeenten hebben een cruciale rol. En wij, de provincie, stellen 76 miljoen ter beschikking, hetgeen de gemeenten waarschijnlijk goed kan gaan helpen. Het verbaast ons alleen dat juist nu – er is ook al heel veel over gezegd en het hoort eigenlijk niet bij dit onderwerp, maar toch – het college besluit tot opheffing van de ARO. Maar dat terzijde. De uitgaven passen binnen het coalitieakkoord en de doelstelling van het
5435 Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid zijn doelen die wij onderschrijven. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer De Moel van de PVV en dat is uw maidenspeech. Ik was u net voor mevrouw Bezaan.

5440

De heer **DE MOEL** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Nou, ik zal dingen voor de elfde keer gaan zeggen. Vandaag bespreken we het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid. De provincie Noord-Holland staat voor een immense uitdaging. Tegen 2030 moeten er maar liefst 191.000 woningen worden gerealiseerd, waarvan twee derde betaalbaar moet zijn. De PVV heeft zorgen over de haalbaarheid van de bouw van deze woningen en benadrukt het cruciale belang dat deze doelstellingen worden gehaald. We moeten ervoor zorgen dat betaalbare woningen beschikbaar zijn voor iedereen, zodat iedereen een kans krijgt op een stabiel en veilig thuis. Het kan niet zo zijn dat er geen gezinnen worden gesticht door woningnood. Het kan niet zo zijn dat kinderen na hun dertigste nog bij hun ouders moeten
5445 wonen, ook door woningnood. Het kan niet zo zijn dat je een scheiding uitstelt door woningnood. Dat zijn onacceptabele situaties. Stel je een toekomst voor waar elke jongere na zijn studie direct een eigen betaalbare woning kan vinden. Een toekomst waarin scheidingen niet worden uitgesteld wegens woningnood. Een toekomst waarin gezinnen worden gesticht zonder angst. Het vinden van een geschikte woning, dat is een toekomst die we moeten creëren. Een
5455 toekomst waar iedereen een plek kan vinden om te wonen, ongeacht zijn of haar situatie.

De huidige woningbouwopgave heeft echter ook een keerzijde. Steden worden steeds drukker, wat leidt tot verstopping op de wegen, overvolle ov-knooppunten en een overbelast openbaar vervoersysteem. Dit vraagt om een brede blik op de oplossingen die wij bieden. De PVV wil
5460 benadrukken dat het bouwen buiten stedelijk gebied, zoals bijvoorbeeld het aanleggen van een straatje erbij in de dorpen, ook een belangrijke optie moet zijn. Dit biedt niet alleen een oplossing voor woningnood, maar kan ook helpen de druk op de stedelijke infrastructuur te verlichten. Ook wil de PVV benadrukken dat seniorenwoningen, zelfstandige bejaardenwoningen, mantelzorgwoningen zullen bijdragen aan de doorstroming op de huizenmarkt. Deze

5465 woningtypen kunnen ervoor zorgen dat ouderen en mantelzorgers passende woonruimte hebben, wat op zijn beurt weer doorstroming en beschikbaarheid van andere woningen creëert.

5470 Daarnaast is het van cruciaal belang dat we mobiliteit in de provincie verbeteren. Het bouwen van woningen in de nabijheid van ov-knooppunten is een stap in de juiste richting. Maar we moeten ervoor zorgen dat deze plannen ook echt haalbaar zijn. Het mag niet het doel zijn om de automobilist uit de auto te krijgen. De provincie moet bijdragen aan de verbetering aan het verbeteren van het ov, zodat dit een aantrekkelijk alternatief wordt voor mensen die zelf de keuze voor bijvoorbeeld de trein kunnen maken. Een goed functionerend openbaar vervoersysteem, dat een betrouwbaar en efficiënt alternatief biedt, is essentieel om de mobiliteit te waarborgen. Laten we er wat cijfers bij pakken. Zeventig procent van de forensen gaat met de auto, slechts tien procent met de trein. Wat als we tien procent van de automobilisten kunnen overtuigen om de trein te nemen? Dat zou voor de NS een stijging van zeventig procent aan reizigers betekenen. Dit heeft grote implicaties voor de capaciteit en de kwaliteit van het openbaar vervoer. Daarom is het belangrijk dat naast de investeringen vanuit de provincie, het college ook het gesprek aan moet gaan met de vervoerders binnen het ov. Samenwerken met de vervoersbedrijven is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de infrastructuur en de dienstverlening van het openbaar vervoer kunnen inspelen op de verwachte groei van de reizigersaantallen.

5485 Met het voorgestelde investeringskader van ruim € 76,4 miljoen is er een flinke impuls beschikbaar voor zowel grote als kleine woningbouwprojecten. De PVV benadrukt het belang van de nauwgezette en transparante toewijzing van deze middelen, zodat elke euro bijdraagt aan een versnelling van de woningbouw en een verbetering van de bereikbaarheid. Echter, de PVV vindt of vraagt zich af of tien miljoen euro voor categorie twee, bestaande uit kleine
5490 woningbouwprojecten, uit een totaalbudget van € 76,5 miljoen wel genoeg is en in verhouding staat tot deze grote opgave.

Voorzitter, wij roepen dan ook op tot een integrale benadering van deze woningbouwopgave. Het is niet alleen een kwestie van meer huizen bouwen, maar ook van het ontwikkelen en behouden van een leefbare, goed bereikbare en betaalbare woonomgeving. Alleen dan kunnen we de toekomst van de provincie veiligstellen en zorgen dat iedereen een passende woonplek kan vinden. Ons motto moet zijn: bouwen aan een betere toekomst voor iedereen. Dank u wel.

[Tafelgeroffel]

5500 De **VOORZITTER**: De heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, de ChristenUnie is blij met het investeringskader. Bij de verkiezingscampagne van maart 2023 bleek het tekort aan vooral betaalbare woonruimte het belangrijkste onderwerp dat leefde onder onze inwoners. Het is daarom goed dat dit college gehoor heeft gegeven aan breed levende wens in de Staten om te doen wat we kunnen om de woningbouw te versnellen. En dat is natuurlijk niet gemakkelijk, want we gaan er niet alleen over en er zijn allerlei factoren die een belemmering vormen. Het is niet zozeer het gebrek aan locaties, want we hebben voldoende plancapaciteit, maar onvoldoende ambtelijke capaciteit, ingewikkelde procedures, een tekort aan personeel, stikstofregels en niet te vergeten speculanten, zitten een snelle woningbouw in de weg. Nou, de motie van Volt gaat in op het eerste probleem. Dus die dienen we graag mede in.

5515 We zijn heel tevreden dat het grootste deel van het geld ter beschikking wordt gesteld voor bouwen op grootschalige locaties nabij ov-knooppunten. En een kleiner deel is bedoeld voor kleinschalige projecten van regionaal belang. Dat is op zich prima, want ook regionaal kunnen er soms knelpunten zijn. Maar waar we echter wel voor willen waken, is dat er zomaar gebouwd gaat worden in BPL. We weten dat het college dat mogelijk wil maken, want we hebben een omgevingsverordeningswijziging waar we in het najaar verder over zullen spreken. Maar ook
5520 daarin zegt het college dat binnenstedelijk het uitgangspunt moet blijven. In de huidige opzet van het investeringskader wordt echter niet uitgesloten dat subsidie vanuit dit investeringskader gaat naar bouwprojecten in het BPL. Maar omdat binnenstedelijke locaties nog steeds de voorkeur hebben boven bouwen in BPL, zouden onze instrumenten er dus niet op gericht moeten zijn om bouwen in het BPL aan te moedigen, wat we doen met subsidies. Daarom dienen wij het

5525 reeds vaak aangekondigde amendement, samen met D66 en SP, in met als dictum: we vervangen
de tekst van het huidige besluit één in de voordracht met een aanvulling waarin de volgende
wijziging staat: in de voorwaarden van het investeringskader wordt opgenomen dat de subsidie
niet verstrekt zal worden aan bouwprojecten in het Bijzonder Provinciaal Landschap, tussen
5530 haakjes 'of vergelijkbare opvolgende regimes'. En daarmee ben ik aan het einde van mijn
bijdrage. Dank u wel.

Amendement 19-8 juli 2024
Geen extra subsidie naar bouwen in BPL

5535 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 juli 2024.*
Besluit:
Om de volgende tekst in besluit L van het ontwerpbesluit in de Voordracht:

5540 *"Het Investeringskader Versnellen Woningbouw en Duurzame Bereikbaarheid vast te stellen."*
Te vervangen door de tekst:

5545 *"Het Investeringskader Versnellen Woningbouw en Duurzame Bereikbaarheid vast te stellen, met
inachtneming van de volgende wijziging:*
*In de voorwaarden van het investeringskader wordt opgenomen dat de subsidie niet verstrekt zal
worden aan bouwprojecten in het Bijzonder Provinciaal Landschap (of vergelijkbare opvolgende
regimes)."*

5550 *Toelichting*
Het college is voornemens om in de omgevingsverordening de mogelijkheden voor bouwen in
Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) te verruimen en de bevoegdheid daarvoor aan gemeenten
te laten, maar houdt binnenstedelijk wel als uitgangspunt. Met het nieuwe investeringskader
5555 *wonen wordt EUR 76,4 mln. subsidie beschikbaar gesteld voor gemeenten om woningbouw te*
versnellen. Met de huidige opzet wordt niet uitgesloten dat de subsidie vanuit het
investeringskader naar bouwprojecten in BPL zal gaan. Bouwen in binnenstedelijke locaties heeft
de voorkeur boven bouwen in BPL en het instrumentarium van de Provincie zou er niet op gericht
moeten zijn om bouwen in BPL aan te moedigen. Daarom regelt dit amendement dat in de
5560 *voorwaarden van het investeringskader wordt opgenomen dat de subsidie niet verstrekt zal*
worden voor bouwprojecten in BPL.

En gaan over tot de orde van de dag.

5565 *Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Laurien Berkvens (D66), Heidi Bouhlef-Lascaris (SP).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dit amendement maakt ook onderdeel uit van onze
beraadslagingen. En dan ga ik naar de heer Van den Berg van JA21.

5570 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, beste inwoners, als JA21 kijken we overwegend
positief naar het investeringskader dat vandaag voor ons ligt. De woningopgave is voor
Nederland, en specifiek voor de provincie Noord-Holland, een urgente zaak. Jongeren en starters,
de pijlers van onze toekomstige samenleving, worden belemmerd in hun levensopbouw door het
woningtekort. Het gebrek aan voldoende woningen belemmert ook de ontplooiing van jonge
gezinnen. Het werd net al even gezegd. Recente cijfers tonen aan dat in regio's waar de
5575 huizenprijzen sterk zijn gestegen, zoals Groot-Amsterdam, het geboortecijfer juist daalt en in dit
geval met 25 procent. Dit bevestigt dat wonen en het starten van een gezin onlosmakelijk met
elkaar verbonden zijn. We moeten aan de bak. En hard ook. Het is dan ook broodnodig dat
Gedeputeerde Staten het doel hebben gesteld om in 2030 191.000 nieuwe woningen te hebben
gebouwd. Ik zeg wel, over een ruime week is het een jaar geleden dat wij tegenover de VVD
5580 stonden en bij het bespreken van het coalitieakkoord constateerden dat het glas halfvol is. Mooie
winst op woningbouw, dat is één ding wat zeker is.

We zien echter wel een aantal punten die onze wenkbrouwen doen fronsen en volgens mij leven
diezelfde zorgen bij dezelfde VVD. Dat viel ons – tenminste, dat denk ik – wel op bij de laatste

5585 commissievergadering. En ik doel op de, en ik zeg toch wel, behoorlijke lijst aan punten aan voorwaarden die Gedeputeerde Staten erop nahoudt. En heeft de VVD daar ook genoeg vertrouwen in dat we het met deze lijst ook voor elkaar gaan boksen om al die woningen te bouwen? Zeven is een mooi volmaakt getal wel. En ik noem ze even op. Betaalbaarheid van woon-
 5590 en werkruimten, beschikbaarheid van energie – dat is ook een dingetje tegenwoordig – bereikbaarheid, leefbaarheid, vitaliteit van dorpen en kernen, nabijheid van voorzieningen en tenslotte gezondheid en klimaatadaptiviteit. Daarom mijn vraag aan de gedeputeerde: is de gedeputeerde het met JA21 eens dat, gezien de urgentie van de woningbouwopgave, dit wel heel veel eisen zijn om aan te moeten voldoen en dat ze ook niet allemaal even urgent zijn. Dan doel ik met name op de eisen omtrent klimaat. Die lijken ons minder dringend op dit moment dan de
 5595 urgentie van de woningnood. Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie.

5600 De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. En eigenlijk aansluitend op het betoog van JA21. Er zijn veel voorwaarden inderdaad die worden gesteld aan die nieuwbouw. Er is een enorme noodzaak tot bouwen. Dat is onze fractie absoluut eens met het voorliggende voorstel. Inderdaad, die woningbouwopgave is urgent. De marktwerking faalt. En wat eigenlijk ook tegenwerkt – en dat heb ik nog niet een andere partij horen benoemen – is de Wet betaalbare
 5605 huur. Die lijkt een heel sociale wet te zijn die ervoor zorgt dat die huur betaalbaar blijft. Maar dat is eigenlijk een sociale paradox, want juist door die Wet betaalbare huur wordt het investeringskader voor mensen die dus uiteindelijk die woningen moeten bouwen, heel veel moeilijker, waardoor heel veel huurwoningen uit de markt gehaald zullen worden, waardoor de huurprijzen juist zullen gaan stijgen. En dat is een extra probleem om die ambitie die we met
 5610 elkaar hebben, om die uiteindelijk te kunnen bereiken. Dus dat is wat ik toch ook deze Staten wil voorhouden, dat dat iets is waar we echt op zullen moeten letten. En ook richting het college wil ik dat meegeven, dat dat in de gesprekken hierover absoluut ter sprake zal moeten komen.

Investeringskader Versnellen Woningbouw. Ja, dus die urgentie, die zien wij. De voorwaarden die
 5615 worden gesteld aan met name die categorie één woningen, die vinden wij ook wel behoorlijk streng, waarbij inderdaad de koppeling aan de ov-knooppunten en het STOMP-principe- Ja, dit STOMP-principe vinden wij toch eigenlijk wel een beetje stom, moet ik heel eerlijk zeggen. Ik kan me voorstellen dat het op deze manier wordt neergezet, maar het heeft niet onze voorkeur. Maar de noodzaak tot woningbouw die er is, om inderdaad onze kinderen die ook straks een woning
 5620 willen hebben, om die van een woning te kunnen voorzien, die zal er al met al toch voor zorgen dat wij, alles afwegende, voor dit voorstel zullen stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan gedeputeerde Beemsterboer voor een reactie in eerste termijn namens het college van Gedeputeerde Staten.

5625 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*
 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Staten, dank u wel. Ik heb ontzettend veel complimenten gehoord voor dit beleid en ook breed. Ik durf zelfs te hopen op unaniem draagvlak. En die complimenten geef ik natuurlijk in eerste instantie door aan onze ambtelijke
 5630 organisatie. Maar ik moest ook even denken aan woningzoekenden in onze provincie. Dat zullen ze niet allemaal zijn, denk ik, maar stel dat er een aantal zijn die dit debat toch meekijken, dan denk ik dat ze heel blij zijn met de inbreng van alle Statenleden hier. En dat ben ik in elk geval ook. Dank daarvoor. Want we hebben nogal wat woningzoekenden.

5635 Ik loop even een aantal punten langs en dan zal ik op de moties ingaan. Aandacht voor de groep 1828 vroeg BBB. Dat hebben we zeker. Daar hebben we ook goed overleg mee. En een oproep om aan de slag te gaan vanwege de noodzaak. Nou, die wordt breed gedragen volgens mij.

5640 D66. Ik ga straks nog even in over het bouwen in BPL.

SP was wel wat bezorgd of we niet de winsten van snelle projectontwikkelaars zouden gaan spekken. Ik ben daar ook in de commissievergadering wat uitgebreider op ingegaan, want dat is zeker niet de bedoeling. Dit beleid bedoelt juist om de publieke kant van de investeringen wat meer mogelijk te maken: wegen, groen, biodiversiteit, water. Dat zijn soms eisen die projecten

- 5645 wat duurder maken, maar ook wel mooier maken. En vooral ook het kunnen realiseren van meer sociale woningen is ook een eis die de exploitatie van een project wat spannender maakt, maar een project wel beter maakt. Dus daar zien wij juist meer mogelijkheden om de publieke kant en het publieke belang wat meer te dienen. Ik hoop dat u dat ook zo ziet.
- 5650 GroenLinks. Inderdaad, de focus ligt op bestaande plannen. Verreweg de meeste bestaande plannen zijn binnenstedelijk.
- 5655 De VVD herhaalde nog even, of herinnerde mij nog even aan de toezegging uit de commissievergadering in relatie tot het eventuele scenario als de Wet regie op de volkshuisvesting niet wordt vastgesteld. Die was ik niet vergeten. Goed dat u me daaraan herinnert. En die zal ik bij deze herhalen in deze vergadering, zodat u die nog eens bevestigd heeft.
- 5660 Volt, het bouwbrekijzer, daar ga ik straks ook wat aan het eind wat nader op in.
- 5665 Partij voor de Dieren haalde andere vertragende randvoorwaarden aan. Dat werd hier en daar ook wat vaker genoemd in het debatje met de VVD en JA21, volgens mij. Zoals Stikstof, wat trouwens nu één bouwproject in onze provincie tegenhoudt. Netcongestie en bereikbaarheid, dat zijn inderdaad ook wel zaken waar wij van het Rijk verwachten dat zij ook hun kant van de woondeals nakomen. Dat zien we in veel gevallen ook gebeuren, maar daar is echt veel nodig en dat gaat onze budgetten ver te boven, want netcongestie krijgen wij met onze provinciale budgetten helaas niet opgelost. Dus daar zal ook iets van het Rijk nodig zijn. En dat geldt voor bereikbaarheid van projecten trouwens ook.
- 5670 Partij voor de Dieren geeft eigenlijk aan dat bouwen voor die leefbaarheid in BPL, dat kunnen we nog wel zien, maar is het nou logisch om dat ook te financieren? Ik probeer even wat scenario's naar boven te halen om u misschien toch te overtuigen.
- 5675 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, ik hoorde net de gedeputeerde zeggen dat er één project op dit moment stilligt vanwege stikstof. Dat klopt, hè?
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Daar heeft u een brief over ontvangen, voorzitter. Dat is Heiloo.
- 5680 De **VOORZITTER**: Meneer Beemsterboer, via de voorzitter, graag.
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Sorry. Voorzitter, daar hebben we de Staten een brief over verzonden. Dat gaat om de Zandzoom bij Heiloo.
- 5685 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Uitstekend. Die heb ik niet gelezen, moet ik toegeven. Maar is er manier om dat dan bijvoorbeeld weer op te lossen met de stikstofbank die we nu hebben opgezet? En zo ja, wanneer?
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Jazeker, voorzitter. Dat zou mogelijk zijn. En daarvoor zoeken we natuurlijk vulling van die stikstof bank. Daar werken wij elke dag aan. En dat is niet eenvoudig.
- 5690 Wat ook weer niet wil zeggen dat het onmogelijk is.
- 5695 Wat scenario's voor de Partij voor de Dieren. Kijk, dat werd net al even aangehaald. Er zijn ook binnendorpse BPL-locaties of BPL-locaties die in een lint zitten, waar bijvoorbeeld een oude garage heeft gestaan, ken ik een geval van, die dan omgevormd wordt naar een aantal woningen waar eigenlijk de ruimtelijke kwaliteit ook best wel van toeneemt. Dat is ook een BPL-locatie. Dat kunnen ook wat grotere locaties zijn eventueel. Maar goed, daar heb ik geen concreet voorbeeld van. Het kan ook zijn dat een plan voor een heel klein deel in het BPL ligt. Het kan ook zijn dat een plan extra natuur-, extra groen- of extra waterambities heeft waarvoor een provinciale bijdrage kan zijn. Het kan ook zijn dat een plan extra sociale bijdrage vraagt. Het kan best – nu
- 5700 komen we in de wat extremere scenario's, hoor – zijn dat een plan een verlegging van het spoor of een weg vraagt? Het kan ook een binnenstedelijk plan zijn en dat kan voor een deel ook nog, ook al is het maar één vierkante meter, door BPL gaan. Het kan ook zijn dat er een kruispunt wat verder dan een plan moet worden aangepast om een plan toch mogelijk te kunnen maken, zodat het aantal woningen kan toenemen. En dat kruispunt zal net overlappen met een deeltje BPL,

- 5705 waardoor een generieke regeling dat nou net onmogelijk heeft gemaakt. Daarom zal ik straks bij het antwoord op de motie pleiten om hier geen generieke lijn in te kiezen.
- 5710 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik ben een beetje verbaasd, want de gedeputeerde probeert mij te overtuigen, maar volgens mij heb ik juist aangegeven dat ik niet ben tegen bouwen in BPL per definitie, maar dat ik vind dat het geld uit het investeringskader bij voorkeur terecht moet komen bij de grote klappers. Dus er zijn denk ik andere partijen die dit hebben ingebracht. Maar u richt zich tot mij en dat vind ik heel fijn op mijn verjaardag, maar volgens mij bent u daar niet aan het juiste adres.
- 5715 De **VOORZITTER**: Ja, dames en heren, de heer Hollebeek is jarig vandaag.
- [Applaus]*
- 5720 De **VOORZITTER**: En ik geef nu het woord aan de heer Beemsterboer.
- 5725 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank. Ik had de heer Hollebeek al gefeliciteerd, maar is het goed dat hij ons nog even- Nee, het ging natuurlijk allemaal om casuïstiek, waarbij bepaalde vraagstukken een woningbouwproject, binnenstedelijk of buitenstedelijk voor extra financiering zou vragen of een complexe businesscase zouden geven, waar je mogelijk toch in een scenario terecht zou komen dat je zou zeggen: hier zien we een aanvraag voor die middelen toch als een redelijke aanvraag, want we helpen daar het woningbouwvraagstuk mee. Dus het gaat om inderdaad, als er toch middelen zijn, die leefbaarheid en die woningbouwvraagstukken daar ook mogelijk te maken. Nou, goed. Dank in elk geval.
- 5730 De **VOORZITTER**: Interruptie van mevrouw Berkvens.
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ik heb het uitgelokt natuurlijk.
- 5735 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dan toch even de vraag. Kijk, ik denk, we verschillen hierover van mening. Maar hoor ik hier dan wel de toezegging dat het voor grotere projecten, want dat kan ook in BPL, aangezien er ook maatwerkprojecten zijn aangekondigd, dat daarvoor het investeringskader sowieso niet zal gelden richting BPL?
- 5740 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik begrijp deze vraag ook niet zo goed. Stel nou dat het dan echt een beter project wordt of dat er bijvoorbeeld meer sociaal mogelijk is, wilt u dan de slechtere variant van dat project?
- 5745 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ik vind het een slecht idee om projecten in BPL, zeker grootschalige projecten, mogelijk te maken met de subsidie vanuit de provincie op deze manier. Deze projecten hebben dat over het algemeen dan ook niet nodig, want grootschalige projecten kunnen juist ook op andere plekken beter plaatsvinden. Dus mijn vraag is: bent u van mening dat het daar sowieso dus niet mogelijk hoeft te zijn en daarmee kunt u toezeggen dat dat niet zal gebeuren?
- 5750 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, ik hoor hier scenario's in de zaal waar ik in elk geval niet zomaar op vooruit zou durven te lopen. Ik kan me veel gevallen voorstellen waarbij projecten echt significant beter worden. Ik haalde al aan, bijvoorbeeld doordat er meer sociaal mogelijk is, meer groen, meer duurzaamheid, meer water, dan in een aanvraag die ook aan de eisen zou voldoen waarvoor een beroep op de provincie gedaan zou kunnen worden. En dan denk ik dat u
- 5755 de kwaliteit van projecten mogelijk tekortdoet door dat van tevoren uit te sluiten. Waarbij ik aan zou willen geven: er komt natuurlijk nog een wegingsmoment van al die projecten. Dus daarop vooruitlopen lijkt me gewoon nu niet verstandig. Dat zou ik ook niet adviseren. Maar het kan zijn dat we daarover van mening verschillen.
- 5760 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dan misschien nog het laatste. Er komt een wegingsmoment van al die projecten. Betekent dat dat die projecten ook nog langs ons komen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, er staat in het beleid dat dat wegingsmoment bij GS ligt.

5765

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Kunt u dan toezeggen dat als het projecten zijn deels in BPL, dat u dat wel aan de Staten zal voorleggen?

5770

De **VOORZITTER**: De heer Beemsterboer, het blijft via de voorzitter. U heeft de neiging om mij er tussenuit te knippen, maar voor de luisteraars die ook meekijken, die willen graag weten wie er aan het woord is. Vandaar dat ik dat elke keer keurig zeg. Ik heb nu het woord gegeven aan de heer Beemsterboer.

5775

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank. Nee, dat kan ik niet toezeggen. Bovenaan de titel van dit document staat het woord 'versnellen'. Dus ik hoop dat er enig vertrouwen is dat wij in overleg van het college dit soort aanvragen zullen beoordelen met onze ambtelijke organisatie.

5780

Dan ga ik verder met de PVV. U geeft eigenlijk heel mooi aan, dat stichten van gezinnen, na je dertigste nog bij de ouders, dat uitstellen van scheidingen. Daarom is dat bouwen van die 191.000 woningen belangrijk. Dat is echt complex. Maar het is wel van cruciaal belang dat we het doen. En daarom gaan wij ook als provincie, ook met deze middelen, ons uiterste best doen om dat mogelijk te maken.

5785

En u vraagt zich af of tien miljoen voor kleine projecten wel genoeg is? Ik weet het echt niet. Ik heb de inschatting van wel. Maar laten we gewoon beginnen en dan merken we het vanzelf. Dit is in elk geval wat wij daar nu voor beschikbaar zouden willen stellen, zouden kunnen stellen.

Even kijken hoor. Ja. ChristenUnie. Ga ik straks ook even op de motie in.

5790

Dan ga ik eerst nog even naar JA21, die aangeeft dat er wel heel veel eisen zijn. Eigenlijk geeft Forum voor Democratie dat ook aan. Dat klopt. Dat geldt in algemene zin natuurlijk ook voor onze bouw. Wij bouwen echt heel goede, kwalitatieve wijken, gemengde wijken, duurzame wijken. We houden er rekening met mee dat de weersomstandigheden kunnen veranderen, waardoor we toch nog steeds heel goede wijken willen bouwen. En ja, daar hebben we een

5795

behoorlijk pakket aan eisen voor. Maar we denken wel dat het mogelijk is om, ondanks dat pakket aan eisen, toch al die woningen te realiseren en dit geldt op een goede, efficiënte en duurzame manier weg te kunnen zetten, zodat er meer woningen gerealiseerd worden en meer bereikbaarheid mogelijk wordt gemaakt.

5800

Dan de- Ja, zijn het alle twee amendementen? Het amendement en de motie. Het amendement in eerste instantie, van de ChristenUnie en D66, gaat over dat niet subsidiëren van bouwen in BPL.

5805

Die zouden we willen ontraden, omdat het een generieke beperking betreft. We hebben duidelijke randvoorwaarden voor bouwen aan de randen opgenomen in ons coalitieakkoord. Dat hebben we ook opgenomen in beleid dat u van ons gezien hebt op dit gebied, onder andere ook in dit beleid. Dus wij hopen op het vertrouwen dat wij daar de juiste afwegingen in zullen maken als er toch aanvragen zouden komen.

5810

Dan met betrekking tot de motie Provinciaal bouwbrekijzer. Dank daarvoor. Het voelt als een flinke steun in de rug. Ik zou die ook willen- Ja, 'overnemen' kan ik niet zeggen, volgens mij. 'Adviseren voor te stemmen' mag ik ook al niet zeggen, dacht ik. Maar in elk geval, laten we aan de Staten.

5815

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, ik hoop even een beetje op opheldering. U geeft aan dat u het amendement of de motie ontraadt.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: U heeft het nu over het amendement, denk ik, van de ChristenUnie.

5820

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, sorry, amendement. Ik zei het wel goed. Omdat het al goed beschreven zou zijn en het vertrouwen, want er zijn al kaders. Maar gemeenten kunnen straks toch al beginnen met bouwen en dan wordt er toch achteraf pas getoetst?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, gemeenten kunnen op het moment dat ze voldoen aan alle eisen die wij in ons beleid hebben gesteld, beginnen met bouwen. Hetzelfde als met de wet. Als de gemeente voldoet aan de wet, dan mogen zij een bouwplan – de Wet ruimtelijke ordening bijvoorbeeld – doorvoeren, in procedure brengen, uiteindelijk ook bouwen. Dat geldt ook voor onze regels. Wij gaan ervan uit dat de gemeenten zich houden aan onze regels en dat toetsen. En als dat niet- Ja, u heeft geen vertrouwen in gemeenten kennelijk, maar, voorzitter, dat hebben wij wel. En die gemeenten, als zij zich niet houden aan ons beleid, dan zullen we een zienswijze indienen en zullen we daarmee verder gaan. Maar volgens mij voert u nu de discussie die we binnenkort met elkaar voeren over het beleid met betrekking tot BPL.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ik weet dat we hem later ook nog zullen voeren, maar ik vind deze beantwoording wel heel essentieel vanwege het amendement.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Oké, dank u wel, voorzitter. Dan toch weer even terug op die motie over het bouwbrekijzer. Dit voelt dus als een flinke steun in de rug. Ik zou wel enige flexibiliteit slash creativiteit gunnen aan onze ambtelijke organisatie om hier zo goed mogelijk invulling aan te geven. Want er wordt nu bijvoorbeeld aan gedacht om dat geleidelijk op te schalen vanuit onze gebiedsontwikkelaars bijvoorbeeld. En u stelt een deadline op voor de begroting van 2025. Daar krijg ik hier wel wat zuchtende mensen over, die vinden het niet heel erg dat die blijft staan. Maar het zou dus kunnen zijn dat we dan een tussenresultaat melden over hoe ver we op dat moment zijn met die plannen rond uw bouwbrekijzer. Wij zien wel gelegenheid om daar verder onderzoek naar te doen. We hebben natuurlijk ook innovatiebudgetten in dit beleid opgenomen en daarin aangegeven dat we dat projectbureau zouden willen onderzoeken. Dus wij zien gelegenheid om dat vorm te geven. Er werd vanuit D66 nog gevraagd naar aanleiding van uw motie hoe dat eruit zou kunnen zien. Je merkt nu dat die flexibele schil natuurlijk allemaal externe inhuur is. Er komen veel externe mensen in die organisatie van de gemeente om te helpen. Dat vraagt steeds ook weer dat je die externe inhuur ook weer op vlieghoogte brengt in die ambtelijke organisatie. In de ideale wereld signaleer je wanneer de verschillende disciplines- Dat kan een gebiedsontwikkelaar zijn, dat kan misschien ook een planeconoom zijn of een rioolspecialist of bedenker maar wat er allemaal nodig is voor een woningbouwplan. Als daarop bij verschillende gemeenten hiaten zijn en we kunnen invliegen met vaste capaciteit, dan ontstaat daar ook een bepaalde kennisbasis die wij in onze provincie weer kunnen benutten, eventueel zelfs als gemeenten zoveel capaciteit tekortschieten.

De **VOORZITTER**: Komt er nog een punt, meneer Beemsterboer?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Bijna. Even de komma. Eventueel zelfs-

De **VOORZITTER**: Ik ga toch een interruptie toestaan van de heer Van den Berg, want ik heb het idee dat u een paar keer hetzelfde vertelt. Meneer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik volg het nu even niet meer. Maar wat ik vooral nog wil weten na het debatje net met Statenlid De Weerdt, wat nou het verschil is tussen de flexibele teams die we nu hebben en die projectteams die Volt voorstelt? Wat is daar het verschil tussen?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Kijk, we gaan dat nog onderzoeken natuurlijk, dus dat is niet helemaal bekend. Maar de richting van het onderzoek is dat de flexibele schil, het gaat om het financieren van de helft van de kosten van externe inhuur vanuit bureaus, die ondergebracht worden bij de gemeenten. Hier zou het over een team gaan binnen de provincie dat ofwel hiaten kan opvullen bij de gemeenten op hun verzoek. Daar zullen we deels waarschijnlijk ook wel financiële afspraken met de gemeente over moeten gaan maken, want uiteindelijk komt dat in plaats van een vacatureruimte waar ook kosten voor vrijvallen bij een gemeente. En wij krijgen zelfs veel signalen, dat hebben we hier eerder ook met elkaar besproken, dat er gemeenten zijn die zo weinig capaciteit op een ruimtelijke afdeling nog hebben, dat ze hele projecten niet door kunnen zetten die ze wel door zouden willen zetten. En als je een team hebt, zou je dat in het geheel mogelijk in kunnen zetten om daarmee te helpen dus. En in de vaste kennisbasis, ook wel een beetje in de kosten natuurlijk ten opzichte van externe inhuur en in de breedte van de

mogelijkheden die je aan zou kunnen bieden, verwachten we dat het verschil zou kunnen maken. Maar dat is nog onderdeel van onderzoek.

5885 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel. Dan snapt u natuurlijk dat JA21 er niet op zit te wachten dat we zo meteen een projectbureau krijgen met duurbetaalde medewerkers die dat hele investeringskader zullen opsnoepen. En daarom stelde ik net ook de vraag over wat dat moet gaan kosten. Dus die zou ik ook nog wel concreet willen zien. En ook nog dat, wanneer die kosten bekend zijn, we daarover wel met de Staten in gesprek gaan.

5890 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat lijkt me wijs om de financiële kant hier ook-
Uiteindelijk zou het mooi zijn als we een groot deel, of misschien wel het geheel, van wat u dan projectbureau noemt en wat we misschien ook wel op die manier gaan krijgen, kunnen financieren vanuit de normale inkomstenbronnen die een gemeente ook heeft op dit soort projecten via anterieure overeenkomst, via bouwleges of via dan vacatureruimte die daar
5895 ontstaat. Maar dat is allemaal nog nader te onderzoeken. Het is niet per se zo dat we voornemens zijn om extra geld te bieden, want geld lijkt op dit moment, ondanks het hele ravijnjaar en de algemene financiële discussie voor dit vraagstuk, bij gemeenten niet het probleem.

5900 De **VOORZITTER**: Meer vragen? Laatste vraag, de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Rest mij nog één vraag en die gaat dan over het bevoegd gezag. Het werd ook in de motie aangegeven. Ja, daar sta ik ook kritisch tegenover wie dat- Ja, als wij ambtenaren hier in dienst hebben en die gaan dat werk doen voor de gemeenten, ja, wie is er
5905 dan uiteindelijk verantwoordelijk? Dat is wel belangrijk.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank. Dat is ook onderdeel van het onderzoek. Maar de gesprekken die ik hier tot nu toe met wethouders over heb gehad, over dit idee, dat natuurlijk ook naar aanleiding van het beleid en de voortoets van het beleid is besproken, is dat de
5910 uiteindelijke besluitvorming blijft liggen bij B&W en de gemeenteraad en dat dat die gemeenten voldoende vertrouwen geeft dat ze ook de provincie in huis zouden willen halen om te helpen. Want daar zit natuurlijk altijd wel wat spanning, omdat we ook eigen beslissingsbevoegdheid hebben. Dus dat ziet u denk ik goed. Het is onderdeel van het onderzoek. Wat daar exact uitkomt, ik weet het nog niet. In elk geval laten we de motie aan de Staten en danken we de
5915 indieners voor de steun in de rug.

De **VOORZITTER**: Dat was de reactie van het college in eerste termijn. Ik ga kijken of er nog behoefte is aan een tweede termijn. De heer Nijkamp.

5920 De heer **KLEIN** (CU): Meneer de voorzitter, een punt van orde. Ik zou graag heel kort willen schorsen om even overleg te hebben met de mede-indieners van het amendement.

De **VOORZITTER**: Heeft u aan vijf minuten genoeg? Vijf minuten schorsing?

5925 *Schorsing van 18.19 tot 18.32 uur.*

De **VOORZITTER**: Dames en heren, wilt u gaan zitten alstublieft? Even voor de agenda. Ik heb net met de griffier overlegt. Wij stellen voor dat we dit punt afmaken. Dan zal ondertussen het eten klaar staan. En we hebben natuurlijk afgesproken om een extra stemronde in te lassen, maar het
5930 lijkt wellicht verstandig, omdat we nog maar één punt na het diner hebben, om dat dan te doen en daarna in één keer alles weg te stemmen. Stemt u daarmee in? Ja, ik ben pas net begonnen, dus ik verspreek mezelf nog weleens. Ja, ik bedoel, al die moties en al die voordrachten weg te stemmen. Ja, maar aan het gelach te horen, meen ik aan te kunnen nemen dat u daarmee kunt instemmen.

5935 Dan gaan heropen ik weer deze vergadering. We waren aangekomen, we hebben net geluisterd naar gedeputeerde Beemsterboer als een reactie in de eerste termijn namens het college. We hebben het over het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid. En dan gaan we verder met de tweede termijn. Ik was aan het kijken naar de heer Nijkamp, maar

5940 volgens mij had hij geen bijdrage meer. Mevrouw Berkvens? Nee. De heer Vonk? Mevrouw Bouhlel? Heeft u nog een bijdrage in de tweede termijn? Statenlid Van der Waart? De heer van Gilse? Statenlid De Weerdt? Ja.

Tweede termijn Provinciale Staten

5945 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank voor het woord, voorzitter. Allereerst een reactie op het amendement Geen subsidie naar bouwen in het BPL van de ChristenUnie, D66 en SP. Ik vond dat ze een sterk argument gaven. Namelijk, als de provincie zich uitspreekt om voorkeur te hebben voor binnenstedelijk bouwen, dan vind ik echt niet dat we instrumenten moeten optuigen die buitenstedelijk bouwen aanmoedigen. Want ja, je kan elke euro maar één keer uitgeven en we
5950 willen dat die euro wordt besteed aan de beste projecten. En daarom stemmen wij voor deze motie.

Nog even over de motie van provinciaal bouwbreekijzer. Ik ben ontzettend blij dat Gedeputeerde Staten het idee omarmen, want volgens mij streven we naar hetzelfde. Ik vind het belangrijk dat
5955 we politieke steun uitspreken, dat de provincie klaar staat om gemeenten te helpen en ik vind het belangrijk dat we hier grondig werk van maken. Ik begrijp van de gedeputeerde dat de eerste stappen tot een provinciaal bouwbreekijzer al worden gezet. Even over de tussenrapportage, zoals ik het de gedeputeerde hoorde zeggen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat dit plan slash tussenrapportage op zijn minst duidelijk maakt in welke fase bouwplannen door gebrek aan
5960 ambtelijke capaciteit bij de gemeenten het meeste speelt? 2, hoe het bouwbreekijzer dit op kan lossen? En 3, in ieder geval aan de commissie terug kan koppelen, of de Staten, terug kan koppelen welke politieke dilemma's over specifiek bestuurlijke bevoegdheden met het breekijzer opdoemen. Dank je wel.

5965 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren? Nee? Mevrouw Koning, CDA? De heer Stulemeijer? De heer De Moel van de PVV? Nee. De heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel voor het woord. En ook dank voor de mogelijkheid om even te schorsen om overleg te hebben. We hebben als indieners van het amendement even overlegd
5970 naar aanleiding van de reactie van GS en we zijn op zich gevoelig voor het argument dat projecten beter zouden kunnen worden door de subsidie, ook als ze in het BPL liggen, terwijl we dat eigenlijk niet zouden willen. Tegelijkertijd blijven wij vinden dat we dat bouwen in BPL niet moeten gaan faciliteren. We hebben even overlegd. We zoeken eigenlijk naar een manier om te voorkomen dat subsidiegeld ingezet gaat worden om projecten te realiseren in BPL, die dat
5975 anders niet hadden gedaan. Terwijl we tegelijkertijd de mogelijkheid openhouden dat projecten die net met een hoekje of een randje of zo erin zitten, beter worden door de subsidie. Dus daarom trekken we het amendement in en dienen we een motie in. En de motie heet- Nou, ik ga meteen het dictum voorlezen, want de overwegingen hebben we kort gehouden vanwege de beperkte tijd om de motie op te stellen. Het dictum van de motie luidt: PS verzoeken het college
5980 van Gedeputeerde Staten om subsidies, die worden aangevraagd in het kader van het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid voor woningbouwprojecten die vallen binnen het BPL of vergelijkbare opvolgende regimes ter advies voor te leggen aan PS. Wat we daarmee dus vragen, is wat we eerder bij een vorige gedeputeerde groots en meeslepend en klein en venijnig hebben genoemd. Als er nu projecten zijn waarvoor
5985 gelden beschikbaar worden gesteld, waarvan het zou kunnen raken aan die BPL, waar we het belangrijk vinden, dat u dan eerst bij PS komt om ons om advies daarover te vragen. Dank u wel.

Amendement 19 'Geen extra subsidie naar bouwen in BPL' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

5990

Motie 70-15 juli 2024

Advies PS voor subsidie woningbouwprojecten in BPL

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 15 juli 2024.

5995 *Constateernde dat:*

- *Het de voorkeur van de provincie is om binnenstedelijke te bouwen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Subsidies die worden aangevraagd in het kader van het "Investeringskader versnellen Woningbouw en Duurzame Bereikbaarheid" voor woningbouwprojecten die vallen binnen BPL of vergelijkbare opvolgende regimes, ter advies voor te leggen aan PS.*
- En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Laurien Berkvens (D66), Heidi Bouhlef-Lascaris (SP) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

De **VOORZITTER**: En deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En zoals is aangegeven, het amendement, en dat was amendement genummerd A19, is ingetrokken. Er is een nieuwe motie ingediend.

De heer Van den Berg, JA21.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, dank u wel en ook aan de gedeputeerde voor de zorgvuldige beantwoording. Wij willen dit voorstel van harte ondersteunen. Rest mij nog wel één vraag. Ik wil echt heel graag dat wij heel snel al die woningen gaan bouwen en zeker ook die deadline van 2030 ook echt gaan halen. Mijn vraag dan ook aan de gedeputeerde: is er nog landelijk beleid of is er nog een kop op landelijk beleid wat in dit investeringskader verwerkt zit? En dan bijvoorbeeld specifiek op klimaat? En zo ja, zouden we ook nog zaken kunnen reduceren, dus eigenlijk regelgeving reduceren, zodat we nog sneller bij die gestelde doelen zouden kunnen komen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Dessing, Forum voor Democratie? Nee. Dan geef ik het woord aan de heer Beemsterboer in tweede termijn.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. Drie vragen. Volt, die toezeggingen over het proces om te komen tot zo'n bouwbrekijzer. Dat zou ik eigenlijk niet willen doen, omdat ik een beetje voorzichtig wil zijn met het inkaderen van het proces. Dus ik heb er vertrouwen in dat onze ambtelijke organisatie volop aan de slag gaat om dit vorm te geven. En als ik dan nu door toe te zeggen dat voor de begroting we dan wel alvast kunnen aangeven wat het meeste speelt of die politieke dilemma's op tafel, misschien zijn er wel andere dingen die eerder onderzocht- Ik gun onze organisatie gewoon om dat proces zorgvuldig en goed te doorlopen en snelheid te maken waar dat kan. En daarin gewoon hun eigen proces vorm te geven. Ik heb net in de eerste termijn ook enige creativiteit gevraagd voor onze ambtelijke organisatie om hier handen en voeten aan te geven.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Ja, het gaat me specifiek om dat er een grondige analyse aan ten grondslag ligt van, wat zijn nou de problemen bij gemeentelijke capaciteit bij de gemeente? En dat we ook de politieke dilemma's als het gaat over bestuurlijke besluitvorming, dat we die gewoon langs de Staten zien komen. Dus mijn vraag is of u in ieder geval die twee punten kunt toezeggen, om die langs de Staten te sturen als ze zich voordoen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Ja, waar ik op reageerde was de deadline die u daaraan koppelde. Want u gaf in uw termijn aan dat dat onderdeel zou moeten zijn van de tussenrapportage die dan voor de begroting zou zijn. Kijk, als dit opgezet gaat worden, komen we daar sowieso nog wel mee terug bij de Staten. Dus dan is de breedte van het vraagstuk: hoe denken we zo'n projectbureau, bouwbrekijzer, vorm te geven? Dit zal dan met de Staten, in elk geval met de Statencommissie, maar ik verwacht ook met de Staten, in de volle breedte besproken moeten worden. En daar zullen deze zaken ook onderdeel van uitmaken. Wanneer dat exact komt, weet ik niet. Daar vraag ik de gelegenheid om ook creativiteit te hanteren, ook in het proces.

ChristenUnie. De motie. Het amendement is ingetrokken. Daar ben ik blij mee. De motie zou ik ontraden, omdat die in mijn ogen overbodig is, in onze ogen overbodig is. De maatwerklocaties gaan al via de Provinciale Staten vanwege groots en meeslepend. Dus daar, ja, is het overbodig, gebeurt het eigenlijk al. En voor het overige hebben we heel duidelijke afspraken met elkaar gemaakt. Ik kan nog wel aangeven dat ik me geen scenario kan voorstellen waarin dat soort

projecten en in BPL gerealiseerd gaan worden en ook nog gebruik zullen maken van de subsidie. Ik kan het niet helemaal uitsluiten. Ik wil het ook niet helemaal uitsluiten. Maar ik heb nu geen beeld waarbij dat zou kunnen gaan gebeuren.

6060

Dan met betrekking tot JA21.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dank u wel. Ik snap de kwalificatie overbodig dan toch niet helemaal. U zegt, de grote projecten komen langs PS. Voor de kleinere projecten is dat dus niet het geval. Dus wat mij betreft is hier wel degelijk sprake van de mogelijkheid dat projecten mogelijk worden gemaakt met subsidiëring. Is het wel degelijk mogelijk dat het uiteindelijk kan leiden tot het feit dat een project mogelijk wordt gemaakt in BPL op basis van deze subsidies. In een eerdere termijn zei de gedeputeerde dat het een vrij theoretische mogelijkheid is. Nou, dat is natuurlijk heel mooi, maar dat betekent dat het ook maar een heel klein aantal projecten in principe zou vergen. Het is dus niet overbodig, want ze gaan op dit moment niet langs PS. Wij vragen om dat wel langs PS te laten gaan. Waarom kan dat niet?

6065

6070

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, alles kan natuurlijk, maar wij ontraden het. Uw hele Staten roept mij, roept het college op om snelheid te maken in die woningbouwprojecten. En nu gaan we extra generieke regels toch weer opleggen of een extra beleidstoets opleggen om dan toch via PS te gaan in dit soort gevallen. Volgens mij is het beleid gewoon duidelijk en hebben we voor de grootse en meeslepende projecten, waar het u volgens mij vooral om gaat, al de lijn dat het bij u langs komt. Dus dat maakt het dan overbodig.

6075

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Natuurlijk goed dat de grote projecten sowieso langs ons komen, maar die kleine maar venijnige kunnen ook wel degelijk van belang zijn. Het is daarmee dus niet overbodig, want ze gaan nu niet langs PS. U zegt, het is een vrij- Of zeg ik tegen u, de voorzitter. Het gaat maar over een aantal projecten, eventueel vrij theoretisch. Dan is er toch niks op tegen dat die wel langs PS gaan?

6080

6085

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, kijk, we zijn nu voor toch wel vrij extreme scenario's afspraken met elkaar aan het maken, waar ik alleen maar meer belemmeringen in zie voor die broodnodige woningbouw. Want dit gaat ook allemaal weer af van de capaciteit die we sowieso in onze projecten moeten steken. Dus ik blijf bij het advies om het te ontraden.

6090

En dan wil ik antwoord geven op JA21, of er een kop is op landelijk klimaatbeleid. Wij hebben natuurlijk heel veel ambities op het gebied van klimaat, van duurzaamheid, van groen, van water.

De **VOORZITTER**: Misschien even wachten, want er is nog een interruptie van de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren.

6095

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik schrok een beetje. Zegt de gedeputeerde nu dat hij de tussenkomst of de bemoeienis of de rol van PS als een belemmering ziet bij extreme situaties?

6100

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik kan me niet herinneren dat ik dat zo gezegd heb, maar dat heb ik niet zo bedoeld in ieder geval.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik sluit toch een beetje aan op die vertraging waar u bang voor bent. Kijk, woningbouwprojecten duren jaren. Natuurlijk willen we versnellen, maar het zal toch niet zo zijn dat die ene maand, waarop u met een briefje naar de Staten kan komen 'jongens, dit zijn we van plan en kunnen jullie je daarin vinden' en we zetten het op de B-agenda van de commissie, dat dat gaat zorgen dat we een vertraging gaan oplopen in het realiseren van die woningbouw?

6105

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb hier eerder gehoord dat er heel korte aanlevertermijnen zijn voor de stukken van de Staten tegenwoordig. In mijn beleving is dat wat langer dan een maand. Maar los van of het nou om twee of drie maanden gaat, we proberen de termijnen van bouwprojecten inderdaad naar beneden te krijgen. Maar, kijk, als er nu echt situaties zijn – want we zijn nu echt extreme scenario's aan het bedenken met elkaar – waarbij GS dan toch tot het standpunt komt dat dit een verstandige koers is om die twee zaken aan elkaar te

6110

6115

6120 koppelen en we hebben het idee 'ja, dit is echt iets waar gewoon breed draagvlak voor zou zijn', het is zo overduidelijk of zo'n klein bedrag of wat dan ook, dan hebben we toch weer een generieke lijn met elkaar afgesproken dat het dan via de Staten moet. Terwijl we in kleine en venijnige projecten, waar het sowieso al pijn doet, al bij de Staten terug moeten komen. Dus dan, ja, wat zijn we dan nu nog aan het oplossen met elkaar, voorzitter?

6125 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik snap niet- Misschien hebben we nu gewoon een spraakverwarring. U zegt: we moeten sowieso terugkomen voor klein en venijnig. Nee, dat heeft u volgens mij net niet gezegd. U komt terug bij ons voor de grote maatwerkprojecten. Maar nu gaat het vooral over dat klein en venijnig. En zoals ik tot nu toe de discussie heb begrepen, is daar geen terugkoppeling voor. En dat is precies wat we in deze motie vragen.

6130 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, het is misschien goed om dat toch- Volgens mij ligt er al de afspraak dat we terugkomen als het kleine projecten zijn die, om wat voor reden dan ook, heel politiek gevoelig kunnen zijn. Maar dat wil niet zeggen dat dat alle BPL-projecten zijn.

6135 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Nee, helaas, u mag nog niet door. Ik snap niet zo goed waar meneer Beemsterboer bang voor is. Als het dan niet zo vaak voorkomt, dan hoeft u hoeft u daar al niet over na te denken. Maar als het nou wel voorkomt, is het toch beter als we het vooraf gekaderd hebben?

6140 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, waar ik mijn zorgen over heb, is dat wij in een aantal van onze beleidsstukken echt heel goed nadenken over allerlei randvoorwaarden en criteria om ervoor te zorgen dat we goede afwegingen met elkaar maken. En hier is die extra loop in de besluitvorming volgens ons gewoon overbodig. Dus ik vraag me af waar uw zorg dan zit.

6145 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Nou, wij zouden het gewoon vooraf willen inzien voordat u het besluit erover neemt. En zo moeilijk hoeft dat toch niet te zijn? De heer Klein gaf het net al aan: een briefje is voldoende.

6150 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik maak me toch wel een beetje zorgen dat de gedeputeerde nu zegt: wij maken dan wel de politieke inschatting en vertrouw daarop. Wij willen zelf graag die politieke inschatting kunnen maken. Op deze manier worden we toch weer als PS een beetje buitenspel gezet. En dat vind ik een heel zorgwekkende ontwikkeling die we wel vaker hier zien. Dus wat is erop tegen om voor die paar theoretische projecten, waar de heer Beemsterboer het over heeft – als hij zegt 'het is theoretisch', dan geloof ik hem daarin – om dat wel langs PS te laten gaan met een briefje. Dat kan binnen een paar maanden worden afgerond.

6155 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, waar mijn zorg dan vooral zit, is dat we zijn nu scenario's met elkaar aan het bedenken voor wat er misschien in de toekomst zou kunnen gebeuren. Daar spreken we dan procedures over af, als die motie zou worden aangenomen, waardoor we mogelijk straks in situaties komen die politiek totaal niet gevoelig zijn, maar waar we dan, omdat we nu ergens in de vergadering een scenario met elkaar hebben afgesproken, toch een politieke discussie over willen voeren. En waar wilt u dan uiteindelijk geen politieke discussie meer over voeren, denk ik?

6165 Mevrouw **BERKVEN** (D66): In dat geval komt het gewoon op de C-agenda, zijn we geïnformeerd en zal er in principe dan geen debat over hoeven plaats te vinden. Maar we willen wel graag het langs ons krijgen, zodat we zelf die afweging kunnen maken in plaats van dat GS die afwegingen maakt.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, geïnformeerd worden en een afweging maken is volgens mij iets anders.

6170 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter, op dit moment, als ik het goed begrijp, als u zegt – de heer Beemsterboer via u, de voorzitter – het komt wel langs PS voordat wij de subsidie gaan geven, dan hebben we geen discussie meer. Maar dat is niet wat ik u hoor zeggen. Dan informeert u ons toch niet op dat moment? Dan kunnen wij achteraf toch niks meer doen?

6175 De **VOORZITTER**: De heer Beemsterboer. En ik denk eerlijk gezegd dat we in een cirkeltje aan het redeneren zijn. De heer Beemsterboer.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat idee heb ik ook. Over heel veel van dit soort aanvragen zult u sowieso geïnformeerd worden. Alleen de vraag is dus even of wij op uw oordeel
6180 over die informatieverstrekking moeten wachten voordat we tot besluitvorming overgaan. En ja, dat is niet bevorderlijk voor het proces.

De **VOORZITTER**: Heeft u een andere vraag? Ja, op het hetzelfde onderwerp, begrijp ik.

6185 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, dan heel even kort nog. U zegt, de gedeputeerde zegt: u wordt sowieso geïnformeerd. Worden wij vooraf de subsidieverlening geïnformeerd of achteraf?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dat zal per casus verschillen. Dat weet ik niet.

6190 De **VOORZITTER**: Wat was uw antwoord?

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dat dat vooraf nog niet bekend is, voorzitter.

6195 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Meneer Beemsterboer, heeft u ook een positief bericht voor ons? Want ik word een beetje mismoedig van al deze verhalen hier. Ik woon zelf in BPL. Mijn kinderen kunnen niet bij ons in de buurt wonen. We zitten smachtend te wachten op woningen in BPL, omdat er gewoon nu niks mogelijk is. Hoeveel mensen kunt u helpen als we gewoon netjes volgens de kaders die we met elkaar afgesproken hebben, woningen kunnen bouwen in BPL?

6200 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Kijk, die discussie over BPL, die komt volgens mij volgende week. Maar wij hopen, en daar was ik ook zo blij mee in de eerste termijn, 191.000 woningen te bouwen voor alle woningzoekenden in onze provincie. Er wonen gemiddeld twee mensen in een woning, ruim. Dus we hopen 400.000 inwoners van Noord-Holland te helpen aan een woning, onder andere door dit beleid. En ik zou er heel mee blij zijn als dat inderdaad
6205 Statenbreed wordt aangenomen.

Ik had nog één vraag openstaan voor JA21. We hebben inderdaad wel een aantal zaken waar wij verder gaan dan het landelijk beleid. En we hebben natuurlijk bijvoorbeeld voor klimaatadaptief en circulair bouwen ook in onze vorige periode, in de vorige collegeperiode, al beleid gehad, stimulerend beleid, waarbij we constateerden dat dat niet tot vertraging of kostenstijgingen in de bouw heeft geleid. En daarom hebben we dat nu in ons coalitieakkoord ook weer opgenomen. Om een voorbeeld te noemen. Dank u wel.
6210

6215 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, sorry. Dank u wel, voorzitter. Ik hecht er toch wel even waarde aan dat er in de feitelijke vraag is gezegd dat het bouwen in BPL ongeveer vijfhonderd tot duizend woningen zal opleveren. Dat betekent dus ongeveer een half procent van de opgave. Dus dat wil ik wel eventjes hier rechtzetten. Dank u wel.

6220 De **VOORZITTER**: Meneer Beemsterboer. U heeft geen antwoord. [...] Nee, u heeft geen vraag.

Goed, dat was de reactie van het college in tweede termijn. Zijn er nog partijen die iets willen aanpassen aan moties of dat soort zaken meer? Nee? Dan zijn we aan het eind gekomen van de beraadslaging over agendapunt 13. Die zijn dus nu afgerond.

6225 *De discussie is gesloten.*

De **VOORZITTER**: We hebben zojuist afgesproken dat we na behandeling van agendapunt 14 erover zullen gaan stemmen. Dan gaan wij nu schorsen tot 20.00 uur. U kunt van het diner genieten in de Johan Remkeszaal. Dan schorsen wij tot 20.00 uur.
6230

Schorsing van 18.52 tot 20.04 uur.

13. Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid (VD-32) [Heropening].

6235

De **VOORZITTER**: Ik heropen de Statenvergadering en we waren bijna toe aan agendapunt 14, maar ik heb ook de dinerpauze even gebruikt om goed te luisteren en nog wat gesprekken te voeren met ook een aantal Statenleden. Ik ben tot de conclusie gekomen dat er toch hier en daar wellicht wat spraakverwarring was, met name als het gaat om de motie. Die betreft het BPL. En bij hoge uitzondering wil ik u toestemming vragen om alsnog de gedeputeerde in de gelegenheid te stellen om daar wat over op te merken. Heeft u daar bezwaar tegen? Ik zie heel duidelijk uit sommige hoeken 'nee' schudden. Dus geen bezwaar. Dan heropen ik kort de beraadslagingen op agendapunt dertien, niet om het debat te heropenen, maar om de gedeputeerde nog even in de gelegenheid te stellen om iets te verduidelijken. Gaat uw gang.

6245

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel voor de gelegenheid. Ik heb ook van de dinerpauze gebruik gemaakt om nog even hier en daar mijn oor te luisteren te leggen, met iets meer rust dan in mijn tweede termijn. En in eerste instantie wil ik toch nog even zeggen dat we voornemens zijn om een besluit te nemen, ik hoop unaniem, om 76,4 miljoen euro beschikbaar te stellen om heel veel woningzoekenden in onze provincie te gaan helpen. We hadden de lijn en we hebben dus de lijn om grootse en meeslepende en kleine en venijnige GS-besluiten ter informatie aan de Staten toe te sturen. En in dit geval zal het dan gaan om een GS-subsidiebesluit of een subsidievoornemen. Wij zullen dan natuurlijk, op het moment dat we constateren dat het – in dit geval gaat het dan om klein en venijnig of groot- Nou, dat als het om een van die twee scenario's gaat, dat wij natuurlijk zorgen dat dat besluit nog niet onherroepelijk is voordat we weten of u besluit om dat te gaan behandelen. Dat wilde ik nog even aangeven, omdat ik hoop dat we dan dit agendapunt afsluiten in de gedachte van die 76,4 miljoen voor de woningzoekenden.

6250

6255

6260

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dus als ik het goed begrijp, zegt u toe, naar aanleiding van de motie die we hebben ingediend, dat als er een subsidiebesluit komt voor een project wat bouwen in BPL behelst, dat u dat interpreteert als klein en venijnig en daarmee zal voorleggen aan de Staten via een brief.

6265

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dan heeft u me goed geïnterpreteerd.

De heer **KLEIN** (CU): Dat is helder. En ik denk dat ik namens de mede-indieners spreek dat we blij zijn met die toezegging en dat we daarmee de motie intrekken.

6270

Motie 70 'Advies PS voor subsidie woningbouwprojecten in BPL' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: En voor mevrouw Bouhlel, het nummer was? [...] M70. Oké.

6275

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, we hadden de motie nog niet gehad, maar ik gok zomaar motie M70.

De **VOORZITTER**: Dank. Daarmee sluiten we nu wel agendapunt 13.

6280

De discussie is gesloten.

14. Vaststelling wijziging Delegatiebesluit Omgevingsverordening NH2022 voor geitenhouderijen (VD-31).

6285

De **VOORZITTER**: En gaan we gauw verder met agendapunt 14 en dat is de vaststelling van de wijziging. Delegatiebesluit Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 voor geitenhouderijen. Gedeputeerde Staten stellen aan Provinciale Staten voor een wijziging in dat delegatiebesluit Omgevingsverordening 2022 en dat houdt in dat Provinciale Staten aan. Gedeputeerde Staten de bevoegdheid delegeren om een wijziging in de instructieregel met betrekking tot geitenhouderijen vast te stellen. Er is ook vanuit Gedeputeerde Staten een processchema

6290

toegevoegd hoe een delegatiebesluit de heroverweging van de geitenstop in Noord-Holland kan versnellen. En dat alles naar aanleiding van binnenkort bekend wordende rapportages.

6295 De sprekers die zich hebben aangemeld, zijn: mevrouw Den Boer van de BBB, mevrouw Koning van het CDA, mevrouw Berkvens van D66, Statenlid Freeman van GroenLinks, de heer Mantel van JA21, de heer Hollebeek van de Partij voor de Dieren, de heer Stulemeijer van 50PLUS en de heer Klein van de ChristenUnie. En ik moet u er zo aan het eind van deze vergadering wel op wijzen dat een aantal partijen al aardig door hun spreektijd heen zijn. Als eerste geef ik het woord aan mevrouw Den Boer van de BBB.

6300

Eerste termijn Provinciale Staten

6305 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Franklin Roosevelt zei, vrij vertaald: Het enige dat onze verwezenlijking van morgen beperkt, zijn onze twijfels van vandaag. Dus voor goed ondernemerschap vraagt het keuzes durven maken. Dit vraagt wel om duidelijkheid en betrouwbaarheid vanuit de politiek. Ondernemers hebben duidelijkheid nodig om keuzes te kunnen maken voor hun bedrijfsvoering. Ze willen een stip aan de horizon zetten en hier naartoe kunnen werken. Zoals we hebben kunnen lezen in de ingezonden brief door een geitenhouder, willen de geitenhouders graag duidelijkheid. Deze geitenhouder wil verduurzamen. Die wil zijn bedrijf eventueel verplaatsen, die wil ontwikkelen. Jonge boeren willen duidelijkheid of ze de boerderij kunnen overnemen. Maar dat kan alleen als er duidelijkheid is. BBB vindt het belangrijk dat deze ondernemers zo snel mogelijk duidelijkheid kunnen krijgen, zodat ze weer toekomstplannen kunnen maken. Verwezenlijken van hun dromen. Wellicht met twijfels, maar niet door een onduidelijk beleid vanuit de politiek. Door de beslissing over de geitenstop ter verantwoording bij GS te leggen, scheelt dit voor de geitenhouders een halfjaar dat ze eerder weten waar ze aan toe zijn. Duidelijkheid, wat deze ondernemers keihard nodig hebben.

6315

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vraag me toch af wat dan de onduidelijkheid is. Het is toch juist heel erg duidelijk dat er een geitenstop is?

6320 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dat klopt: op dit moment is er een geitenstop. Maar we weten ook dat er uitslagen komen van onderzoeken straks die dat wel zouden kunnen veranderen. En dat maakt wel dat ze een rem hebben in hun bedrijfsvoering.

6325 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dank u wel. Ja, haalt u dan de begrippen 'duidelijkheid' en 'snelheid' niet door elkaar hier?

6330 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Volgens mij gebruik ik die begrippen juist naast elkaar. De geitenhouders willen snel duidelijkheid. De geitenhouders willen snel de mogelijkheid krijgen om te verduurzamen. Dat zou de Partij voor de Dieren toch moeten aanspreken?

6335 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nou, het gaat mij er vooral om dat wij hier als PS – u mag daarop reageren – volgens mij het hoogste orgaan zijn. Ik zal daar in mijn bijdrage op terugkomen. En dat geeft mij volgens mij veel meer duidelijkheid dan heel snel dingen willen veranderen.

6340 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik sloeg ook aan op 'er is duidelijkheid', er is gewoon een geitenstop, punt, op dit moment. En er is ook duidelijkheid over de risico's. Op dit moment is het zo dat omwonenden een dertig procent hogere kans hebben op longontstekingen. Het RIVM doet nu onderzoek naar het waarom. Maar de risico's, die zijn al bekend. Met andere woorden, we hebben hier een probleem. Dus welke duidelijkheid geeft u straks onze inwoners dat zij op hun gezondheid kunnen rekenen?

6345 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Nou, volgens mij loopt u dan op het onderzoek vooruit. Dus laten we eerst even de uitslagen van het RIVM afwachten.

Mevrouw **BERKVENS** (D66): Juist, die kunnen we gewoon afwachten. Daarna kunnen we het rustig behandelen om te kijken of de gezondheidsrisico's wel of niet aanvaardbaar zijn. In plaats van dat we dat nu met stoom en kokend water gaan delegeren aan GS zonder noodzaak daartoe. De duidelijkheid is er.

6350

De **VOORZITTER**: Gaat u verder. Er was geen vraag.

6355

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank u wel, voorzitter. Misschien dat dit D66 iets geruststelt, de volgende zin. Fijn dat het nog wel even in consultatie in de commissie Ruimte komt. Kortom, BBB staat achter dit voorstel, om gelijk maar even de duidelijkheid te geven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Koning van het CDA.

6360

Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Voorzitter, laat helder zijn dat het CDA wil dat de geitenstop zo snel mogelijk kan worden opgeheven als de resultaten van het onderzoek bekend zijn en er geen belemmering meer is. De geitenhouders worstelen immers al zo lang met deze beperking. Maar onze vraag blijft: waarom mag het instellen van een geitenstop wel binnen twee weken gebeuren en waarom mag het opheffen daarvan niet binnen twee weken? U gaat waarschijnlijk antwoorden: omdat het is opgenomen in de Omgevingsverordening. Maar kunnen wij dan nooit op korte termijn iets uit die Omgevingsverordening veranderen? Of zouden we de geitenstop misschien nu alvast weer uit de Omgevingsverordening kunnen halen en als apart besluit kunnen zien; en dan wel sneller handelen als PS als het moment daar is. We horen dat graag.

6365

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Berkvens van D66.

6370

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Mensen in de buurt van een geitenboerderij hebben een significant grotere kans op longontsteking. We weten nog niet waarom. Daarom heeft Noord-Holland terecht uit voorzorg uitbreiding en nieuwe vestiging van geitenboerderijen voorlopig verboden. Het RIVM is bezig met een onderzoek dat in principe einde van dit jaar klaar is. Nu wil GS dat we alvast toestemming geven om weer nieuwe geitenboerderijen te plaatsen, indien dat aanvaardbaar is op basis van het RIVM-onderzoek, voor welgeteld een halfjaar tijdswinst. Ik sluit me aan bij de vraag van het CDA: kunnen we dat echt niet sneller regelen?

6375

Het risico is eigenlijk al bekend, namelijk ongeveer dertig procent meer kans op longontstekingen bij mensen die tot anderhalve kilometer van een geitenboerderij wonen. Het RIVM onderzoekt vooral het waarom. Waarom lopen deze mensen nou een hogere kans? Misschien dat er vervolgens dan maatregelen mogelijk zijn om die kans te mitigeren. Maar zelfs dan is het overigens uitermate onwaarschijnlijk dat dit binnen een paar weken tot oplossingen zou leiden.

6385

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Als er dertig procent meer kans is op longontsteking en dat dat al helemaal vaststaat en allemaal gedaan is, waarom hebben we dan in hemelsnaam het RIVM die dan een onderzoek doet? Waarom zouden dan toch niet de uitslagen anders kunnen zijn dan wat u nu suggereert?

6390

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dat onderzoek is al gedaan. Dat kunt u zien op de website onder andere van het RIVM. Deze onderzoeken zijn al langer lopend. Er is al heel lang lopend onderzoek naar de kans op longontstekingen in de buurt van geitenboerderijen. Waar het nu dus nieuw is, is dat er dieper wordt gekeken naar het waarom. Is het nou een bepaalde ziekteverwekker die het veroorzaakt? Dat weten we dus niet. Wat we wel weten is dat het bijvoorbeeld niet door de Q-koorts komt. Er wordt ook gekeken of er differentiaties zijn. Zijn het geitenboerderijen met meer geiten die dan meer risico lopen? Dus we weten dan absoluut meer. Dat is waar. Alleen we weten al wel dat er een significant risico is. Dat neemt het niet weg. Vervolgens is dus van het RIVM de vraag: is het dan mogelijk om maatregelen te gaan nemen om het de kans te verminderen? En daar ben ik heel erg benieuwd naar of dat mogelijk is. Maar ook dat gaat tijd kosten.

6395

6400

Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Maar als die maatregelen om te verminderen nou helemaal niet noodzakelijk blijken te zijn uit het RIVM, dan moeten we toch die mensen de kans geven om te kunnen ontwikkelen zoals ze dat willen?

6405

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Daar heb ik persoonlijk een hard hoofd in, omdat we dus nu al weten dat er dertig procent meer kans is op longontsteking. Maar ook dan is het een vraag: wat is

6410 aanvaardbaar? En daar zal ik zo mijn bijdrage op terugkomen. Ik vind dat die vraag 'wat is aanvaardbaar' niet bij GS ligt, maar bij PS, omdat dit een risicoafweging en een belangenafweging is.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

6415 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, daar wilde ik eigenlijk net op komen. De term 'aanvaardbaar' is nogal breed uitlegbaar. Het is gezien de aard van het onderzoek nogal onwaarschijnlijk dat het RIVM een simpel ja-nee-antwoord gaat geven of het verantwoord is om weer geitenhouderijen op te starten. Het blijft dan een risicoinschatting op basis waarvan vervolgens een keuze gemaakt moet worden en wat dan dus aanvaardbaar is. Daarmee is dit een politieke keuze, die wat mij
6420 betreft thuishoort in de volksvertegenwoordiging. Bestaande boerderijen mogen nog gewoon doorgaan met hun bedrijfsvoering. Voor nieuwe geitenboerderijen kunnen we de besluitvorming zo snel mogelijk in gang zetten. Maar wel echt alleen als het veilig kan en daar geen twijfel over is. In Gelderland en Brabant, waar de sector overigens veel groter is, bestaat ook een moratorium. We lopen straks het risico dat we dus ook hun geiten en gezondheidsrisico's daarvan richting
6425 Noord-Holland krijgen. Wat de D66-fractie betreft kunnen we dit dus niet overhaast gaan doen, moeten we hier rustig het debat over gaan voeren als het RIVM-rapport er ligt. De gezondheid van onze inwoners gaat voorop. D66 zal dus ook tegen het voorstel stemmen.

De **VOORZITTER**: Statenlid Freeman van GroenLinks.

6430 Statenlid **FREEMAN** (GL): Dank voor het woord, voorzitter. Voorzitter, het ging vandaag al even over onze kerntaken hier in deze vergadering en de vraag waar we ons als Staten mee bezig moeten houden. Dat deed me denken aan een taak waar de provincie zich blijkbaar veertig jaar geleden mee bezig hield. Namelijk, de Bokkenverordening. Volgens die Bokkenverordening
6435 mocht je alleen bokken houden als je lid was van een erkende geitenfokvereniging. Maar goed, dat was toen. Vandaag bespreken we de Omgevingsverordening en dan in het bijzonder het delegatiebesluit met betrekking tot de geitenstop. Dat is de maatregel waardoor er sinds 2018 geen nieuwe geitenhouderijen zijn toegestaan en bestaande geitenhouderijen niet mogen uitbreiden, en of die geitenstop dus mogelijk kan worden versoepeld of niet. In december wordt
6440 naar verwachting een onderzoek van het RIVM afgerond, waarmee we meer te weten komen over de oorzaak van de verhoogde kans op een longontsteking bij mensen die in de buurt van een geitenhouderij wonen. De vraag die voorligt is of we de bevoegdheid om de geitenstop sneller te kunnen wijzigen, willen delegeren aan Gedeputeerde Staten. Wat voor GroenLinks belangrijk is, is de mogelijkheid om een eventuele wijziging van de geitenstop in deze zaal met elkaar te
6445 bespreken alvorens deze wijziging intreedt. Ja, dat kan als we de bevoegdheid bij Provinciale Staten laten. Een gevolg daarvan is dat deze wijziging dan per 1 januari 2026 intreedt. Als we besluiten deze bevoegdheid te delegeren aan Gedeputeerde Staten, kan het een halfjaar eerder. Volgens het processchema dat we hebben ontvangen, is ook in dat geval mogelijk om de commissie Ruimte te consulteren. Wat we hiermee bereiken is dat we onszelf als Provinciale
6450 Staten de mogelijkheid geven om de geitenstop sneller aan te passen als de gezondheidseffecten van geitenhouderijen dat toelaten. En zo niet, dan blijft de geitenstop natuurlijk bestaan.

Over het scenario waarbij deze bevoegdheid aan Gedeputeerde Staten wordt gedelegeerd, heb ik de volgende vraag.

6455 De **VOORZITTER**: Ik dacht dat u even twijfelde.

Mevrouw **BERKVEN** (D66): Ja, ik dacht, ik laat even de zin afmaken. Ik sla toch even aan op de vraag van GroenLinks. De commissie wordt geconsulteerd, dus alles komt goed, we kunnen
6460 meepraten. Maar dat is toch echt wat anders dan of wij erover besluiten of niet en er hierover stemmen in de Statenzaal. Is GroenLinks het met D66 eens dat het betekent dat we dus wel degelijk gewoon GS delegeren en zelf hier veel minder invloed op gaan hebben?

Statenlid **FREEMAN** (GL): Sta me toe mijn volgende zin uit te spreken, voorzitter.

6465 De **VOORZITTER**: Dat dacht ik al.

Statenlid **FREEMAN** (GL): Over het scenario waarbij deze bevoegdheid aan Gedeputeerde Staten wordt gedelegeerd, heb ik de volgende vraag. Als blijkt dat er in de commissie Ruimte gerede
6470 twijfel bestaat over een eventuele wijziging van de geitenstop, is het dan mogelijk om de
geitenstop alsnog tijdens een Statenvergadering te bespreken? Als die mogelijkheid bestaat,
hebben we in principe dezelfde situatie als wat we beoogden tijdens de commissie, maar met de
mogelijkheid om een halfjaar eerder de geitenstop te wijzigen of in stand te laten nadat we de
resultaten van het onderzoek hebben gezien.

6475 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Hartelijk dank. Dat beantwoordt inderdaad een deel van mijn vraag.
Dank u wel, via de voorzitter. Dan wil ik even vragen. Gerede twijfel. Ziet GroenLinks het dan voor
zich dat één partij genoeg is of moet er een soort van advies met een meerderheid van zetels
worden gegeven?

6480 Statenlid **FREEMAN** (GL): Het lijkt me niet per se de meest nuttige besteding van onze tijd om
hier precies de harde grens van wat nou gerede twijfel is en wat niet, te gaan bediscussiëren.
Want dan roep ik iets en dan zegt u weer misschien weer wat anders. Voorzitter, ik denk dat we
het beste eerst het antwoord van Gedeputeerde Staten kunnen afwachten. En als dan blijkt dat er
6485 gerede twijfel is- Ik denk dat niemand zal ontkennen dat er gerede twijfel is als die er
daadwerkelijk is. Zie de vorige commissie Ruimte als voorbeeld. En dan zouden we dat dus op
dat moment kunnen bespreken. Maar ik ben benieuwd naar de antwoorden van de gedeputeerde
en stel voor dat we dan niet op premature wijze, ja, met elkaar gaan filosoferen over 'wat als-
scenario's' en wat dan al dan niet gerede twijfel zou zijn. Ik denk dat iedereen dat wel weet.

6490 De **VOORZITTER**: De heer Mantel, JA21.

De heer **MANTEL** (JA21): Voorzitter, ik zie af van mijn bijdrage.

6495 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter. En u verwacht natuurlijk van de Partij voor de Dieren
dat ze een heel verhaal over de geitenhouderij inhoudelijk gaan vertellen. Dat wilde ik vandaag
niet doen. Want de eerste woorden die mij te binnen schoten toen ik dit voorstel zag, was
6500 eigenlijk: ziende blind en horende doof. Want de discussie in dit huis is al een halfjaar gaande,
zowel in het Presidium als hier in de Statenzaal, over de marginale rol die de Provinciale Staten
hier is gaan spelen gedurende deze periode. Dat is al meerdere malen in de diverse gremia te
berde gebracht – niet alleen door mij, ook door de heer Mülder, de heer Van den Berg en de heer
Klein – dat we een babbelfclub aan het worden zijn. En wat gebeurt er? Tot grote verbazing. We
6505 krijgen eerst ook nog eens een keer een verwonderingssessie – daar wil ik verder niet te veel op
ingaan – die eigenlijk naadloos aansluit bij de constateringen die wij al hebben gedaan. En wat
gebeurt hier nu? Er komt een delegatiebesluit. Er gaan weer dingen bij PS worden weggehaald. En
GroenLinks zegt eigenlijk gewoon van nou, dat vinden we eigenlijk wel goed. Ja, echt, mijn mond
valt echt open. Dus ik geef Statenlid Freeman de gelegenheid om even naar de microfoon te
6510 lopen.

De **VOORZITTER**: Dat is heel netjes van u. Het woord is aan Statenlid Freeman.

6515 Statenlid **FREEMAN** (GL): Meneer Hollebeek, dat heb ik helemaal niet gezegd en dat weet u ook
wel, zeg ik via de voorzitter. Het enige dat ik heb gevraagd is of het mogelijk is, als er dus gerede
twijfel in de commissie ontstaat, om het alsnog in Provinciale Staten te gaan bespreken. Ik heb
helemaal niet gezegd dat ik het zo prima vind. Anders heeft u een hele andere bijdrage gehoord
dan ik bedoelde te geven.

6520 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dan heb ik een vervolgvraag aan u. Is het dan niet beter om het
gewoon sowieso te doen als u het alsnog mogelijk wil maken?

Statenlid **FREEMAN** (GL): Voorzitter, ik wacht graag het antwoord van de gedeputeerde af
alvorens ik daartoe overga. En dan zie ik in tweede termijn wat daar uiteindelijk het standpunt
6525 van is.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Hollebeek.

6530 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik ga inderdaad verder. Ik zie wat hier gebeurt. We hebben het er in de commissie over gehad. De gedeputeerde komt dan met een verhaal van, ja, de sector en de sector dit en de sector dat, het is allemaal best wel sneu en- Maar luister, tijdens de geitenstop is het aantal geiten in Noord-Holland gewoon toegenomen. En dat heeft te maken met het opvullen van de onbenutte ruimte. In 2021 is het zelfs met vijftien procent toegenomen. En bovendien, we hebben het hierover inderdaad een sector, maar dit is een sector, melkgeiten, dat zijn iets meer
6535 dan veertig bedrijven, volgens mij, in Noord-Holland, terwijl we iets meer dan vierhonderdduizend bedrijven hebben. Dus we hebben het hier over één tienduizendste deel en daar moeten we allemaal in de pas voor springen en onze delegatie als PS voor gaan weggeven om die nou eventjes, in goed Nederlands gezegd, te gaan pleasen. Ja, ik zie dat niet. Goed. Gaan we dat namelijk dan ook voor dat andere 9999e deel van de bedrijven doen? Want wat is er nu
6540 belangrijker: dat we dit gaan doen, dat we elke sector op zich gaan pampieren? Of zorgen we hier dat we die discussie, die hier al zo lang gaande is, dat we die rol van PS – en ik kijk niet eens meer naar GS, ik kijk naar de zaal – dat wij als PS staan voor onze rol.

6545 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Dank u wel voorzitter. Volgens mij, zitten wij hier in de Staten namens alle Noord-Hollanders, dus ook die geitenhouderijen. Dus u kunt wel zeggen: nou, daar hoeven we niet voor klaar te staan. Volgens mij moeten we voor iedereen klaar staan en iedereen zijn verhaal terug kunnen horen. Dus als u nu een groep uitsluit vind ik wel behoorlijk zwaar.

6550 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dan heeft u mij verkeerd begrepen. Ik sluit niemand uit. Ik zeg alleen: moeten we dan dit soort regels voor al die tienduizend evenredige sectoren, bedrijven, ook gaan doen? Want dan kunnen wij als PS gewoon naar huis gaan en dan kunnen we alles wat we hier doen, schriftelijk af gaan doen. En daar waak ik voor. En dan kunnen we zeggen van, ja, er komt een consultatie via een Bij-stuk, ook wel babbelstuk genoemd. Dat wil ik niet. Het gaat ons erom dat wij onze rol nou eens een keertje pakken. We zien met lede ogen aan dat we steeds
6555 meer van onze bevoegdheden weg laten sijpelen. Waar besluiten we nou nog over? Die paar besluiten die we nu krijgen, dat is nu een besluit, daar wordt eigenlijk gezegd van, we besluiten dat we minder gaan besluiten. Nou, daar wil ik voor waken.

6560 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, ik voel me dan toch genoodzaakt om hier wel wat over te zeggen, omdat het veel breder gaat dan die geitenstop. Volgens mij bespraken we hier vandaag nog de kaderbrief. Voeren we daar als PS heel goed onze bevoegdheden uit, worden er allerlei moties en amendementen ingediend waar gewoon een debat over wordt gevoerd met GS. Dus ik vind het vrij kwalijk als de heer Hollebeek ons nu gaat reduceren tot een babbelclub. Dat zijn wij niet. We hadden hier vandaag nog een mooi debat dat dat volgens mij laat zien.
6565

De **VOORZITTER**: Nou, ik wil even, voordat we verder gaan in de zaal, verzoeken niet het woord te nemen als u niet het woord heeft. Hier wordt het debat gevoerd en zo wil ik het graag houden. Ik geef het woord terug aan de heer Hollebeek.

6570 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Nee, hoor, maar, voorzitter, ik vind het op zich wel hartstikke goed, want ik wilde daar ook juist komen wat Statenlid Gielen net inbracht. Ik heb vandaag gezien, dus u was waarschijnlijk iets te vroeg met uw interruptie, dat er vanuit GS op een andere manier gehandeld is. En ik denk ook wel dat dat een beetje een resultante is – maar ja, dat kan ik alleen maar zelf bevroeden – van de discussies die de afgelopen tijd zijn gevoerd. En inderdaad,
6575 Statenlid Gielen, u heeft gelijk: we hebben vandaag een stuk constructievere medewerking, niet alleen vandaag, ook het weekend richting deze Statenvergadering toe, een stuk meer coöperatieve houding, laat ik het zo zeggen, gezien. En ik ben het met u eens dat ik dat een mooi voorbeeld vind. Maar dat neemt niet weg dat ik juist dit ene voorbeeld daardoor niet wil weg laten lopen. Want ik vind echt dat wij als PS ons onze bevoegdheden niet af moeten laten
6580 nemen. En vooral in een tijd waarin er steeds meer zorgen zijn over onze democratie en hoe die onder druk staat. En dan vind ik dit gewoon onhandig, onverstandig en bovendien vind ik het, en dat is misschien best wel een groot woord, ook ongepast. En ik vertrouw er dus eigenlijk op dat wij ons als PS niet meer nog meer bevoegdheden af laten nemen.

6585 En ik wil eigenlijk, nou ja, zeggen- Duidelijkheid, daar hebben we het al over gehad. Dus ik wil het eigenlijk hierbij laten voor nu, voor deze eerste termijn.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Stulemeijer van 50PLUS.

6590 De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik had in mijn stoutste dromen niet kunnen vermoeden dat ik ooit nog eens wat over de geitenhouderij zou vertellen. Maar goed, daarom heel kort. De heer Hollebeek heeft net een zodanig verhaal gehouden dat ik dat bijna zou kunnen dubbelen. En dat doe ik maar niet. Artikel 6.44 van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022, wijzigen of intrekken indien uit het VGO-onderzoekspanel van het RIVM volgt dat
6595 bij deze wijzigingen, intrekking, gelet op het voorzorgsbeginsel, aanvaardbaar is. Dat wil zeggen, als iets aanvaardbaar is, hoeft u dat nog niet te doen. En wij raden het u af. Als vijftigplus zijn wij er niet voor dat PS de bevoegdheid aan GS delegeert. Maar ook gelet op het voorzorgsbeginsel is deze delegatie niet aanvaardbaar. De bevoegdheden van de Staten willen wij bij voorkeur niet laten inperken door GS. Ik dank u wel.

6600 De **VOORZITTER**: Ik kan GS wel hier horen overleggen trouwens. Het laatste woord is aan de heer Klein van de ChristenUnie.

6605 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. We hebben veel begrip voor de situatie waarin geitenhouders zitten en wij ondersteunen de wens van het college om op korte termijn de geitenstop op te heffen indien uit onderzoek blijkt dat er geen onaanvaardbaar risico is voor omwonenden. Maar de vraag of de risico's wel of niet aanvaardbaar zijn en welke consequenties daaraan verbonden moeten worden, is nou eenmaal een politieke afweging. En wij vinden dat die per definitie door Provinciale Staten genomen moet worden. Wij roepen daarom GS op om een procedure te
6610 bedenken waarbij we én die snelheid kunnen realiseren, maar de politieke besluitvorming in stand houden en laten waar die hoort bij PS.

En het viel ons eerlijk gezegd tegen dat we een brief hebben gekregen over een processchema, maar zonder antwoord op de belangrijkste vraag, namelijk, waarom kan het niet sneller? Vanuit
6615 de Staten kan ik in ieder geval zeggen dat wij alle bereidheid hebben om mee te werken aan een spoedprocedure, ook als daarvoor een extra vergadering noodzakelijk is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En u bent ook door uw spreektijd heen. Dan geef ik nu in eerste termijn het woord aan gedeputeerde Rommel. Beemsterboer. Ja, ik wilde even kijken of u allen
6620 nog wakker was.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Het is gelukt, voorzitter.

6625 Dank voor alle inbreng. Inderdaad, de brief van de inzender waar mevrouw Den Boer van BBB naar verwees, die geeft al aan hoe zeer dit leeft onder de geitenhouders die al best wel lang hun bedrijf stil zien liggen. We hebben inderdaad een praktische procedure gezocht om, als dat RIVM-onderzoek positief uitpakt, dan snel medewerking te kunnen verlenen. En eigenlijk is de enige vraag die die mij gesteld is van GroenLinks, en dat is, als nou blijkt dat er in die commissie
6630 Ruimte, als die erover spreekt, toch twijfel is, kan dan PS, de ChristenUnie gaf zelfs aan 'in een spoedprocedure' daar mogelijk nog voor bijeenkomen. Ja, en dat is mogelijk. Dus als u besluit om daar een spoedprocedure voor te doorlopen, dan kan vlak na die commissievergadering bijvoorbeeld de Statenvergadering bijeenkomen en dan hebben we alsnog bijna dat halfjaar gewonnen.

6635 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Vraagje. Want de gedeputeerde zegt nu dat die bedrijven stilliggen, maar het is toch alleen zo dat er niet meer geiten mogen komen nu? Dus de rest van de bedrijfsvoering gaat toch gewoon door?

6640 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat is juist. En in sommige gevallen leidt dat best wel tot pijnlijke situaties, omdat voorgenomen en reeds gefinancierde verhuizingen bijvoorbeeld nog niet geëffectueerd zijn.

6645 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel, voorzitter. Kan de heer Beemsterboer bevestigen dat het RIVM-rapport inderdaad naar het waarom kijkt? Dat de risico's in feite al bekend zijn, namelijk

dertig procent meer longontstekingen. Dat als er een positieve uitkomst komt, in zoverre, dat er mitigatiemaatregelen nodig zijn, dat het sowieso tijd gaat kosten. Met andere woorden, dat die snelheid eigenlijk sowieso in het geding is?

6650 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, ik ben een iets optimistischer mens, denk ik. Maar het RIVM doet inderdaad onderzoek naar hoe het kan dat er een verhoogd risico op longontsteking rond geitenhouderijen is. Wat het resultaat van het onderzoek is, dat zullen we met elkaar moeten gaan beoordelen zodra het resultaat beschikbaar is.

6655 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Maar dan begrijp ik de heer Beemsterboer ook wel dat juist het hele feit dat het RIVM sowieso niet met een zwart-witscenario komt, er zullen altijd risico's zijn, dat dat een politieke vraag is die gewoon hier thuishoort. Met andere woorden, ik ben er sowieso op tegen, maar als we dan zo'n constructie gaan invoeren met dat het in de commissie wordt besproken, mag ik ervan uitgaan dat, als er ook maar bij één partij twijfel is, we gewoon een PS-vergadering gaan doen waarin moties en amendementen en tegen gestemd kan worden?

6660 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat is natuurlijk uiteindelijk aan de Staten of u zo'n spoedvergadering wil beleggen en hoe u daar dan mee omgaat. Maar ik ga niet in uw vergaderschema treden.

6665 De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens, nog één vraag? Anders ga ik naar meneer Klein.

6670 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dan hoor ik hierbij de toezegging dat er sowieso bij ook maar enige twijfel bij ook maar één partij er gewoon een normale gang van zaken is waarin we het volledige traject gaan afleggen. Dank u wel.

6675 De **VOORZITTER**: Dat heb ik niet helemaal gehoord, mevrouw Berkvens, Maar dan moet u wellicht die vraag nog een keer stellen, want anders komt het verkeerd in de notulen. U heeft nu iets in de mond van de gedeputeerde gelegd wat ik ook niet heb gehoord. Dat moet ik toch even corrigeren.

6680 Mevrouw **BERKVEN** (D66): In dat geval, als er ook maar bij één partij twijfel is in de commissievergadering, dan komen wij bijeen in PS en kunnen we ook gewoon tegen het uit de Omgevingsverordening halen, stemmen.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, daar kan ik geen antwoord op geven denk ik, want volgens mij is dat aan het Presidium of de Agendacommissie.

6685 De heer **KLEIN** (CU): Nou, daar wilde ik graag even op doorgaan, want ik ben dan benieuwd hoe u dat voor zich ziet, dat er een extra vergadering kan komen. Tot nu toe is het ons als Staten nooit gelukt om over een stuk in de PS-vergadering te spreken waar geen voordracht voorlag vanuit PS. Nu hebben we van de griffier gehoord dat we misschien onszelf te kort hebben gedaan daarin, maar ik denk wel dat het goed is dat we dan op dit moment goed met elkaar afspreken hoe we dat gaan inrichten. En wat mij betreft zou het dan beter andersom kunnen zijn: we plannen nu een procedure waarbij er een voordracht komt; en als dan in de commissie blijkt dat iedereen zegt, unaniem, dit is een prachtverhaal, we kunnen die donderdagavond wel beter besteden, dan kunnen we altijd een vergadering annuleren.

6695 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dat is in het kader van de snelheid ook gewoon mogelijk, want wij krijgen ook een voordracht in GS. Dus daar zit niet zo'n heel groot verschil tussen en dus ook niet zoveel procedure-tijdverlies.

6700 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dan zou ik toch aan GS willen vragen of zij dan met een aangepast procedurevoorstel kunnen komen, waarin dat is opgenomen, zodat wij weten dat inderdaad die beslissingsbevoegdheid niet bij PS wordt weggehaald en we tegelijkertijd die snelheid kunnen realiseren.

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, nu ben ik toch een klein beetje in verwarring, want ik hoorde de heer Klein net zeggen: als het nodig is, kunnen we zelfs een spoedvergadering

6705 bijeen bijeenbrengen, dat kunnen we dan beoordelen. En nu zegt hij: nee, u moet vooraf alvast een spoedvergadering bijeenbrengen. Ik zou u toch adviseren dat u dat eerst beoordeelt.

6710 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik denk dat ik nu toch behoefte heb aan ondersteuning van de griffie om te snappen hoe we dit gaan organiseren. Ja, misschien moeten we dan zo even schorsen om daar advies over te vragen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Berkvens, heeft u nog een andere interruptie? Nee? Dan schors ik even voor vijf minuutjes.

6715 *Schorsing 20.38 tot 20.53 uur.*

6720 De **VOORZITTER**: Dames en heren, mag ik u verzoeken te gaan zitten? We hadden een speciaal onderonsje op de verjaardag van de heer Hollebeek. We hebben even kort overleg gehad en als ik goed ben geïnformeerd, zou er in ieder geval een brede steun zijn om de tweede termijn van dit debat volgende week te voeren, zodat partijen nog de mogelijkheid hebben om wellicht na te denken over al dan niet moties of amendementen, tenzij iemand daar nu bezwaar tegen heeft. Want het is eigenlijk, zou je kunnen zeggen, een ordevoorstel om dit stuk, de tweede termijn hiervan, een week te verplaatsen. Mevrouw Uiterwijk, JA21.

6725 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter, wij hebben daar geen bezwaar tegen. Alleen, wij zien wel steeds meer agendapunten gepropt worden in een vergadering van vier uur voor komende week. Dus we vragen ons even af hoe daar dan mee omgegaan wordt.

6730 De **VOORZITTER**: Dan moet u of heel snel vergaderen of we moeten de vergadertijd en de spreektijd daarop aanpassen, want dat zullen we natuurlijk herberekenen. Het mag niet zo zijn dat u volgende week daardoor gekort wordt in spreektijd. Dus kijk heel aardig naar de griffie. Maar wij zullen een herberekening maken van de spreektijd voor volgende week. We beginnen dan om 13.00 uur en daarna hebben wij een gezellig samenzijn met een barbecue. Als we daar een half uurtje later aan beginnen, is dat niet erg.

6735 De heer Hollebeek.

6740 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, ik heb het vanmorgen in het Presidium al geopperd. Toen werd gezegd: er is rekening gehouden met het interpellatiedebat die verschuift. Het gaat mij niet zozeer om de spreektijd, het gaat mij om de fysieke vergadertijd. Ik zou er toch wel heel veel waarde aan hechten dat we wellicht toch een uurtje eerder zouden kunnen beginnen, want er komt nu weer een punt bij. Ik denk dat het nu wel gerechtvaardigd is om het wel te doen. Maar dat is misschien ook aan de Staten om daar een uitspraak over te doen.

6745 De **VOORZITTER**: Laat ik met u afspreken dat ik, voordat ik deze vergadering schors tot volgende week, daar nog even op terugkom. Dan kan de griffie daar even over nadenken.

Mevrouw Alberts.

6750 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had toch niet het idee dat datgene wat ik opperde, dat dat helemaal goed landde bij alles en iedereen. Het is een heel praktische oplossing, namelijk, GS neemt de voordracht terug, schrijft hem zo op als nu in het debat naar buiten is gekomen. Namelijk wel de snelheid, maar niet de beslissing bij PS weghalen. En komt na het reces met een nieuwe voordracht. Dat is dan bij wijze van spreken een hamerstuk. Ik wil het nog maar eventjes in de groep gooien, want dit wordt echt broddelwerk, met alle mogelijkheden van dien. Want elke keer, we gaan het ter inzage leggen, krijgen we discussie over de ter inzagelegging. En elk besluit wat wordt voorgelegd, wordt aanleiding tot discussie. Lijkt me niet handig. Laten we het nou praktisch aanpakken: neem terug, kom na het reces met een goede voordracht; en GS kan er nog even over overleggen.

6760 De **VOORZITTER**: Ik wil het toch houden bij het voorstel wat ik net heb gedaan. Daar heb ik een meerderheid van de Staten net over gehoord. En broddelwerk, ja, dat is uw kwalificatie. Volgens mij willen partijen overwegen om nog een mogelijkheid te hebben om een gedegen amendement

6765 te kunnen maken en dat volgende week zo nodig in de tweede termijn te kunnen indienen, waarna wij volgende week daarover kunnen stemmen met elkaar. Dat gezegd hebbende, schors ik dus nu het stuk, de verdere behandeling van agendapunt veertien. Daar gaan we dus de vijftiende mee verder, met inachtneming van het feit dat we een- U heeft de microfoon nog aanstaan, mevrouw Alberts.

6770 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nee, want ik stak mijn hand op om-

De **VOORZITTER**: Ja, maar was nog aan het woord. Dus als u hem even uitzet, dan geef ik u het woord als ik uitgesproken ben. Met inachtneming van het feit dat ik net heb toegezegd om de griffie nog even te laten kijken naar de spreektijden en wellicht dat we iets eerder kunnen beginnen.

6775 Mevrouw Alberts.

6780 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb keurig op mijn beurt gewacht uiteindelijk. Maar dit was een ordevoorstel wat ik deed en dat moet even in stemming worden gebracht.

De **VOORZITTER**: U wilt het ordevoorstel in stemming brengen. Dat doen wij terstond, zoals u weet. Het voorstel van mevrouw Alberts is dat het college het stuk gaat intrekken. We kunnen niet een ordevoorstel met een ordevoorstel gaan doen.

6785 De heer Klein.

6790 De heer **KLEIN** (CU): Ik zou wel willen opmerken dat het dan relevant is dat alle informatie op tafel ligt en dat, als het ordevoorstel aangenomen wordt, de versnelde procedure niet meer mogelijk is, want dat hebben we net met elkaar in het onderonsje uitgevogeld.

De **VOORZITTER**: Ja, maar dat dat is aan u of u wel of niet meegaat met het ordevoorstel van mevrouw Alberts. Mevrouw Alberts wil dat we dat nu in stemming brengen. Dat ga ik nu doen.

6795 Het voorstel van mevrouw Alberts is dat het college het stuk van de agenda zou halen; of althans, dat u het stuk van de agenda haalt, want uiteindelijk gaat u over de agenda als Provinciale Staten en niet het college. Dus als u voorstemt, dan bent u voor het ordevoorstel dat het van de agenda gaat. Bent u tegen, dan is, zoals we net hebben afgesproken, de verdere behandeling van dit agendapunt volgende week. Dus 'voor' gaat het van de agenda af en dan komt het pas terug op

6800 het moment dat het college het wederom inbrengt. Bent u tegen, dan komt het volgende week terug voor een tweede termijn en de mogelijkheid tot het indienen van een amendement. Ik open de stemming. Er zijn volgens mij 54 geldige stemmen uit te brengen vandaag.

6805 Dan zijn er 54 geldige stemmen uitgebracht. Met 42 stemmen tegen en twaalf voor is het ordevoorstel verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, SP en 50PLUS. Daarmee gaan wij dus op 15 mei over tot behandeling van de tweede termijn van dit stuk.

En dan sluit ik nu, althans, ik moet zeggen, schors ik eigenlijk de behandeling van agendapunt 14 tot volgende week.

6810 *De tweede termijn wordt geagendeerd voor de Provinciale Statenvergadering van 15 juli 2024.*

15. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

6815 De **VOORZITTER**: En komen wij bij de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. En daar hebben wij er een tweetal van ontvangen. Die zullen nu van advies worden voorzien door gedeputeerde Olthof.

6820 Dames en heren, even centraal alstublieft. Toelichting- Dames en heren, ik weet het niet, maar we hebben nog steeds een Statenvergadering. Ik wil u nu toch even verzoeken, het is 21.00 uur en ik wilde met u nu graag verder gaan. De heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Twee moties Vreemd. De eerste is motie M47. Die is niet zozeer aan GS, maar die is aan de Staten zelf. Ik wil daar verwijzen naar de toelichting die ik heb gegeven op de motie van JA21 net, die ook ging over de motie Teunissen. Ik begrijp dat u hier zelf een uitspraak wil doen over de ondersteuning van die motie. Die laat ik ook aan u. Ik ga er ook geen preadvies op geven. Dus ik laat het verder aan u wat u daarmee doet. Ik zal in ieder geval de uitkomsten daarvan meenemen in het gesprek wat ik met de staatssecretaris en de minister ga voeren over deze motie.

Dan, voorzitter, een andere motie Vreemd, de Jacobskruiskruid bestrijding.

De **VOORZITTER**: Motie M48.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Motie M48. Voorzitter, we zijn bekend met de nadelen van de genoemde soorten. Tegelijkertijd, en dat wil ik toch ook wel meegeven, maken jacobskruiskruid en ook andere soorten, zoals de akkerdistel, de bermkruiskruid, speerdistel – heb ik niet zelf verzonnen, heb ik meegekregen als annotatie – die maken wel een onderdeel uit van de biodiversiteit. Ze vervullen ook een belangrijke rol in dat ecosysteem. Maar daarom is een generieke bestrijding in de provincie en de gehele provincie dan ook niet aan de orde. Maar om de nadelen aan te pakken, is er wel een handelingskader beschikbaar wat we ook gebruiken voor de gerichte bestrijding op die plekken waar de genoemde soorten een gevaar kunnen opleveren voor vee of extensief beheerd grasland van aangrenzende percelen. Het beheer van ons areaal zal ook volgens dat kader worden uitgevoerd. Het uitgangspunt is hierbij dat de eigenaar verantwoordelijk is voor een goed beheer van zijn eigendommen en voorkomt ook overlast. Bij melding – en ik zal ook zorgen dat op de website even extra verwezen wordt naar dat meldpunt – van jacobskruiskruid of andere soorten kan contact worden opgenomen met de provincie en zullen wij de betreffende locatie beoordelen en maaien als dat nodig is. Er wordt een melding gedaan via het servicepunt waarna de aannemer dit oppakt.

En dan nog een laatste punt hierover. De provincie zelf handelt actief bij het beheer van haar bermen. Wij maaien de planten weg op de plekken waar deze grenst of te dichtbij staat bij percelen die gebruikt worden voor kuilgras of als hooiland. En voor pachters van provinciale gronden is er een informatieblad beschikbaar waar is omschreven op welke wijze er met de distels omgegaan moet worden. Dus, ik denk, er ligt een plan van aanpak. We zijn er actief mee bezig. Ik zal op de website nog extra verwijzen naar het servicepunt. Daarmee is denk ik deze motie overbodig. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

16. Gebundelde stemming van alle motie(s), amendement(en) en voordrachten van Provinciale Staten 8 juli 2024.

Moties Vreemd aan de Orde van de Dag

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 16. Dat is de gebundelde stemming van alle moties, amendementen en voordrachten. Nogmaals, 54 stemmen kunnen er vanavond worden uitgebracht.

Als eerste ga ik in stemming brengen de motie Vreemd aan de Orde van de Dag, motie M47. Ah, mevrouw De Sain.

Mevrouw **SIJBENGA** (BBB): Voorzitter, naar aanleiding van de toezeggingen van de heer Olthof trekken wij de motie jacobskruiskruid bestrijding in.

Motie 48 'Jacobskruiskruid bestrijding' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Goed, dan gaan we terug naar motie M47. Dat is de positieve houding naar motie Teunissen, ingediend door de Partij voor de Dieren, JA21, ChristenUnie, SP, D66, 50PLUS en Volt. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor motie M47. De stemming is gesloten.

- 6885 Motie 47 'Positieve houding naar motie Teunissen', ingediend door Partij voor de Dieren, JA21, ChristenUnie, SP, D66, 50PLUS en Volt.
Motie 47 is met 34 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: BBB, VVD, CDA en Forum voor Democratie.
- 6890 De **VOORZITTER**: Motie M48 is ingetrokken.
Jaarstukken 2023 Provincie Noord-Holland (VD-34)
- 6895 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de stemming over de Jaarstukken 2023, voordracht 34. Als eerste- Even kijken. We hebben maar één motie op de jaarstukken. Dat is motie M49, ingediend door Forum voor Democratie: provinciale uitgaven structureel in lijn met inkomsten. Ik open de stemming voor motie M49. 54 Stemmen zijn uitgebracht. De stemming is gesloten.
- 6900 Motie 49 'Provinciale uitgaven structureel in lijn met inkomsten!', ingediend door Forum voor Democratie.
Motie 49 is met 8 stemmen voor en 46 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en Forum voor Democratie.
- 6905 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 34, de Jaarstukken 2023. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening. Dan open ik nu de stemming voor voordracht 34, de Jaarstukken 2023. De stemming is gesloten.
- 6910 Voordracht Jaarstukken 2023 Provincie Noord-Holland (VD-34).
Voordracht 34 is unaniem aangenomen.
Kaderbrief 2025 (VD-35)
- 6915 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot de stemming van voordracht 35. Dat is de Kaderbrief 2025. Er zijn een aantal amendementen ingediend. Die zullen wij eerst in stemming brengen en vervolgens de moties en daarna de voordracht zelf. De griffier en ik heb even gekeken naar de volgorde van de amendementen, maar die kunnen in volgorde dat ze zijn ingediend in stemming worden gebracht. Het eerste is amendement nummer A14, ingediend door de Partij voor de Dieren, ChristenUnie en GroenLinks, Schrap besparing op groen kapitaal. Iemand hoofdelijke stemming? Iemand stemverklaring? Met aantekening? Dan open ik de stemming voor amendement nummer A14. 54 stemmen uitgebracht.
- 6920 Amendement 14 'Schrap besparing op Groen Kapitaal', ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie en GroenLinks.
Amendement 14 is met 44 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, PVV, CDA en Forum voor Democratie.
- 6925 De **VOORZITTER**: Dan breng ik je in stemming amendement A15, ingediend door het CDA, D66 en de PVV, Continuering sterke betrokkenheid provincie bij toerisme. Iemand die hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening wenst? Dan open ik de stemming voor amendement A15. 54 stemmen zijn uitgebracht.
- 6930 Amendement 15 'Continuering sterke betrokkenheid provincie bij toerisme', ingediend door CDA, D66 en BBB.
Amendement 15 is met 45 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV, Volt, Forum voor Democratie en 50PLUS.
- 6935 De **VOORZITTER**: Amendement A16, ingediend door de ChristenUnie en Volt, Extra gelden voor de ov handhaven. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Iemand stemverklaring of een aantekening? Open ik de stemming voor amendement A16. 54 stemmen zijn uitgebracht.
- 6940 Amendement 16 'Extra geld voor ov handhaven', ingediend door ChristenUnie en Volt.
Amendement 16 is met 15 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

6945 De **VOORZITTER**: In stemming breng ik nu amendement nummer A17, ingediend door de ChristenUnie, Stimuleren biobased bouwen. De stemming is geopend. Is er iemand die hoofdelijke stemming- Excuses. Stemverklaring of aantekening? De heer Klein.

6950 De heer **KLEIN** (CU): Mijn stemverklaring is dat dit amendement ziet op het toevoegen van dit geld bij de kaderbrief. Mocht het amendement onverhoopt niet aangenomen worden, dan zegt dat natuurlijk niks over wat we bij eventuele vervolgmomenten gaan doen met extra geld voor biobased bouwen.

6955 De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Excuses dat ik iets te snel was. Opnieuw zullen we stemmen over amendement A17. 54 geldige stemmen uitgebracht.

Amendement 17 'Stimuleren biobased bouwen', ingediend door ChristenUnie. Amendement 17 is met 17 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, Volt, CDA, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

6960 De **VOORZITTER**: Komen we bij amendement A18, ingediend door de VVD, de BBB en het CDA, Investeren in veiligere wegen en betere fietspaden in de provincie en leefbaarheid in Broek in Waterland. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Ja, mevrouw Aalberts.

6965 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Hoewel wij het begin van de onderdoorgang Broek in Waterland hebben meegemaakt en de wens van de bewoners ook gehoord hebben, zien wij dat dit project zo langzaam, maar zeker een onbetaalbaar project wordt wat het knelpunt niet gaat oplossen, omdat bij Het Schouw het werkelijke knelpunt ligt. En dan vinden we het zonde van het geld om nog voor die onderdoorgang te gaan. Wij zijn af gegaan van dit plan.

6970 De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? De heer Hollebeek.

6975 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Wij zien inderdaad dat er bij Het Schouw ook werk aan de winkel is, maar dat gaat ook gebeuren in de komende jaren. We zien toch een meerwaarde voor de bewoners van Broek in Waterland. We waren wel wat kritisch over de de verbinding tussen het dorp zelf, maar zowel de fractie van de VVD als de gedeputeerde hebben duidelijk gemaakt dat er nog ruimte zit om hier verder over in te gaan. Dus we zullen voorstemmen.

6980 De **VOORZITTER**: Anderen nog? Open ik de stemming voor amendement A18. 54 Stemmen binnen, de stemming is gesloten.

6985 Amendement 18 'Investeer in veiligere wegen en betere fietspaden in provincie en in leefbaarheid in Broek in Waterland', ingediend door VVD, BBB en CDA. Amendement 18 is met 52 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd: SP.

6990 De **VOORZITTER**: Komen we nu bij de moties die ingediend zijn bij agendapunt 11, de voordracht Kaderbrief 2025. De eerste motie die ik in stemming ga brengen, is motie M50, ingediend door D66 en JA21, Waterrecreatie graag wel veilig. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? De heer Mülder.

De heer **MÜLDER** (D66): Ik had deze motie ingetrokken.

6995 *Motie 50 'Waterrecreatie, graag wel veilig' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

7000 De **VOORZITTER**: Dank. Dat gaat snel. Zullen we M51 proberen dan? Motie M51. Heeft u ook ingetrokken?

De heer **MÜLDER** (D66): Ik had die motie ingetrokken.

Motie 51 'Sterke retail, meer woningen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

7005

De **VOORZITTER**: Nu krijgen we er snelheid in. M52 dan. Ja, dank u wel. Motie M52, ingediend door D66, Volt, Partij voor de Dieren. De titel is Geld voor transitie en natuur, nog steeds de laagste opcenten. Iemand hoofdelijke stemming? Iemand stemverklaring? Iemand aantekening? Dan open ik de stemming van motie M52. 54 Stemmen binnen. Stemming is gesloten.

7010

Motie 52 'Geld voor transitie en natuur, nog steeds de laagste opcenten', ingediend door D66, Volt en Partij voor de Dieren.

Motie 52 is met 12 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, Volt en ChristenUnie.

7015

De **VOORZITTER**: Motie M53 is ingetrokken. Dan ben ik nu bij motie M55, ingediend door JA21 en de Partij voor de Vrijheid, Zero-based-budgeting toepassen bij de Begroting 2026. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Iemand stemverklaring of aantekening? Graag even centraal nog. Zo niet, dan open ik de stemming voor motie M55. 54 Stemmen binnen.

7020

Motie 55 'Zero-based budgeting toepassen bij Begroting 2026', ingediend door JA21 en PVV. Motie 55 is met 41 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PvdA, Partij voor de Dieren en Volt.

7025

De **VOORZITTER**: Motie M56, ingediend door JA21, D66 en de SP, Actieve houding ten aanzien van de Tweede Kamermotie Onafhankelijk meten Tata Steel Nederland. Iemand hoofdelijke stemming? Iemand stemverklaring? Iemand aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie M56. 54 stemmen uitgebracht.

7030

Motie 56 'Actieve houding ten aanzien van TK-motie onafhankelijk meten TSN', ingediend door JA21, D66 en SP.

Motie 56 is met 17 stemmen voor en 37 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: D66, Partij voor de Dieren, JA21, Volt, SP en 50PLUS.

7035

De **VOORZITTER**: Motie M57 is ingetrokken. Dan breng ik in stemming motie M58, ingediend door het CDA, D66 en Volt. Titel: Verduurzamen maatschappelijk vastgoed is en blijft belangrijk. Iemand hoofdelijke stemming? Iemand stemverklaring. De heer Van den Berg, JA21.

7040

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. Hoewel wij het ontzettend belangrijk vinden dat ook sportverenigingen vitaal blijven, zien wij dit toch niet als een provinciale taak zeker ook wanneer de gelden uit de reserves worden getrokken. Dus begroting op orde? Dan willen we het hier nog eens een keer over hebben.

7045

De **VOORZITTER**: Anderen nog stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie M58. En de 54 stemmen zijn uitgebracht.

Motie 58 'Verduurzamen maatschappelijk vastgoed is en blijft belangrijk', ingediend door CDA, D66 en Volt.

7050

Motie 58 is met 38 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, PVV en Forum voor Democratie.

7055

De **VOORZITTER**: Motie M59, ingediend door CDA. Titel: Zorg voor voldoende beheervergoeding. Iemand een hoofdelijke stemming of een stemverklaring? Dat is de heer Vendrig van de BBB.

7060

De heer **VENDRIG** (BBB): Ja, het betreft een stemverklaring, voorzitter. We begrijpen de motie. Er is namelijk budget nodig om de aanwezige natuur te onderhouden. In het hoofdlijnenakkoord is 500 miljoen beschikbaar gesteld voor Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer, afgekort ANLb. Wij willen graag de uitwerking en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden voor natuurbeheer eerst afwachten en vinden deze motie dus te vroeg. Daarom zullen we niet voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Klein, ChristenUnie.

7065 De heer **KLEIN** (CU): Ja, wij zijn een groot voorstander van het zorgen voor voldoende vergoeding voor alle beheertypen. Dus het eerste deel van de motie ondersteunen wij volledig. Maar de alternatieve oplossing die het CDA voorstelt voor het geval er niet voldoende geld is, namelijk het aanpassen van de doelen, dat vinden we geen goede optie. Daarom zullen we tegenstemmen. Maar als het CDA hem op had gesplitst in twee moties hadden we één keer voor kunnen stemmen.

7070 De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann, Volt.

7075 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Ja, wij sluiten ons aan bij de ChristenUnie, want we hebben dezelfde redenatie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor motie M59. Stemming is gesloten. 54 stemmen uitgebracht.

7080 Motie 59 'Zorg voor voldoende beheervergoeding', ingediend door CDA.
Motie 59 is met 8 stemmen voor en 46 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV en CDA.

7085 De **VOORZITTER**: Motie M60 is ingetrokken. Motie M61 is ingetrokken. Motie M62 is ingetrokken. Motie M63 is ingetrokken.

En dan zijn we bij motie M64, ingediend door 50PLUS, Gratis openbaar vervoer tijdens daluren voor 67-plussers met een krappe beurs. Iemand hoofdelijke stemming?

7090 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Ja, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ik zie geen hand, maar ik hoor wel wat. Maar dat is mevrouw Van der Helm van 50PLUS. Zij vraagt om een hoofdelijke stemming.

7095 De heer Van Tiggelen van PVV.

De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Een stemverklaring, voorzitter. Dit is symptoombestrijding. Je kan heel makkelijk ouderen meer centjes bezorgen door die energiebelasting eraf te halen bijvoorbeeld.

7100 De **VOORZITTER**: We gaan overigens eerst even kijken of er nog meer stemverklaringen zijn.
Mevrouw Den Boer.

7105 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. BBB vindt het een sympathieke motie, maar de kosten zijn hoog: minimaal één miljoen volgens de pilot van Utrecht. GS heeft toegezegd de gemeenten te ondersteunen bij mensen met een lager inkomen die met ov moeten reizen. Dit is volgens BBB voldoende. Daarom kunnen wij deze motie niet steunen.

7110 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ja, wij vinden armoede een groot probleem en we zouden er dus eigenlijk voor willen pleiten om bij moties als deze de leeftijd te verlagen van 67 naar nul. Dus eigenlijk vinden we het verhaal wat de gedeputeerde vertelde, genoeg, en we zullen dus tegenstemmen.

7115 De **VOORZITTER**: De heer Mülder.

- 7120 De heer **MÜLDER** (D66): Ook wij vinden het een sympathieke motie, maar wij vinden het belangrijk dat we als provincie in algemeenheid een minimumbeleid voeren op openbaar vervoer. En we zijn gerustgesteld door de gedeputeerde. Dus wij zullen ook tegenstemmen.
- De **VOORZITTER**: Nog anderen een stemverklaring? Ja, de heer Klein.
- 7125 De heer **KLEIN** (CU): Ja, ik sluit me aan bij de laatste twee stemverklaringen.
- De **VOORZITTER**: Andere stemverklaringen nog? Mevrouw Van der Helm, u wil een stemverklaring?
- 7130 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Uiteraard, voorzitter. Ja, ik vind het leuk, hoor, dat u het allemaal sympathiek vindt en dat iedereen best wat minder aan het ov hoeft te besteden. We hebben het hier over een specifieke groep: de ouderen. Het is niet iets wat nieuw is. Dat is ook in een provincie nota bene uitgerold. Dat is ook in een aantal gemeenten hier in de provincie. Maar goed, laat het duidelijk zijn dat partijen in dit huis niet voor de ouderen zijn. 50PLUS wel. Wij gaan voorstemmen.
- 7135 De **VOORZITTER**: Anderen nog die een stemverklaring willen? Mevrouw Alberts.
- 7140 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Geen stemverklaring, voorzitter, maar het is een soort toch van de orde. Ik vind het heel bijzonder dat er namens fracties een stemverklaring wordt afgegeven, terwijl er een hoofdelijke stemming is gevraagd. Ik vind dat een bijzondere fiets om op te zitten.
- 7145 De **VOORZITTER**: Terecht. Als er mensen zijn in fracties die nu alsnog een stemverklaring willen uitbrengen, dan mag dat ook, want het zou zelfs kunnen zijn dat binnen fracties verdeeld wordt gestemd, als u daar behoefte aan heeft. Maar u bent mij voor, want dat zou mijn laatste vraag geweest zijn. Dat als er nog anderen zijn die een stemverklaring willen afleggen, anders dan woordvoerders of fractievoorzitters, dan mag dat bij een hoofdelijke stemming. Maar om niet de stemming- Graag even luisteren, want anders moet ik het straks herhalen voor een aantal mensen die nu met elkaar aan het praten zijn. Om de stemming wat vlotjes te laten verlopen, hebben we afgesproken om die vraag nu te stellen. Dus als er nog mensen zijn die een stemverklaring willen afleggen, wilt u dat dan nu doen? Zodat we straks bij het opnoemen van de namen snel door de hoofdelijke stemming heen kunnen gaan. Dus als u wil, mag u dat alsnog doen. Zijn er nog Statenleden die een stemverklaring willen afleggen? Ja, de heer Stulemeijer.
- 7155 De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Voorzitter, mijn stemverklaring luidt als volgt. Er is een groot misverstand bij Statenlid De Weerdt en meneer Hollebeek, zelfs op zijn verjaardag, door mensen onder de twaalf jaar te noemen in hun stemverklaring. Want de jeugd tot twaalf jaar heeft vrij openbaar vervoer. Wij vinden het ongepast dat in dit geval de-
- 7160 De **VOORZITTER**: Meneer Stulemeijer, een stemverklaring is kort en krachtig. Volgens mij heeft u uw punt duidelijk gemaakt. Ik ga over tot de stemming, dames en heren. Statenlid De Weerdt.
- Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Ik voel me toch genoodzaakt wat recht te zetten.
- 7165 De **VOORZITTER**: Nee, nee. Nee, dames en heren, kijk, even voor de duidelijkheid. Even voor de duidelijkheid. Dames en heren, volgens mij was ik best gul met stemverklaringen vanavond, maar u weet, ons reglement schrijft eigenlijk voor dat ze kort en krachtig moeten zijn en we gaan niet het debat overdoen. Dus ik ga nu over tot de hoofdelijke stemming. We hebben de primus bepaald aan het begin van de vergadering. We hebben de primus bepaald aan het begin van de vergadering, en dat weet u vast nog wel: dat was nummer dertien. En daar gaan we ook beginnen. Het gaat als volgt. De griffier zal de namen noemen. Als u uw naam hoort, dan roept u 'voor' of 'tegen'. En als het goed is, schrijven de griffiemedewerkers mee. En dan horen we daarna, na afloop, de uitkomst. De stemming gaat nu beginnen. Graag even centraal, ook aan de rechterhand. Mag ik u vragen om gewoon even serieus deze vergadering af te maken, alstublieft?
- 7175 Dank u wel. De hoofdelijke stemming gaat nu beginnen.

Hoofdelijke stemming

Mevrouw **JANSEN** (D66): Tegen.

7180 De heer **WAGELAAR** (PvdA): Tegen.

De heer **KARAR** (PvdA): Tegen.

De heer **ROOSEDAAL** (VVD): Tegen.

7185

De heer **HANOU** (PvdD): Tegen.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Tegen.

7190 De heer **NIJKAMP** (BBB): Tegen.

De heer **VALK** (BBB): Tegen.

Statenlid **BWEFAR** (GL): Tegen.

7195

De heer **BECKER** (BBB): Tegen.

Statenlid **KORZELIUS** (GL): Tegen.

7200 Mevrouw **DEN BOER** (BBB): Tegen.

De heer **DE WIT** (VVD): Tegen.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Tegen.

7205

Mevrouw **DE BOER** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **TEN HAM** (PvdA): Tegen.

7210 De heer **BOER** (VVD): Tegen.

Mevrouw **SIJBENGA** (BBB): Tegen.

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): Tegen.

7215

De heer **DEKKER** (FvD): Voor.

Statenlid **FREEMAN** (GL): Tegen.

7220 De heer **VENDRIG** (BBB): Tegen.

Mevrouw **OUDERKERKEN** (VVD): Tegen.

De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Voor.

7225

De heer **MANTEL** (JA21): Tegen.

De heer **DESSING** (FvD): Tegen.

7230 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Voor.

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Tegen.

Statenlid **GIELEN** (GL): Tegen.

7235

De heer **TERWAL** (VVD): Tegen.

De heer **LEERINK** (PvdA): Tegen.

7240 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Tegen.

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Tegen.

7245 Mevrouw **VAN DER HELM-CHANDANSINGH** (50PLUS): Voor.

De heer **DE MOEL** (PVV): Voor.

7250 De heer **KLEIN** (CU): Tegen.

Mevrouw **POOT** (VVD): Tegen.

De heer **MÜLDER** (D66): Tegen.

7255 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Tegen.

De heer **TEEUWEN** (BBB): Tegen.

7260 Mevrouw **KONING-HOEVE** (CDA): Tegen.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Tegen.

Mevrouw **OULAD HADJ** (PvdA): Tegen.

7265 De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Tegen.

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Tegen.

7270 Mevrouw **BERKVENS** (D66): Tegen.

Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Tegen.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Tegen.

7275 De heer **KANIK** (D66): Tegen.

De heer **VONK** (PvdA): Tegen.

7280 Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Voor.

Mevrouw **BAKKER** (VVD): Tegen.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Tegen.

7285 Motie 64 'Gratis Openbaar Vervoer tijdens daluren voor 67-plussers met een Krappe Beurs', ingediend door 50PLUS.
Motie 64 is met 6 stemmen voor en 48 stemmen tegen verworpen.

7290 De **VOORZITTER**: Motie M65 is ingetrokken.

Dan kom ik bij motie M66, ingediend door de Partij van de Arbeid en GroenLinks. De titel is Lange termijn zekerheid voor kwaliteitsverbetering natuur. Iemand die hoofdelijke stemming

7295 wenst? Iemand stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming van motie M66. 54 stemmen uitgebracht.

Motie 66 'Lange termijn zekerheid voor kwaliteitsverbetering natuur', ingediend door PvdA en GroenLinks.

7300 Motie 66 is met 47 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV, Forum voor Democratie en 50PLUS.

7305 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie M67, ingediend door GroenLinks, PvdA, D66, SP, Partij voor de Dieren, Volt, 50PLUS en de ChristenUnie, Voortzetting ARO, juist nu! Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand stemverklaring? Ja, dat is heer Valk.

7310 De heer **VALK** (BBB): De BBB is tegen regeldruk, maar nu de ARO een andere samenstelling krijgt met meer expertise en nog maar één keer advies over een project geeft en gevolgd door een evaluatie, werkt het ARO niet meer vertragend op de ontwikkeling van de woningbouw. BBB zal dus meestemmen in deze motie.

De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor motie M67.

7315 Motie 67 'Voortzetting ARO, juist nu!', ingediend door GroenLinks, PvdA, D66, SP, Partij voor de Dieren, Volt, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 67 is met 44 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, PVV, CDA en Forum voor Democratie.

7320 De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij voordracht 35, de Kaderbrief 2025. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand stemverklaring? Ja, mevrouw Alberts.

7325 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): In mijn bijdrage daarnet, spreektekst, heb ik aangegeven wat wij mis vinden bij deze voordracht en om die reden zullen we dus ook tegenstemmen. Dat is consequent. Dank u.

De **VOORZITTER**: De heer Dessing, Forum voor Democratie.

7330 De heer **DESSING** (FvD): Ja, voorzitter, dank u wel. Diverse moties en amendementen bij deze kaderbrief zijn aangenomen, waardoor er toch veel meer geld uitgegeven wordt dan dat we eigenlijk van plan waren en dat ook deze voordracht was. Dat baart ons zorgen. Wij waren al tegen deze kaderbrief, maar we zullen met nog meer overtuiging tegen deze kaderbrief stemmen. Dank u wel.

7335 De **VOORZITTER**: Anderen nog stemverklaring? Ja, de heer Mülder.

7340 De heer **MÜLDER** (D66): Wij vinden deze kaderbrief financieel fragiel. Incidentele uitgaven worden gedekt uit bestemmingsreserves en dat is niet onze keuze. Daarnaast is D66 teleurgesteld dat deze kaderbrief te weinig geld heeft bestemd voor de doelen die wij belangrijk vinden, zoals de transitie in het landelijk gebied. Wij zullen daarom tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bezaan.

7345 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. De PVV wil zich aansluiten bij de stemverklaring van Forum voor Democratie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Uiterwijk, JA21.

7350 Mevrouw **UITERWIJK** (JA21): Ja, voorzitter. Wij zullen ook tegenstemmen, omdat wij de financiële positie in de kaderbrief onvoldoende stabiel vinden. Daarnaast vinden wij ook dat er te weinig gewerkt wordt aan de doelen die onze partij belangrijk vindt. En dat zijn dan weer heel andere doelen dan dat de heer Mülder bedoelt.

7355 De **VOORZITTER**: Anderen nog die een stemverklaring willen afleggen? Zo niet, dan open ik de stemming voor voordracht 35, de Kaderbrief 2025. De stemming is gesloten. 54 stemmen zijn uitgebracht.

Voordracht Kaderbrief 2025 (VD-35).

7360 Voordracht 35 is, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van in het amendementen A14, A15 en A18 aangebrachte wijzigingen, met 40 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: D66, JA21, PVV, Forum voor Democratie en SP.

Nota reserves 2024 (VD-37)

7365 De **VOORZITTER**: Het volgende agendapunt wat we in stemming gaan brengen is motie M68, behorende bij voordracht 37, Nota reserves 2024. Motie M68 is ingediend door Forum voor Democratie, Partij voor de Vrijheid en JA21. Daar staat Onttrekking Algemene Reserve pas na goedkeuring Provinciale Staten. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming van motie M68. Stemming is gesloten.

7370 Motie 68 'Onttrekking Algemene Reserve pas na goedkeuring Provinciale Staten!', ingediend door Forum voor Democratie, PVV en JA21.

7375 Motie 68 is met 12 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 37, de Nota reserves 2024. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand stemverklaring? Ja, de heer Heijnen.

7380 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Op basis van het debat stemmen wij tegen deze voordracht. Inmiddels hebben wij via via wel wat extra uitleg en we zien uit naar verdere behandeling in de Rekeningcommissie.

De **VOORZITTER**: Anderen nog met stemverklaring? Aantekening? Ja, sorry.

7385 De heer **KLEIN** (CU): Ja, de ChristenUnie sluit zich aan bij die stemverklaring.

7390 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Zo niet, aantekening iemand? Niet? Dan open ik de stemming voor de Nota reserves 2024, voordracht 37. De stemming is gesloten. De griffier en ik kijken allebei: waar blijft die laatste stem?

Voordracht Nota reserves 2024 (VD-37).

Voordracht 37 is met 41 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: D66, Volt, CDA, SP, 50PLUS en ChristenUnie.

7395 *Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid (VD-32).*

7400 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de stemming over punt 13. Dat is het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid. Amendement A19 is ingetrokken. Dan blijft nog over motie M69 behorende bij voordracht 32, het Investeringskader versnellen woningbouw. Die motie is ingediend door Volt, GroenLinks, CDA, VVD en de PvdA, BBB en de ChristenUnie, Provinciaal bouwbreekijzer. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand stemverklaring? Ja, de heer Van den Berg.

7405 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, onze fractie is net over deze motie flink het debat aangegaan, maar wel met die toezegging die de gedeputeerde heeft gedaan gaan wij mee in deze motie.

De **VOORZITTER**: Anderen nog stemverklaring? Ja. Mevrouw Berkvens.

7410 Mevrouw **BERKVEN** (D66): Dank u wel. Voor D66 geldt hetzelfde. We vinden het sympathiek. Onderzoek hiernaar lijkt ons goed. Maar inderdaad, met de toezeggingen ook van de gedeputeerde kunnen we hier voorstemmen.

7415 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor motie M69. 54 stemmen zijn uitgebracht.

Motie 69 'Provinciaal bouwbrekijzer', ingediend door Volt, GroenLinks, CDA, VVD, PvdA, BBB en ChristenUnie.

7420 Motie 69 is met 47 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Partij voor de Dieren en PVV.

De **VOORZITTER**: Motie M70 is ingetrokken.

7425 Dus dan kan ik nu in stemming brengen voordracht 32, het Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid. Is er iemand die hoofdelijk stemming wenst? Iemand stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 32.

Voordracht Investeringskader versnellen woningbouw en duurzame bereikbaarheid (VD32). Voordracht 32 is unaniem aangenomen.

7430

De **VOORZITTER**: Gefeliciteerd.

[Tafelgeroffel]

7435 **17. Schorsing tot 15 juli 2024.**

7440 De **VOORZITTER**: Dames en heren, dan zijn we bijna aangekomen, bijna tot de schorsing van deze vergadering tot volgende week maandag 15 juli. We hebben even overleg gehad. Wij kunnen een halfuur eerder beginnen. Dus we beginnen om 12.30 uur op maandag 15 juli. Dan zullen we verder gaan met deze vergadering. Dan hebben we in ieder geval met elkaar af te maken het agendapunt wat we vandaag niet hebben afgemaakt. Dat was agendapunt 14. Gaan we de tweede termijn doen. We hebben een initiatiefvoorstel, interpellatiedebat en nog één stuk te bespreken. Daarna nog wat te stemmen. Hopelijk daarna gaan we genieten van samen de zomer in. Voor vanavond schors ik de vergadering. Ik wens u allen fijne thuiskomst en dank voor uw inzet. En

7445 dank de griffie natuurlijk.

Schorsing om 21.35 uur.